Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune

Dato: 19.04.2018 09:00

Sted: Møterom RA

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 40491345 evt.
på e-post hwj@viksre.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Revetal 09.04.2018

For leder i Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune, Heidi Ørnlo

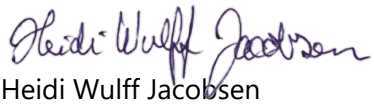

Heidi Wulff Jacobsen
Daglig leder

Saksliste

Saker til behandling

15/18 Godkjenning av protokoll av 01.03.2018 3

16/18 Orientering om voksenopplæring 12

17/18 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017 13

18/18 Behandling av prosjektplan "Kompetansestyring i Vestfold fylkeskommune" 196

19/18 Revisors uavhengighetserklæring 203

20/18 Invitasjon til inntreden i VIKS 207

21/18 Referatsaker 212

22/18 Eventuelt 218

Arkivsak-dok. 17/00239-24
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 15/18
GODKJENNING AV PROTOKOLL AV 01.03.2018

Forslag til vedtak:
Protokollen fra kontrollutvalgsmøtet 01.03.2018 godkjennes.

Vedlegg:
Protokollen fra kontrollutvalgsmøtet 01.03.2018

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune

Dato:	01.03.2018 kl. 09:00
Sted:	Møterom RA
Arkivsak:	17/00239
Tilstede:	Heidi Ørnlo, leder Rune Mathiassen, nestleder Elise Andersen, medlem Andreas Muri, medlem Øyvind Reier Bakke, medlem
Møtende varamedlemmer:	Ingen
Forfall:	Ingen
Andre:	Øyvind Sørensen, fylkesrådmann (sak 8/18 - 10/18) Rune Hjertaas, økonomisjef Vestfold fylkeskommune (sak 8/18 - 10/18) Kjell Håkon Andersen, direktør stabsavdelingen Vestfold fylkeskommune (sak 8/18 - 10/18) Elisabeth Nilsen, forvatningsrevisor Vestfold kommunerevisjon (sak 8/18 - 11/18) Linn Karlsvik, nestleder forvaltningsrevisjon Vestfold kommunerevisjon Anja Ottervang Eriksen, rådgiver VIKS
Møteleder:	Kontrollutvalgsleder Heidi Ørnlo
Protokollfører:	Anja Ottervang Eriksen

SAKSKART			**Side**
Saker til behandling			
8/18	17/00239-12	Godkjenning av protokollen 25.01.2018	3
9/18	18/00054-1	Vestfold fylkeskommune økonomiplan 2018 - 2021	3

10/18	18/00058-1	Fylkesrådmannen orienterer om sjekklister i forbindelse med kommune- og fylkesreformen	4
11/18	17/00165-14	Behandling av forvaltningsrapport "Opplæring og oppfølging av lærlinger i Vestfold fylkeskommune"	4
12/18	18/00017-5	Revisor orienterer	7
13/18	18/00013-6	Referatsaker 01.03.2018	7
14/18	18/00012-4	Eventuelt	8

Kontrollutvalgsleder ønsket velkommen og møtet ble satt kl. 09:00. Det var ingen merknader til innkalling eller saksliste.

Saker til behandling

8/18 Godkjenning av protokollen 25.01.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	8/18

Forslag til vedtak:

Protokollen fra møtet i kontrollutvalget 25. januar 2018 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Protokollen fra møtet i kontrollutvalget 25. januar 2018 godkjennes.

9/18 Vestfold fylkeskommune økonomiplan 2018 - 2021

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	9/18

Forslag til vedtak:

Fylkesrådmannens informasjon tas til orientering.

Møtebehandling
Fylkesrådmann Øyvind Sørensen orienterte om budsjettet og hendelsesforløpet da det under møtebehandling av endringsforslag til budsjett/økonomiplan 2018-2021 i flertallspartienes forslag ble lagt frem en feil oversikt over utviklingen i størrelsen på bufferfondet. Feilen skyldtes en formelfeil i et regneark, og medførte at bufferfondets størrelse ble oppgitt for høyt for årene 2019-2021. Økonomisjef Rune Hjertaas orienterte om bufferfondet, herunder bufferfondets historie og mål. Spørsmål ble besvart. Fylkestinget skal behandle spørsmålet om lovlighetskontroll av fylkestingsvedtaket i sitt møte 15.03.2018.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Fylkesrådmannens informasjon tas til orientering.

10/18 Fylkesrådmannen orienterer om sjekklister i forbindelse med kommune- og fylkesreformen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	10/18

Forslag til vedtak:

Informasjonen fra fylkesrådmannen tas til orientering.

Møtebehandling
Fylkesrådmann Øyvind Sørensen orienterte om bruken av sjekklistene i prosessen med fylkessammenslåingen mellom Vestfold og Telemark fylkeskommuner. Sjekklistene er formidlet til ledergruppen i Vestfold fylkeskommune og benyttes aktivt i arbeidet med sammenslåing. Spørsmål ble besvart.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Informasjonen fra fylkesrådmannen tas til orientering.

11/18 Behandling av forvaltningsrapport "Opplæring og oppfølging av lærlinger i Vestfold fylkeskommune"

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	11/18

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget viser til forvaltningsrevisjonsrapporten «Opplæring og oppfølging av lærlinger i Vestfold fylkeskommune» og slutter seg til revisors konklusjoner og anbefalinger:

Vestfold fylkeskommune bør fortsette å videreutvikle og implementere et helhetlig forsvarlig system overfor lærebedriftene, jamfør opplæringslovas § 13-10. I det videre arbeidet bør Vestfold fylkeskommune fokusere på:

- videreutvikling og skriftliggjøring av tilstrekkelige rutiner og prosedyrer overfor de frittstående bedriftene,
- å iverksette tilstrekkelige informasjonstiltak overfor opplæringskontorene og de frittstående bedriftene, slik at disse har tilstrekkelig kunnskap om endringer i prosedyrer/ retningslinjer knyttet til opplæring og oppfølging av lærlinger i bedrift,
- å gjøre tilgjengelig gjeldende rutiner og prosedyrer på en plattform,
- å sikre at praksis knyttet til avviksregistering og stikkprøvekontroller blir iverksatt i henhold til rutiner/ prosedyrer.

Vestfold fylkeskommune bør sørge for at årlig rapportering fra lærebedriftene er i samsvar med opplæringslovas § 4-7.

Vestfold fylkeskommune bør arbeide videre med tiltak for å nå politisk vedtatte målsettinger vedrørende lærlinger, jamfør økonomi- og budsjettplan.

Vestfold fylkeskommune bør arbeide videre med tiltak for å sikre tilfredsstillende kvalitet på tjenestetilbudet til lærlinger i bedrift knyttet til:

- Utarbeidelse av interne planer, jamfør opplæringslova § 4-4.
- Gjennomføring av halvtårsvurderinger, jamfør forskrift opplæringslova §§ 3-11 og 3-14.
- Lærlingenes medvirkning til planlegging av opplæringen, jamfør § 3-4 i opplæringslova.

Kontrollutvalget ber om at fylkesrådmannen innen 23.08.18 skriftlig rapporterer til kontrollutvalget om oppfølgning av revisors anbefalinger.

Fylkestinget innbys til å fatte følgende vedtak:
Fylkestinget slutter seg til kontrollutvalgets vedtak og revisors anbefalinger i rapporten.

Fylkesrådmannen bes rapportere hvordan revisors anbefalinger er fulgt opp til kontrollutvalget innen 23.08.2018.

Møtebehandling
Kontrollutvalgsleder innledet om forvaltningsrevisjonsprosjektet. Forvaltningsrevisor Elisabeth Nilsen delte ut en presentasjon med hovedpunktene i forvaltningsrevisjonsrapporten og gjennomgikk denne. Funnene i rapporten ble diskutert og spørsmål fra kontrollutvalget ble besvart av revisor. Følgende tillegg til vedtaket ble foreslått: «Kontrollutvalget har en forventning om at alle lovkrav som et minimum oppfylles».

Tabell 21 i rapporten med oversikt over opplæringskontorenes gjennomføringsgrad i perioden 2013 - 10.01.2018 ble særlig kommentert. Revisor opplyste at det var noe usikkerhet knyttet til tallene og at for eksempel flytting kunne bli registrert som frafall

og gi utslag i gjennomføringsgraden. Kontrollutvalget vil be administrasjonen sikre at datagrunnlaget for fullført/ikke fullført utdanning er korrekt og omforent for opplæringskontor og fylkeskommunen, samt korrigert for ytre faktorer som f.eks. flytting, sykdom e.l. Det er ønskelig at det fremkommer av dataene hvor stor andel lærlinger som har fullført lærlingeløpet, men ikke bestått/avbrutt. Kontrollutvalget ber videre om at administrasjonen igangsetter tilsvarende dataregistrering ved frittstående lærebedrifter.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget viser til forvaltningsrevisjonsrapporten «Opplæring og oppfølging av lærlinger i Vestfold fylkeskommune» og slutter seg til revisors konklusjoner og anbefalinger:

Vestfold fylkeskommune bør fortsette å videreutvikle og implementere et helhetlig forsvarlig system overfor lærebedriftene, jamfør opplæringslovas § 13-10. I det videre arbeidet bør Vestfold fylkeskommune fokusere på:

- videreutvikling og skriftliggjøring av tilstrekkelige rutiner og prosedyrer overfor de frittstående bedriftene,
- å iverksette tilstrekkelige informasjonstiltak overfor opplæringskontorene og de frittstående bedriftene, slik at disse har tilstrekkelig kunnskap om endringer i prosedyrer/ retningslinjer knyttet til opplæring og oppfølging av lærlinger i bedrift,
- å gjøre tilgjengelig gjeldende rutiner og prosedyrer på en plattform,
- å sikre at praksis knyttet til avviksregistering og stikkprøvekontroller blir iverksatt i henhold til rutiner/ prosedyrer.

Vestfold fylkeskommune bør sørge for at årlig rapportering fra lærebedriftene er i samsvar med opplæringslovas § 4-7.

Vestfold fylkeskommune bør arbeide videre med tiltak for å nå politisk vedtatte målsettinger vedrørende lærlinger, jamfør økonomi- og budsjettplan.

Vestfold fylkeskommune bør arbeide videre med tiltak for å sikre tilfredsstillende kvalitet på tjenestetilbudet til lærlinger i bedrift knyttet til:

- Utarbeidelse av interne planer, jamfør opplæringslova § 4-4.
- Gjennomføring av halvtårsvurderinger, jamfør forskrift opplæringslova §§ 3-11 og 3-14.
- Lærlingenes medvirkning til planlegging av opplæringen, jamfør § 3-4 i opplæringslova.

Kontrollutvalget ber om at fylkesrådmannen innen 23.08.18 skriftlig rapporterer til kontrollutvalget om oppfølgning av revisors anbefalinger. Kontrollutvalget har en forventning om at alle lovkrav som et minimum oppfylles.

Fylkestinget innbys til å fatte følgende vedtak:
Fylkestinget slutter seg til kontrollutvalgets vedtak og revisors anbefalinger i rapporten.

Fylkesrådmannen bes rapportere hvordan revisors anbefalinger er fulgt opp til kontrollutvalget innen 23.08.2018.

12/18 Revisor orienterer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	12/18

Forslag til vedtak:

Revisors informasjon tas til orientering.

Møtebehandling
Revisor Linn Karlsvik presenterte seg for utvalget. Det ble orientert om det løpende arbeidet med regnskapsrevisjon. Revisjonsarbeidet gjennomføres etter planen, og det har ikke fremkommet avvik. Arbeidet med prosjektplanene som er bestilt for forvaltningsrevisjonsprosjektene «Kompetansekartlegging» og «Etikk og varsling» er i rute, og disse vil bli levert til avtalt tid.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Revisors informasjon tas til orientering.

13/18 Referatsaker 01.03.2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	13/18

Forslag til vedtak:

Referatsaken tas til orientering.

Møtebehandling
Kontrollutvalgsleder orienterte om det oversendte vedtaket fra Hordaland fylkeskommune vedrørende den videre behandlingen av NDLA.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Referatsaken tas til orientering.

14/18 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	01.03.2018	14/18

Forslag til vedtak:

.

Møtebehandling
Det ble tatt opp at kontrollutvalget ønsker oppfølging vedrørende bygging av nye Horten videregående skole. Kontrollutvalget ønsker oversendt relevant risiko- og økonomirapportering.

Votering
Enstemmig.

Vedtak
Kontrollutvalget sender en henvendelse til eiendomssjef i Vestfold fylkeskommune og ber om å få oversendt rapportering vedrørende nye Horten videregående skole.

Møtet ble avsluttet kl. 11.45.

Neste kontrollutvalgsmøte i Vestfold fylkeskommune er 19. april 2018.

Revetal 1. mars 2018.

For leder i kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune, Heidi Ørnlo

Anja Ottervang Eriksen
Rådgiver
VIKS

Arkivsak-dok. 18/00058-5
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 16/18
ORIENTERING OM VOKSENOPPLÆRING

Forslag til vedtak:
Informasjonen vedrørende voksenopplæring i Vestfold fylkeskommune tas til orientering.

Vedlegg:
Ingen

Saksframstilling:
Det vises til overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2016 -2019, hvor det er flere områder som er interessante. I analysen til Vestfold fylkeskommune fremkommer det at både fylkesrådmann og fylkesordfører har kommet med innspill på området voksenopplæring.

På kontrollutvalgsmøtet 25.01.2018 diskuterte kontrollutvalget alternative forvaltningsrevisjonsprosjekter, og på det tidspunktet var det ikke aktuelt å bestille en forvaltningsrapport på området «voksenopplæring». Utvalget ønsker en orientering og status om voksenopplæringen, og hvilke utfordringer de står ovenfor.
I tillegg har kontrollutvalget følgende spørsmål:

- I hvilken grad har de som har krav på tilbud fått tilbud, og er tilbudet tilfredsstillende?
- Hvor mange gjennomfører opplæringen og hvor mange faller av?
- Hvordan har kostnadsutviklingen vært de siste årene?

Dersom kontrollutvalgsmedlemmene har ytterligere spørsmål eller kommentarer til området er det anledning til å spørre eller legge det frem.

Fylkesrådmann Øyvind Sørensen er invitert, men forhindret i å delta på kontrollutvalgsmøtet den 19.04.2018. Fylkeskommunen stiller derfor med personer fra videregående opplæring som vil besvare ovennevnte spørsmål.

Arkivsak-dok. 18/00067-1
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 17/18
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAPET 2017

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets uttalelse til Vestfold fylkeskommunes årsregnskap og årsrapport for 2017:

Kontrollutvalget har i møte 19.04.2018 behandlet Vestfold fylkeskommunes årsregnskap og årsrapport for 2017. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, revisjonsberetningen datert 15.03.2018, fylkesrådmannens årsrapport for 2017 og fylkesrådmannens saksframlegg til fylkestinget**.** Årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetning for 2017 er avlagt innen gjeldene frister.

Revisor har avlagt en normal revisjonsberetning uten forbehold og bemerkninger.

Fylkeskommunens årsregnskap for 2017 viser kr 2.477.392.190 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89.509.599.

Investeringsregnskapet viser et finansieringsbehov på 459 mill. kr hvorav 178 mill. kr er lånefinansiert. Investeringsregnskapet er avsluttet med i balanse.

Kontrollutvalget har merket seg følgende punkter fra årets regnskap:

- Vestfold fylkeskommune hadde en skatteinngang og rammetilskudd på 2.665 mill. kr som var 24 mill kr. over vedtatt budsjett.
- Alle sektorer oppnår mindreforbruk. Samlet akkumulert mindreforbruk i sektorene utgjør 84 mill. kr. Dette er tilsvarende mindreforbruk som ble overført fra 2016 slik at samlet akkumulert mindreforbruk i 2017 er uendret.
- Bufferfond er styrket med ca. 38,4 mill. kr.
- Fylkeskommunens langsiktige lånegjeld er på 2.522 mill. kr som utgjør 74% av de samlede driftsinntektene i 2017. Gjelden er rentesikret for å redusere risiko. Samlede innbetalte låneavdrag overstiger kommunelovens bestemmelser om minsteavdrag.
- I tillegg til lånegjeld har Vestfold fylkeskommune pr. 31.12.17 en estimert pensjonsforpliktelse på 2.953 mill.kr.

- Netto resultatgrad oppgis å utgjøre 3,3% av driftsinntektene. Anbefalt minstenorm for dette måltallet er 1,75%. Tallet viser fylkeskommunens evne til å betale renter og avdrag samt evne til å egenfinansiere investeringer.
- Fylkeskommunen har tilfredsstillende likviditet. Likviditetsgrad 2 er noe redusert fra i fjor og utgjør 1,29 i 2017. Tallet bør være større enn 1.
- Ubrukte lånemidler er pr. 31.12.2017 kr 7.186.528,-.

Kontrollutvalget har merket seg fylkesrådmannens også i 2017 har omtalt egenkontrollen og etikk i årsrapporten. Kontrollutvalget ser positivt på at det fokuseres på områdene.

Kontrollutvalget har ingen ytterligere kommentarer til årsregnskapet 2017 for Vestfold Fylkeskommune.

Vedlegg:
- Revisjonsberetning datert 15.03.2018
- Vestfold fylkeskommune Årsrapport 2017
- Saksfremlegg: årsrapport 2017, årsregnskap og årsberetning 2017

Saksframstilling:
I tråd med kommuneloven § 48 skal fylkeskommunen hvert år avlegge årsregnskap og årsberetning innen gitte frister. Årsregnskapet skal inneholde driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter. Årsberetningen skal gi opplysninger som er viktige for å bedømme fylkeskommunens stilling og resultat.

Følgende frister gjelder for regnskapsavleggelse, årsrapport og revisjonsberetning:
- Årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar
- Årsrapport skal utarbeides innen 31. mars.
- Revisors beretning skal avgis innen 15. april.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 6 skal kontrollutvalget påse at fylkeskommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Forskriftens § 7 sier videre at kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet før dette vedtas av fylkestinget. Uttalelsen avgis til fylkestinget med kopi til fylkesutvalget. Uttalelsen skal være fylkesutvalget i hende før de avgir innstilling til fylkestinget.

Vurdering
Årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetning for 2017 er avlagt innen gjeldene frister.

Revisor har avlagt en normal revisjonsberetning uten forbehold og bemerkninger.

Fylkeskommunens årsregnskap for 2017 viser kr 2.477.392.190 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89.509.599,-.

Investeringsregnskapet viser et finansieringsbehov på 459 mill. kr hvorav 178 mill. kr er lånefinansiert. Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse.

Vestfold Kommunerevisjon

Sted og dato: Horten, 15.03.2018
Referanse: 250/2018
Saksbehandler: Eivind Finstad

Fylkestinget i Vestfold fylkeskommune
v/ Fylkesordfører

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR 2017 FOR VESTFOLD FYLKESKOMMUNE

Vedlagt følger uavhengig revisors beretning for 2017 for Vestfold fylkeskommune.

Vi takker for godt samarbeid.

Horten, 15. mars 2018
Vestfold kommunerevisjon

Anne Lühr
Sekretær

Kopi:
Kontrollutvalget
Fylkesutvalget
Fylkesrådmann

Adresse: Sollistrandveien 12 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Vestfold Kommunerevisjon

Til fylkestinget i Vestfold fylkeskommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Fylkesutvalget
Fylkesrådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Vestfold fylkeskommunes årsregnskap som viser kr 2 477 392 190 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 509 599. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Vestfold fylkes kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Fylkesrådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fylkesrådmannens ansvar for årsregnskapet

Fylkesrådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i

Adresse: Sollistrandsveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Norge. Fylkesrådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Horten, 15. mars 2018
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Statsautorisert revisor

Adresse: Gannestadveien 2, 3184 Borre
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

VESTFOLD
fylkeskommune

Arkivsak-dok. 201709053-2
Arkivkode 210
Saksbehandler Tone Stabell

Saksgang	Møtedato	Sak nr
Vestfold Eldreråd 2015-2019	18.04.2018	
Vestfold fylkeskommunale råd for funksjonshemmede 2015-2019	19.04.2018	
Hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse 2015-2019	23.04.2018	
Hovedutvalg for samferdsel og areal 2015-2019	24.04.2018	
Hovedutvalg for utdanning 2015-2019	25.04.2018	
Hovedutvalg for klima, energi og næring 2015-2019	25.04.2018	
Administrasjonsutvalget 2015-2019	26.04.2018	
Fylkesutvalget 2015-2019	26.04.2018	
Fylkestinget 2015-2019	03.05.2018	

VFK Årsrapport 2017 - årsregnskap - årsberetning - oppfølging finansreglement - resultatvurdering og disponering for 2017

Sammendrag

Årsrapporten for 2017 omfatter *årsregnskap*, *årsberetning* og *finansrapportering* som er den formelle delen av regnskapsavslutningen og dekker kravene i Kommuneloven. I tillegg inneholder årsrapporten *resultatvurderingen* for 2017 som omhandler måloppnåelse og økonomisk resultat i forhold til budsjettets forutsetninger.

Vestfold fylkeskommune fikk i 2017 et regnskapsmessig mindreforbruk på 89,5 mill kroner.
I denne saken vedtar fylkestinget disponeringen av det regnskapsmessig mindreforbruket.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Vestfold fylkeskommunes årsregnskap og årsberetning for 2017 godkjennes.

2. Vestfold fylkeskommunes årsrapport for 2017 tas til orientering.

3. Det regnskapsmessige mindreforbruket i driftsregnskapet for 2017 på 89,5 mill kroner disponeres slik:

   a. 17,609 mill kroner settes av til bufferfond.

b. 27,324 mill kroner avsettes til disposisjonskonti, med slik fordeling:

	Beløp i 1000 kr
Disposisjonskonto HSA	5 038
Disposisjonskonto HKEN	1 512
Disposisjonskonto HU	15 159
Disposisjonskonto HKIF/Kultur	1 013
Disposisjonskonto HKIF/Tannhelse	721
FUs disposisjonskonto	636
Disposisjonskonto FU/FFM	1 150
Disposisjonskonto RUF	2 095
Sum	**27 324**

c. 44,575 mill kroner fordeles på sektorbudsjettene, med slik fordeling pr sektor:

	Beløp i 1000 kr
Regionalsektoren	12 142
Utdanningssektoren	28 152
Kultursektoren	805
Tannhelsesektoren	1 339
Sektor Fellesformål	2 137
Sum	**44 575**

4. Ubenyttet brutto investeringsramme på 27,980 mill kroner overføres til 2018. Finansieringssiden endres slik:

	Beløp i 1000 kr
Tilskudd/refusjoner	-1 883
MVA-kompensasjon	5 424
Lån	24 439
Sum	**27 980**

Tønsberg, 21.03.2018

Øyvind Sørensen
fylkesrådmann

Kjell Håkon Andersen
direktør

Vedlegg: Årsrapport 2017
Kontrollutvalgets uttalelse til regnskapet(ettersendes etter møte i Kontrollutvalget 19.4.2018).

Saker til behandling og eventuelle vedlegg til sakene ligger på **www.vfk.no**.
Se under Snarvei og velg Politikk: møter og saker.

Direktelink til Politiske møter og saker: http://opengov.cloudapp.net/meetings/vestfoldfk

Fylkesrådmannens bemerkninger:

Årsrapporten for 2017 omfatter *årsregnskap*, *årsberetning* og *finansrapportering* som er den formelle delen av regnskapsavslutningen og dekker kravene i Kommuneloven. I tillegg inneholder årsrapporten *resultatvurderingen* for 2017 som omhandler måloppnåelse og økonomisk resultat i forhold til budsjettets forutsetninger.

Vestfold fylkeskommune fikk i 2017 et regnskapsmessig mindreforbruk på 89,5 mill kroner.
I denne saken vedtar fylkestinget disponeringen av det regnskapsmessig mindreforbruket.

Økonomisk utvikling og resultat for 2017
For 2017 legger Vestfold fylkeskommune fram et regnskap med et mindreforbruk på 89,5 mill kroner. Resultatet er 31,2 mill kroner bedre enn fylkesrådmannen rapporterte til fylkestinget i desember. Forbedringen fra siste rapportering skyldes i sin helhet større mindreforbruk i sektorene enn forventet.

Av mindreforbruket på 89,5 mill kroner er 84,2 mill kroner mindreforbruk i sektorene. Øvrig netto mindreforbruk i 2017 utgjør 5,3 mill kroner hvorav ubenyttet lønnsreserve og lavere netto finansutgifter bidrar positivt til mindreforbruket, mens lavere hovedinntekter og merutgifter til felles pensjonskostnader bidrar negativt.

Sektorenes mindreforbruk på 84,2 mill kroner er nøyaktig samme mindreforbruk som sektorene fikk overført fra 2016. Det betyr at det i løpet av 2017 ikke har skjedd endringer i sektorenes samlede akkumulerte mindreforbruk.

Regnskapet for 2017 viser en skatteinntekt som er 22 mill kroner høyere enn hva som ble lagt til grunn da fylkestinget gjorde sitt budsjettvedtak i desember 2016. Tilsvarende har fylkeskommunens budsjetterte pensjonsutgifter blitt 7,1 mill kroner lavere enn opprinnelig budsjettert. Gjennom året er de budsjetterte skatteinntektene oppjustert med 24 mill kroner, mens de budsjetterte pensjonsutgiftene er nedjustert med 8,1 mill kroner. Disse budsjettjusteringene har vært viktige bidrag til at bokført bufferfond pr 31.12.2017 er 48,8 mill kroner høyere enn forutsatt ved budsjettvedtaket i 2016. Regnskapsåret 2017 har således vært bedre enn det som framkommer av det regnskapsmessige mindreforbruket på 89,5 mill kroner.

Resultatene i 2017 betyr at situasjonen er klart gunstigere enn de økonomiske målsettingene budsjettet er bygd på:

Viktige mål i økonomiplanen	***Mål***	***Status / prognose***
Regnskapsmessig mindreforbruk	0 kr	89,5 mill kr
Bufferfond	203 mill i 2020	311 mill kroner pr utgangen av 2017
Nøytralisere premieavvik	100 % i 2017	Nøytralisert
Gjeldstak	Maks 2,85 mrd	143 mill lavere i 2017 enn vedtatt budsjett på 2,66 mrd kr

Det er investert for 411 mill kroner i 2017, mens det i 2016 ble investert 179 mill kroner. Fylkesvei-investeringer utgjør 151 mill kroner av årets investeringer. Av øvrige investeringer er ny Horten videregående skole med 198 mill kroner og Re videregående skole bibliotek/klasserom med 18 mill kroner de største enkeltinvesteringene. Samlede IKT-investeringer utgjør 10 mill kroner.

Opprinnelig vedtatt investeringsbudsjett var på 519 mill kroner. I løpet av året er det fattet vedtak om å nedjustere budsjettet med 221 mill kroner som følge av tidsforskyvninger, mens det på den annen side er vedtatt budsjettøkninger for til sammen 142 mill kroner. Ved årets utgang var investeringsbudsjettet således på 440 mill kroner. Med et samlet regnskapsført investeringsbeløp på 411 mill kroner betyr dette at det ved årets utgang gjensto 29 mill kroner i ubrukte investeringsmidler, hvorav 28 mill kroner i denne sak foreslås tidsforskjøvet til budsjettet for 2018. Samlede tidsforskyvninger fra 2017 utgjør dermed 249 mill kroner.

Omfanget av tidsforskyvninger av investeringer er for stort. Fylkesrådmannen har derfor i budsjettet for 2018 vært opptatt av at investeringsprosjektenes årlige budsjettrammer skal bygge på mer realistiske gjennomføringsplaner. Det har blant annet medført en forskyvning av 123 mill kroner i fylkesveginvesteringer fra 2018 og 2019 til 2020 og 2021.

Det er vedtatt en rekke ambisiøse resultatmål for sektorenes arbeid. Et av hovedmålene er at *flest mulig elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring*. Det var for dette resultatmålet en resultatforbedring fra 66,9 % i 2015 til 73,1 % i 2016, mens resultatet for 2017 er en resultatforverring til 71,5 %. Resultatmålet på 75% er dermed heller ikke i 2017 nådd. Vestfold ligger igjen under landsgjennomsnittet for denne målingen. Resultatmålet for *andelen elever som slutter i løpet av skoleåret* er også i 2017 er oppnådd med god margin. Derimot er *andelen lærlinger og lærekandidater som avbryter læretiden* fortsatt høyere enn måltallet, men utviklingen har i 2017 gått i riktig retning.

For *fylkesveier* rapporteres det om økt andel fylkesveier som holder *tilfredsstillende dekkestandard* og at måltallet er oppnådd med god margin. *Personbiltrafikken* viser en vekst på 4,9 %, som er klart høyere enn 2016-resultat på 1,0 % vekst og langt fra målet om 0 % vekst. For *kollektivtrafikken* har det vært en *passasjervekst* på 1,0 %, dvs klart svakere enn målet om 3,0 % vekst og en reduksjon fra 2016 der veksten var på 3,8 %. *Andelen avganger i rute* er på 72 %, dvs en bedring fra 2016 og også noe bedre enn måltallet på 71 %.

Innen *kultursektoren* er resultatmålene oppnådd, med unntak for resultatmålet *Antall deltakere i Ungdommens kulturmønstring*. Her ble det en nedgang på 44 % mens målet var en økning på 10 %. For *tannhelsetjenesten* viser utviklingen i *barn og unges tannhelse* et variabelt bilde. For 5-åringene ligger man dårligere an enn måltallet og det har vært en negativ utvikling fra 2016. For 12- og 18-åringene ligger man bedre an både ift måltallet og ift til fjorårsresultatet. Andelen *barn og unge som undersøkes/behandles i løpet av året* er redusert fra 64,6 % til 61,3 %, og ligger med det under måltallet på 63 %. *Antall pasienter på venteliste* er redusert fra 2016 og ligger godt innenfor måltallet.

Av de sektorovergripende resultatmålene viser *sykefraværet* en oppgang fra 5,4 % til 5,7 %. Med dette har fylkeskommunen et sykefravær som ligger marginalt under måltallet på 5,7 %.

Kommentarer til innstillingen

Pkt 3 Disponering av regnskapsresultat for 2017
Retningslinjer for disponering av regnskapsresultatet er dels gitt i fylkeskommunens budsjettreglement og dels i budsjettvedtaket for 2018.

Budsjettvedtaket for 2018, FT-sak 97/17, har flg relevante vedtakspunkter:

Pkt 3 Ved disponeringen av regnskapsresultat for 2016 avsettes eventuelt positivt regnskapsresultat, utover mindreforbruk i sektorene, til bufferfondet.

Fylkestinget vedtok desember 2016, FT-sak 99/16, budsjettreglement gjeldende for 2017. Budsjettreglementet har slike bestemmelser for disponering av sektorenes mer- og mindrefobruk:

1. *Regnskapsmessig merforbruk i sektorene medfører at budsjettet påfølgende år blir tilsvarende redusert.*
2. *Sektorene beholder regnskapsmessig mindreforbruk slik at budsjettet påfølgende år blir styrket, 35% av mindreforbruket disponeres av hovedutvalget.*
3. *Overføring av akkumulert mindreforbruk begrenses til 3 % av sektorens budsjettramme.*
4. *Dersom det foreligger særskilte forhold eller begrunnelser, kan sektorene søke om å få overført et akkumulert mindreforbruk utover 3 %.*

Fylkesrådmannens forslag til disponering av 2017-resultatet følger budsjettreglementets bestemmelser fullt. Nedenstående tabell dokumenterer hvordan disponeringsforslaget er framkommet:

DISPONERING AV MER- OG MINDREFORBRUK 2017 *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett-ramme***	***Regn-skaps-resultat***	***3%-grensen***	***Disponering av regnskapsresultat***			
				Buffer-fond	***Disp.-konti***	***Sektor***	***SUM***
Hovedinntekter		**-2 512**		**-2 512**			**-2 512**
Regionalsektoren	622 662	20 934	18 680	2 254	6 538	12 142	20 934
Utdanningssektoren	1 443 670	48 877	43 310	5 566	15 159	28 152	48 877
Kultursektoren	117 728	1 238	3 532	0	433	805	1 238
Tannhelsesektoren	92 833	2 060	2 785	0	721	1 339	2 060
Sektor Fellesformål / Pol styring mv	42 628	1 054		1 054			1 054
Sektor Fellesformål / Øvrig sektor	109 553	6 688	3 287	3 401	1 150	2 137	6 688
Disposisjonskonti HU/FU	13 634	3 323			3 323		3 323
Delsum sektorer før evt korreksjoner	**2 442 708**	**84 174**	**71 594**	**12 275**	**27 324**	**44 575**	**84 174**
Lønnsreserve/pensjon		3 094		3 094			3 094
Eliminering		12 985		12 985			12 985
Netto finansutgifter		5 895		5 895			5 895
Bundne fond (netto)		-14 128		-14 128			-14 128
Totalsum før evt korreksjoner	**2 442 708**	**89 508**	**71 594**	**17 609**	**27 324**	**44 575**	**89 508**
Forslag til korreksjoner:							
Regionalsektoren				0	0	0	0
Utdanningssektoren				0	0	0	0
Kultursektoren				0	0	0	0
Tannhelsesektoren				0	0	0	0
Sektor Fellesformål				0	0	0	0
Totalsum etter korreksjoner	**2 442 708**	**89 508**	**71 594**	**17 609**	**27 324**	**44 575**	**89 508**

Budsjettreglementets begrensning av overførte budsjettbeløp til maksimalt 3% av sektorrammen innebærer i sum at 11,22 mill kroner av sektorenes mindreforbruk i utgangspunktet ikke kan overføres til sektorene i nytt budsjettår, med mindre det foreligger særskilte forhold. Beløpet fordeler seg på Regionalsektoren (2,25 mill kroner), Utdanningssektoren (5,57 mill kroner) og sektor Fellesformål (3,40 mill kroner). Fylkesrådmannen vurderer det slik at det ikke for noen av disse tre sektorene foreligger særskilte forhold som tilsier at det bør foretas unntak fra 3%-bestemmelsen, slik budsjettreglementet gir adgang til.

Fylkesrådmannens forslag til disponeringer innebærer at disposisjonskontiene i sum tilføres 27,32 mill kroner. Disposisjonskontiene vil etter dette summere seg til 55,57 mill kroner i budsjett 2018, fordelt slik på de ulike disposisjonskonti:

DISPOSISJONSKONTI *Beløp i 1000 kroner*	***Bevilgning i budsjett 2018***	***Udisponert 2017 bevilgning***	***35% av mindreforbruk i 2017***	***Sum disposisjonskonti i budsjett 2018***
Disposisjonskonto HSA	9 000	0	5 038	15 538
Disposisjonskonto HKEN	7 000	12	1 500	7 012
Disposisjonskonto HU	3 000	0	15 159	18 159
Disposisjonskonto HU/Utstyr	0	0		0
Disposisjonskonto HKIF/Kultur	4 250	580	433	5 263
Disposisjonskonto HKIF/Tannhelse	0	0	721	721
FUs disposisjonskonto	500	636		1 136
Disposisjonskonto FU/FFM	0	0	1 150	1 150
Disposisjonskonto RUF	4 500	2 095		6 595
Sum	**28 250**	**3 323**	**24 001**	**55 574**

Det vil til hovedutvalgenes møter i april bli lagt fram egne saker om disponeringen av overført mindreforbruk fra 2017, med forslag til disponering av mindreforbruk som er overført til hovedutvalgenes disposisjonskonti. Hovedutvalgenes vedtak i disse sakene vil måtte gjøres med forbehold om fylkestingets vedtak i foreliggende sak.

Pkt 4 Udisponerte netto investeringsmidler overføres til 2018

De ubenyttede årsrammene i *pågående* investeringsprosjekter pr 31.12.2017 må bevilges på nytt i henhold til Kommunelovens bestemmelser. I samsvar med budsjettreglementet skal prosjekter som skal videreføres og som har merforbruk, inndekke dette i påfølgende års budsjett.

Vestfold fylkeskommune har ved utgangen av 2017 en netto ubenyttet investeringsramme på 29,0 mill kroner i pågående prosjekter. Tabellen under viser mer-/mindreforbruk i 2017 pr prosjekt og hva dette innebærer av endringer i disse prosjektenes 2018-rammer:

INVESTERINGER MER-/MINDREFORBRUK 2017 *Beløp i 1000 kroner*	***Mer- (-) og mindreforbruk (+) i 2017***	***Budsjett-regulering 2018***
Tønsbergpakke 1	65	65
Bypakke Tønsbergregionen	-2 339	-2 339
Fylkesveger - investeringsramme	15 290	15 290
Færder vgs - avslutning	2 280	2 280
Larvik Arena mva-justering	152	152
Ny Horten vgs	2 567	2 567
Sandefj. vgs - kroppsøvingslok.	312	312
Holmestrand vgs - verkstedbygg (avsl 2017)	-236	0
Re vgs - bibliotek og klasserom (avsl 2017)	957	0
Greveskogen vgs idrettsanlegg	908	908
Nøtterøy vgs, praksisrom	4 847	4 847
Sandefjord vgs - oppgradering	-154	-154
Melsom vgs administrasjonsbygg	-691	-691
Re vgs anleggsteknikk	1 666	1 666
Varslingssystem vgs	1 074	1 074
Diverse skolebyggprosjekter	-79	-79
Utd.sekt. store utstyrskjøp	-1	0
Tannhelsesektoren	195	195
Utfasing oljekjeler (avsl 2017)	88	0
Nytt trådløst nettverk (avsl 2017)	266	0
IKT-investeringer	558	558
Utgifter eiendomssalg	1 329	1 329
MINDREFORBRUK 2017/FINANSIERINGSBEHOV 2018	**29 054**	**27 980**
Finansieringen endres slik:		
Prosjektinntekter:		
Tønsbergpakke 1	595	595
Bypakke Tønsbergregionen	-2 500	-2 500
Fylkesveger - investeringsramme	22	22
Sum prosjektinntekter	-1 883	-1 883
Konsernfinansiering:		
Ordinær driftsfinansiering		0
Mva-kompensasjon		5 424
Bruk av lånemidler, netto		24 439
Sum konsernfinansering	0	29 863
SUM ENDRET FINANSIERING		**27 980**

Bruk av lånemidler i 2018 vil etter dette økes fra 362,2 mill kroner til 386,7 mill kroner. Etter fradrag for ubrukte lånemidler på 7,2 mill kroner pr 31.12.2017 vil årets låneopptak beløpe seg til 379,5 mill kroner.

VESTFOLD
fylkeskommune

Årsrapport 2017

INNHOLD

DEL 1 – ÅRSREGNSKAP 2017, BERETNING OG FYLKESRÅDMANNENS VURDERING TIL FYLKESTINGET

1 FAKTA OM VESTFOLD FYLKESKOMMUNE 7
1.1 Organisering 7
1.2 Administrativ organisering 8
1.2.1 Regionalsektoren 8
1.2.2 Utdanningssektoren 8
1.2.3 Kultursektoren 9
1.2.4 Tannhelsesektoren 9
1.2.5 Stabsavdelingen 9

2 ÅRSBERETNING 10
2.1 Driftsregnskap 10
2.2 Investeringsregnskap 13
2.3 Balanse 14
2.4 Nøkkeltall 16
2.5 Egenkontroll (Intern kontroll) 17
2.6 Etikk 17
2.7 Likestilling 17
2.8 Arbeidsmiljø 18
2.9 Ytre miljø 18

3 ÅRSREGNSKAP 20
3.1 Regnskapsoversikter 20
3.2 Noter 27
3.3 Revisors beretning 45

4 FINANS- OG GJELDSFORVALTNING 47
4.1 Rapportering i henhold til finans- og gjeldsreglementet 47
4.2 Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse 50

5 RESULTATVURDERING 52
5.1 Driftsregnskapet 52
5.1.1 Resultat for 2017 53
5.1.2 Sektorenes mer- og mindreforbruk 53
5.1.3 Skatt og rammetilskudd 54
5.1.4 Andre generelle statstilskudd 55
5.1.5 Lønnsreserve og pensjon 56
5.1.6 Avskrivninger 57
5.1.7 Finans 57
5.2 Investeringsregnskapet 59
5.3 Disposisjonsfond 61
5.3.1 Bufferfond 61
5.3.2 Fond premieavvik 61

DEL 2 – FYLKESRÅDMANNENS RAPPORTERING TIL HOVEDUTVALGENE

6 REGIONALSEKTOREN 62
6.1 Hovedtrekk 2017 62
6.2 Budsjett og økonomisk resultat 63
6.2.1 Regionalavdelingen 64
6.2.2 Fylkesveier 64
6.2.3 Kollektivtrafikk 67
6.2.4 Andre samferdselstiltak 68
6.2.5 Regional planlegging 71
6.2.6 Regional næringsutvikling 72
6.3 Mål og måloppnåelse 75
6.4 Investeringsregnskap 76
6.5 Spesielle emner 78
6.5.1 Leveranseavtalen med Statens vegvesen 2017 78
6.5.2 Handlingsprogrammet for fylkesveier 2014 – 2017, status 80
6.5.3 Statlige regionale utviklingsmidler (553 midler) 81
6.6 Delegasjon 82

7 UTDANNINGSSEKTOREN 83
7.1 Hovedtrekk 2017 83
7.2 Budsjett og økonomisk resultat 2017 84
7.2.1 Videregående skoler 85
7.2.2 Opplæring i bedrift 87
7.2.3 Voksenopplæring 88
7.2.4 Andre virksomheter 89
7.2.5 Opplæring i kriminalomsorgen 91
7.2.6 Utdanning stab 91
7.2.7 Fellesoppgaver 91
7.2.8 HU disposisjonskonto 92
7.3 Mål og måloppnåelse 92
7.4 Investeringsregnskap 100
7.5 Satsinger i 2017 102
7.6 Delegasjon 105

8 KULTURSEKTOREN 106
8.1 Hovedtrekk 2017 106
8.2 Budsjett og økonomisk resultat 108
8.2.1 Kultur, idrett og friluftsliv 109
8.2.2 Folkehelse 110
8.2.3 Fellestjenester museer 112
8.2.4 Fylkesbiblioteket 112
8.2.5 Kulturarv 113
8.2.6 Kultur - felleskostnader 114
8.2.7 Kultur stab 114
8.3 Mål og måloppnåelse 114
8.4 Investeringsregnskap 116
8.5 Oppfølging av politiske vedtak i budsjett 2017 116
8.6 Delegasjon 117

9 TANNHELSESEKTOREN 118
9.1 Hovedtrekk 2017 118
9.2 Budsjett og økonomisk resultat 119
9.3 Mål og måloppnåelse 121
9.4 Investeringsregnskap 122
9.5 Delegasjon 122

10 SEKTOR FOR FELLESFORMÅL 123
10.1 Hovedtrekk 2017 123
10.2 Budsjett og økonomisk resultat 123
10.2.1 Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte og fellesutgifter 124
10.2.2 Fylkesutvalgets disposisjonskonto 124
10.2.3 Disposisjonskonto FU/FFM 125
10.2.4 RUF (regionalt utviklingsfond) 125
10.2.5 Stabsfunksjoner 130
10.3 Mål og måloppnåelse 133
10.4 Investeringsregnskap 134

DEL 3 – VEDLEGG

11 VEDLEGG TIL REGNSKAP 135
11.1 Driftsregnskap per sektor/budsjettområde 135
11.2 Driftsregnskap per kontoart 143
11.3 Investeringsregnskap per prosjekt 150
11.4 Investeringsregnskap per kontoart 153
11.5 Balanse per kontoart 156
11.6 Funksjonsfordelt driftsregnskap 164
11.7 Funksjonsfordelt investeringsregnskap 166
11.8 Særregnskap 167

VESTFOLD
fylkeskommune

1 FAKTA OM VESTFOLD FYLKESKOMMUNE

1.1 Organisering

Vestfold fylkeskommune er en stor og tverrfaglig utviklingsorganisasjon med viktige samfunnsoppdrag innen utdanning, samferdsel, næringsutvikling, regional planlegging, ressursforvaltning, tannhelse, kultur og folkehelse.

Som utviklingsaktør skal fylkeskommunen ta initiativ til og finne helhetlige løsninger på tvers av sektorer og nivåer, og bidra til at ulike aktører i samfunnet samarbeider om felles ambisjoner og satsinger.

Fylkeskommunen er en sentral tjenesteprodusent innen videregående opplæring, tannhelse, kollektivtrafikk, fylkesveier og kulturformidling.

Fylkeskommunen styres av folkevalgte politikere og fylkestinget er det øverste folkevalgte organet. Fylkestinget velges for fire år av gangen og består av 39 representanter. Fylkestinget treffer avgjørelser i større og prinsipielle saker og gir rammer for alt arbeid i Vestfold fylkeskommune. Det sittende fylkestinget er valgt for perioden 2015-2019.

Politisk organisering per 31.12.2017:

Figur 1-1 viser politisk organisering

1.2 Administrativ organisering

Administrativ organisering per 31.12.2017:

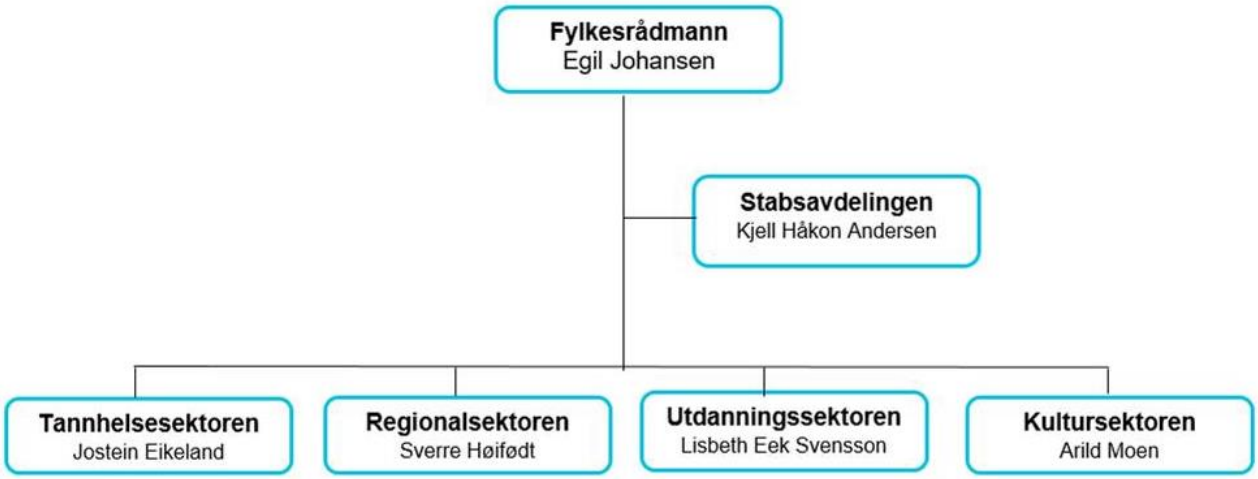

Figur 1-2 viser administrativ organisering. For utvidet organisasjonskart se note 2.

1.2.1 Regionalsektoren

Regionalsektoren har ansvar for at fylkeskommunen fyller sin rolle som regional utviklingsaktør. Sektoren ivaretar fylkeskommunens ansvar for samferdsel, herunder fylkesveier og kollektivtrafikk, regional planlegging og oppgaver innenfor nærings- og miljøområdet.

For områdene fylkesvei og kollektivtrafikk ligger den operative kapasiteten i henholdsvis Statens vegvesen og Vestfold kollektivtrafikk AS.

I utøvelsen av rollen som regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen forsøke å samle kommuner, statlige etater og andre aktører i samfunnet om felles ambisjoner og satsinger. Dette skjer i dialog med enkeltaktører, samarbeidsorganer og formelle partnerskap som blant annet Verdiskaping Vestfold, Plattform Vestfold, Jernbaneforum Sør, Vestfold klima- og energiforum, Østlandssamarbeidet, Planforum, Plannettverket, Nettverk for næringsutvikling og KS.

1.2.2 Utdanningssektoren

Vestfold fylkeskommune har ansvar for videregående opplæring i skole og bedrift, for elever med ungdomsrett i alderen 15–24 år, og for voksne med voksenrett fra 25 år og oppover. Store deler av aktiviteten og økonomien i sektoren er regulert gjennom lover og forskrifter som skal sikre elever og lærlinger rett til videregående opplæring.

Fylkeskommunen driver ti videregående skoler og én skole for sosialmedisinske institusjoner hvor det tilbys opplæring som skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på et lavere nivå. I 2017 var det 8625 elever i fylkeskommunens skoler. I tillegg føres det tilsyn med opplæringen nær 2000 lærlinger og lærekandidater i fylkets mange lærebedrifter.

Vestfold fylkeskommune har som mål at 85 % av elevene skal få oppfylt sitt første kursønske ved inntak til VG1. I 2017, som i 2016 og 2015, var den faktiske andelen 91 %.

Utdanningssektoren består for øvrig av Skiringssal folkehøyskole, fagskolen i Vestfold, Oppfølgings- og PP-tjenesten, ressurssenteret Kompetansebyggeren Vestfold samt

Karrieresenteret. Utdanningsavdelingen er administrativt ansvarlig for videregående opplæring og består av eksamenskontoret, inntaks- og fagopplæringsseksjonen og skoleseksjonen.

1.2.3 Kultursektoren

Kultursektoren i Vestfold fylkeskommune har ansvaret for både forvaltningsoppgaver og regional utvikling. Sektoren er organisert i fire virksomheter: Kultur, idrett og friluftsliv, Vestfold fylkesbibliotek, Folkehelse og Kulturarv.

Felles for kultursektorens fire fagseksjoner er at alle er viktige utviklings- og gjennomføringsaktører som løser oppgaver i nære samarbeidsrelasjoner med kommuner, næringsliv, kulturinstitusjoner og frivillige organisasjoner. Sektoren har også et spesielt ansvar for å bidra i utviklingen av museumsområdet i fylket.

Kultursektorens viktigste styringsredskap er Strategisk Kultur- og idrettsplan for Vestfold, Bibliotekplan Vestfold og Regional plan for folkehelse.

1.2.4 Tannhelsesektoren

Tannhelsesektoren har fjorten ordinære tannklinikker fordelt over hele fylket. I samarbeid med Helse Sør-Øst bemannes også en narkose-tannklinikk ved sykehuset i Vestfold seks dager per måned. Tannhelsesektoren driver også en tannklinikk på Bastøy fengsel en dag i uken.

I tråd med tannhelseloven yter sektoren gratis tannhelsetjeneste til pasientgruppene barn og unge til og med 18 år, psykisk utviklingshemmede og grupper av eldre langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie. I tillegg får 19- og 20-åringer tilbud om undersøkelse og behandling til reduserte satser.

For øvrig gis det tilbud om undersøkelse og behandling for innsatte i fengsel og personer i kommunal og statlig rusomsorg. Sektoren gir i tillegg et tannhelsetilbud til tortur- og overgrepsutsatte og til personer med odontofobi. I løpet av 2017 behandlet tannhelsesektoren i overkant av 40 000 pasienter.

1.2.5 Stabsavdelingen

Fylkesrådmannens stab utgjør fylkeskommunens støttefunksjoner for politisk ledelse, administrativ ledelse og for fylkeskommunens virksomheter.

Støttefunksjonen omfatter et mangfold av oppgaver, fra drift til rådgivning og organisasjonsutvikling. Fylkesrådmannen ser det som mest hensiktsmessig at disse oppgavene er organisert i en konsernstab for å sikre kostnadseffektivitet og god styring.

2 ÅRSBERETNING

Årsberetningen er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i Kommunelovens § 48 og forskrift til denne. Årsberetningen skal gi opplysninger om forhold som ikke framgår direkte av årsregnskapet, samt andre forhold av betydning for å bedømme fylkeskommunens økonomiske stilling og utvikling.

2.1 Driftsregnskap

REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFT *Beløp i mill kr*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Skatt og rammetilskudd	2 665	2 667	-2	2 641	2 574
Andre generelle statstilskudd	9	9	0	9	11
Sum frie disponible inntekter	**2 674**	**2 677**	**-3**	**2 650**	**2 585**
Netto finansutgifter	-175	-181	6	-181	-180
Netto avsetninger	72	86	-14	11	-2
Overført til investeringsregnskapet	-94	-94	0	-70	-37
Til fordeling drift	**2 477**	**2 488**	**-11**	**2 410**	**2 365**
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-2 388	-2 488	100	-2 410	-2 260
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	**90**	**0**	**90**	**0**	**105**

Tabell 2-1 viser en komprimert utgave av regnskapsskjema 1A. For fullstendig utgave se kapittel 3.

Vestfold fylkeskommunes drift i 2017 resulterte i et regnskapsmessig mindreforbruk på 90 mill kroner.

Frie disponible inntekter
Årets budsjetterte skatteinntekt (inkl inntektsutjevning) ble i juni vedtatt redusert med 6,8 mill kroner som følge av nye skatteanslag fra regjeringen og ytterligere redusert i oktober med 1,4 mill kroner som følge endringer i skatteopplegget. Etter at regjeringen i oktober foretok en kraftig oppjustering av skatteanslaget, ble budsjetterte skatteinntekter vedtatt økt med 32,2 mill kroner. Bokførte skatteinntekter ble 2 mill kroner lavere enn justert budsjett, men 22 mill kroner høyere enn opprinnelig vedtatt budsjett.

Budsjettert rammetilskudd ble i løpet av året netto oppjustert med 2,3 mill kroner. Justeringene besto i kompensasjon for økt lærlingtilskudd (+2,9 mill kroner), kompensasjon for endringer i skatteregler (+1,1 mill kroner) og reduserte midler til fylkesvei (-1,7 mill kroner). Regnskapsført rammetilskudd er i samsvar med budsjett.

Finans
Netto finansutgifter viser et mindreforbruk på 6 mill kroner. God likviditet som følge av god skatteinngang og mindreforbruk i sektorene har ført til at renteinntektene har blitt 3,3 mill kroner større enn budsjettert. Renteutgifter og avdrag er i sum 2,6 mill kroner lavere enn budsjettert.

Netto avsetninger
Netto avsetninger, som omfatter bruk og avsetninger knyttet til frie driftsfond, bundne driftsfond og tidligere års regnskapsresultat, har et merforbruk på 14 mill kroner. Hele avviket gjelder bundne driftsfond.

De frie driftsfondene er styrket med 17,1 mill kroner. Bufferfondet er styrket med 38,4 mill kroner, mens Fond premieavvik er redusert med 21,3 mill kroner.

Netto avsetning til bundne driftsfond utgjør 15,2 mill kroner, som er 14,1 mill kroner mer enn budsjettert. I sum utgjør de bundne driftsfondene 160,4 mill kroner. De største oppbyggingene av

bundne fondsmidler gjelder ubrukte øremerkede tilskudd fra staten, blant annet spillemidler, midler fra Riksantikvaren samt diverse tilskudd til enkelttiltak.

Ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 ble mindreforbruket på 104,7 mill kroner disponert. Sektorene fikk tilbakeført 76,9 mill kroner av mindreforbruket fra 2016. Det ble avsatt 7,3 mill kroner til ulike hovedutvalgs disposisjonskonti, mens øvrige 20,4 mill kroner ble bevilget til gang- og sykkelveiprosjekter (14 mill kroner) samt til Regionalt utviklingsfond (6,4 mill kroner).

Sektorenes netto mindreforbruk
Sektorene har per 31.12.2017 et akkumulert netto mindreforbruk på 84 mill kroner. Dette er samme akkumulerte mindreforbruk som sektorene fikk overført fra 2016.

REGNSKAPSSKJEMA 1B - FORDELT TIL DRIFT *Beløp i mill kr*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Regional	602	623	21	603	547
Utdanning	1 395	1 444	49	1 378	1 353
Kultur	116	118	2	112	103
Tannhelse	91	93	2	89	91
Fellesformål	155	165	10	150	151
Deltakelse i selskaper	0	0	0	0	9
Netto sektorutgifter (ekskl eliminering og avsetn lønn/pensjon)	**2 359**	**2 443**	**84**	**2 332**	**2 253**
Eliminering [1)]	-14	-1	13	0	-28
Avsetning lønn og pensjon mv	43	46	3	78	35
Til fordeling drift	**2 388**	**2 488**	**100**	**2 410**	**2 260**

Tabell 2-2 viser regnskapsskjema 1B for 2017

[1)] Fordi det benyttes nettorammer som budsjetteringsprinsipp oppstår et avvik i forhold til de forskriftsbestemte regnskapsskjemaene. For å få samsvar mellom oppstillingene blir kontoarter som finans, bruk av fond og avsetning til fond benyttet av sektorene, oppsummert og trukket fra «til fordeling drift» via raden eliminering.

Regionalsektoren
Regionalsektoren har per 31.12.2017 et akkumulert mindreforbruk på 20,9 mill kroner mot et akkumulert mindreforbruk på 16,3 mill kroner i 2016. Det akkumulerte mindreforbruket fra 2016 ble ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 i sin helhet overført til 2017 for disponering. Av det akkumulerte 2017-mindreforbruket på 20,9 mill kroner er dermed 4,6 mill kroner opparbeidet i 2017.

Fylkesveier har et akkumulert mindreforbruk på 7,4 mill kroner mot et mindreforbruk i 2016 på 10,6 mill kroner. Av mindreforbruket gjelder 5,3 mill kroner leveranseavtalen med SVV. Videre har det vært en innsparing på 2,1 mill kroner for fergesambandet Svelvik-Verket.

Andre samferdselstiltak har et mindreforbruk på 3,6 mill kroner fordelt som følger:

- Regional transportplan (RTP) og Interregional plan for intermodal godstransport 0,8 mill kroner
- TT-ordningen 0,6 mill kroner
- Avslutning av depositumsordning drosjeløyver 2,1 mill kroner
- Prosjekt autonome kjøretøy 0,15 mill kroner

Regional næringsutvikling har et mindreforbruk på 9,0 mill kroner. Dette skyldes forsinkelser på tiltakene i de regionale planene (3,65 mill kroner), overføring av budsjettmidler for tiltaket «flere unge i arbeid» (2,25 mill kroner), søkbare klimamidler (2,1 mill kroner) og mindreforbruk internasjonalt arbeid/EU-medfinansiering (1,0 mill kroner).

Utdanningssektoren

Utdanningssektoren har per 31.12.2017 et akkumulert mindreforbruk på 48,9 mill kroner mot et akkumulert mindreforbruk på 49,5 mill kroner i 2016. Det akkumulerte mindreforbruket fra 2016 ble ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 overført i sin helhet til 2016 for disponering. Det akkumulerte 2017-mindreforbruket på 48,9 mill kroner innebærer dermed at det isolert sett for 2017 har vært et merforbruk på 0,6 mill kroner i sektoren.

Årsaken til utdanningssektorens akkumulerte mindreforbruk for 2017 på 48,9 mill kroner er i hovedsak overført mindreforbruk fra 2016. Skolene har et samlet isolert merforbruk på 13,2 mill kroner, og et akkumulert mindreforbruk på 17,5. For øvrige virksomheter og budsjettområder, ligger mye av mindreforbruket på området «Fellesoppgaver». Dette skyldes tidsforskyving for planlagte vedlikeholdsprosjekter samt mindreforbruk knyttet til ekstra midler fra FT's behandling av budsjettet for 2018. Mindreforbruk for «Andre virksomheter» skyldes i stor grad Fagskolen som ikke har kommet i gang med maritime fag som forutsatt, mens voksenopplæringen har et overført mindreforbruk fra tidligere år.

Kultursektoren

Kultursektoren har per 31.12.2017 et akkumulert mindreforbruk på 1,8 mill kroner mot et akkumulert mindreforbruk på 7,6 mill kroner i 2016. Det akkumulerte mindreforbruket fra 2016 ble ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 i sin helhet overført til 2017 for disponering. Det akkumulerte 2017-mindreforbruket på 1,8 mill kroner innebærer dermed at det isolert sett for 2017 har vært et merforbruk på 5,7 mill kroner opparbeidet i 2016.

Av mindreforbruket utgjør udisponerte midler på hovedutvalgets disposisjonskonto 0,6 mill kroner, mot 5,0 mill kroner udisponert ved utgangen av 2016.

Tannhelsesektoren

Tannhelsesektoren har per 31.12.2017 et akkumulert mindreforbruk på 2,1 mill kroner mot et akkumulert mindreforbruk på 2,2 mill kroner i 2016. Det akkumulerte mindreforbruket fra 2016 ble ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 i sin helhet overført til 2017 for disponering. Det akkumulerte 2017-mindreforbruket på 2,1 mill kroner innebærer dermed at det isolert sett for 2017 har vært et merforbruk på 0,1 mill kroner i sektoren.

Honorarinntekter fra voksne betalende pasienter er redusert med 1,2 mill kroner fra 2016. Samtidig har høyt sykefravær resultert i 0,6 mill kroner i økte refusjonsinntekter, mens på utgiftssiden har diverse innsparinger økt med 0,5 mill kroner, bl a som følge av lavere omfang av betalende pasienter.

Sektor for fellesformål

Sektor for fellesformål har per 31.12.2017 et akkumulert mindreforbruk på 10,5 mill kroner mot et akkumulert mindreforbruk på 9,3 mill kroner per 31.12.2016. Det akkumulerte mindreforbruket fra 2016 ble ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 overført til 2017 for disponering, med unntak for mindreforbruket på 0,7 mill kroner på budsjettområdet politisk styring mv. Det akkumulerte 2017-mindreforbruket på 10,5 mill kroner innebærer dermed at det isolert sett for 2017 har vært et mindreforbruk på 1,8 mill kroner i sektoren.

Resultat ved årsslutt fordeler seg med mindreforbruk på 1,1 mill kroner for området politisk styring/fellesutgifter og 0,6 mill kroner for disposisjonskontoer, videre mindreforbruk/restmidler på 2,1 mill kroner for RUF og mindreforbruk på 6,7 mill kroner for budsjettområdet stabsfunksjoner.

Mindreforbruket på budsjettområdet politisk styring mv i 2017 skyldes i all hovedsak at midler forventet medgått i forbindelse med regionreformen ikke har blitt benyttet. I tillegg er det også restmidler på området for kontrollutvalg/revisjon og fellesutgifter.

Stabsfunksjonenes mindreforbruk i sum er økt med 0,3 mill kroner fra 2016. 2,4 mill kroner av mindreforbruket er midler overført fra 2016; 2,0 mill kroner avsatt til generasjonsskifte IKT-seksjonen, 0,3 mill kroner knyttet til en utsatt gjennomføring av tiltak med særskilt bevilgning samt 0,1 mill kroner i mindreforbruk på særskilt bevilgning utredning om solenergi. Nytt opparbeidet mindreforbruk i 2017 på totalt 4,3 mill kroner er i hovedsak forårsaket av store sykelønnsrefusjoner og noe mindreforbruk av lønn pga midlertidige vakanser. For øvrig er mindreforbruket resultat av høyere inntekter enn budsjettert og en mindre innsparing i ordinære driftsutgifter på 0,3 mill kroner.

Avsetning lønn og pensjon
Posten består av lønnsreserven og felles pensjonskostnader. For 2017 er det et samlet mindreforbruk på 3,1 mill kroner.

ønnsreserven i budsjettet ble dimensjonert ut fra statsbudsjettets forutsetning om 2,7 % lønnsvekst i 2016. Årets lønnsoppgjør ble på 2,4 %, slik at det gjenstår 4,1 mill kroner av lønnsreserven.

Felles pensjonskostnader ble opprinnelig budsjettert til 50,3 mill kroner, men ble gjennom året vedtatt redusert med 8,1 mill kroner, som følge av oppdaterte anslag fra pensjonsleverandørene. Regnskapet viser et merforbruk på 1,0 mill kroner, som knytter seg til diverse forhold.

2.2 Investeringsregnskap

Årets investeringer på 411 mill kroner er 28 mill kroner lavere enn justert budsjett på 438 mill kroner. I løpet av året er det vedtatt flere endringer i investeringsbudsjettet, blant annet tidsforskyvninger til 2018 på 221 mill kroner. Samlet betyr dette at det vil bli tidsforskjøvet investeringer for nærmere 249 mill kroner fra 2017-budsjettet til 2018-budsjettet.

ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING *Beløp i mill kr*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Fylkesveger	151	164	-13	197	88
Utdanning	248	261	-14	309	72
Kultur	0	0	0	0	0
Tannhelse	1	2	0	4	1
Fellesformål	10	11	-1	8	13
Utgifter ved eiendomssalg mv	0	2	-1	2	5
Sum investeringsutgifter	**411**	**440**	**-29**	**519**	**179**
Utlån og forskutteringer	**35**	**35**	**0**	**35**	**0**
Kjøp av aksjer og andeler	4	4	0	3	39
Avsetning til investeringsfond	10	10	0	32	76
Årets finansieringsbehov	**459**	**488**	**-29**	**589**	**294**
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	178	199	-21	293	67
Salg av anleggsmidler	10	10	0	30	75
Overføringer/tilskudd/mott.avdrag	133	142	-9	161	55
Overført fra driftsregnskapet	94	94	0	70	37
Bruk av avsetninger	43	43	0	35	59
Sum finansiering	**459**	**488**	**-29**	**589**	**294**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabell 2-3 viser en komprimert utgave av investeringsregnskap for 2017. Fullstendig utgave se kapittel 3.

Investeringsutgifter
Brutto investeringsutgifter er 411 mill kroner, som er om lag 232 mill kroner høyere enn i 2016. Fylkesvei-investeringer utgjør 151 mill kroner av årets investeringer. Av øvrige investeringer er ny Horten videregående skole med 198 mill kroner og Re videregående skole bibliotek/klasserom med 18 mill kroner de største enkeltinvesteringene. Samlede IKT-investeringer utgjør 10 mill kroner.

Det vedtatte budsjettet for 2017 var på 519 mill kroner. Det er vedtatt flere endringer i investeringsbudsjettet i løpet av året. Ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 ble budsjettet styrket med ubrukte midler fra 2016, til sammen 59 mill kroner. I tillegg er det gjennom året bevilget ytterligere 73 mill kroner. Av dette er 25 mill kroner økte rammer til gang- og sykkelvei, mens 41 mill kroner gjelder Horten vgs. Dessuten er det gjort vedtak om at 221 mill kroner skal tidsforskyves til 2018-budsjettet.

Regnskapet er avsluttet med et mindreforbruket på 29 mill kroner i forhold til justert budsjett. Mindreforbruket fordeler seg på en lang rekke prosjekter.

Utlån og forskuttering / kjøp av aksjer
Det er i 2017 gitt et ansvarlig lån på 34,6 mill kroner til Sandefjord Lufthavn AS. Sammen med aksjekjøp i 2016 på tilsvarende beløp, har Vestfold fylkeskommune nå bidratt med 69,2 mill kroner til styrking av selskapet.

Avsetning til investeringsfond og salg av anleggsmidler
Det var i 2017 budsjettert 30 mill kroner i inntekter fra salg av eiendom på Grefsrud. Inntektene skulle settes av til investeringsfond. I tillegg var det budsjettert med 1,6 mill kroner i avsetning med basis i kapitalbetjeningstilskudd ført i investeringsregnskapet. Budsjettert salgsinntekt og fondsavsetning ble redusert med 30 mill kroner da det ble klart at salg av Grefsrud ville bli forsinket. Videre er budsjettet oppjustert med 8,6 mill kroner knyttet til salg av Strandpromenaden i Horten. Det er videre en foretatt en reduksjon i avsetning til investeringsfond med 0,3 mill kroner. Bakgrunnen for dette er den mva-justering som foretas årlig ifm bruken av Larvik Arena.

Avsetning til investeringsfond er redusert med 22,0 mill kroner, fra 31,6 mill kroner til 9,6 mill kroner. Av dette skyldes 21,7 mill kroner netto nedjusterte inntekter fra eiendomssalg.

2.3 Balanse

BALANSE *Beløp i mill kr*	***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Anleggsmidler	6 369	5 952
Omløpsmidler	1 419	1 360
Sum eiendeler	**7 788**	**7 311**
Egenkapital		
- disposisjonsfond	519	502
- ubundne investeringsfond	71	105
- bundne fond	160	145
- annen egenkapital	-17	-2
- kapitalkonto	902	651
Sum egenkapital	1 635	1 401
Langsiktig gjeld	2 522	2 469
Pensjonsforpliktelser	2 953	2 866
Kortsiktig gjeld	679	576
Sum egenkapital og gjeld	**7 788**	**7 311**

Tabell 2-4 viser balansen ved utgangen av 2017 og 2016. For fullstendig utgave se kapittel 3.

Ved utgangen av året har Vestfold fylkeskommune en totalkapital på 7 788 mill kroner.

Egenkapital
Per 31.12.2017 er fylkeskommunens egenkapital 1 635 mill kroner. Egenkapitalen består av 590 mill kroner i frie fondsmidler, 160 mill kroner i bundne fondsmidler og andre egenkapitalposter på -17 mill kroner. I tillegg kommer kapitalkonto på 902 mill kroner. Kapitalkontoen i det kommunale regnskapet viser hovedsakelig den samlede egenfinansiering av anleggsmidler. Se nærmere om kapitalkonto i note 11 til regnskapet.

De frie midlene, disposisjonsfondene, består per 31.12.2017 av bufferfond på 311 mill kroner og fond premieavvik på 207 mill kroner, til sammen 519 mill kroner. I tillegg kommer ubundet investeringsfond på 71 mill kroner.

I løpet av året er bufferfondet styrket med 38 mill kroner mens premieavviksfondet er redusert med 21 mill kroner. Samlet økning av frie fond på 17 mill kroner. Ubundet investeringsfond er i 2017 redusert med 34 mill kroner.

Premieavvik
Premieavvik er differansen mellom betalt og kostnadsført pensjonspremie. For Vestfold fylkeskommune er betalt premie høyere enn kostnadsført premie. Avviket fremkommer som en del av omløpsmidlene. Fond premieavvik er etablert som en motvekt til den ikke-utgiftsførte betaling av pensjonspremie.

Selve premieavviket sank i 2017 med 25 mill kroner, til et akkumulert premieavvik per 31.12.2017 på 207 mill kroner. Fond premieavvik er per 31.12.2017 på 207 mill kroner som nøyaktig tilsvarer størrelsen på premieavviket ført som fordring i balansen.

Langsiktig gjeld
Per 31.12.2017 består langsiktig gjeld i fylkeskommunens balanse av pensjonsforpliktelser med 2 953 mill kroner og langsiktig lånegjeld med 2 522 mill kroner, totalt 5 474 mill kroner. Lånegjelden utgjør 74 % av de samlede driftsinntekter i 2017.

Låneavdrag beløp seg i 2017 til 97 mill kroner og overstiger kommunelovens bestemmelser om minsteavdrag, som for 2017 er beregnet til 89,5 mill kroner. Den finansielle risikoen ved låneopptak er redusert ved at gjelden er rentesikret. Durasjon for låneporteføljen etter inngåtte rentesikringsavtaler per 31.12.2017 er 2,5 år.

2.4 Nøkkeltall

I tabellen under presenteres sentrale nøkkeltall fra driftsregnskap og balanse:

NØKKELTALL		*2017*	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*
REGNSKAPSRESULTATER						
Frie inntekter	mill kr	2 674	2 585	2 490	2 366	2 252
Brutto driftsresultat (mindreforbruk: +, merforbruk; -)	mill kr	161	201	195	182	243
Netto driftsresultat (mindreforbruk: +, merforbruk: -)	mill kr	111	144	131	114	181
Regnskapsresultat (mindreforbruk: +, merforbruk: -)	mill kr	90	105	91	61	73
Netto resultatgrad	%	3,3 %	4,7 %	4,4 %	4,1 %	6,5 %
LIKVIDITET						
Arbeidskapital	mill kr	740	784	645	566	484
Reell, korrigert arbeidskapital	mill kr	365	372	359	186	173
Likviditetsgrad 1 (reelle, korrigerte omløpsmidler [1)]/kortsiktig gjeld)		1,62	1,76	1,82	1,41	1,38
Likviditetsgrad 2, (reell, korrigert mest likvide omløpsmidler [2)]/kortsiktig gjeld)		1,29	1,51	1,49	1,11	1,10
SOLIDITET						
Egenfinansieringsgrad [3)]	%	23 %	21 %	10 %	11 %	5 %
Gjeldsgrad	%	74 %	80 %	83 %	88 %	84 %

Tabell 2-5 viser nøkkeltall for perioden 2013-2017.

[1)]Reelle korrigerte omløpsmidler består av omløpsmidler fratrukket premieavvik, bundne fondsmidler, ubrukte lånemidler og fondsmidler tilhørende Oslofjordfondet.
[2)]Reelle, korrigerte mest likvide omløpsmidler består av disponibel kasse-/bankbeholdning fratrukket bundne fondsmidler, ubrukte lånemidler og fondsmidler tilhørende Oslofjordfondet.
[3)]Netto overført fra driftsregnskapet i % av brutto investeringsutgifter.

Brutto driftsresultat

Driftsinntekter fratrukket driftskostnader inkl avskrivninger utgjør brutto driftsresultat. Nøkkeltallet brutto driftsresultat viser evnen til å betale renter og avdrag, samt evnen til å egenfinansiere investeringer og møte uforutsette forhold. Brutto driftsresultat ble i 2017 161 mill kroner, mot budsjettert 112 mill kroner. Viktigste årsaker til høyere brutto driftsresultat er høyere skatteinntekter og lavere felles pensjonskostnader.

Netto driftsresultat/netto resultatgrad

Netto driftsresultat er resultat etter fradrag for finanstransaksjoner og låneavdrag. Netto driftsresultat viser dermed fylkeskommunens mulighet til å bygge opp egenkapital og egenfinansiere investeringer. Netto resultatgrad for 2017 er 3,3 %.

Arbeidskapital og likviditet

Tabellen over viser at fylkeskommunens arbeidskapital, inklusive premieavvik på 207 mill kroner, per 31.12.2017 var 740 mill kroner. Reell korrigert arbeidskapital, som består av arbeidskapital fratrukket premieavvik, bundne midler og ubrukte lånemidler, er per 31.12.2017 på 365 mill kroner.

Soliditet
Per 31.12.2017 er Vestfold fylkeskommunes gjeldsgrad på 74 % (langsiktig lånegjeld i % av årets driftsinntekter). Dette er en høy gjeldsgrad, men fylkesrådmannen mener gjeldsgraden er akseptabel ut fra gjennomført oppbygging av frie fond og rentesikring av langsiktig gjeld. Ordinært disposisjonsfond utgjør 12 % av langsiktig gjeld og premieavviket er nøytralisert med fond.

92 % av renter på langsiktig gjeld er sikret med rentesikringsavtaler og forutsigbare renteinntekter.

2.5 Egenkontroll (Intern kontroll)

Fylkesrådmannen er gjennom kommuneloven pålagt å sørge for at de saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Videre skal fylkesrådmannen sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Egenkontrollen sikres gjennom etablering av rutiner for alle vesentlige områder av fylkeskommunens virksomhet. Kontrolltiltak etableres som handlinger i de etablerte rutinene, avvik korrigeres løpende som en del av prosessen.

I 2017 er det formalisert en funksjon som foretakskontroller. Funksjonen utføres av økonomiseksjonen. Foretakskontroller skal i samarbeid med sektorene gjennomføre en systematisk kartlegging og vurdering av overordnede prosesser i fylkeskommunen for å bekrefte at fylkeskommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Arbeidet knyttet til intern kontroll i 2017 har ikke avdekket risiki eller større avvik.

Kontrollutvalget fører løpende tilsyn med fylkeskommunens virksomhet.

2.6 Etikk

Vestfold fylkeskommunes etiske retningslinjer gjelder for alle ansatte og folkevalgte, er vedlagt arbeidsavtalen ved tilsetting og følges opp i introduksjonsprogrammet. Alle ansatte er dessuten gjennom dokumentet *Organisasjonspolitikk 2020 – Kultur og identitet*, forpliktet på områdene etikk og samfunnsansvar. Dette følges opp gjennom fylkesrådmannens ledersamlinger, i introduksjonsprogram for nye ledere, på HMS-dagen og i ulike fagseminarer og nettverk.

2.7 Likestilling

Ved utgangen av 2017 var det i Vestfold fylkeskommune totalt 2212 ansatte fordelt på 1956 årsverk. Fordelingen av ansatte i forhold til heltid/deltid, kjønn og sektor fremgår av note 3.

I *Strategisk plan for medarbeiderutvikling 2018-2020*, i fylkeskommunens tilsettingsrutiner og i standard utlysningstekst, er det vektlagt at fylkeskommunen som arbeidsgiver i rekrutteringsarbeidet skal ha et bevisst forhold til likestilling og mangfold. I *Handlingsplan for IA-arbeidet 2017-2018* er en av målsettingene å rekruttere og beholde ansatte med nedsatt funksjonsevne. Gjennom fylkeskommunens lønnspolitikk tilstrebes en helhetlig lønnspolitikk, harmonisering og likelønn.

Vestfold fylkeskommune legger vekt på universell utforming av eiendommer, friluftsområder, kulturminner, kollektivtrafikk, skoleskyss, fylkesveier og i sin kommunikasjon med innbyggerne. Fylkesrådmannen rapporterer årlig på mål og tiltak i fylkeskommunens handlingsplan for universell utforming. Kravene tilfredsstilles fullt ut ved nybygg. Ved ombygging av eksisterende bygninger tilfredsstilles kravene så langt det er mulig. I større prosjekter samarbeides det med aktuelle interesseorganisasjoner om universell utforming.

2.8 Arbeidsmiljø

Sykefravær
Det totale sykefraværet i Vestfold fylkeskommune var 5,7 % i 2017. Dette er 0,1 prosentpoeng lavere enn måltallet på 5,6 %. Det egenmeldte sykefraværet var 0,9 %. Fraværet var 6,6 % for kvinner og 4,2 % for menn. Fylkesrådmannen og hovedarbeidsmiljøutvalget har fulgt opp sykefraværet gjennom hele året. Bedriftshelsetjenesten, NAV Arbeidslivssenter og HR-seksjonen bistår virksomhetene ved behov. Det systematiske arbeidet for å øke nærværet og redusere langtidsfraværet er videreført.

Registrerte skademeldinger
Skademeldinger registreres i fylkeskommunens digitale avvikssystem QM+. Det er registrert totalt 370 avvik og forbedringsmeldinger i 2017. Av disse var 355 avviksmeldinger. Sammenlignet med 2016 utgjør dette en nedgang i totalt antall registrerte meldinger på 10 %. Totalt ble det registrert 37 personskader på ansatte og 70 personskader på elever i 2017. Sår- og stikkskader er den største enkeltårsaken til skade, tett fulgt av forstuinger. Samlet sett står brudd og forstuinger for ca 1/3 av de spesifikke skadetypene. Skadefordelingsbildet ser relativt likt ut som i 2016.

Måling av medarbeiderengasjement
Medarbeidermåling gjennomføres hvert annet år og ble derfor ikke gjennomført i 2017. Lederne er oppfordret til å videreføre arbeidet med resultater og tiltak fra målingen som ble gjennomført i 2016. Fylkesrådmannen følger opp i hovedarbeidsmiljøutvalget, i ledersamlingene og har dialog med hovedtillitsvalgte og fylkeshovedverneombudet om resultater og oppfølging.

HMS
I 2017 har det vært gjennomført HMS-kurs over fire dager for ledere, verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalget. Videre er det arrangert AKAN-dag for ledere, tillitsvalgte og verneombud i alle virksomheter. Antall AKAN-saker er redusert i forhold til 2016. Det påpekes imidlertid at det arbeides med AKAN-utfordringer også i andre enkeltsaker, ofte med bistand fra bedriftshelsetjenesten.

2.9 Ytre miljø

Eiendom
I forbindelse med bygging av nye Horten videregående skole har fylkeskommunen krevd at hovedentreprenøren Veidekke Entreprenør AS skal gjennomføre fossilfri byggeplass. Det er mottatt 2,3 mill kroner fra Miljødirektoratets tilskuddsordning *Klimasats* til støtte for fossilfri byggeplass og fylkeskommunen har meldt seg inn i leverandørutviklingsprogrammet utslippsfrie byggeplasser.

Det er gjennomført markedsdialog vedrørende energifabrikker ved Færder videregående skole og fylkeshuset. Fylkestinget vedtok ved budsjettbehandling realisering av energifabrikk ved Færder videregående skole.

Fylkesveier
Fylkesveiene påvirker det ytre miljøet på flere områder. Trafikken på fylkesveiene påvirker blant annet støynivå samt forurensning av grunn, drikkevann og luft. Driften av fylkesveiene påvirker miljøet ved bruk av salt og strømidler.

Det er i 2017 startet opp ny driftskontrakt for Vestfold øst hvor det er gjort en gjennomgang for å redusere saltbruken. I tråd med fylkestingets vedtak om *klimanøytrale driftskontrakter* inneholder kontrakten mange nye elementer i forhold til miljø. Det gjelder blant annet krav til kjøretøy hvor alle kjøretøy inkludert anleggsmaskiner skal tilfredsstille EUs strengeste krav til utslipp og at større deler av veinettet ikke skal saltes i vinterperiodene.

Sprøyting av uønsket vegetasjon under rekkverk er redusert, i praksis stoppet. Slik vegetasjon fjernes nå mekanisk.

Det er startet en kartlegging av støy langs riks- og fylkesveinettet som skal vise hvor mange boliger som er utsatt for støy over forurensingslovens grenseverdier. Utredningen ventes å foreligge i løpet av første halvår 2018.

Rehabilitering av støyskjermer er delvis gjennomført langs noen strekninger for å ta igjen noe av forfallet på eksisterende støyskjermer, dette gjelder blant annet langs fylkesvei 311 i Tønsberg kommune.

Det er arbeidet med å etablere en målestasjon for måling av luftforurensning i Tønsberg. Stasjonen er tenkt plassert i Nedre Langgate i Tønsberg og er forutsatt å bli operativ i løpet av våren 2018.

Også i 2017 har Statens vegvesen fått flere henvendelser fra enkeltpersoner hva angår støyproblematikk ifht forskriftene til forurensningsloven. Slike henvendelser blir behandlet og om nødvendig foretas det konkrete målinger av støynivået før endelig beslutning om eventuelle tiltak blir fattet.

Kollektivtrafikk
Nasjonal transportplan legger til grunn at trafikkveksten i byene skal tas ved gange, sykkel og kollektivtrafikk. Dette følges opp og er et krav i byene i Vestfold. I planprogrammet til Regional transportplan står det at planen skal være et virkemiddel for at Vestfold blir omfattet av den statlige ordningen med bymiljøavtaler. Det betyr også at planen og handlingsprogrammet spisser innsatsen mot å endre folks reisemiddelvalg slik at flere sykler, går og reiser kollektivt.

I den siste anbudskontrakten for buss *Tønsberg og omegn*, som ble satt i drift 1.7.2016, ble det stilt krav om at minst 70 % av ruteproduksjonen i anbudet skulle baseres på biogass som drivstoff. Dette medførte at klimapåvirkningen fra busstrafikken ble redusert med 17 %, ned fra 12 450 tonn CO^2 ekvivalenter i 2015 til 10 300 tonn CO^2 ekvivalenter i 2016. Det ble satt krav til Euro 6 som reduserer utslipp av NOx og partikler. Det ventes ytterligere redusert klimapåvirkning i 2017 fordi anbudskontrakten først fikk helårsvirkning i 2017.

Transportøkonomisk institutt er engasjert til å utarbeide rapport om klimautslipp i 2017.

Lokale utslipp
Nitrogenoksider, NOx, ble redusert med 43 % fra 38,6 tonn i 2015 til 21,9 tonn i 2016.
Partikler, PM, ble redusert med 4 % fra 127 kg i 2015 til 122 kg i 2016.

I 2018 blir det satt inn 25 minibusser med 100 % biogass som drivstoff i spesialskyss.

Tønsberg, 15. mars 2018

Øyvind Sørensen
fylkesrådmann

Rune Hjertaas
økonomisjef

3 ÅRSREGNSKAP

3.1 Regnskapsoversikter

Regnskapsskjema 1A - drift	*Note*	*Regnskap 2017*	*Justert budsjett 2017*	*Vedtatt budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
Skatt på inntekt og formue		1 390 249 433	1 388 854 000	1 361 204 000	1 345 627 727
Ordinært rammetilskudd		1 274 909 398	1 278 332 000	1 279 682 000	1 228 069 286
Andre generelle statstilskudd [1)]		8 916 196	9 400 000	9 400 000	11 002 446
Sum frie disponible inntekter		**2 674 075 027**	**2 676 586 000**	**2 650 286 000**	**2 584 699 459**
Renteinntekter og utbytte		15 376 935	12 107 000	11 900 000	17 242 937
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		-93 457 758	-96 875 000	-96 875 000	-98 019 353
Avdrag på lån	12	-96 971 289	-96 179 000	-96 179 000	-99 014 161
Netto finansinnt./utg.		**-175 052 112**	**-180 947 000**	**-181 154 000**	**-179 790 577**
Til ubundne avsetninger	9	-63 050 000	-63 050 000	0	-70 622 820
Til bundne avsetninger	9	-163 042 913	-28 758 000	-18 240 000	-138 435 051
Bruk av tidligere regnskapsmessig mindreforbruk	9	104 653 303	104 652 000	0	90 917 792
Bruk av ubundne avsetninger	9	45 945 000	45 945 000	10 800 000	10 076 866
Bruk av bundne avsetninger	9	147 846 885	27 690 000	18 240 000	105 656 185
Netto avsetninger	9	**72 352 276**	**86 479 000**	**10 800 000**	**-2 407 028**
Overført til investeringsregnskapet		-93 983 000	-93 983 000	-70 000 000	-37 417 000
Til fordeling drift		**2 477 392 190**	**2 488 135 000**	**2 409 932 000**	**2 365 084 854**
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		-2 387 882 591	-2 488 135 000	-2 409 932 000	-2 260 431 551
Regnskapsmessig mindreforbruk		**89 509 599**	**0**	**0**	**104 653 303**

[1)] "Andre generelle statstilskudd" er splittet slik at kun statstilskudd som ikke er knyttet til bundne midler eller øremerket på annen måte, er medtatt som frie inntekter. Bundne/øremerkede tilskudd forøvrig er ført som inntekt på den enkelte sektor.

Regnskapsskjema 1B - fordelt til drift	*Regnskap 2017*	*Justert budsjett 2017*	*Vedtatt budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
Regional	601 728 561	622 674 000	603 318 000	546 920 852
Utdanning	1 394 793 625	1 443 670 000	1 377 707 000	1 352 702 396
Kultur	116 489 926	118 308 000	112 200 000	103 171 809
Tannhelse	90 772 907	92 833 000	88 934 000	90 800 702
Fellesformål [1)]	154 749 438	165 223 000	149 653 000	150 906 266
Deltakelse i selskaper	0	0	0	8 860 710
Sum netto sektorutgifter	**2 358 534 457**	**2 442 708 000**	**2 331 812 000**	**2 253 362 735**
Eliminering [2)]	-13 846 273	-861 000	0	-27 511 609
Avsetning lønn og pensjon mv	43 194 407	46 288 000	78 120 000	34 580 425
Sum netto sektorutgifter inkl eliminering og felles	**2 387 882 591**	**2 488 135 000**	**2 409 932 000**	**2 260 431 551**

[1)] Fra 2017 er RUF flyttet fra *deltakelse i selskaper* til *fellesformål*. I kolonnen for 2016 i tabellen er kr 10 029 705 vedr RUF flyttet mellom sektorene for å vise sammenlignbare tall.
[2)] VFK benytter nettorammer som budsjetteringsprinsipp. Det oppstår da et avvik i forhold til de forskriftsbestemte regnskapsskjemaene. For å få samsvar mellom oppstillingene blir finansresultat, bruk av fond og avsetning til fond ført direkte i sektorene, oppsummert og trukket fra «til fordeling drift» via raden eliminering.

Regnskapsskjema 2A - investering	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Investeringer i anleggsmidler	-410 767 928	-439 822 000	-518 979 000	-178 701 877
Utlån og forskutteringer	-34 608 000	-34 600 000	-34 600 000	0
Kjøp av aksjer og andeler	-3 921 675	-3 922 000	-3 400 000	-39 005 509
Avsetninger	-9 632 000	-9 632 000	-31 657 000	-75 979 000
Årets finansieringsbehov	**-458 929 603**	**-487 976 000**	**-588 636 000**	**-293 686 386**
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	178 112 413	198 852 000	292 923 000	67 015 039
Inntekter fra salg av anleggsmidler	10 002 375	9 673 000	30 000 000	75 000 000
Tilskudd til investeringer	29 302 000	29 424 000	17 799 000	9 024 200
Kompensasjon for merverdiavgift	72 857 815	83 277 000	96 424 000	26 853 161
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	31 250 000	29 345 000	46 890 000	19 165 986
Andre inntekter	0	0	0	2 000
Sum ekstern finansiering	**321 524 603**	**350 571 000**	**484 036 000**	**197 060 386**
Overført fra driftsregnskapet	93 983 000	93 983 000	70 000 000	37 417 000
Bruk av avsetninger	43 422 000	43 422 000	34 600 000	59 209 000
Sum finansiering	**458 929 603**	**487 976 000**	**588 636 000**	**293 686 386**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**

Regnskapsskjema 2B - investeringsregnskap	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Sum investering i anleggsmidler (fra 2A):	**-410 767 928**	**-439 822 000**	**-518 979 000**	**-178 701 877**
Bompengefinansierte veiprosjekter	30 374 419	28 100 000	44 673 000	17 863 650
Ordinære veiprosjekter	121 100 972	136 391 000	151 960 000	69 554 048
Dynamisk (intelligent) led-veibelysning	0	0	0	163 399
Sum regionalsektoren	**151 475 391**	**164 491 000**	**196 633 000**	**87 581 097**
Ny Færder vgs – avslutning	0	2 280 000	1 462 000	182 468
Larvik Arena mva-justering	-652 320	-500 000	-700 000	-588 679
Greveskogen vgs brannsikring	0	0	0	7 518 483
Ny Horten vgs	197 532 707	200 100 000	224 876 000	21 160 658
Korten, inv. for utleie	0	0	0	12 454 956
Holmestrand vgs - verkstedbygg	3 104 126	2 868 000	0	6 632 134
Re vgs - bibliotek og klasserom	17 947 230	18 904 000	11 067 000	9 162 998
Greveskogen vgs - idrettsanlegg	692 230	1 600 000	2 141 000	271 089
Nøtterøy vgs - praksisrom	153 273	5 000 000	9 000 000	703 086
Sandefj. vgs - kroppsøvingslokaler	688 128	1 000 000	29 000 000	0
Sandefjord vgs - oppgradering	2 154 187	2 000 000	2 000 000	0
Melsom vgs - administrasjonsbygg	1 691 298	1 000 000	6 500 000	0
Re vgs - anleggsteknikk	333 619	2 000 000	6 000 000	0
Varslingssystem vid.g.skoler	325 838	1 400 000	7 000 000	0
Diverse skolebyggprosjekter	12 674 695	12 596 000	10 500 000	5 776 052
Utdanning store utstyrskjøp	11 059 559	11 059 000	0	8 679 534
Sum utdanningssektoren	**247 704 570**	**261 307 000**	**308 846 000**	**71 952 779**

Forts tabell 2B:

Regnskapsskjema 2B - investeringsregnskap	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Sum kultursektoren	**0**	**0**	**0**	**0**
Sum tannhelsesektoren	**1 305 029**	**1 500 000**	**4 000 000**	**1 321 091**
Utfasing oljekjeler	159 965	248 000	0	45 000
Fylkeshuset-oppgradering/utvidelse	0	0	0	2 480 490
Nytt trådløst nettverk hele VFK	1 502 975	1 769 000	500 000	6 730 795
IKT-investeringer	8 449 275	9 007 000	7 500 000	3 349 136
Fellesformål store utstyrskjøp	0	0	0	699 406
Sum sektor fellesformål	**10 112 215**	**11 024 000**	**8 000 000**	**13 304 827**
Utgifter ved eiendomssalg	170 723	1 500 000	1 500 000	4 542 083
Sum investeringer	**410 767 928**	**439 822 000**	**518 979 000**	**178 701 877**

VESTFOLD fylkeskommune

Oversikt – balanse	Note	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	5	3 727 435 298	3 450 397 428
Utstyr, maskiner og transportmidler	5	102 903 287	96 223 400
Utlån		34 830 600	222 600
Aksjer og andeler	7,17	106 599 191	102 937 508
Pensjonsmidler	4	2 397 048 552	2 301 733 354
Anleggsmidler		**6 368 816 928**	**5 951 514 290**
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer	6	190 533 335	122 909 923
Premieavvik	4	207 481 639	232 003 483
Kasse, postgiro, bankinnskudd		1 021 454 995	1 005 031 271
Omløpsmidler		**1 419 469 969**	**1 359 944 676**
SUM EIENDELER		**7 788 286 897**	**7 311 458 967**
EGENKAPITAL OG GJELD			
Disposisjonsfond	9	518 772 002	501 667 002
Bundne driftsfond	10	160 405 692	145 209 665
Ubundne investeringsfond	9	71 031 595	104 821 595
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)		-62 732 512	-62 732 512
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv.)		-44 035 159	-44 035 159
Regnskapsmessig mindreforbruk	9	89 509 600	104 653 303
Kapitalkonto	11	901 794 037	651 088 362
Egenkapital		**1 634 745 257**	**1 400 672 257**
Langsiktig gjeld og pensjonsforpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	2 952 635 249	2 866 211 656
Sertifikatlån	12	648 000 000	677 000 000
Andre lån	12	1 873 574 170	1 791 953 187
Langsiktig gjeld og pensjonsforpliktelser		**5 474 209 419**	**5 335 164 843**
Kortsiktig gjeld	6	**679 332 221**	**575 621 867**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**7 788 286 897**	**7 311 458 967**
Ubrukte lånemidler		7 186 528	34 738 915
Andre memoriakonti		-170 618 842	-142 683 863
Motkonto for memoriakontiene		163 432 314	107 944 948
MEMORIAKONTI		**0**	**0**

Tønsberg, 15. mars 2018

Øyvind Sørensen
fylkesrådmann

Rune Hjertaas
økonomisjef

Økonomisk oversikt - drift	Note	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter					
Andre salgs- og leieinntekter		115 975 874	101 676 000	101 876 000	120 422 145
Overføringer med krav til motytelse		481 420 307	197 062 000	182 265 000	287 939 585
Rammetilskudd		1 274 909 398	1 278 332 000	1 279 682 000	1 228 069 286
Andre statlige overføringer		126 960 801	38 651 000	38 651 000	114 415 626
Andre overføringer		2 595 744	1 841 000	1 841 000	2 078 334
Skatt på inntekt og formue		1 390 249 433	1 388 854 000	1 361 204 000	1 345 627 727
Sum driftsinntekter		**3 392 111 557**	**3 006 416 000**	**2 965 519 000**	**3 098 552 703**
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	3	-1 185 033 638	-1 131 287 500	-1 129 680 500	-1 133 488 274
Sosiale utgifter	4	-348 886 212	-344 331 000	-351 358 000	-332 661 221
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon		-614 551 115	-633 119 500	-603 333 500	-562 791 454
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	17	-494 610 767	-477 429 000	-476 404 000	-466 881 386
Overføringer		-495 002 704	-244 884 000	-177 275 000	-308 436 010
Avskrivninger	5	-125 069 637	-128 000 000	-128 000 000	-123 170 641
Fordelte utgifter		32 165 316	13 086 000	12 886 000	29 973 552
Sum driftsutgifter		**-3 230 988 756**	**-2 945 965 000**	**-2 853 165 000**	**-2 897 455 435**
Brutto driftsresultat		**161 122 800**	**60 451 000**	**112 354 000**	**201 097 268**
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		15 376 935	12 107 000	11 900 000	17 242 937
Sum eksterne finansinntekter		**15 376 935**	**12 107 000**	**11 900 000**	**17 242 937**
Finansutgifter					
Renteutgifter/låneomkostninger		-93 457 758	-96 875 000	-96 875 000	-98 019 353
Avdrag på lån	12	-96 971 289	-96 179 000	-96 179 000	-99 014 161
Sum eksterne finansutgifter		**-190 429 047**	**-193 054 000**	**-193 054 000**	**-197 033 514**
Resultat eksterne finanstransaksjoner		**-175 052 112**	**-180 947 000**	**-181 154 000**	**-179 790 577**
Motpost avskrivninger	5	125 069 637	128 000 000	128 000 000	123 170 641
Netto driftsresultat		**111 140 325**	**7 504 000**	**59 200 000**	**144 477 331**
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnskaps-messig mindreforbruk	9	104 653 303	104 652 000	0	90 917 792
Bruk av disposisjonsfond	9	45 945 000	45 945 000	10 800 000	10 076 866
Bruk av bundne fond	9	147 846 885	27 690 000	18 240 000	105 656 185
Sum bruk av avsetninger		**298 445 188**	**178 287 000**	**29 040 000**	**206 650 843**
Overført til investeringsregnskap		-93 983 000	-93 983 000	-70 000 000	-37 417 000
Avsatt til disposisjonsfond	9	-63 050 000	-63 050 000	0	-70 622 820
Avsatt til bundne fond	9	-163 042 913	-28 758 000	-18 240 000	-138 435 051
Sum avsetninger		**-320 075 913**	**-185 791 000**	**-88 240 000**	**-246 474 871**
Regnskapsmessig mindreforbruk		**89 509 600**	**0**	**0**	**104 653 303**

Økonomisk oversikt – investering	Note	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom		10 002 375	9 673 000	30 000 000	75 000 000
Andre salgsinntekter		0	0	0	2 000
Overføringer med krav til motytelse		31 250 000	29 345 000	46 890 000	18 515 986
Kompensasjon for merverdiavgift		72 857 815	83 277 000	96 424 000	26 853 161
Andre overføringer		29 302 000	29 424 000	17 799 000	9 024 200
Sum inntekter		**143 412 190**	**151 719 000**	**191 113 000**	**129 395 347**
Utgifter					
Lønnsutgifter		-3 595 326	0	0	-3 241 891
Sosiale utgifter		-921 346	0	0	-840 668
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon		-333 283 218	-439 822 000	-518 979 000	-145 651 644
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon		-100 020	0	0	-100 000
Overføringer		-72 867 815	0	0	-28 862 761
Renteutgifter og omkostninger		-203	0	0	-4 913
Sum utgifter		**-410 767 928**	**-439 822 000**	**-518 979 000**	**-178 701 877**
Finanstransaksjoner					
Utlån		-34 608 000	-34 600 000	-34 600 000	0
Kjøp av aksjer og andeler	7	-3 921 675	-3 922 000	-3 400 000	-39 005 509
Avsatt til ubundne investeringsfond	9	-9 632 000	-9 632 000	-31 657 000	-75 979 000
Sum finansieringstransaksjoner		**-48 161 675**	**-48 154 000**	**-69 657 000**	**-114 984 509**
Finansieringsbehov		**-315 517 413**	**-336 257 000**	**-397 523 000**	**-164 291 039**
Dekket slik:					
Bruk av lån	12	178 112 413	198 852 000	292 923 000	67 015 039
Mottatte avdrag på utlån		0	0	0	650 000
Overført fra driftsregnskapet		93 983 000	93 983 000	70 000 000	37 417 000
Bruk av ubundne investeringsfond	9	43 422 000	43 422 000	34 600 000	59 209 000
Sum finansiering		**315 517 413**	**336 257 000**	**397 523 000**	**164 291 039**
Udekket/udisponert		**0**	**0**	**0**	**0**

Økonomisk oversikt – bevilgning	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 392 111 557	3 006 416 000	2 965 519 000	3 098 552 703
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	143 412 190	151 719 000	191 113 000	129 395 347
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	193 489 348	210 959 000	304 823 000	84 907 976
Sum anskaffelse av midler	**3 729 013 095**	**3 369 094 000**	**3 461 455 000**	**3 312 856 026**
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	-3 105 919 120	-2 695 954 000	-2 654 314 000	-2 774 284 794
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	-410 767 725	-439 822 000	-518 979 000	-178 696 964
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	-228 958 926	-231 576 000	-231 054 000	-236 043 936
Sum anvendelse av midler	**-3 745 645 770**	**-3 367 352 000**	**-3 404 347 000**	**-3 189 025 694**
Anskaffelse - anvendelse av midler	**-16 632 675**	**1 742 000**	**57 108 000**	**123 830 331**
Endring i ubrukte lånemidler	-27 552 386	0	0	15 889 961
Endring i arbeidskapital	**-44 185 062**	**1 742 000**	**57 108 000**	**139 720 292**
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	-325 234 513	-101 440 000	-49 897 000	-389 690 174
Bruk av avsetninger	341 867 188	221 709 000	63 640 000	265 859 843
Netto avsetninger	**16 632 675**	**120 269 000**	**13 743 000**	**-123 830 331**

3.2 Noter

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Vestfold fylkeskommunes regnskap er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører fylkeskommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter og inntekter er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter og inntekter i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost for ubrukte lånemidler.

Investeringer i investeringsregnskapet og påfølgende aktivering i balansen, blir bokført brutto, det vil si inklusiv merverdiavgift. Fradragsberettiget merverdiavgift på investeringene blir bokført som finansiering i investeringsregnskapet.

I den grad enkelte utgifter eller inntekter ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet i samsvar med foreløpig kommunal regnskapsstandard KRS(F) nr 7.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for fylkeskommunen klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon er omløpsmidler. Verdipapirer er investeringer foretatt ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn og er klassifisert som anleggsmidler.

Fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Regnskapet er avlagt iht. foreløpig kommunal regnskapsstandard KRS (F) nr 4; *Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet*. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Merverdiavgiftsplikt og merverdiavgiftskompensasjon

Reglene i merverdiavgiftsloven følges for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For fylkeskommunens øvrige virksomhet kreves det merverdiavgiftskompensasjon.

NOTE 2 ORGANISERING AV FYLKESKOMMUNENS VIRKSOMHET

Per 31.12.2017 er Vestfold fylkeskommune organisert slik:

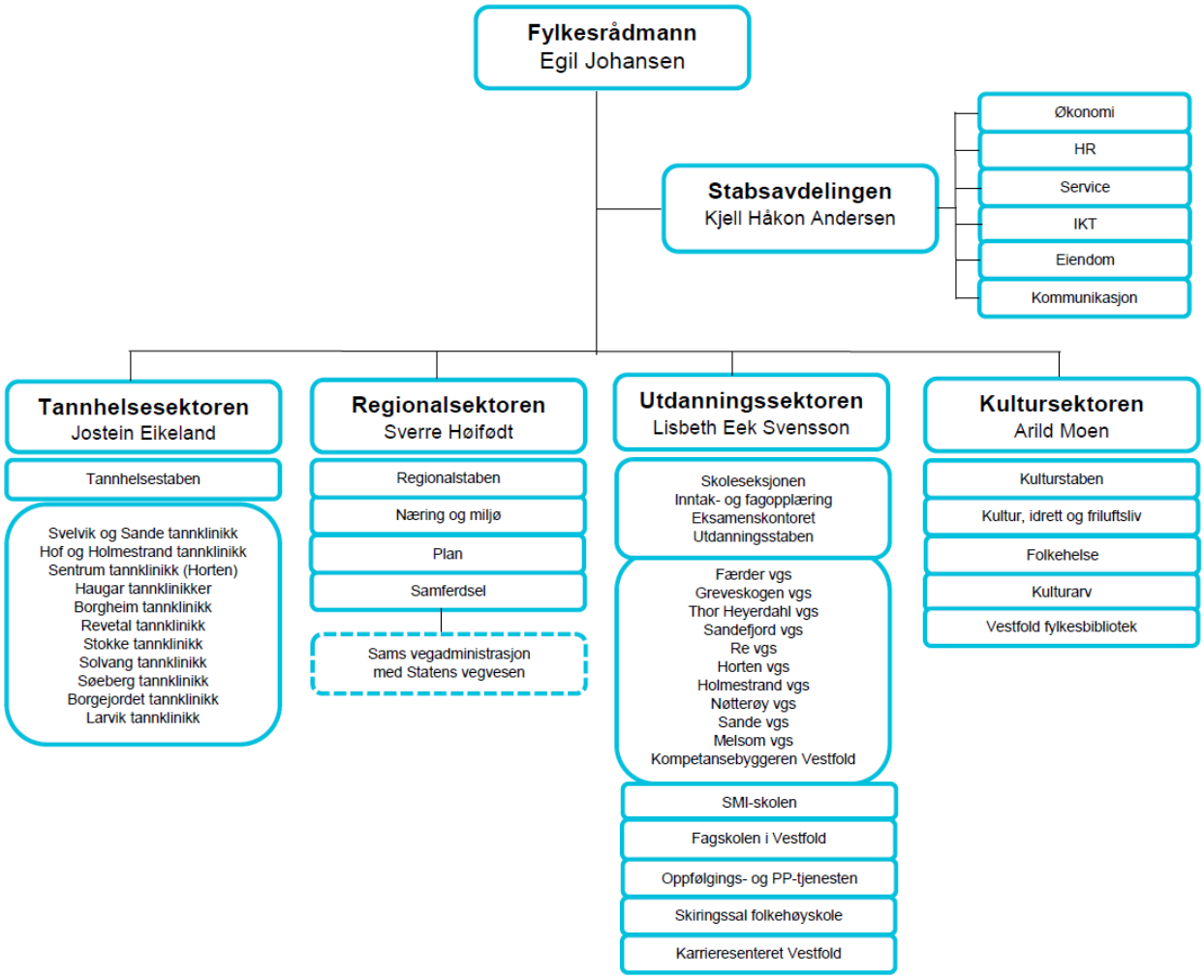

Vestfold fylkeskommunes øvrige oppgaver er organisert slik:

- Kollektivtrafikktjenester leveres av Vestfold Kollektivtrafikk AS.
- Statens vegvesen utfører investeringer på og vedlikehold av fylkesveiene på vegne av fylkeskommunen.
- Revisjons- og kontrollutvalgstjenester kjøpes fra interkommunale samarbeid, henholdsvis Vestfold kommunerevisjon og Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat
- Fylkeskommunen er deltaker i Gea Norvegica Geopark IKS (34,4 %), Larvik Arena IKS (50 %), Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør IKS (20 %), Vestfoldmuseene IKS (36 %) og VIGO IKS (5,3 %).

Fylkeskommunen har eierandeler i en rekke selskaper, jfr note 7.

NOTE 3 ÅRSVERK OG GODTGJØRELSER

ANSATTE/ ÅRSVERK (tall pr 31.12)	2017						2016			2015		
	Kvinner		Menn		Totalt		Kvinner %-and.	Menn %-and.	Total antall	Kvinner %-and.	Menn %-and.	Total antall
	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel						
Totalt antall ansatte	**1394**	**63**	**818**	**37**	**2212**	**100**	**63**	**37**	**2206**	**62**	**38**	**2158**
Heltidsansatte	852	59	604	41	1456	66	57	43	1421	57	43	1411
Deltidsansatte	542	72	214	28	756	34	73	27	785	71	29	747
Totalt antall årsverk	**1220**	**62**	**735**	**38**	**1956**	**100**	**62**	**38**	**1936**	**62**	**38**	**1911**
Årsverk heltid	854	58	606	42	1460	75	58	42	1425	57	43	1414
Årsverk deltid	366	74	130	26	496	25	74	26	512	74	26	497
Ansatte pr sektor:												
Regionalsekt.	23	59	16	41	39	2	61	39	38	58	42	38
Utdanning	1161	62	698	38	1859	84	62	38	1846	61	39	1799
Kultur	31	63	18	37	49	2	62	38	45	64	36	47
Tannhelse	129	93	10	7	139	6	93	7	144	94	6	143
Fellesformål	50	40	76	60	126	6	41	59	133	46	54	131

Antall som framkommer er ansatte registrert i lønnssystemet på telletidspunktene 31.12. Ved permisjoner, langtidsfravær og lignende kan samme stilling dermed framkomme med flere antall/årsverk.

LEDERE (tall pr 31.12)	2017						2016			2015		
	Kvinner		Menn		Totalt		Kvinner %-and.	Menn %-and.	Total antall	Kvinner %-and.	Menn %-and.	Total antall
	Antall	%-andel	Antall	%-andel	Antall	%-andel						
Totalt	**17**	**40**	**25**	**60**	**42**	**100**	**39**	**61**	**41**	**41**	**59**	**41**
Regionalsekt.	2	**40**	3	**60**	5	12	**40**	**60**	5	**40**	**60**	5
Utdanning.	9	**43**	12	**57**	21	50	**35**	**65**	20	**37**	**63**	19
Kultur	2	**33**	4	**67**	6	14	**33**	**67**	6	**33**	**67**	6
Tannhelse	1	**50**	1	**50**	2	5	**50**	**50**	2	**67**	**33**	3
Rådmann/felles-formål	3	**37**	5	**63**	8	19	**50**	**50**	8	**50**	**50**	8

Ledere omfatter fylkesrådmannen, direktører, virksomhetsledere, seksjonssjefer/kontorsjefer jfr org.kart note 2.

GJENNOMSNITTLIG ÅRSLØNN (tall pr 31.12)	2017			2016			2015		
	Kvinner	Menn	Lønn kvinner i % av lønn menn	Kvinner	Menn	Lønn kvinner i % av lønn menn	Kvinner	Menn	Lønn kvinner i % av lønn menn
Totalt (kroner/%)	**537 728**	**570 215**	***94***	522 681	558 315	*94*	508 019	543 766	*93*

LØNN/GODTGJØRELSE TIL FYLKESORDFØRER, FYLKESRÅDMANN, REVISOR Beløp i kroner	2017	2016	2015
Lønn til fylkesordfører Rune Hogsnes (okt-des 2015)	1 022 491	996 663	227 584
Lønn til fylkesordfører Per-Eivind Johansen	-	-	930 384
Lønn til fylkesrådmann Egil Johansen	1 360 337	1 328 871	1 290 850
Vestfold kommunerevisjon, honorar for revisjonstjenester	2 990 000	3 112 200	2 952 600

NOTE 4 PENSJONSFORHOLD

Fylkeskommunens pensjonsordninger er i Statens pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personale og i Kommunal landspensjonskasse (KLP) for øvrig personale. Pensjonsordningene sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte og omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene samordnes med utbetalinger fra folketrygden.

HOVEDSTØRRELSER FRA AKTUARBEREGNING *Beløp i kroner*		***2017***	***2016***
Nåverdi av årets pensjonsopptjening		134 035 246	129 378 911
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	+	109 114 327	105 859 470
Brutto pensjonskostnad	=	243 149 573	235 238 381
Forventet av kastning av pensjonsmidlene	+	-98 481 899	-96 255 125
Netto pensjonskostnad	=	144 667 674	138 983 256
Sum amortisert premieavvik [1)]	+	34 080 953	30 040 157
Administrasjonskostnader	+	6 855 806	6 587 014
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	=	**185 604 433**	**175 610 427**

BEREGNET PREMIEAVVIK *Beløp i kroner*		***2017***	***2016***
Premieinnbetaling inkl. administrasjonskostnader		164 481 139	173 855 828
Administrasjonskostnader	-	6 855 806	6 587 014
Årets netto pensjonskostnad	-	144 667 674	138 983 256
Premieavvik	=	**12 957 660**	**28 285 558**
Arbeidsgiveravgift av premieavviket		1 827 030	3 988 264

AKKUMULERT OG AMORTISERT PREMIEAVVIK *Beløp i kroner*		***2017***	***2016***
Akkumulert premieavvik 01.01.		204 281 231	206 719 999
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik 01.01		28 803 649	29 147 515
Avskrivning premieavvik fra tidligere år [1)]	-	34 765 119	30 724 326
Arbeidsgiveravgift av premieavvik fra tidligere år	-	4 901 882	4 332 130
Årets premieavvik	+	12 957 660	28 285 558
Arbeidsgiveravgift av årets premieavvik	+	1 827 030	3 988 264
Akkumulert premieavvik 31.12	=	182 473 772	204 281 231
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik 31.12	=	25 728 797	28 803 649
Akkumulert premieavvik inkl arb.g.avg. pr 31.12	=	**208 202 569**	**233 084 880**
Statstilskudd 2004 ifm reform barnevern (inntektsføres over 15 år)	-	720 929	1 081 396
Samlet balanseført premieavvik inkl arb.g.avg. pr 31.12	=	**207 481 640**	**232 003 484**

Premieavvik som oppsto i 2002 ble amortisert i 2003. Premieavvik fra perioden 2003-2010 amortiseres over 15 år, premieavvik fra perioden 2011-2013 amortiseres over 10 år og premieavvik oppstått i 2014 og senere amortiseres over 7 år, alt i henhold til Kommunelovens forskrift.

PENSJONSFORPLIKTELSE *Beløp i kroner*		***2017***	***2016***
Påløpt pensjonsforpliktelse 01.01		2 796 455 793	2 704 741 894
Estimatavvik forpliktelse IB 01.01		-96 850 221	-85 452 399
Faktisk forpliktelse		2 699 605 572	2 619 289 495
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	+	134 035 246	129 378 911
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	+	109 114 327	105 859 470
Utbetalte pensjoner	+	-58 776 972	-58 072 084
Amortisert estimatavvik - forpliktelse	+	0	0
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	=	**2 883 978 173**	**2 796 455 792**

Forts note 4:

PENSJONSMIDLER *Beløp i kroner*		***2017***	***2016***
Verdi av pensjonsmidler 01.01		2 301 733 354	2 408 115 078
Estimatavvik midler IB 01.01		-102 015 062	-311 833 579
Faktiske pensjonsmidler		2 199 718 292	2 096 281 499
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	+	98 481 899	96 255 125
Premieinnbetaling eks adm kostnader	+	157 625 333	167 268 814
Utbetalte pensjoner	+	-58 776 972	-58 072 084
Estimerte pensjonsmidler 31.12	=	**2 397 048 552**	**2 301 733 354**

Beregningsforutsetninger	**KLP 2017**	**SPK 2017**	**KLP 2016**	**SPK 2016**
Forventet avkastning	4,50 %	4,20 %	4,60 %	4,30 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Pensjonsregulering	2,20 %	-	2,20 %	-
Forholdstallet fra KMD	1,00	1,00	1,00	1,00
Frivillig avgang	se under	4,5 %<39 år, 2 %>40-54 år, 1 %>55 år	se under	4,5 %<39 år, 2 %>40-54 år, 1 %>55 år
AFP-uttak ved 62 år	se under	40 %	se under	40 %

De aktuarmessige beregninger for KLP er basert på dødelighetstabellen K2013FT og KLP uføretariff. SPKs beregninger er basert på tariffene K2013 for dødelighet og K1963 (200 %) for uførhet.

Spesielle forhold vedrørende KLP	***2017***	***2016***
Frivillig avgang under 20 år KLP	20 %	20 %
Frivillig avgang 20-23 år KLP	15 %	15 %
Frivillig avgang 24-29 år KLP	10 %	10 %
Frivillig avgang 30-39 år KLP	7,5 %	7,5 %
Frivillig avgang 40-50 år KLP	5 %	5 %
Frivillig avgang 51-55 år KLP	3 %	2 %
Frivillig avgang over 55 år KLP	0 %	0 %
AFP i Felles kommunal pensjonsordning KLP:		
Uttak fra 62 år ved aldersgrense 65 år	36 %	33 %
Uttak fra 62 år ved aldersgrense 70 år	40 %	45 %

Medlemsstatus KLP	***01.01.2017***	***01.01.2016***
Antall aktive	929	919
Antall oppsatte	1 670	1 661
Antall pensjoner	1 598	1 543
Gjennomsnitt pensjonsgrunnlag aktive (kr)	431 475	423 212
Gjennomsnitt alder aktive	46,70	46,71
Gjennomsnitt tjenestetid aktive	9,40	9,19

Premiefond KLP	***2017***	***2016***
Premiefond 01.01	171 327	356 438
Brukt/tilført premiefond	90 903	-185 111
Premiefond 31.12	**262 230**	**171 327**

NOTE 5 AKTIVERT UTSTYR, FASTE EIENDOMMER, ANLEGG, TOMTER

ANLEGGSGRUPPE *Beløp i kroner*	**Avskrivningsgrunnlag**			
	Pr. 31.12.2016	***Tilgang 2017***	***Avgang 2017 [1)]***	***Pr. 31.12.2017***
EDB-utstyr, kontormaskiner	28 256 309	0	16 410 560	11 845 749
Programvare mv	31 121 285	10 536 754	0	41 658 039
Transportmidler	6 164 814	1 973 174	762 500	7 375 488
Anleggsmask., traktorer, redsk.	2 690 343	1 175 000	0	3 865 343
Leasede anl.maskin, traktorer	1 497 000	560 027	0	2 057 027
Maskiner, verktøy, utstyr	37 959 129	6 924 021	0	44 883 150
Inventar	28 667 892	3 978 201	0	32 646 093
Tannklinikk-utstyr	35 756 633	562 875	0	36 319 508
Sum utstyr, maskiner, transportmidler	**172 113 405**	**25 710 051**	**17 069 603**	**180 650 396**
Bygn.messig invest. i leide bygg	13 743 192	157 650	0	13 900 842
Fylkesveier	1 326 875 008	151 475 390	9 648 300	1 468 702 098
Skolebygg	2 453 979 499	225 562 183	8 322 000	2 671 219 682
Idrettshaller	219 036 331	6 254 811	0	225 291 142
Andre bygg, 40 års levetid	66 951 647	1 437 117	0	68 388 764
Administrasjonsbygg	127 202 581	0	0	127 202 581
Kulturbygg	203 196 337	0	0	203 196 337
Andre bygg, 50 års levetid	30 449 720	0	0	30 449 720
Tomter skolebygg	96 562 952	0	0	96 562 952
Andre tomter	1 000 000	0	0	1 000 000
Dyrket mark, skog, annen grunn	350 000	0	0	350 000
Sum faste eiendommer, anlegg, tomter	**4 539 347 267**	**384 887 150**	**17 970 300**	**4 906 264 117**

ANLEGGSGRUPPE *Beløp i kroner*		**Av- og nedskrivning [2)]**			**Bokført verdi**	
	Leve-tid (år)	***Akkum.pr 31.12.2016***	***Avgang [1)]***	***Avskrivn. 2017***	***Pr. 31.12.2016***	***Pr. 31.12.2017***
EDB-utstyr, kontormaskiner	5	21 960 873	16 410 560	2 369 149	6 295 433	3 926 284
Programvare mv	5	9 250 172	0	6 075 337	21 871 113	26 332 530
Transportmidler	10	3 257 623	762 500	487 260	2 907 191	4 393 104
Anleggsmask., traktorer, redsk.	10	1 198 466	0	249 354	1 491 877	2 417 523
Leasede anl.maskin, traktorer	5/7	386 739	0	378 338	1 006 261	1 187 950
Maskiner, verktøy, utstyr	10	9 591 131	0	3 795 913	28 367 998	31 496 106
Inventar	10	5 153 049	0	2 866 793	23 514 842	24 626 250
Tannklinikk-utstyr	10	24 987 94	0	2 808 020	10 768 685	8 523 540
Sum utstyr, maskiner, transportmidler		**75 786 002**	**17 173 060**	**19 030 164**	**96 223 400**	**102 903 287**
Bygn.messig invest. i leide bygg	-	3 473 243	0	980 103	10 269 949	9 447 496
Fylkesveier	40	291 769 710	9 407 093	32 425 927	1 035 105 289	1 153 913 546
Skolebygg	40	614 219 779	6 753 400	58 509 907	1 839 759 721	2 005 243 396
Idrettshaller	40	65 440 427	0	5 474 102	153 595 905	154 376 613
Andre bygg, 40 års levetid	40	16 611 139	0	1 480 383	50 140 508	50 097 241
Administrasjonsbygg	50	33 234 087	0	2 544 213	93 968 495	91 424 283
Kulturbygg	50	39 326 890	0	4 047 322	163 869 447	159 822 125
Andre bygg, 50 års levertid	50	24 674 558	0	577 516	5 775 162	5 197 646
Tomter skolebygg	-	0	0	0	96 562 952	96 562 952
Andre tomter	-	0	0	0	1 000 000	1 000 000
Dyrket mark, skog, annen grunn	-	0	0	0	350 000	350 000
Sum faste eiendommer, anlegg, tomter		**1 088 949 832**	**16 160 493**	**106 039 473**	**3 450 397 428**	**3 727 435 298**

1) Ferdig avskrevne driftsmidler tas ut fra avskrivningsgrunnlag og akkumulerte avskrivninger året etter fullført avskrivning.
2) Lineære avskrivninger over levetiden hvis ikke annet er spesifisert. Investeringer i leide eiendommer avskrives over leiekontraktens varighet. Tomteeiendommer avskrives ikke. Ingen anleggsmidler er nedskrevet i 2017.

Forts note 5:

Av totalt 411 mill kroner investert i varige driftsmidler utgjør følgende prosjekt 82 % av utgiftene:

INVESTERINGSOVERSIKT *Beløp i 1000 kr*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik just.bud - regnskap***	***Regnskap akk pr 2017***	***Total ramme inkl just.***
Ny Horten vgs	197 533	200 100	2 567	230 818	750 500
Re vgs - bibliotek og klasserom	17 947	18 904	957	28 069	29 000
Sandefjord vgs - oppgradering	2 154	2 000	-154	2 154	200 000
Ordinære veiprosjekter	121 101	136 391	15 290	-	-
Sum	**338 735**	**357 395**	**18 660**	**261 041**	**979 500**

NOTE 6 FORDRINGER OG GJELD TIL INTERKOMMUNALE SELSKAPER MV

FORDRING/GJELD TIL IKS *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Kortsiktige fordringer:		
Larvik Arena IKS	1 314 919	1 381 489
Tannhelsetjenestens kompetansesenter sør IKS	291 759	0
Vestfoldmuseene IKS	648 594	494 436
VIGO IKS	703 090	1 012 405
Sum	**2 958 362**	**2 888 330**
Kortsiktig gjeld:		
Tannhelsetjenestens kompetansesenter sør IKS	300 210	0
Vestfoldmuseene IKS	865 000	851 071
VIGO IKS	52 850	0
Oslofjordfondet [1)]	86 028 945	87 993 148
Sum	**87 247 005**	**88 844 219**

1) Oslofjordfondet er et regionalt forskningsfond opprettet etter kommunelovens §28 med fylkeskommunene Buskerud, Telemark, Vestfold og Østfold som deltakere. Vestfold fylkeskommune er vertsfylkeskommune for samarbeidet og har det administrative og juridiske ansvaret for fondet. Fondsmidlene framkommer per 31.12 som fordring i fondsregnskapet og kortsiktig gjeld i fylkeskommunens regnskap.

NOTE 7 AKSJER OG ANDELER

Oversikten viser selskaper der fylkeskommunen har skutt inn kapital. Det er ikke gjort kapitalinnskudd i interkommunale selskap der fylkeskommunen er deltaker. Selskaper der eierandel ikke er angitt, er andelslag/samvirkeforetak.

SELSKAP	***Bokført verdi i balansen***		***Eierandel***
Beløp i kroner	***31.12.2017***	***31.12.2016***	***31.12.2017***
Biblioteksentralen AL	9 000	9 000	0,8 %
Brøtsøbruddet AS [1)]	1	0	33,3 %
BuskerudTelemarkVestfold Investeringsfond AS	16 100	16 100	2,0 %
Gartnerhallen - Melsom vgs	200	200	-
Høyere yrkesfaglig utdanning AS	25 000	25 000	20,8 %
Innovasjon Norge	505 263	505 263	2,6 %
Interoperabilitetstjenester AS [2)]	0	259 992	-

Forts note 7:

SELSKAP *Beløp i kroner*	***Bokført verdi i balansen***		***Eierandel***
	31.12.2017	***31.12.2016***	***31.12.2017***
KLP egenkapitalinnskudd	48 038 501	44 116 826	-
Norsvin SA - Melsom vgs	1 000	1 000	-
Nortura SA - Melsom vgs	12 000	12 000	-
Rehabiliteringssenteret AIR AS	1	1	0,2 %
Sandefjord Lufthavn AS	52 128 000	52 128 000	43,2 %
Telemark og Vestfold Regionteater AS	35 000	35 000	33,3 %
Vegfinans AS	700 000	700 000	14,3 %
Vestfoldfestspillene AS [3)]	0	1	60,0 %
Vestfold kollektivtrafikk AS	100 000	100 000	100,0 %
Vestviken kollektivtrafikk AS	5 002 000	5 002 000	33,3 %
Viken filmsenter AS	27 125	27 125	25,0 %
Sum aksjer og andeler	**106 599 191**	**102 937 508**	

1) Overtatt aksjer i Brøtsøbruddet AS vederlagsfritt.
2) Aksjeposten i Operabilitetstjenester AS solgt.
3) Vestfoldfestspillene AS avviklet.

NOTE 8 ENDRING I ARBEIDSKAPITAL

ARBEIDSKAPITAL – BALANSE *Beløp i kroner*	***31.12.2017***	***31.12.2016***
Omløpsmidler	1 419 469 969	1 359 944 676
Kortsiktig gjeld	679 332 221	575 621 867
Arbeidskapital pr 31.12	**740 137 748**	**784 322 810**
Endring i arbeidskapital (1.1-31.12)	**-44 185 062**	**139 720 292**

ARBEIDSKAPITAL – ANSKAFFELSE/ANVENDELSE *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Inntekter driftsdel	3 392 111 557	3 098 552 703
Inntekter investeringsdel	143 412 190	129 395 347
Innbetalt ved eksterne finanstransaksjoner	193 489 348	84 907 976
Sum anskaffelse av midler	**3 729 013 095**	**3 312 856 026**
Utgifter driftsdel	3 105 919 120	2 774 284 794
Utgifter investeringsdel	410 767 725	178 696 964
Utbetalt ved eksterne finanstransaksjoner	228 958 926	236 043 936
Sum anvendelse av midler	**3 745 645 770**	**3 189 025 694**
Anskaffelse - anvendelse av midler	**-16 632 675**	**123 830 331**
Endring i ubrukte lånemidler	-27 552 386	15 889 961
Endring i arbeidskapital (1.1-31.12)	**-44 185 062**	**139 720 292**

NOTE 9 FOND – SAMLEDE AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER

BRUK/AVSETNING FOND *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Disposisjonsfond		
Disposisjonsfond pr 01.01.	501 667 002	441 121 048
Avsatt til disposisjonsfond i driftsregnskapet	63 050 000	70 622 820
Forbruk av disposisjonsfond i driftsregnskapet	45 945 000	10 076 866
Disposisjonsfond pr 31.12.	**518 772 002**	**501 667 002**
Bundne driftsfond		
Bundne driftsfond pr 01.01.	145 209 665	112 430 798
Avsatt til bundne driftsfond i driftsregnskapet	163 042 913	138 435 051
Forbruk av bundne driftsfond i driftsregnskapet	147 846 885	105 656 185
Bundne driftsfond pr 31.12.	**160 405 692**	**145 209 665**
Ubundne investeringsfond		
Ubundne investeringsfond pr 01.01.	104 821 595	88 051 595
Avsatt til ubundne investeringsfond i investeringsregnskapet	9 632 000	75 979 000
Forbruk av ubundne investeringsfond i investeringsregnskapet	43 422 000	59 209 000
Ubundne investeringsfond pr 31.12.	**71 031 595**	**104 821 595**
Bundne investeringsfond		
Bundne investeringsfond pr 01.01.	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond i investeringsregnskapet	0	0
Forbruk av bundne investeringsfond i investeringsregnskapet	0	0
Bundne investeringsfond pr 31.12.	**0**	**0**
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		
Regnskapsmessig mindreforbruk forrige år, saldo 01.01.	104 653 303	90 917 792
Avsatt til disposisjonsfond (bufferfondet)	0	-4 447 792
Styrket sektorrammer/hovedutvalgenes disp.kontoer	-104 653 303	-86 470 000
Regnskapsmessig mindreforbruk regnskapsåret, drift [1)]	89 509 600	104 653 303
Regnskapsmessig mindreforbruk pr 31.12.	**89 509 600**	**104 653 303**
Sum egenkapitalens fondsdel pr 31.12.	**839 718 890**	**856 351 565**

1) Sektorenes mindreforbruk er inkludert i det totale mindreforbruk som framkommer som egen post i balansen.

Sektorenes akkumulerte mindreforbruk ført på memoriakonto:

SEKTORENES MINDREFORBRUK *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Regionalsektoren	20 945 000	16 302 000
Utdanningssektoren	48 876 000	49 532 000
Kultursektoren	1 818 000	2 566 000
Tannhelsesektoren	2 060 000	2 165 000
Fylkesrådmannens stab	6 688 000	6 363 000
Fylkesutvalgets disposisjonskonto	636 000	331 000
Sum akkumulerte mindreforbruk sektorene	**81 023 000**	**77 259 000**

Forts. note 9:

FOND *Beløp i kroner*	***31.12.2016***	***Avsetninger til fond***	***Bruk av fond***	***31.12.2017***
Disposisjonsfond				
Økonomi (bufferfond)	272 950 629	59 750 000	-21 365 000	311 335 629
Disposisjonsfond premieavvik	228 716 373	3 300 000	-24 580 000	207 436 373
Sum disposisjonsfond	**501 667 002**	**63 050 000**	**-45 945 000**	**518 772 002**
Vedtatt budsjett disposisjonsfond		0	-10 800 000	
Justert budsjett disposisjonsfond		63 050 000	-45 945 000	
Avvik: justert budsjett - regnskap		*0*	*0*	
Bundne driftsfond				
Regionalsektoren				
Regionale utviklingsmidler (kap 551.60)	3 455 256	14 860 000	-13 131 500	5 183 756
Forhåndstilsagn, trafikksikkerhetstiltak [1)]	980 000	0	-500 000	480 000
Regiongeologen	3 066 997	0	-556 580	2 510 417
Øremerkede tilskudd [2)]	5 149 593	8 573 356	-7 942 241	5 780 708
Sum bundne driftsfond regionalsektoren	**12 651 845**	**23 433 356**	**-22 130 321**	**13 954 881**
Utdanningssektoren				
Skogfond Melsom gård	357 635	101 987	0	459 622
Bundne midler opplæring i kriminalomsorgen	1 883 909	0	-681 220	1 202 689
Øremerkede tilskudd [2)]	12 606 808	24 571 633	-25 150 925	12 027 516
Sum bundne driftsfond utdanningssekt.	**14 848 352**	**24 673 620**	**-25 832 145**	**13 689 827**
Kultursektoren				
Spillemidler - ordinære anlegg	68 128 816	62 817 415	-56 323 000	74 623 231
Spillemidler - lokale kulturbygg	6 627 480	2 405 694	-1 523 000	7 510 174
Spillemidler - nærmiljøanlegg	1 367 360	56 871	0	1 424 231
Den kulturelle skolesekken, grunnskole	8 071 780	8 049 124	-9 659 774	6 461 130
Den kulturelle skolesekken, vid.g.skole	6 109 313	2 925 219	-2 839 548	6 194 984
RA-midler til fredede og verneverdige bygn.	4 182 623	12 046 519	-8 095 306	8 133 836
Rikskonsertene skole	-10 822	3 234 406	-2 751 509	472 074
Fond - midler til innvandrerorganisasjoner	396 224	0	-75 000	321 224
Fond folkehelse - midler til fysisk aktivitet	28 516	0	-28 516	0
Fond folkehelse - midler til fiskesprell	0	75 261	-75 261	0
Fond - midler til friluftstiltak i friområder	2 569 600	4 038 000	-1 182 000	5 425 600
Fond - midler til friluftsaktivitet	292 216	1 050 000	-788 750	553 466
Fond - midler til vilt/fiske	337 147	228 250	-387 502	177 895
Øremerkede tilskudd [2)]	6 410 151	6 924 038	-6 639 720	6 694 469
Sum bundne driftsfond kultursektoren	**104 510 404**	**103 850 797**	**-90 368 886**	**117 992 315**
Tannhelsesektoren				
Øremerkede tilskudd [2)]	**830 314**	**567 420**	**-830 314**	**567 420**
Sektor for fellesformål				
Øremerkede tilskudd [2)]	**150 000**	**0**	**-150 000**	**0**
Sektor deltakelse i selskaper				
RUF-tildelinger	**12 218 750**	**10 517 720**	**-8 535 220**	**14 201 250**
Sum bundne driftsfond	**145 209 665**	**163 042 913**	**-147 846 885**	**160 405 692**
Ubundne investeringsfond	**104 821 595**	**9 632 000**	**-43 422 000**	**71 031 595**
Vedtatt budsjett ubundne investeringsfond		*31 657 000*	*-34 600 000*	
Justert budsjett ubundne investeringsfond		*9 632 000*	*-43 422 000*	
Avvik: justert budsjett – regnskap		*0*	*0*	
Sum alle fondsmidler	**751 698 262**	**235 724 913**	**-237 213 885**	**750 209 289**

[1)] Hovedutvalget for samferdsel og næring har bevilget tilskudd til trafikksikkerhetstiltak i kommuner. Dette er tilskudd til kommunale investeringer, men også til prosjektering og investeringer langs fylkeskommunale veier.
Iht. notat fra GKRS er forpliktelsene vurdert som bindende, forholdet er utgiftsført og midlene satt av i bundet fond.

[2)] Se note 10 med oversikt over inngående og utgående beholdning av øremerkede tilskuddsmidler per sektor.

NOTE 10 ØREMERKEDE TILSKUDD AVSATT TIL FOND

Oversikten viser restmidler per 31.12 for tiltak der det er mottatt eksterne tilskudd. Beløp med negativt fortegn betyr at bruk av tilskudd er forskuttert.

TILTAK MED EKSTERNE, ØREMERKEDE TILSKUDD *Beløp i kroner*		***31.12.2017***	***31.12.2016***
Regionalsektoren			
9033	RG Landbruksforvaltning	1 306 265	1 078 426
9034	RG Vannforvaltning	939 172	549 548
9036	RG By- og knutepunkter	0	245 809
9038	RG Seminar PBL	0	278 698
9043	RG Færder nasjonalpark - kunnskap og næring	2 255	24 755
9044	RG Grønn forskning Oslofjorden	-198 900	-357 500
9045	RG Klimavennlig og attraktiv byutvikling	-368 007	660 182
9046	RGG Færder Nasjonalpark-geologi	94 463	94 463
9047	RG Maritimt søppel	107 823	211 854
9048	RG Gyrodactylus Salaris	0	70 935
9049	RG Verdiskapingsinitiativet	2 968 126	2 773 029
9051	RG Veileder - håndtering overvann i kommunene	0	101 264
9052	RG Stillehavsøsters kunnskapsbygging/håndtering	0	-82 423
9053	RG Strategi for lek og rekreasjon i Vestfoldbyene	0	10 775
9055	RG Vital cities URBACT III/2016	463	-1 081
9056	RG Universell utforming nettverk	29 377	27 298
9057	RG Gyrofri	585 377	793 366
9058	RG Helhetlig boligplanlegging-plannettverk	-25 160	0
9060	RGG Geologiske ressurser/næringsutvikl Fensfeltet	-400 546	-1 329 805
9061	RG Biomassemodell for stillehavsøsters	740 000	0
Sum regionalsektoren		**5 780 708**	**5 149 593**
Utdanningssektoren			
9203	UTD Satsing mot frafall	0	230 254
9232	HVS Horten Natursenter - samarb. Horten komm.	-693	0
9256	THVS Kulturkompetanse	60 409	62 909
9258	UTD Hospiteringsmidler	928 050	117 050
9259	UTD Kompetanse for mangfold	100 944	7 768
9279	UTD Kvalifisering Udir	375 000	375 000
9288	GVS Lektor II-ordning	91 281	87 913
9289	GVS Internasjonalisering	171 846	415 712
9291	UTD Kunnskapsløftet	1 135 020	3 693 086
9298	UTD Partnerskap for karriereveiledning	2 174 242	1 565 630
9301	UTD Erasmus+ VET/Erasmus+ for Vestfoldlærlinger	138 438	138 438
9303	HVS Erasmus+	-108 181	-57 081
9313	HVS Lektor2-ordningen	11 850	10 605
9316	HVS Nettskolen i Vestfold	176 341	-20 658
9317	THVS Erasmus+ mobilitet elevutveksl. RM HO SS	273 560	213 345
9318	THVS Leonardo Mobilitet	-78 394	-84 640
9319	THVS Erasmus for staff	92 288	141 005
9326	THVS Livsglede for eldre - kommune	59 265	62 302
9327	THVS KISS (Kropp, identitet, seksualitet og samliv)	38 268	272 146
9328	UTD Erasmus+ Utplassering lærlinger	657 603	1 093 717
9329	THVS Erasmus+ Migration Europe	226 616	0
9330	UTD Ny Giv	721 376	911 769
9332	UTD Fagskole HS	548 663	492 163
9338	KS Karriereveiledning i asylmottak	250 227	598 902
9341	NVS Lektor II – ordningen	56 874	42 028
9351	NVS Erasmus+ HO	-22 775	-22 775
9352	MVS Hartpury Erasmus+	0	519 639
9353	RVS Bli lærling med HO	236 112	369 068
9354	RVS Erasmus+ HO Ut i verden	175 719	207 292
9355	RVS Erasmus+ BA Strategisk partnerskap	-85 665	71 694
9356	SVGS Erasmus+	18 540	128 992

TILTAK MED EKSTERNE, ØREMERKEDE TILSKUDD *Beløp i kroner*		***31.12.2017***	***31.12.2016***
9357	UTD Språkkommune 2016	333 034	788 510
9358	HVS Natursekken	74 067	38 146
9359	HVS Mobilitet Erasmus+	-18 046	12 252
9360	THVS Yrkesfaglærerløftet	102 168	124 626
9362	GVS Erasmus+ Spania 2	69 213	0
9363	GVS Erasmus+ Ansattmobilitet	21 568	0
9364	GVS Erasmus+ Irland	48 663	0
9365	KBV Kompetansepluss Hvaltorvet	108 096	0
9366	KBV Kompetansepluss Bibbis frisør	121 469	0
9367	KBV Kompetansepluss D.A. Nilsen	187 869	0
9368	KBV Kompetansepluss Eldevik Bygg	181 228	0
9369	KBV Kompetansepluss Horten komm renhold	24 486	0
9370	KBV Kompetansepluss Horten komm sykehjem	-209	0
9371	KBV Kompetansepluss Pk Hus	-16 372	0
9372	KBV Kompetansepluss Aage M Office	-15 070	0
9373	KBV Kompetansepluss Nøtterøy komm renh	32 560	0
9374	KBV Kompetansepluss Tønsberg komm renh	572	0
9375	UTD Erasmus+ Ansattmob	329 749	0
9376	UTD Erasmus+ Lærlinger	835 734	0
9377	UTD Fagskole digital vurdering	199 885	0
9378	UTD Jobbsjansen 2017	220 000	0
9379	NVS Erasmus+ HO	102 071	0
9380	NVS Erasmus+ SP	121 207	0
9382	UTD Partnerskap Godemo	540 753	0
Sum utdanningssektoren		**12 027 516**	**12 606 808**
Kultursektoren			
9007	KL Vassåsprosjektet	50 000	50 000
9721	KL Kompetanse idrett	0	34 544
9727	KL/K.arv RA-midler BARK	411 210	417 910
9728	KL/K.arv RA-midler BERG	37 509	37 509
9729	KL/K.arv Slottsfjellutvikling	181 294	171 459
9731	KL/K.arv Skipshaugene i Vestfold	62 262	62 262
9732	KL Merkingsprosjekt	1 885 680	2 069 108
9734	KL Kartlegging/verdsetting friluftslivsområder	857 319	894 224
9737	KL UKM mot 20-tallet	178 058	0
9738	KL Plukking av stillehavsøsters	95 000	0
9746	KL/F.bibl Bibliotek i Kunnskapssamfunnet	0	3 426
9748	KL/F.bibl Litteraturhus Vestfold	70 926	71 035
9749	KL/F.bibl Ta plass	42 409	42 409
9750	KL/F.bibl eBorgerskap i Vestfold	0	3 927
9752	KL/F.bibl Felles nettside Vestfoldbibliotekene	13 494	179 539
9753	KL/F.bibl Konsortium eBøker i Vestfold	423 726	75 175
9754	KL/F.bibl Fem på	0	139 925
9755	KL/F.bibl Pusterommet	230 410	0
9756	KL/F.bibl Felles bibl.system Vestfold	-76 247	0
9757	KL/F.bibl Sommerles	216 031	297 620
Sum kultursektoren		**6 694 469**	**6 410 151**
Tannhelsesektoren			
9605	TH Tannhelsetilbud fengselsinnsatte	324 387	358 445
9606	TH Tilrettelagt tannhelsetilbud TOO	243 033	471 869
Sum tannhelsesektoren		**567 420**	**830 314**
Sektor for fellesformål			
9091	IKT Prosjektportal - utviklingssamarbeid	0	150 000
Sum øremerkede tilskudd avsatt til fond		**25 070 112**	**25 146 866**

NOTE 11 KAPITALKONTO

KAPITALKONTO *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Kapitalkonto pr 01.01. overskudd(+) underskudd(-)	651 088 361	770 757 009
Økning:		
Aktivering av fast eiendom og anlegg	384 887 150	147 572 024
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	25 710 051	26 587 769
Kjøp av aksjer og andeler	3 921 676	39 005 509
Utlån	34 608 000	0
Avdrag på eksterne lån	97 939 044	99 014 161
Reduksjon netto pensjonsforpliktelse KLP	49 616 984	10 003 514
Sum økning kapitalkonto	**596 682 905**	**322 182 977**
Reduksjon:		
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	106 039473	107 574 689
Salg fast eiendom og anlegg (bokført verdi)	1 809 807	13 745 423
Avskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	19 030 164	15 595 951
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	1	2
Avdrag på utlån	0	650 000
Nedskrivning aksjer og andeler	0	1 239 900
Salg av aksjer og andeler	259 993	0
Økning netto pensjonsforpliktelse SPK	40 725 379	236 030 620
Bruk av midler fra eksterne lån	178 112 413	67 015 039
Sum reduksjon kapitalkonto	**345 977 230**	**441 851 624**
Kapitalkonto 31.12. overskudd(+) underskudd(-)	**901 794 036**	**651 088 361**

KONTO FOR PRINSIPPENDRINGER *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Konto for prinsippendringer		
Konto for prinsippendringer pr 01.01.	-106 767 670	-106 767 670
Avsatt til konto for prinsippendringer drift	0	0
Avsatt til konto for prinsippendringer investeringer	0	0
Konto for prinsippendringer pr 31.12.	**-106 767 670**	**-106 767 670**

NOTE 12 LANGSIKTIG GJELD

LÅNGIVER/LÅNETS NAVN *Beløp i kroner*	***31.12.2017***	***31.12.2016***	**Type lån**	**Avdragstid/rullering**	**Rente-sikring [1]**
Sertifikatlån, rulleringsavtale	170 000 000	175 000 000	Sertifikat	6 mndrs rullering til 09.12.2019	08.12.2020
Sertifikatlån	78 000 000	85 000 000	Sertifikat	Forfall 21.09.2018	-
Sertifikatlån, rulleringsavtale	181 000 000	188 000 000	Sertifikat	3 mndrs rullering til 13.10.2018	15.10.2023
Sertifikatlån	73 000 000	79 000 000	Sertifikat	Forfall 09.11.2018	-
Sertifikatlån, rulleringsavtale	146 000 000	150 000 000	Sertifikat	6 mndrs rullering til 15.04.2020	19.04.2022
Sum sertifikatlån	**648 000 000**	**677 000 000**			
Kommunalbanken 2006-2020	24 000 000	32 000 000	Serielån	Siste avdrag 06.12.2020	06.06.2020
Kommunalbanken 2008-1	135 000 000	145 000 000	Serielån	Siste avdrag 13.05.2031	14.05.2021
Kommunalbanken 2008-2	103 270 400	109 724 800	Serielån	Siste avdrag 16.12.2033	16.12.2020
KLP Forsikring 2008-1	96 000 000	102 000 000	Serielån	Siste avdrag 24.09.2034	25.09.2021
Kommunalbanken 2009-1	82 500 000	87 500 000	Serielån	Siste avdrag 15.06.2034	16.06.2021
Kommunalbanken 2009-2	160 000 000	168 000 000	Serielån	Siste avdrag 30.11.2037	29.11.2019
Kommunalbanken 2010-2017	142 000 000	146 000 240	Serielån	Siste avdrag 08.10.2035	06.04.2024
Kommunalbanken 2010-1	98 999 640	102 999 700	Serie/bullet	Rest 95 mill kr ff 13.04.2019	15.04.2019
KLP Kommunekreditt 2013-1	144 000 000	148 000 000	Serielån	Siste avdrag 13.04 2038	19.04.2022
KLP Kommunekreditt 2013-2	178 800 000	178 800 000	Serielån	Siste avdrag 19.11.2041	-
KLP Kommunekreditt 2014	148 000 000	150 000 000	Serielån	Siste avdrag 15.04.2044	19.04.2022
Kommunalbanken 2015	92 000 000	92 000 000	Serielån	Siste avdrag 22.10.2041	-
Kommunalbanken 2016-1	150 000 000	160 000 000	Serielån	Siste avdrag 09.11.2032	08.11.2022
Kommunalbanken 2016-2	85 816 180	85 816 180	Serielån	Siste avdrag 10.05.2024	-
KLP 2016	82 000 000	82 000 000	Serielån	Siste avdrag 15.05.2041	-
Kommunalbanken grønt 2017	150 000 000		Serielån	Siste avdrag 16.12.2052	
Sum gjeldsbrevslån	**1 872 386 220**	**1 789 840 920**			
Sum ordinær lånegjeld	**2 520 386 220**	**2 466 840 920**			
Solnes Eiendom AS [2]	0	1 106 006		Tbf. avtale over 10 år	
Leasingavtaler	1 187 950	1 006 261		Leasingavtaler over 5-7 år	
Sum annen langsiktig gjeld	**1 187 950**	**2 112 267**			
Sum langsiktig lånegjeld	**2 521 574 170**	**2 468 953 187**			

[1] Se note 13 for rentebytteavtaler tilknyttet det enkelte lån.

[2] Lånegjeld oppløst iht GKRS-notat 22.06.2017.

LÅNEOPPTAK - ORDINÆR GJELD *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Gjeldsbrevlån	150 000 000	247 000 000
Sertifikatlån, rulleringsavtale	00	-165 000 000
Leasingavtaler	560 027	905 000
Brutto låneopptak	**150 560 027**	**82 905 000**

LÅN/AVDRAG *Beløp i kroner*	***Ordinære lån***	***Annen langs.gjeld***	***Sum***
Rentebærende gjeld pr 31.12.2016	2 466 840 920	2 112 267	2 468 953 187
Driftsmessige avdrag 2017	-96 454 700	-516 589	-96 971 289
Solnes Eiendom AS [2]	0	-967 755	-967 755
Låneopptak 2017	150 000 000	560 027	150 560 027
Rentebærende gjeld 31.12.2017	**2 520 386 220**	**1 187 950**	**2 521 574 170**

[2] Lånegjeld oppløst iht GKRS-notat 22.06.2017.

Forts note 12:

Minimumsavdrag
Minimumsavdrag på langsiktig gjeld beregnes etter den såkalte forenklede metoden; forholdet mellom årets avskrivninger og anleggsmidlenes verdi ved årets inngang benyttes til å beregne den andel av langsiktig gjeld per 01.01 som må være nedbetalt i løpet av inneværende år.

MINIMUMSAVDRAG *Beløp i kroner*	***2017***	***2016***
Avskrivninger inneværende år	125 069 637	123 170 641
Avskrivbare eiendeler per 01.01.	3 448 707 878	3 411 464 148
Avskrivning i % av avskrivbare eiendeler per 01.01	3,6 %	3,6 %
Langsiktig gjeld per 01.01.	2 468 953 187	2 485 062 348
Beregnet minimumsavdrag	**89 538 195**	**89 722 978**

Driftsmessige avdrag, lån og leasing, i 2017 utgjør 97 mill kroner. Dette er 7,5 mill kroner mer enn minimumsavdrag for 2017 som er beregnet til 89,5 mill kroner.

Varighet/gjennomsnittsrente per 31.12.2017 (31.12.2016)
Hensyntatt inngåtte rentesikringsavtaler har løpende låneportefølje en varighet på 2,5 år (3,2 år). Gjennomsnittlig lånerente hensyntatt rentesikring på løpende portefølje er 3,59 % (3,87 %).

Låneporteføljens fordeling på rentebindingsperioder:

RENTEBINDING - ANDEL *Beløp i kroner*	***Pr 31.12.2017***	***Andel***
Mindre enn 1 år	739 616 180	29 %
1 - 3 år	556 270 040	22 %
3 - 5 år	901 500 000	36 %
Mer enn 5 år	323 000 000	13 %
Sum	**2 520 386 220**	**100 %**

Renter på nye lån per 31.12.2017:

RENTEBINDINGSTID - RENTE *Rente i %*	***NIBOR og swap-renter***	***Markedsrente lån*** [1)]
3 mndrs NIBOR	0,81 %	0,85 %
6 mndrs NIBOR	0,90 %	1,00 %
Swap-rente 1 år	1,10 %	1,25 %
Swap-rente 2 år	1,13 %	1,40 %
Swap-rente 3 år	1,26 %	1,66 %
Swap-rente 4 år	1,39 %	1,75 %
Swap-rente 5 år	1,50 %	2,00 %
Swap-rente 7 år	1,68 %	2,25 %
Swap-rente 10 år	1,90 %	2,55 %

[1)] Sertifikat- og obligasjonslån med 0-10 års løpetid.

NOTE 13 RENTER – SIKRING

Ordinær langsiktig gjeld på 2 520 mill kroner løper i sin helhet med flytende rente. Det er etablert rentesikring via de rentesikringsavtaler som fremgår av tabellen under. Formålet med sikringen er å gi forutsigbare fremtidige renteutgifter. Sikringsavtalene har en varighet på 3,37 år. Løpende sikringsavtaler utgjør 1 781 mill kroner og utgjør i sin helhet sikring av langsiktig gjeld.

Rentebytteavtaler (rentesikring av lån med flytende rente)

AVTALEPERIODE	*Beløp i kroner pr 31.12.2017*	*Fastrente-sats (%)*	*Nedtrapping*	*Motpart*
13.05.2008 - 14.05.2021	135 000 000	4,6400	Halvårlig kr 5.000.000	DNB
16.12.2008 - 16.12.2020	103 270 400	4,4750	Halvårlig kr 3.227.200	DNB
06.12.2010 - 08.06.2020	24 000 000	3,9600	Halvårlig kr 4.000.000	DNB
13.04.2011 - 13.04.2019	99 000 000	4,3250	Halvårlig kr 2.000.000	Danske bank
13.10.2011 - 13.10.2018	181 500 000	4,4050	Halvårlig kr 3.500.000	Danske bank
30.11.2012 - 29.11.2019	160 000 000	4,3200	Halvårlig kr 4.000.000	DNB
09.12.2013 - 08.12.2020	170 000 000	3,7800	Årlig kr 5.000.000	DNB
15.10.2013 - 19.04.2022	144 000 000	3,6700	Halvårlig kr 2.000.000	Nordea Bank
15.04.2014 - 15.04.2022	146 000 000	3,7450	Halvårlig kr 2.000.000	DNB
16.06.2014 - 16.06.2021	82 500 000	3,6700	Halvårlig kr 2.500.000	Danske bank
25.09.2014 - 25.09.2021	96 000 000	4,0070	Halvårlig kr 3.000.000	Danske bank
15.10.2014 - 19.04.2022	148 000 000	3,8625	Halvårlig kr 2.000.000	DNB
08.11.2016 - 08.11.2022	150 000 000	3,8720	Halvårlig kr 5 000 000	Nordea bank
06.04.2017 - 08.04.2024	142 000 000	3,2570	Halvårlig kr 4 000 000	Nordea bank
Sum rentesikring	**1 781 270 400**			

Rentebytteavtaler med fremtidig start (forlengelser av løpende avtaler)

AVTALEPERIODE	*Beløp i kroner pr 31.12.2017*	*Fastrente-sats (%)*	*Nedtrapping*	*Motpart*
15.10.2018 -16.10.2023	174 000 000	3,4725	Halvårlig kr 2 000 000	DNB
Sum fremtidige avtaler	**174 000 000**			

Lån uten rentesikringsavtale utgjør 740 mill kroner. Sikrede og usikrede lån har samlet en varighet på 2,5 år (3,2 år i 2016). Varighet i henhold til finansreglementet skal være 2-5 år.

Kapitalgrunnlag rentekompensasjonsordning skolebygg regnes som rentesikring, da inntekten samvarierer med kort rente. Videre regnes en basislikviditet på 300 mill kroner som rentesikring. Netto usikret del av låneporteføljen, justert for dette, fremgår av tabellen under.

LÅNEPORTEFØLJERENTESIKRING *Beløp i mill kroner*	*Sikret beløp*	*%-andel*
Rentesikringsavtaler	1 781	71 %
Kapitalgrunnlag rentekompensasjon skole	222	9 %
Basislikviditet	300	12 %
Usikret gjeld	217	8 %
Langsiktig rentebærende gjeld	**2 520**	**100 %**

NOTE 14 GARANTIANSVAR

Oversikten viser de forpliktelser og garantier fylkeskommunen har fattet vedtak om.

GARANTIANSVAR *Beløp i kroner*	***Garantiansvars-ramme pr 31.12.2017***	***Garantiansvar pr 31.12.2017***	***Utløpsår***
Lånegarantier:			
E18 Vestfold AS [1)]	7 920 000 000	7 036 758 127	2034
Vegfinans Bypakke Tønsberg-regionen AS [2)]	65 000 000	23 010 941	2020
Sum lånegarantier	**7 985 000 000**	**7 059 769 068**	
Driftsgarantier:			
NSB Persontog	2 000 000	0	2018
Sum garantier	**7 987 000 000**	**7 059 769 068**	

[1)] Samlet garantiansvar, for nye lån i 2017 samt på tidligere lån det er betalt avdrag på, vil maksimalt være 7,2 mrd kr med tillegg av 10 % av en til enhver tid gjeldende hovedstol. Maksimalt garantiansvar kan ikke overskride 7,92 mrd kroner. Selvskyldnerkausjonen gjelder i innkrevingsperioden på maksimalt 20 år. Garantien reduseres i takt med nedbetalingen på lånene.
[2)] Vestfold fylkeskommune har stilt garanti for planleggingsmidler til bypakke for Tønsberg-området. Garantien gjelder fram til bompengeproposisjon for bypakken i Tønsberg-området er vedtatt av Stortinget, pt anslått til 2020.

NOTE 15 RESULTATOPPSTILLING TANNHELSE

TANNHELSESEKTORENS REGNSKAP 2017 FORDELT PÅ BETALENDE PASIENTER OG ØVRIG VIRKSOMHET *Beløp i 1000 kr*	*Lovpålagt virksomhet (A)*	*Betalende pasienter (C)*	*Total tannhelse-sektoren*
Andre salgs- og leieinntekter	1 389	13 829	15 218
Overføringer med krav til motytelse	10 777	588	11 365
Andre overføringer	1 061	53	1 114
Sum driftsinntekter tannhelsesektoren	**13 227**	**14 470**	**27 697**
Lønnsutgifter	-63 350	-6 734	-70 084
Sosiale utgifter	-16 027	-1 731	-17 758
Kjøp av varer og tjenester	-22 673	-3 267	-25 940
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	-1 077	0	-1 077
Overføringer	-3 757	-118	-3 875
Sum driftsutgifter tannhelsesektoren	**-106 884**	**-11 850**	**-118 734**
Resultat før finans og felleskostnader	**-93 657**	**2 620**	**-91 037**
Bruk av bundet fond	830	0	830
Avsetning til bundet fond	-567	0	-567
Resultat før felleskostnader tannhelsesektoren	**-93 394**	**2 620**	**-90 774**
Andel felleskostnader	-6 915	-855	-7 770
Netto resultat pr regnskapsområde *(netto inntekt angitt med positivt fortegn, netto utgift med negativt fortegn)*	**-100 309**	**1 765**	**-98 544**

Forts note 15:

Iht. §5 i forskrift av 19.12.2014 til Tannhelsetjenesteloven med krav til føring av atskilte regnskaper mv, skal fylkeskommunene utarbeide separate regnskapsoppstillinger for henholdsvis:
a) tjenester som tilbys helt eller delvis vederlagsfritt etter tannhelsetjenesteloven,
b) tjenester som tilbys voksne mot betaling i område uten annet tilstrekkelig tilbud og
c) tjenester som tilbys voksne pasienter mot betaling i områder med konkurranse fra private tjenesteytere.
Det er utarbeidet regnskapsoppstilling som viser inntekter og utgifter knyttet til ovennevnte grupper a og c. I Vestfold fylkeskommune er det ikke aktuelt å henføre pasienter til gruppe b.

Prinsipper for fordeling av inntekter og utgifter mellom de ulike delene av virksomheten

Inntekter er henført direkte iht. registrert omsetning i journalsystemet for tannhelsetjenesten. Utgifter er så langt mulig direkte fordelt i henhold til faktisk forbruk. For øvrig er utgifter fordelt i samme forhold som timeforbruket i sektoren fordeler seg på henholdsvis betalende pasienter og forøvrig. Felleskostnader i Vestfold fylkeskommune er henført tannhelsesektoren etter ulike nøkler som tannhelsesektorens andel av fast lønn, antall ansatte og de samlede sektorrammene. Det er beregnet en kalkulatorisk renteutgift ut fra gjennomsnittlig bokført verdi på tannhelsesektorens anleggsmidler og kalkylerente i 2017 på 1,98 %.

NOTE 16 IKKE REGNSKAPSFØRTE FORPLIKTELSER

Det fremsettes i blant krav om erstatning og regress overfor fylkeskommunen. Eventuell utgiftsføring vurderes i forhold til kravene i KRS 7 Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

Ingen av de pågående sakene er vurdert til at fylkeskommunen vil imøtekomme kravene.

Fylkeskommunen er ikke part i noen pågående rettssaker.

NOTE 17 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

I Vestviken Kollektivtrafikk AS's søksmål mot Staten v/Skatt Sør ble rettsforhandlinger startet i Tønsberg tingrett 15. januar 2018. Partene inngikk rettsforlik 18. januar 2018 og begjærte saken hevet. Rettsforliket betyr at selskapets balanseverdi overstiger fylkeskommunens innskutte aksjekapital.

3.3 Revisors beretning

Vestfold Kommunerevisjon

Til fylkestinget i Vestfold fylkeskommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Fylkesutvalget
Fylkesrådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Vestfold fylkeskommunes årsregnskap som viser kr 2 477 392 190 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 89 509 599. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Vestfold fylkes kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Fylkesrådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Fylkesrådmannens ansvar for årsregnskapet

Fylkesrådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i

Adresse: Sollistrandsveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Norge. Fylkesrådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet for Vestfold fylkeskommune som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Horten, 15. mars 2018
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Statsautorisert revisor

Adresse: Gannestadveien 2, 3184 Borre
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

4 FINANS- OG GJELDSFORVALTNING

Rapportering om finans- og gjeldsforvaltningen i 2017 vil også fremgå som egen politisk sak.

4.1 Rapportering i henhold til finans- og gjeldsreglementet

Den langsiktige gjelden utgjør hoveddelen av fylkeskommunens finansforvaltning. Fylkeskommunen hadde ved utgangen av 2017 en langsiktig gjeld på 2 522 mill kroner mot 2 469 mill kroner ved utgangen av 2016. All likviditet er plassert på konsernkonto hos hovedbankforbindelse, der alle midler forrentes til markedsvilkår via bankavtale fra høsten 2017.

Lånegjelden – sammensetning

Den langsiktige gjelden med enkeltlån samt tilhørende rentesikringsavtaler er beskrevet i egne noter til årsregnskapet (notene nr 12 og 13). Fordelt på typer låneinstrumenter, kan den langsiktige gjelden fremstilles slik:

LÅNETYPE *Beløp i mill kroner*	***31.12.2017***	***31.12.2016***
Sertifikatlån ordinært	151,0	164,0
Sertifikatlån rulleringsavtale	497,0	513,0
Gjeldsbrevlån	1 872,4	1 789,8
Finansiell leasing	1,2	1,0
Solnes eiendom AS, forpliktelse		1,1
Sum langsiktig lånegjeld	2 521,6	2 469,0

Tabell 4-1 viser fylkeskommunens lån fordelt på låntyper

Ordinære sertifikatlån har løpetid 12 måneder og forfaller med 78 mill kroner i september 2018 og 73 mill kroner i november 2018. Øvrige sertifikatlån rulleres med 170 mill kroner til desember 2019 (seks måneders perioder), 181 mill kroner til oktober 2018 (tre måneders perioder) og 150 mill kroner til april 2020 (seks måneders perioder).

Fordelt på långiver/-kilde kan den langsiktige gjelden fremstilles slik:

LÅNGIVER *Beløp i mill kroner*	***31.12.2017***	***31.12.2016***
Sertifikatmarkedet	648,0	677,0
Kommunalbanken As	1 223,6	1 129,0
KLP Kommunekreditt	648,8	660,8
SG finans/Nordea finans/Volvo finans	1,2	1,0
Solnes eiendom AS	-	1,1
Sum langsiktig lånegjeld	2 521,6	2 469,0

Tabell 4-2 viser fylkeskommunens lån fordelt på långiver

Fylkeskommunens viktigste lånekilde på gjeldsbrevlån er Kommunalbanken AS. Dette skyldes denne långivers konkurransedyktighet på den type lån som utgjør hovedtyngden av porteføljen; gjeldsbrevlån med lang avdragstid og flytende rente basert på 3 eller 6 måneders NIBOR. Det er i 2017 lånt opp 150 mill kroner i langsiktig gjeldsbrevlån i Kommunalbanken. Dette lånet er et «grønt lån» til finansiering av nye Horten videregående skole. Denne finansieringen ble behandlet som egen sak; FT-sak 102/16. Ut over dette er det ikke tatt opp nye ordinære lån i 2017.

I tillegg til ordinære langsiktige lån består langsiktig gjeld av fire finansielle leasingavtaler.

Det er etablert en ny leasingavtale i 2017 med startverdi kr 560 000. Nevnte forpliktelse og finansielle leasingavtaler er ikke inkludert i beregningen av låneporteføljens varighet og måling av rentesikring iht finansreglementet.

Løpetid – refinansiering

Det er de siste to år satt økt fokus på kommunenes refinansieringsrisiko. En særlig grunn til dette er den sterke økningen i sertifikatlån, som er lån med løpetid under ett år. Forskrift om finans- og gjeldsforvaltning tydeliggjør krav til rapportering om refinansieringsrisiko.

Vestfold fylkeskommune har gjennom de siste årene gjennomført tiltak for å redusere refinansieringsrisikoen. Andelen sertifikatlån av samlet ordinær låneportefølje er redusert fra 34,8 % til 25,7 % i årene 2016 og 2017. Maksimal andel av låneporteføljen som kan være til forfall innen ett år, er 40 %.

Nærmere om rentesikring

Detaljert oversikt over låneportefølje og portefølje av rentesikringsavtaler fremgår av noter til årsregnskapet. Rentesikringsavtalene er knyttet opp til reelle lån med samme termindatoer.
I tillegg er det tidligere inngått en rentesikringsavtale med fremtidig start med startbeløp 174 mill kroner. Denne er forlengelse av pr. dato løpende rentesikringsavtale. Det er ingen rentesikringsavtaler knyttet til lån som ennå ikke er tatt opp.

I tillegg til rentesikringsavtaler defineres rentekompensasjonsordning for skolebygg som sikring av lån med flytende rente. Kompensasjonsinntekten følger flytende statspapir-rente og reguleres hver 2. måned, noe som gir godt samsvar med renteregulering av lån med flytende, NIBOR-basert rente. Derimot er ikke rentekompensasjonsordningen for fylkesveier definert som rentesikring, da den underliggende rentesats fastsettes i statsbudsjettet året i forveien. I tillegg til rentesikringsavtaler og rentekompensasjon defineres en basislikviditet på 300 mill kroner som rentesikring. Ved at likviditeten er plassert til NIBOR-basert rente, vil flytende låne- og innskuddsrenter svinge i takt.

Med de ovennevnte rentesikringstiltak fremkommer netto usikret langsiktig gjeld i tabellen under. Usikret gjeld etter nevnte sikringstiltak utgjør 217 mill kroner eller 9 % av ordinær låneportefølje. Dette er innenfor finans- og gjeldsreglementets krav som er maksimalt 20 %.

LÅNEPORTEFØLJE-RENTESIKRING	*mill kr*	*%-andel*
Rentesikringsavtaler	1 781	71 %
Kapitalgrunnlag rentekomp.skole	222	9 %
Basislikviditet	300	12 %
Usikret gjeld	217	9 %
Langsiktig rentebærende gjeld	**2 520**	**100 %**

Tabell 4-3 viser fylkeskommunens rentesikring av langsiktig gjeld

Fylkeskommunens lån med rentesikringsavtaler er basert på låneopptak med flytende margin. Dette innebærer at långivers kredittpåslag over NIBOR-rente kan justeres hver termin. For de fleste lån med flytende rente er dette 0,60 %-poeng pr. 31.12.2017. Risikoen for betydelig økning i kredittpåslag ansees for liten, idet norske kommuner vurderes som meget kredittverdige. Kredittmarginen er redusert med 0,10 %-poeng gjennom 2017 Dersom nevnte kredittmargin skulle vært sikret over lengre tid, ville kredittpåslaget på NIBOR/swaprente vært ytterligere 0,1-0,3 %-poeng høyere med marginbinding i 2-10 år. Det samme ville vært tilfelle med rene tradisjonelle fastrentelån. Fylkeskommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning pålegger en varighet/gjennomsnittlig rentebindingstid i intervallet 2 til 5 år. Denne varigheten fremkommer som låneporteføljens varighet justert for rentesikringsavtaler.

Pr. 31.12.2017 har løpende låneportefølje en varighet på 2,5 år. Ved utgangen av 2015 var varigheten 3,2 år. Låneporteføljens varighet ble økt betydelig i 2011 ved at rentesikringsavtaler med løpetid opp til 10 år ble inngått. Dette ble funnet nødvendig i situasjonen med høy opplåning de kommende år, først pga byggingen av Færder vgs, senere planlagt Horten vgs.
Rentenivået har ligget historisk lavt gjennom de siste tre år, noe som har bakgrunn i lav global økonomisk vekst og statsgjeldskrise i en del europeiske land og nå senest oljeprisfall og forventning om dempet aktivitet også i norsk økonomi. Markedsrentene per 31.12.2017 fremgår av tabell i noten til regnskapet. Gjennomsnittlig løpende rente på låneporteføljen var ved årsskiftet 3,59 % (3,87 % ved utgangen av 2016). Dette viser at rentesikringen stabiliserer rentekostnaden. Reduksjonen i snittrente skyldes i stor grad opptak av grønt lån i Kommunalbanken på 150 mill kroner og med grønn p.t.-rente som er på 1,4 %

Plassering av likviditet

Fylkeskommunens likviditet har også i 2017 vært plassert på konsernkonto hos hovedbankforbindelse. Alle midler er tilgjengelige umiddelbart.
Ny bankavtale fra høsten 2017 gir ca 0,5 %-poeng dårligere margin ift 3 måneders NIBOR-rente sammenlignet med tidligere bankavtale. Bakgrunnen for dette er normalisering av bankenes innlånsvilkår etter finans- og statsgjeldskrise noen år tilbake.

Avkastningen som oppnås vurderes likevel som tilfredsstillende, sett i forhold til de begrensninger fylkeskommunens finansreglement setter. I henhold til dette kan det plasseres i stats- og statsgaranterte rentebærende verdipapirer eller tilsvarende utstedt av kommunesektoren i Norge. I tillegg til dette kommer bankinnskudd og rentebærende verdipapirer med bank/finanssektor som låntager. Det er mulig å oppnå 0,3-0,4 % poeng bedre avkastning ved å plassere i mindre og mellomstore banker. Det er likevel foretatt et valg om å holde likviditeten på konsernkonto, da nevnte plasseringsformer ville økt kredittrisiko og operasjonell risiko.

Fylkeskommunens likvide midler er ikke så langsiktige at det bør plasseres i obligasjonsmarkedet. Fondsmidler bør være tilgjengelige på relativt kort sikt. Det er på den bakgrunn ikke funnet hensiktsmessig å plassere i langsiktige obligasjoner, da plasserte midler kan komme til anvendelse på et ugunstig tidspunkt mht rente/kursutvikling. Samlet sett gir plassering på konsernkonto i henhold til bankavtale den mest gunstige kombinasjon av avkastning og risiko.

Samlet risikovurdering

Med fylkeskommunens gjeldsoppbygging er renterisiko den type finansiell risiko som har størst betydning. Ca 71 % av låneporteføljen er sikret via rentesikringsavtaler, hvorav den første endelig utløper i 2019. 21 % av porteføljen anses rentesikret gjennom rentekompensasjonsordning skole og basislikviditet, mens 9 % er usikret. Fylkesrådmannen har vurdert dette som en nødvendig rentesikring foran gjeldsoppbyggingen som i henhold til økonomiplanen kommer i årene fram til 2019. Norske fylkeskommuner anses som attraktive låntagere i ulike deler av finansmarkedet. Refinansieringsrisikoen i porteføljen vurderes som liten. På samme måte vurderes risikoen for økte kredittmarginer på innlånene som liten, og man har ikke funnet det nødvendig å låse långivers kredittpåslag. De plasserte midler vurderes som plassert risikofritt og med tilfredsstillende avkastning hos hovedbankforbindelse.

4.2 Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse

Vestfold Kommunerevisjon

Til fylkestinget i Vestfold fylkeskommune

UAVHENGIG REVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE OM RUTINER FOR FINANS- OG GJELDSFORVALTNINGEN

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, i forbindelse med Vestfold fylkeskommune rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen for 2017.

Vestfold fylkeskommunes ansvar for rutiner for finansforvaltningen
Administrasjonssjefen er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, kommuneloven og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Fylkestinget skal påse at slike rutiner er etablert og etterleves.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll
Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for NKRFs medlemmer, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) har Vestfold kommunerevisjon et omfattende kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Vår oppgave
Vår oppgave er å avgi en uttalelse om rutiner for finansforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med sikkerhet i samsvar med den internasjonale standarden for attestasjonsoppdrag – ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører dette oppdraget for å oppnå betryggende sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved kommunens/fylkeskommunens rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet i henhold til ISAE 3000, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen er i samsvar med kommuneloven, forskrift om finansforvaltning og kommunens finansreglement. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Gjennomføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, innebærer også en kontroll av at:

- det er etablert administrative rutiner som sørger for at finans- og gjeldsforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrift
- finans- og gjeldsforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll
- det er utarbeidet rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko i tråd med finansreglementet, herunder:
    - prosedyrer og retningslinjer for vurdering av alle typer finansiell risiko i finansielle avtaler før avtaleinngåelse
    - prosedyrer og retningslinjer for overvåking, vurdering og rapportering av utviklingen i den finansielle risiko som kommunen/fylkeskommunen er utsatt for, herunder refinansieringsrisiko ved opptak av lån
    - forholdet til tillatt risikonivå og krav til risikospredning fastsatt i finansreglementet
- det er rutiner for å avdekke, rapportere og følge opp avvik fra finansreglementet

Adresse: Sollistrandveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon
Vi mener at de fremlagte rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen tilfredsstiller finansreglementet, kommunelovens og forskriftens krav

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for det formål som er beskrevet ovenfor og til kommunens/fylkeskommunens informasjon, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Horten, 7. mars 2018
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Statsautorisert revisor

Adresse: Sollistrandveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

5 RESULTATVURDERING

5.1 Driftsregnskapet

Vestfold fylkeskommunes driftsregnskap for 2017 er vist nedenfor:

HOVEDOVERSIKT (A) *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Skatt på inntekt	1 390 249	1 388 854	1 395	1 361 204	1 345 628
Inntektsutjevning	113 318	116 701	-3 383	120 351	112 795
Rammetilskudd	1 161 591	1 161 631	-40	1 159 331	1 115 274
Andre generelle statstilskudd	8 916	9 400	-484	9 400	11 002
A Sum hovedinntekter	**2 674 074**	**2 676 586**	**-2 512**	**2 650 286**	**2 584 699**
Sektorenes nettoutgifter:					
Regional inkl disp.kto	-601 729	-622 674	20 945	-603 318	-546 921
Utdanning inkl disp.kto	-1 394 794	-1 443 670	48 876	-1 377 707	-1 352 702
Kultur inkl disp.kto	-116 490	-118 308	1 818	-112 200	-103 172
Tannhelse inkl disp.kto	-90 773	-92 833	2 060	-88 934	-90 801
Fellesformål inkl disp.kto/pol.omr.	-154 750	-165 223	10 473	-149 653	-150 906
Deltakelse i selskaper mv	0	0	0	0	-8 861
Delsum	**-2 358 536**	**-2 442 708**	**84 172**	**-2 331 812**	**-2 253 363**
Lønnsreserve	0	-4 058	4 058	-27 820	0
Felles pensjonskostnader	-43 194	-42 230	-964	-50 300	-34 580
Eliminering - finans, bruk/avsetn. fond	13 846	861	12 985	0	27 512
B Sektorenes netto driftsutgifter	**-2 387 884**	**-2 488 135**	**100 251**	**-2 409 932**	**-2 260 431**
C Avskrivninger	-125 070	-128 000	2 930	-128 000	-123 171
D Brutto driftsresultat (A+B+C)	**161 120**	**60 451**	**100 669**	**112 354**	**201 097**
Renteinntekter	15 376	12 107	3 269	11 900	17 242
Aksjeutbytte	1	0	1	0	1
Renteutgifter	-93 458	-96 875	3 417	-96 875	-98 019
Avdrag	-96 971	-96 179	-792	-96 179	-99 014
E Netto finansutgifter	**-175 052**	**-180 947**	**5 895**	**-181 154**	**-179 790**
F Avskrivninger (motpost)	125 070	128 000	-2 930	128 000	123 171
G Netto driftsresultat (D+E+F)	**111 138**	**7 504**	**103 634**	**59 200**	**144 478**
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	-63 050	-63 050	0	0	-70 623
Avsetning til bundne fond	-163 043	-28 758	-134 285	-18 240	-138 435
Bruk av fjorårets mindreforbruk	104 653	104 652	1	0	90 918
Bruk av disposisjonsfond	45 945	45 945	0	10 800	10 077
Bruk av bundne fond	147 847	27 690	120 157	18 240	105 656
Overført til investeringsregnskap	-93 983	-93 983	0	-70 000	-37 417
H Mindreforbruk	**89 507**	**0**	**89 507**	**0**	**104 654**

Tabell 5-1 viser fylkeskommunens økonomiske hovedoversikt

1) Fordi VFK benytter nettorammer som budsjetteringsprinsipp oppstår et avvik i forhold til de forskriftsbestemte regnskapsskjemaene. For å få samsvar mellom oppstillingene blir kontoarter som finans, bruk av fond og avsetning til fond benyttet av sektorene, oppsummert og trukket fra «til fordeling drift» via raden eliminering.

Kommentarer til tabellinnholdet:
Tabellen over viser den økonomiske hovedoversikten som Vestfold fylkeskommune benytter i budsjett og i tertialrapporter til fylkestinget. Her er det gjort presentasjonsmessige endringer i forhold til fylkeskommunens forskriftsmessige regnskap. Det er enkelte forskjeller i delsummer mellom oversiktene, men dette påvirker ikke viktige resultatbegrep som brutto og netto driftsresultat eller årets regnskapsmessige mer-/mindreforbruk. Vestfold fylkeskommune har valgt å benytte denne hovedoversikten.
Tabellen viser både vedtatt budsjett og justert budsjett. Vedtatt budsjett er det som ble vedtatt av fylkestinget i desember 2016. Justert budsjett er inkludert de budsjettendringer som fylkestinget har vedtatt i løpet av 2016.
I teksten i denne rapporten benytter fylkesrådmannen begrepet budsjett om det justerte budsjettet. Når det er kommentarer til det vedtatte budsjettet benyttes begrepet vedtatt budsjett.

5.1.1 Resultat for 2017

Vestfold fylkeskommune oppnådde i 2017 et regnskapsmessig mindreforbruk på 89,5 mill kroner. Sektorene har per 31.12.2017 et akkumulert netto mindreforbruk på 84,2 mill kroner.

Øvrig mindreforbruk i 2017 utgjør 5,3 mill kroner. Ubenyttet lønnsreserve og lavere netto finansutgifter bidrar positivt til mindreforbruket, mens lavere hovedinntekter og merutgifter til felles pensjonskostnader bidrar negativt.

Vestfold fylkeskommune har i 2017 styrket de frie disposisjonsfondene (bufferfondet og fond premieavvik) med 17,1 mill kroner. Dette er 27,9 mill kroner mer enn hva som lå inne i vedtatt budsjett.

5.1.2 Sektorenes mer- og mindreforbruk

SEKTORENES MER- OG MINDREFORBRUK	***Overført mindreforbruk fra 2016***	***Mer-/ mindreforbruk i 2017***	***Akkumulert mer-/mindreforbruk i 2017***	
			Beløp	***% av budsjett***
Beløp i 1000 kroner	***1***	***2***	***1+2***	
Regional	16 314	4 631	20 945	3,4 %
Utdanning	49 532	-656	48 876	3,4 %
Kultur	7 566	-5 748	1 818	1,5 %
Tannhelse	2 165	-105	2 060	2,2 %
Fellesformål	8 639	1 834	10 473	6,3 %
Sum sektorrammer	**84 216**	**-44**	**84 172**	**3,4 %**

Tabell 5-2 viser oversikt over sektorenes mer- og mindreforbruk i 2017.

Per 31.12.2017 har sektorene et samlet akkumulert mindreforbruk på 84,2 mill kroner, tilsvarende 3,4 % av budsjettrammen. Dette er samme akkumulerte mindreforbruk som sektorene fikk overført fra 2016, dvs at i løpet av 2017 er det samlet sett ikke skjedd endringer i sektorenes akkumulerte mindreforbruk.

Nedenstående tabell viser hvordan sektorenes isolerte mer- og mindreforbruk har utviklet seg de senere årene.

SEKTORENES ISOLERTE MER-/ MINDREFORBRUK	***Årets resultat***						
Beløp i 1000 kroner	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***
Regional	-1 153	-18 236	8 352	9 941	-4 444	16 198	4 631
Utdanning	41 053	25 926	-18 319	890	29 174	-10 004	-656
Kultur	794	575	-986	-625	1 986	639	-5 748
Tannhelse	5 573	2 940	3 285	896	717	-2 502	-105
Fellesformål	5 161	816	3 092	-1 626	280	641	1 834
Sum mer-/mindreforbruk	**51 428**	**12 021**	**-4 576**	**9 476**	**27 713**	**4 972**	**-44**

Tabell 5-3 viser sektorenes isolerte mer-/mindreforbruk i perioden 2011-2017.

Sektorene opparbeidet i 2011 et uvanlig stort mindreforbruk (51 mill kroner). I etterfølgende år har det kun i 2013 vært merforbruk av betydning. Sektorenes akkumulerte mer-/mindreforbruk har dermed økt fra et merforbruk på 15 mill kroner i 2010 til et mindreforbruk på 84 mill kroner i 2017.

Sektorenes mer- og mindreforbruk i 2017 er mer utfyllende omtalt i sektorkapitlene 6-10.

5.1.3 Skatt og rammetilskudd

SKATT, INNTEKTSUTJEVNING, RAMMETILSKUDD *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap - just.budsj.***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Skatt	1 390 249	1 388 854	1 395	1 361 204	1 345 628
Inntektsutjevning	113 318	116 701	-3 383	120 351	112 795
Rammetilskudd	1 161 591	1 161 631	-40	1 159 331	1 115 274
Sum skatt, inntektsutjevning, rammetilskudd	**2 665 158**	**2 667 186**	**-2 028**	**2 640 886**	**2 573 697**

Tabell 5-4 viser skatteinntekter og rammetilskudd for 2017

Skatt og rammetilskudd samlet ble 2,0 mill kroner lavere enn justert budsjett, men hele 24,3 mill kroner bedre enn vedtatt budsjett.

Skatt (inkl skatteutjevning) ble i vedtatt budsjett 2017 budsjettert i tråd med regjeringens anslag om 1,7 % vekst fra 2016. I RNB 2017 reduserte regjeringen det nasjonale vekstanslaget til 1,2 %. Vestfold fylkeskommune reduserte etter 1. tertial budsjettert skatteinntekt i tråd med regjeringens reviderte vekstanslag. Skatteinngangen fra midten av året indikerte en høyere skattevekst enn anslaget i RNB, og ved fremleggelsen av statsbudsjettet for 2018 ble regjeringens vekstanslag for fylkeskommunenes skatteinntekter oppjustert til 3,2 %. Vestfold fylkeskommune oppjusterte i desember budsjettert skatteinntekt i samsvar med det nye vekstanslaget.

Den nasjonale skatteveksten i 2017 ble 3,1 % - rett i underkant av regjeringens sist reviderte vekstanslag. For Vestfold fylkeskommune ble også veksten i skatt (inkl inntektsutjevning) på 3,1 %. Dette var 2 mill kroner lavere enn justert budsjett, men 22 mill kroner høyere enn vedtatt budsjett.

Rammetilskuddet ble i løpet av året netto oppjustert med 2,3 mill kroner. Justeringer av fylkeskommunens rammetilskudd ifm revidert statsbudsjett og stortingsvedtak skyldtes økning i rammen for lærlingtilskudd (+2,9 mill kroner), kompensasjon endringer i skatteregler (+1,1 mill kroner) samt omdisponering av fylkesveimidler til regionale utviklingsmidler (-1,7 mill kroner).

Utviklingen i skatt og rammetilskudd
Vestfold fylkeskommune benytter regjeringens forslag i statsbudsjettet til budsjettering av skatt og rammetilskudd.

De faktiske inntektene har med unntak for 2014 blitt høyere enn lagt til grunn i budsjettet. Fra 2010, årene etter finanskrisen startet, økte det positive avviket mellom budsjett og regnskap. Finanskrisen bidro trolig til forsiktighet i vurderingene av økonomisk utvikling i Norge. I 2014 opplevde vi for første gang siden 2004 at inntektene ble lavere enn lagt til grunn i budsjett, og det var lenge forventet at dette også ville skje i 2015, men sterk skatteinngang mot slutten av året bidro til at inntektene også dette året ble bedre enn budsjettert. Regjeringens opprinnelige skatteanslag for fylkeskommunene for 2016 var på 3,6 % vekst, men sterk skattevekst som følge av uventet tilpasning til endringer i utbyttebeskatningen, resulterte i en faktisk skattevekst på 7,2 %. Også for 2017 ble skatteinntektene en god del høyere enn opprinnelig anslått av regjeringen. Endringene i utbyttebeskatningen viste seg å ha effekt også i 2017, samtidig som aktiviteten i norsk økonomi ble høyere enn antatt.

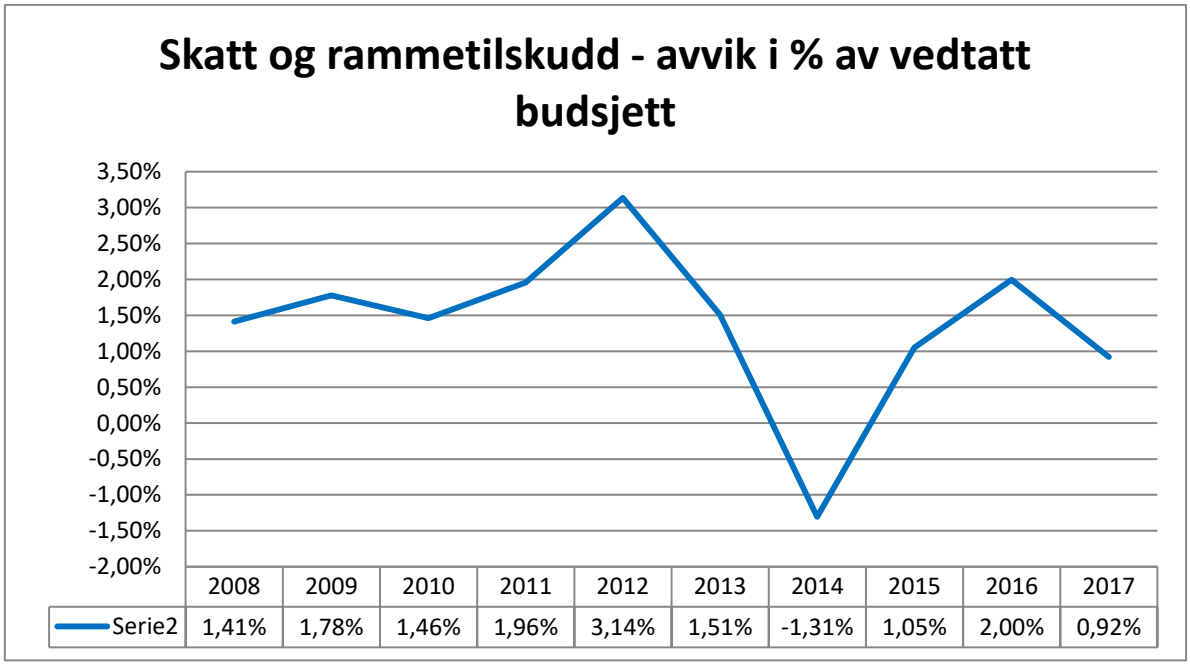

Figur 5-1 viser skatt og rammetilskudd i % av budsjett for perioden 2008-2017.

Skatteinngang per innbygger

I 2017 ble skatteinngangen per innbygger 91,5 % av landsgjennomsnittet som er en økning fra 2016. De siste årene har det stabilisert seg rundt 91 %.

SKATTEINNGANG PR INNBYGGER	***2012[1)]***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***
Skatteinngang per innbygger i Vestfold i % av landsgjennomsnitt	90,4 %	90,5 %	89,7 %	90,8 %	91,3 %	91,5 %

Tabell 5-5 viser skatteinngang per innbygger for 2012 til 2017

[1)] Inkluderer ikke ekstraordinære skatteinntekter fra Anders Jahres dødsbo.

5.1.4 Andre generelle statstilskudd

ANDRE STATSTILSKUDD *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Rentestøtte skolebygg	2 430	3 300	-870	3 300	3 967
Rentestøtte vei	6 126	6 100	26	6 100	6 675
Andre generelle statstilskudd	360	0	360	0	360
Sum andre statstilskudd	**8 916**	**9 400**	**-484**	**9 400**	**11 002**

Tabell 5-6 Tabellen viser andre statstilskudd

Fylkeskommunen mottar statlig rentestøtte i 20 år til investeringer i skolebygg og fylkesveier. For skolebyggordningen er det i 2017 foretatt en reduksjon i rentesatsen som benyttes ved beregning av rentestøtten. Dette er årsaken til at mottatt rentestøtte har blitt 0,9 mill kroner lavere enn budsjettert. Gjenværende kapitalgrunnlag for rentestøtte til skoleinvesteringer er ca 220 mill kroner.

I rentestøtteordningen for fylkesveiinvesteringer har fylkeskommunen brukt opp sin samlede investeringsramme på 684 mill kroner. 2017 var siste år for innmelding av nye støtteberettigede veiprosjekter.

Andre generelle statstilskudd gjelder kompensasjon for deler av premieavvik pensjon som oppsto før helsereform II i 2004. Beløpet inntektsføres over 15 år, siste gang i 2019.

5.1.5 Lønnsreserve og pensjon

LØNNSRESERVE/PENSJON *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Lønnsreserve	0	4 058	4 058	27 820	0
Felles pensjonskostnader	43 194	42 230	-964	50 300	34 580
Sum lønnreserve og pensjon	**43 194**	**46 288**	**3 094**	**78 120**	**34 580**

Tabell 5-7 viser lønnsreserve og felles pensjonskostnader

Lønnsreserve
Lønnsreserven for 2017 er dimensjonert ut fra statsbudsjettets forutsetning om 2,7 % lønnsvekst. Årets sentrale lønnsforhandlinger ble sluttført med en beregnet lønnsvekst på 2,4 % for kommunesektoren samlet. Etter at virksomhetene er kompensert for årets lønnsoppgjør, gjenstår 4,1 mill kroner i ubenyttet lønnsreserve.

Felles pensjonskostnader
Fylkeskommunens pensjonsordninger er i Statens pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personale og i Kommunal landspensjonskasse (KLP) for øvrig personale. Ordinære pensjonspremier samt tilhørende arbeidsgiveravgift belastes virksomhetene i forbindelse med utlønning. I 2017 har ordinær arbeidsgiverpremie vært 11,00 % i KLP og 12,05 % i SPK.

Pensjonskostnadene som kommer i tillegg til de ordinære pensjonspremier budsjetteres under betegnelsen *felles pensjonskostnader*.

FELLES PENSJONSKOSTNADER *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
KLP - Reguleringspremie inkl arbeidsgiveravgift	27 909	27 900	-9	47 800	36 690
KLP - Overført fra premiefond/ justering for tidl år	-15 855	-15 900	-45	-4 000	-10 897
KLP - AFP, rentegarantipremie, servicepensj	6 259	5 300	-959	6 200	6 004
A Betalbar premie KLP (belastes konsern)	18 313	17 300	-1 013	50 000	31 797
Årets premieavvik KLP	-7 445	-8 800	-1 355	-40 000	-19 442
Årets premieavvik SPK	-7 340	-5 900	1 440	1 300	-12 832
Amortisering av tidligere års premieavvik	39 667	39 630	-37	39 000	35 056
B Nettoeffekt av premieavvik (belastes konsern)	24 882	24 930	48	300	2 782
C Felles pensjonskostnad (A+B)	**43 195**	**42 230**	**-965**	**50 300**	**34 579**

Tabell 5-8 viser felles pensjonskostnader

Budsjettet er satt opp i samsvar med pensjonsleverandørenes prognoser. Samlet ble det i 2017 et merforbruk i forhold til budsjett på 1,0 mill kroner. Avviket er knyttet til premieavregning for 2016.

Sammenholdt med vedtatt budsjett viser regnskapet at betalbar premie til KLP er redusert med nærmere 32 mill kroner, samtidig som årets premieavvik er redusert med 24 mill kroner. Det er ikke uvanlig at årets resultat for felles pensjonskostnader viser stort avvik i forhold til vedtatt budsjett. Viktige faktorer for størrelsen på felles pensjonskostnader er årets lønns- og trygdeoppgjør, samt størrelsen på tilbakeført overskudd/finansavkastning fra foregående år. Etter

hvert som disse størrelsene blir kjent, kommer pensjonsleverandørene med reviderte prognoser. Budsjettet justeres så i tråd med disse reviderte prognosene.

Premieavvik og fond premieavvik
Fylkeskommunen har siden 2003, i tråd med regnskapsforskriften, regnskapsført lavere pensjonskostnader enn betalt. Differansen mellom faktisk betalt og bokført kostnad kalles premieavvik.

Akkumulert premieavvik per 31.12 2017 er 207,5 mill kroner, som er en reduksjon på 24,5 mill kroner fra 2016. Da budsjettet ble vedtatt, ble det lagt til grunn en reduksjon på 0,3 mill kroner. Utviklingen har blitt kjent i løpet av året, og budsjettert nettoeffekt av premieavviket er blitt nedjustert til 24,9 mill kroner.

En uheldig konsekvens av den forskriftsbestemte kostnadsføringen er at regnskapet ikke gir et korrekt bilde av fylkeskommunens økonomiske situasjon. Fylkeskommunen startet derfor i 2010 å nøytralisere effekten av premieavvik gjennom etablering av et fond premieavvik. I 2017 er dette fondet redusert med 21,3 mill kroner, i tråd med aktuarprognoser for årets premieavvik. Fond premieavvik utgjør etter dette 100 % av premieavviket, dvs at regnskapet for 2017 viser full nøytralisering av premieavviket.

5.1.6 Avskrivninger

Verdiforringelsen av de varige driftsmidlene i balansen framkommer som avskrivninger i driftsregnskapet.

Avskrivninger påvirker ikke «bunnlinjen» i fylkeskommunens driftsregnskap siden avskrivninger føres som både en kostnad og en motpost som utligner hverandre. Avskrivninger har effekt på brutto driftsresultat, men altså ikke på netto driftsresultat. Avskrivninger påvirker størrelsen på avdragene. Dette er nærmere omtalt under 2.1.7 og i note nr 12 til årsregnskapet.

5.1.7 Finans

Netto finansutgifter viser et mindreforbruk på 5,9 mill kroner. Av dette gjelder 1,4 mill kroner finansposter i sektorene, mens 4,5 mill kroner gjelder konsernlikviditet og renter/avdrag vedr. ordinær langsiktig gjeld.

FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Renteinntekter	15 376	12 107	3 269	11 900	17 242
Aksjeutbytte	1	0	1	0	1
Renteutgifter	-93 458	-96 875	3 417	-96 875	-98 019
Avdrag	-96 971	-96 179	-792	-96 179	-99 014
Sum netto finans	**-175 052**	**-180 947**	**5 895**	**-181 154**	**-179 790**

Tabell 5-9 Tabellen viser netto finanskostnader

Renteinntekter
Renteinntektene består av renter på konsernlikviditet med 13,0 mill kroner, renteinntekter inntektsført i sektorene med 2,1 mill kroner og forsinkelsesrenter med 0,2 mill kroner. Renteinntektene på konsernlikviditeten viser et positivt avvik i forhold til budsjett på 1,1 mill kroner, mens forsinkelsesrenter og renteinntekter i sektorene har en merinntekt på 2,3 mill kroner. Det var lagt til grunn et rentenivå på 1,70 % i 2017. Gjennomsnittlig innskuddsrente ble 1,63 % - påvirket av generell rentenedgang samt virkningen av ny bankavtale fra høsten 2017. Det positive budsjettavviket på renter av konsernlikviditet skyldes god driftslikviditet. I tillegg kommer belastning av hoveddelen av investeringsutgiftene sent i året.

Aksjeutbytte
Det er ikke budsjettert med, eller mottatt, utbytte fra Sandefjord lufthavn AS i 2017.

Renteutgifter
Ordinær portefølje av langsiktig gjeld var ved utgangen av 2017 på 2 520 mill kroner. Av dette er 71 % sikret med rentesikringsavtaler. Renteendringer slår ut på de usikrede lånene til flytende rente. Mindreforbruk på renteutgifter langsiktig gjeld er på 3,8 mill kroner. Renteutgifter i sektorene utgjør 0,4 mill kroner.

Det var forutsatt en rentesats på 1,75 % på lån med flytende rente. De korte rentene falt gjennom 2017; 3 måneders NIBOR gikk ned fra ca 1,1 % i begynnelsen av 2017 til ca 0,8 % ved utgangen av året. Videre ble kredittpåslaget til Kommunalbanken redusert med 0,10 %-poeng. Faktisk nivå i 2017 har vært 1,1-1,2 % i sertifikatmarkedet, mens renten på usikrede gjeldsbrevlån har vært 1,4-1,7 %. Lavere rentenivå enn forutsatt utgjør ca 1,4 mill kroner av mindreforbruket på 3,8 mill kroner.

Lavere renteutgifter skyldes først og fremst lavere låneopptak enn forutsatt, noe som igjen er et resultat av tidsforskyvning av investeringsutgifter. Årets lånebehov iht budsjett var 258 mill kroner. Gjennom året ble dette behovet justert ned med 94 mill kroner til 164 mill kroner. Det ble lånt opp 150 mill kroner i desember, mens årets opprinnelige låneopptak var budsjettert med halvårseffekt på renter. Av mindreforbruket på renter langsiktig gjeld på 3,8 mill kroner forklarer dette forholdet ca 2,4 mill kroner

Fylkeskommunen mottar rentestøtte gjennom de ordninger som gjelder for skolebygg og fylkesveier. Støttebeløpet for skoleordningen følger flytende rente og bidrar til nøytralisering av den renterisiko som lånene til flytende rente representerer. Rentestøtten for 2017 er nærmere omtalt i avsnittet 5.1.4.

Renterisiko og rentesikring er omtalt i egen rapportering som fremlegges som egen fylkestingssak. Denne sakens innhold utgjør også kapittel 4 i denne årsberetningen.

Avdrag
Vestfold fylkeskommune har i 2017 betalt 7,5 mill kroner mer i avdrag enn kravene til minimumsavdrag tilsier. Dette betyr at fylkeskommunen nedbetaler mer gjeld enn forskriftens krav.

Det er betalt 97,0 mill kroner i driftsmessige avdrag. Dette er 0,8 mill kroner mer enn budsjettert. Avviket består av avdrag i leasingavtaler og et mindre lån knyttet til en overtatt gang- og sykkelvei med 0,4 mill kroner, jfr note 12 til årsregnskapet, samt større avdrag enn budsjettert på langsiktig gjeld med 0,4 mill kroner.

Avdragene følger avdragsplan med långiver. I tillegg skal avdrag på rentesikrede lån følge nedtrappingsprofilen i rentesikringsavtalene. Minimumsavdrag i 2017, beregnet ut fra avskrivninger 2017, langsiktig gjeld og bokført verdi av avskrivbare anleggsmidler, var 89,5 mill kroner, jfr note 12 om langsiktig gjeld.

5.2 Investeringsregnskapet

Tabellen viser samlede investeringsutgifter med tilhørende finansiering. De enkelte investeringsprosjekter er omtalt i hver enkelt sektors kapittel.

INVESTERINGSREGNSKAP *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik just.bud - regnskap***	***Regnskap akk pr 2017***[1)]	***Total ramme inkl just.***[1)]	***Avvik total ramme – akk rgn***[1)]
Utgifter:						
Regionalsektoren	151 475	164 491	13 016	151 475	164 491	13 016
Utdanning	247 705	261 307	13 602	293 529	1 140 324	846 795
Kultur	0	0	0	0	0	0
Tannhelse	1 305	1 500	195	1 305	1 500	195
Fellesformål	10 112	11 024	912	18 894	19 807	913
Sum utgifter	**410 597**	**438 322**	**27 725**	**465 204**	**1 326 122**	**860 918**
Prosjektinntekter:						
Regionalsektoren	-56 120	-54 237	1 883	-56 120	-54 237	1 883
Utdanning	-73	-73	-0	-125	-2 525	-2 400
Kultur	0	0	0	0	0	0
Tannhelse	0	0	0	0	0	0
Fellesformål	0	0	0	0	0	0
Sum sektorspesifikk finansiering	**-56 193**	**-54 310**	**1 883**	**-56 245**	**-56 762**	**-517**
Konserntransaksjoner:						
Kjøp av aksjer og andeler	3 922	3 922	0			
Utgifter eiendomssalg	171	1 500	1 329			
Utlån/renter	34 608	34 600	-8			
Ekstraordinære avdrag	0	0	0			
Sum konserntransaksjoner	**38 700**	**40 022**	**1 322**			
Felles finansiering:						
Ordinær driftsfinansiering	-93 983	-93 983	0			
Mva-kompensasjon	-72 858	-83 277	-10 419			
Bruk av lånemidler, netto	-178 112	-198 852	-20 740			
Avsetning til og bruk av fond, netto	-33 790	-33 790	0			
Salg av eiendom, aksjer/andeler	-9 930	-9 600	330			
Tilskudd/refusjoner	-4 432	-4 532	-100			
Sum felles finansiering	**-393 105**	**-424 034**	**-30 929**			
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**-0**			

Tabell 5-10 Tabellen viser investeringer 2017 per sektor.

[1)]Kolonnene inneholder ikke beløp for *store utstyrskjøp* og *mva-justering*. *IKT-investeringer med årlig ramme* og *fast bevilgning tannhelse-investeringer* er kun inkludert med inneværende års forbruk og budsjettramme.

Brutto investeringer i anleggsmidler utgjør 411 mill kroner. Investeringer i fylkesvei utgjør 151 mill kroner. Største enkeltprosjekter av disse er FV 303 Hystadveien-Enga-Hem med 34 mill kroner og Bypakke Tønsbergregionen med 29 mill kroner.

Av skoleinvesteringer er ny Horten videregående skole det største prosjektet med 198 mill kroner. Øvrige store skoleprosjekter er Re videregående skole bibliotek og klasserom med 18 mill kroner og Re videregående skole nybygg gymsal med 6 mill kroner. Samlede IKT-investeringer utgjør 10 mill kroner.

I 2017 er fire prosjekter avsluttet. Disse har til sammen et mindreforbruk på 1,0 mill kroner. Prosjektene det gjelder er Holmestrand videregående skole verkstedbygg, Re videregående skole bibliotek og klasserom, Utfasing oljekjeler og Nytt trådløst nettverk. Det vises for øvrig til omtale og oversikter i sektorkapitlene.

INVESTERINGSPROSJEKTER *Beløp i 1000 kroner*	***Vedtatt budsjett 2017***	***Budsjettendringer***		***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2017***	***Mer-/ mindre-forbruk***
		Tidsfor-skyvninger	***Andre endringer***			
Tønsbergpakke 1	9 123	-8 605	582	1 100	1 035	65
Bypakke Tønsbergregionen	35 550	-11 305	2 755	27 000	29 339	-2 339
Fylkesveger - investeringsramme	151 960	-70 566	54 997	136 391	121 101	15 290
Sum fylkesveger	**196 633**	**-90 476**	**58 334**	**164 491**	**151 475**	**13 016**
Færder vgs - avslutning	1 462		818	2 280	0	2 280
Larvik Arena mva-justering	-700		200	-500	-652	152
Ny Horten vgs	224 876	-69 615	44 839	200 100	197 533	2 567
Ny Horten vgs-prisstigningsreserve	0		0	0	0	0
Sandefj. vgs - kroppsøvingslok.	29 000	-29 000	1 000	1 000	688	312
Holmestrand vgs - verkstedbygg	0		2 868	2 868	3 104	-236
Re vgs - bibliotek og klasserom	11 067		7 837	18 904	17 947	957
Greveskogen vgs idrettsanlegg	2 141	-1 695	1 154	1 600	692	908
Nøtterøy vgs, praksisrom	9 000	-4 297	297	5 000	153	4 847
THVS gang- og sykkelveg	0	-3 479	3 479	0	0	0
Sandefjord vgs - oppgradering	2 000		0	2 000	2 154	-154
Melsom vgs administrasjonsbygg	6 500	-5 500	0	1 000	1 691	-691
Re vgs anleggsteknikk	6 000	-4 000	0	2 000	334	1 666
Varslingssystem vgs	7 000	-5 600	0	1 400	326	1 074
Diverse skolebyggprosjekter	10 500	-3 392	5 488	12 596	12 675	-79
Utd.sekt. store utstyrskjøp	0		11 059	11 059	11 060	-1
Sum utdanningssektoren	**308 846**	**-126 578**	**79 039**	**261 307**	**247 705**	**13 602**
Fast investeringsbevilgning	4 000	-2 984	484	1 500	1 305	195
Sum tannhelsesektoren	**4 000**	**-2 984**	**484**	**1 500**	**1 305**	**195**
Utfasing oljekjeler	0	0	248	248	160	88
Nytt trådløst nettverk hele VFK	500	0	1 269	1 769	1 503	266
IKT-investeringer	7 500	-600	2 107	9 007	8 449	558
Fellesformål, store utstyrskjøp	0	0	0	0	0	0
Sum fellesformål	**8 000**	**-600**	**3 624**	**11 024**	**10 112**	**912**
Utgifter ved eiendomssalg	1 500	0	0	1 500	171	1 329
Sum konsern	**1 500**	**0**	**0**	**1 500**	**171**	**1 329**
Sum	**518 979**	**-220 638**	**141 481**	**439 822**	**410 768**	**29 054**

Tabell 5-11 viser investeringer 2017 per prosjekt

Fylkestinget har ved tertialrapporteringene tidsforskjøvet 221 mill kroner i investeringsmidler fra 2017 til 2018. Til tross for budsjettjusteringer på 221 mill kroner gjennom året, ble regnskapet avsluttet med et mindreforbruk på 29 mill kroner hvorav det meste skyldes tidsforskyvninger. Det innebærer i sum at investeringsbevilgninger på 249 mill kroner er forskjøvet fra 2017 til 2018.

Konserntransaksjoner

Største enkelttransaksjon i 2017 var utbetaling av ansvarlig lån til Sandefjord Lufthavn AS med 34,6 mill kroner. Utlånet kommer i tillegg til aksjeemisjon med tilsvarende beløp i 2016, knyttet til rehabilitering og oppgradering av rullebanen (FT-sak 87/15).

Det er innbetalt egenkapitaltilskudd til KLP med 3,9 mill kroner. Som gjensidig selskap krever KLP inn dette årlig, i takt med økningen i kundenes samlede pensjonsforpliktelse.

Eiendomssalg utgjør 9,9 mill kroner; hvorav 1,3 mill kroner gjelder Dr. Graaruds plass i Holmestrand og 8,6 mill kroner gjelder Strandpromenaden 30 i Horten.

5.3 Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er oppdelt i bufferfond og fond premieavvik. I løpet av 2017 har bufferfondet økt med 38,4 mill kroner, mens fond premieavvik er redusert med 21,3 mill kroner.

DISPOSISJONSFOND *Beløp i 1000 kroner*	***Buffer-fond***	***Fond premie-avvik***	***Sum disposisjons-fond***
Fond per 31.12.2016	**272 951**	**228 716**	**501 667**
Netto bruk/avsetning i vedtatt økonomiplan 2017	-10 500	-300	-10 800
Planlagt fond i vedtatt budsjett 2017	**262 451**	**228 416**	**490 867**
Vedtatte endringer i 2017			**0**
FT 22/17- 4 Årsrapport, nøytralisering av premieavvik	-3 300	3 300	0
FT 22/17 -5 Årsrapport, dobbeltbevilgning HKIF dispkonto reversert	4 000		4 000
FT 44/17 - 2 T1-rapport, nedjustert skatteanslag mv	-8 800		-8 800
FT 44/17 - 3 T1-rapport, nye anslag pensjonsutgifter/premieavvik	19 200	-19 400	-200
FT 44/17 - 6 T1-rapport, minibusser til vgs	-4 000		-4 000
FT 44/17 - 7 T1-rapport, wifi i rutebusser	-425		-425
FT 75/17 - 2b T2-rapport, nye anslag pensjonsutgifter/premieavvik	13 150	-4 880	8 270
FT 75/17 - 2e T2-rapport, styrking Regionalt utviklingsfond	-2 500		-2 500
FT 98/17 - 2 Oktober-rapport, økt skatteanslag	32 200		32 200
FT 98/17 - 3 Oktober-rapport, Greveskogen vgs/idrettsanlegg	-640		-640
Fond per 31.12.2017	**311 336**	**207 436**	**518 772**

Tabell 5-12 viser fylkeskommunens disposisjonsfond

5.3.1 Bufferfond

Bufferfondet er fylkeskommunens virkemiddel for å utjevne økonomiske svingninger både på kort og lang sikt. På kort sikt gir bufferfondet en økonomisk reserve til å fange opp eksempelvis sviktende inntekter eller uforutsette utgiftsøkninger. På lang sikt vil et solid bufferfond gi en økonomisk sikkerhet i forhold til de store økonomiske utfordringene som ligger i økonomiplanen. Vestfold fylkeskommune har som et langsiktig mål at bufferfondet bør tilsvare 10 % av langsiktig gjeld og tre måneders lønnsutbetaling, dvs ca 300 mill kroner.

Bufferfondet har utviklet seg slik i de senere år:

BUFFERFOND *Beløp i 1000 kroner*	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***
Fond pr 31.12.	42 662	48 850	65 550	119 555	146 881	204 149	272 951	311 336

Tabell 5-13 viser bufferfondets utvikling i perioden 2010-2017

5.3.2 Fond premieavvik

Premieavvik og fond premieavvik er omtalt i avsnitt 5.1.5. Budsjettert avsetning/bruk av fondet gjennom året følger aktuarprognosene for årets premieavvik og akkumulert premieavvik ved slutten av året. Årets samlede premieavvik viste seg å bli i samsvar med hva aktuarprognosene og justert budsjett tilsa. Fondet er pr 31.12.2017 på 207,4 mill kroner og er med det like stort som det akkumulerte premieavviket.

6 REGIONALSEKTOREN

6.1 Hovedtrekk 2017

Regionalsektoren har oppgaver innenfor samferdsel, plan, næring og miljø. Sektoren har et sentralt ansvar for at fylkeskommunen fyller sin rolle som regional utviklingsaktør, det vil si at fylkeskommunen tar initiativ og samarbeider tett med andre aktører for å legge til rette for en helhetlig og bærekraftig utvikling i fylket. I tillegg har sektoren ansvar for to store tjenesteområder – fylkesveiene og kollektivtransporten. Felles for begge disse rollene er at fylkeskommunen i stor grad jobber gjennom andre.

Innenfor veisektoren ligger den operative kapasiteten i Statens vegvesen og innenfor kollektivsektoren i Vestfold kollektivtrafikk AS. I rollen som regional utviklingsaktør tar fylkeskommunen ulike verktøy i bruk. I en del tilfeller nyttes bestiller-utfører modellen også her. Det gjelder ikke minst i næringsarbeidet der virkemiddelapparat, institusjoner, selskaper, foreninger og stiftelser får midler fra fylkeskommunen for å utføre definerte oppgaver som anses tjenlig for den regionale næringsutviklingen.

Som regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen forsøke å samle kommuner, statlige etater og andre aktører i samfunnet om felles ambisjoner og satsinger. Dette skjer i dialog med enkeltaktører, samarbeidsorganer og formelle partnerskap – som Verdiskaping Vestfold, Plattform Vestfold, Jernbaneforum Sør, Vestfold klima- og energiforum, Østlandssamarbeidet, Planforum, Plannettverket, Nettverk for næringsutvikling, KS m.fl.

Regional planlegging er et sentralt verktøy for å trekke andre samfunnsaktører inn i forpliktende samarbeid med sikte på etablere felles mål, strategier og handlingsplaner innenfor ulike politikkområder. 2017 har vært preget av arbeid med de regionale planene, med særlig fokus på revisjon av regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA). I tillegg har også arbeidet med å følge opp de mange handlingsplanene til de regionale planene vært prioritert.

AKTIVITET	***2017***	***2016***	***2015***
Kollektivtrafikk:			
Produksjon i rutekilometer (antall kilometer bussene kjører)	10,5 mill	10,1 mill	10,0 mill
Fylkesveier:			
Veilengde (kilometer)	1 222	1 220	1 220
Veilengde GS-vei (kilometer)	232	218	147
Asfaltdekke	100 %	100 %	100 %
Dekkefornyingstakt	9,00 %	8,60 %	9,20 %
Antallet fylkesveifergestrekninger på fylkesvei	1	1	1
Lengde vei som tilfredsstiller veinormalens krav til bredde	20 %	20 %	20 %
Beregnet vedlikeholdsetterslep (mill kroner)	800	809	780
Andre samferdselstiltak			
Antall TT-brukere	4 557	4 233	4 251
Regional planlegging			
Pågående regionale planprosesser	2	2	1
Antall kommuneplaner og kommunedelplaner	5	5	17
Antall reguleringsplaner	237	236	205
Regional næringsutvikling			
Antall etablererstipender	25	8	19
Vestfolddeltakelse i interregionale prosjekter	5	5	3
Vestfoldsøknader innvilget fra Oslofjordfondet	15	22	17

Tabell 6-1 viser noen utvalgte aktivitetstall i sektoren

6.2 Budsjett og økonomisk resultat

JUSTERT BUDSJETT *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017	**603 318**
Lønnsoppgjør	957
Overført mer-/mindreforbruk	16 314
FT/FU-vedtak, evt. hovedutvalgsvedtak	2 085
Adm.fullmakt	0
Justert budsjett 2017 inkl disposisjonskontoer	**622 674**
Herav restramme HKEN disposisjonskonto	12

Tabell 6-2 viser vedtatt og justert budsjett for regionalsektoren for 2017

Tabellen nedenfor viser budsjettet og det økonomiske resultatet for sektoren fordelt på budsjettområdene.

BUDSJETTOMRÅDER *Beløp i 1000 kroner*	***Avsnitt***	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Regionalavdelingen	*6.2.1*	32 283	33 288	1 005	32 331	33 195
HSA:						
Fylkesveier	*6.2.2*	248 481	255 928	7 447	245 879	215 801
Kollektivtrafikk	*6.2.3*	290 606	290 606	0	290 181	273 926
Andre samferdselstiltak	*6.2.4*	9 435	12 991	3 556	12 101	11 821
Regional planlegging	*6.2.5*	4 139	4 064	-75	2 391	1 804
Disposisjonskonto HSA		0	0	0	0	0
HKEN:						
Regional næringsutvikling	*6.2.6*	16 784	25 785	9 001	17 435	10 373
Disposisjonskonto HKEN		0	12	12	3 000	0
Sum regionalsektoren		**601 728**	**622 674**	**20 946**	**603 318**	**546 920**

Tabell 6-3 viser resultater for sektorens budsjettområder

Ved utgangen av 2017 har regionalsektoren et mindreforbruk på 20,9 mill kroner.

Budsjettområdet fylkesveier hadde et mindreforbruk på 7,4 mill kroner. Dette beskrives nærmere under 6.2.2 fylkesveier.

Sektoren for øvrig hadde et mindreforbruk på 13,5 mill kroner. Dette skriver seg fra forsinkelser på regionale planer, avslutning av depositumsordning for drosjeløyver, overføring av budsjettmidler fra regionalt utviklingsfond til ordinær ramme for prosjektet «flere unge i arbeid», EU-medfinansiering og redusert bruk av TT-ordningen.

En nærmere beskrivelse av budsjettpostene og redegjørelse for avvikene blir beskrevet under de respektive budsjettområdene nedenfor.

HKENs disposisjonskonto.
HKEN vedtok i sak 11/17 å benytte hovedutvalgets disposisjonskonto på 3 mill. kroner til videreføring av tilskuddsordning klimatiltak og gjennomføring av handlingsprogrammene til de regionale planene for verdiskapning og innovasjon, klima og energi og vannforvaltning. Disponering av midlene er nærmere beskrevet i avsnitt 6.2.6.

6.2.1 Regionalavdelingen

Budsjettområdet regionalavdelingen består av *drift av avdelingen* og *strategisk initiativ.* I tillegg er de fleste prosjektene i sektoren knyttet opp mot dette budsjettområdet. Budsjettområdet hadde i 2017 et mindreforbruk på 1,0 mill kroner. Hovedårsakene er at avsatt budsjettreserve ikke er disponert fullt ut i 2017 og mindreforbruk på 0,3 mill kroner på strategisk initiativ.

Drift av avdelingen
Drift av avdelingen dekker lønns- og driftskostnader av avdelingen samt kontingenter til Østlandssamarbeidet og overføring til Thor Heyerdahl-instituttet.

Strategisk initiativ
Posten dekker utgifter til partnerskapskonferansen, relevante utredninger og analyser, og øvrige behov forankret i regionale planer.

6.2.2 Fylkesveier

Budsjettområdet *Fylkesveier* dekker fylkeskommunens *drift- og vedlikeholdsutgifter på fylkesveinettet*, *tilskudd til trafikksikkerhetstiltak* på kommunale veier og tilskudd til Buskerud fylkeskommune for *drift av fylkesveifergen Svelvik-Verket*.

Driftsbudsjettet økte med 10 mill kroner, finansiert med øremerket tilskudd fra staten. Midlene ble benyttet til asfaltering på fylkesvei 35 Bispeveien. I perioden 2018-2020 vil Vestfold fylkeskommune motta øremerket statstilskudd med ytterligere 55 mill kroner som følger av belastning på fylkesveinettet etter stengingen av E-18 Skjeggestadbrua.

Ved 2. tertial ble budsjettet justert til 255,9 mill kroner. 0,59 mill kroner ble overført til investeringsbudsjettet som følge av endret finansiering for gang- og sykkelveiprosjektene på Fv. 415 Torødveien og Fjærholmveien i Nøtterøy kommune, vedtatt i HSA-sak 32/17.

Fylkesveier har et mindreforbruk på 7,4 mill kroner mot et mindreforbruk i 2016 på 10,6 mill kroner. Leveranseavtale med Statens vegvesen har i sum et mindreforbruk på 5,3 mill kroner. Innenfor leveranseavtalen er det enkelte avvik som omtales nærmere under overskriftene asfalt, driftskontrakter mv. Fergesambandet Svelvik – Verket hadde en innsparing på 2,1 mill kroner.

Drift- og vedlikeholdsutgifter på fylkesveinettet

Asfalt
Asfaltarbeider er gjennomført med et mindreforbruk på om lag 11 mill kroner. 6 mill kroner av asfaltbudsjettet ble omprioritert og brukt til vedlikeholdsarbeid, nærmere omtalt i avsnittet om driftskontrakter. Resterende mindreforbruk på 5 mill kroner skyldes oppnådde kostnadsreduksjoner relatert til sanksjoner og dagbøter. Disse ble avklart for sent til å få utført ytterligere asfaltarbeider i 2017. Sanksjoner og dagbøter er begreper som benyttes på kvalitet- og HMS avvik, samt for sene del/slutt-leveranser i forhold til kontrakt.

Driftskontrakter
Forbruket i driftskontrakter har vært om lag 7 mill kroner høyere enn budsjettert. Midlene er brukt til økt vedlikehold. Det skyldes høyt etterslep spesielt på skilt, kummer, grøfting og fjerning av torvkanter. Prioriteringene er gjort på bakgrunn av tidligere erfaringer etter store nedbørsmengder, blant annet etter oversvømmelsene i Revetal-området langs Fv. 35.

Frodeåstunnelen
Stabiliseringstiltakene etter setningsskadene i Frodeåstunnelen er ferdigstilt. For å kunne oppdage eventuelle nye setningsskader, overvåkes tunnelelementer som ikke er utbedret gjennom et kontinuerlig måleprogram. Statens vegvesen har fått utarbeidet en rapport om hva som er årsakene til setningsskadene. Vegvesenet vil vurdere om det er grunnlag for å stille noen til særlig ansvar for at setningene oppstod. Fylkesrådmannen kommer tilbake til saken.

I sluttfasen av stabiliseringstiltakene ble det avdekket behov for reparasjon av sprekker i takkonstruksjonen. Takreparasjoner ble utført og medførte forsinket ferdigstillelse og åpning av Velleveien, samt et merforbruk på 2,4 mill kroner i 2017. Reparasjonsarbeidene i Frodeåstunnelen har totalt kostet 17,5 mill kroner 2016 og 2017. Det er inkludert takreparasjonen som har kostet ca. 2,4 mill kroner.

Sykkelfremmende tiltak
Bevilgede midler benyttes til sykkeltellepunkter, tilskudd til sykkelbyer og kampanjer. Mindreforbruk på 1,9 mill kroner skyldes tidsforskyvninger på grunn av forsinket levering av visuelle sykkeltellepunkter og følgelig også monteringen av disse.

Øvrig drift- og vedlikehold
For øvrig er det enkelte avvik spesielt knyttet til elektrokontakter, oppmerking og mindre kollektivtiltak. Iht. fullmakt foretar Statens vegvesen interne omdisponeringer i tråd med aktuelle behov som oppstår.

Tilskudd til trafikksikkerhetstiltak

Trafikksikkerhetsordningen
Dette er en tilskuddordning for trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier, som blant annet innebærer at det er kommunene som styrer fremdriften i prosjektene. I 2017 ble det ferdigstilt kun to tiltak som delvis er finansiert gjennom Trafikksikkerhetsordningen. Per 31.12 gjenstår fortsatt åtte prosjekter. Mindreforbruk på 4,8 mill kroner skyldes i hovedsak tidsforskyvninger på grunn av forsinket framdrift for enkelte av prosjektene.

Trafikksikker kommune
Bevilgning 0,5 mill kroner til «trafikksikkerhetsarbeid» i årene 2014-2017 (FT-sak 78/13) forvaltes av fylkets trafikksikkerhetsutvalg (FTU) ved Trygg Trafikk. Arbeidet med å få kommuner godkjent som «trafikksikker kommune» pågår, men tar lenger tid enn først antatt. Ved utgangen av 2017 er Stokke, Sande, Lardal, Tjøme og Nøtterøy kommuner godkjent.

Fylkesveifergen Svelvik-Verket
Fergesambandet Svelvik – Verket hadde en innsparing på 2,1 mill kroner, på grunn av gunstig kostnadsutvikling.

Resultatmål

Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Måltall		
			Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
1.1	Ivareta veikapital (Handlingsprogrammet for fylkesvei).	Andel av veinettet som har tilfredsstillende dekkestandard.	75,6 %	71 %	71,4 %
1.5	Ta veksten i personaltransport med kollektivtransport, gåing og sykling (RPBA, NTP). Begrense veksten i personbiltrafikken på fylkesveiene i Vestfold.	Årlig endring i personbiltrafikken	4,9 %	0 %	1 %
1.6	Anlegg for gående og syklende skal prioriteres i kommunen der potensialet er størst for endret transportmiddelvalg. Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres. (HP for fylkesvei).	Årlig vekst i antall syklende i Vestfold	*-3 %*	5 %	Ufullstendige registreringer
1.7	Klimaskadelige utslipp skal reduseres (RPBA)	Årlig endring i klimagassutslipp fra personbiler og lette kjøretøy	*Tall foreligger ikke*	-5 %	Tall foreligger ikke
1.8	Reduksjon i antall alvorlige ulykker (Handlingsprogram for fylkesvei og TS-plan). Nasjonalt mål: "Nullvisjonen – En visjon om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd."	Maksimalt antall hardt skadde og drepte i Vestfoldtrafikken uavhengig av veitype	27	28	34

Tabell 6-4 Resultatmål for fylkesvei

Andel av veinettet som har tilfredsstillende dekkestandard (resultatmål 1.1)

Andelen av fylkesveinettet som holder tilfredsstillende dekkestandard i Vestfold er 75,6 % i 2017. Dette betyr at dekkestandarden ligger over måltallet på 71 % og over andelen i 2016 på 71,4 %. Økningen skyldes ikke økt innsats på asfalt, men at vinteren og øvrige klimatiske forhold har vært gunstige i forhold til slitasje på asfaltdekket.

Årlig endring i personbiltrafikken (1.3)

Tellepunktene som inngår i utvalget ligger alle i eller rundt byene i Vestfold. I 2017 har det totalt sett vært en trafikkvekst på 4,9 % gjennom disse tellepunktene. Bomstasjonene i Tønsberg ble tatt ned i november 2016, og dette antas å være en hovedårsak til den markante økningen i trafikk. Trafikkveksten i Tønsberg var på 6,8 % i 2017, mens veksten i de øvrige Vestfold-byene var på 0,2 % i samme periode.

Årlig vekst i antall syklende i Vestfold (resultatmål 1.6)

Ved utgangen av 2017 var det 16 av totalt 19 tellepunkter som leverte pålitelige data. De øvrige tellepunktene vil oppgraderes i 2018. Siden det mangler en del data historisk sett på grunn av driftsproblemer, er det sammenlignet tall periode for periode for de tellerne som har data i begge årene (2016 og 2017). Ufullstendige måneder er utelatt fra sammenligningen. Enkeltresultatene varierer fra +7 % til -13 %. Samlet viser tellepunktene en nedgang på 3 %.

Årlig endring i klimagassutslipp fra personbiler og lette kjøretøy (resultatmål 1.7)

Tallene fra Statistisk sentralbyrå (SSB) for 2017 på fylkesnivå er ikke klare før våren 2019.

Maksimalt antall hardt skadde og drepte i Vestfoldtrafikken uavhengig av veitype (resultatmål 1.8)

Antall hardt skadde og drepte i Vestfoldtrafikken i 2017 viser 27 som er 1 lavere enn måltallet på 28. Her må det bemerkes at de endelige tallene først er klare i løpet av juni 2018, slik at det kan

bli endringer. Det endelige tallet for drepte og hardt skadde i 2016 var 34, og dette var 4 høyere enn måltallet på 30 for 2016.

6.2.3 Kollektivtrafikk

Budsjettrammen for kollektivtrafikk overføres i sin helhet til Vestfold kollektivtrafikk AS (VKT) etter en bestiller-utførermodell. For dette beløpet leverer VKT ruteproduksjon, skoleskyss og faglig bistand fastsatt i årlig leveranseavtale mellom fylkeskommunen og VKT. VKT har fullmakt til å godkjenne rutetakster for 2017 innenfor en øvre ramme på 10 % takstøkning. Endringer utover dette må avklares med fylkeskommunen (HSA 15/15).

Utviklingen i billettinntekter og tilskudd de siste årene er som følger:

VESTFOLD KOLLEKTIVTRAFIKK AS BILLETTINNTEKTER OG TILSKUDD *Beløp i 1000 kroner*	***2014***	***2015***	***2016***	***2017***
Tilskudd fra fylkeskommunen	**240 920**	**258 893**	**273 926**	**290 181**
- Billettinntekter ordinære reisende	95 255	101 809	103 826	106 504
- Billettinntekter elever grunnskole	32 805	36 356	37 968	37 416
Billettinntekter totalt	**128 060**	**138 165**	**141 794**	**143 920**

Tabell 6-5 viser utviklingen i billettinntekter og tilskudd siste fire år

Fra 2014 til 2017 har tilskuddet fra fylkeskommunen økt med 20,4 %, mens totale billettinntekter har økt med 12,4 % i samme periode.

Merverdiavgiftssaken med Skatt sør
Det vises til note 17 i årsregnskapet for ytterligere informasjon om forholdet.

Resultatmål

Nr	***Utfordring/tema***	***Resultatmål***	***Måltall***		
			Måloppnåelse 2017	***Mål 2017***	***Måloppnåelse 2016***
1.2	Øke fremføringshastigheten for kollektivtrafikk. (Handlingsprogrammet for fylkesvei).	Andelen avganger i rute (inntil 3 minutter forsinket) på utvalgte strekninger.	72 %	71 %	70 %
1.3	Ta veksten i persontransport med kollektivtransport, gåing og sykling. (RPBA, NTP)	Årlig vekst i antall reisende med lokale bussruter.	1,0 %	3 %	3,8 %
1.4	Sykkel, gange, kollektivtrafikk, beredskap- og næringstrafikk prioriteres (Handlingsprogram for fylkesvei)	Kundetilfredshetsindikator (KTI) for lokal kollektivtrafikk.	71	72	71
1.9	Alle nye tiltak som nybygg, rehabilitering og søknads-pliktige vedlikeholdsoppgaver skal tilfredsstille universell utforming. Der det anlegges nye holdeplasser blir det stilt krav om universell utforming (HP for universell utforming i Vestfold fylkeskommune)	Andel holdeplasser blant de 100 mest benyttede, som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming.	41 %	45 %	40 %

Tabell 6-6 viser sektorens mål og måloppnåelse på kollektivtrafikk

Andel avganger i rute (inntil 3 minutter forsinket) på utvalgte strekninger (resultatmål 1.2)
Punktlighetsrapporten viser 72 % i 2017, som er en fin forbedring fra 70 % i 2016 og også i forhold til målet for 2017 på 71 %. Punktligheten var best i nordre og søndre Vestfold med 76 % av avgangene i rute. I indre Vestfold var punktligheten på 71 %, mens Tønsberg-regionen økte

punktligheten fra 65 % i 2016 til 70 % i 2017. Dersom kravet til punktlighet reduseres til 5 minutter etter planlagt tid, blir punktligheten for Vestfold på 86 % i 2017.

Årlig vekst i antall reisende med lokale bussruter (resultatmål 1.3)
Antall passasjerer økte med 1 % i 2017. Dette er 2 prosentpoeng lavere enn målet på 3 % og 2,8 prosentpoeng lavere enn 2016. Det ble totalt registret 10 201 306 passasjerer i 2017, en økning på om lag 75 500 i forhold til 2016. Den svake utviklingen i antall passasjerer antas hovedsakelig å komme av sterk økning i biltrafikken i Tønsberg grunnet fjerning av bomstasjonene. Brutt ned viser tallene følgende utvikling i 2017 mot 2016: Larvik +4,5 %, Sandefjord +1,7 %, Tønsberg +0,3 %, Nøtterøy +3,4 %, Tjøme -0,6 %, Horten -3,6 %, Holmestrand -4,1 %, Indre Vestfold +1,9 % og Sande +1,9 %. Samlet ruteproduksjon i 2017 ble 10,5 mill rutekilometer.

Kundetilfredshetsindikator (KTI) for lokal kollektivtrafikk (resultatmål 1.4)
Indikatoren for kundetilfredshet (KTI) ble 71 i 2017, samme resultat som i 2015 og 2016. Dette er ett poeng lavere enn målet på 72. KTI måles med poeng på en skal fra 0 til 100. Blant byene hadde Larvik 68, Sandefjord 74, Tønsberg 74, Horten 64, og Holmestrand 65. Indre Vestfold hadde 72.

Andel holdeplasser blant de 100 mest benyttede, som holder tilfredsstillende standard i forhold til universell utforming (resultatmål 1.9)
I 2017 ble det gjort utbedringer og tiltak knyttet til universell utforming på 9 holdeplasser. Holdeplassene er prioritert ut fra hensyn til trafikksikkerhet og skolevei, slik at kun en av holdeplassene (Stuerød langs fv. 325) inngår blant de 100 mest benyttede holdeplassene. Dette forklarer at målet på 45 % ikke ble nådd i 2017.

Reduksjon av klimagassutslipp
I den siste anbudskontrakten (Tønsberg og omegn) som ble satt i drift juli 2016, er det krav om at minst 70 % av ruteproduksjonen skal baseres på biogass som drivstoff. Dette kravet ble oppfylt i 2016, og medførte at klimapåvirkningen fra busstrafikken ble redusert med 17 % i Vestfold.

I anbudskontrakten for Tønsberg ble det også satt krav til Euro 6 busser som fører til sterkt redusert utslipp av NOx og partikler. Som tidligere år har VKT engasjert TØI (Transportøkonomisk Institutt) til å utarbeide rapport om virksomhetens klimautslipp i 2017. Resultatene fra denne er klare senere og vil bli rapportert i årsmeldingen til VKT.

6.2.4 Andre samferdselstiltak

Budsjettområdet *andre samferdselstiltak* fikk overført et mindreforbruk på 0,89 mill kroner fra 2016. Dette er benyttet til følgende tiltak:

- Nye kollektivløsninger 0,26 mill kroner
- Felleskommunalt bussanlegg 0,31 mill kroner
- Reisevaneundersøkelsen 0,2 mill kroner
- Smartere transport i Norge 0,05 mill kroner
- Trafikkplan Tønsberg 0,18 mill kroner

Noe av finansieringen for disse prosjektene er også hentet fra tiltak som ikke er gjennomført i 2017, som for eksempel samkjøringsprosjektet.

Mindreforbruket for *andre samferdselstiltak* i 2017 er på totalt 3,6 mill kroner, fordelt som følger:

- Avslutning av depositumsordning drosjeløyver med et mindreforbruk på 2,1 mill kroner
- Regional transportplan (RTP) og Interregional plan for intermodal godstransport med et mindreforbruk på 0,8 mill kroner
- TT-ordningen med et mindreforbruk på 0,6 mill kroner
- Prosjekt autonome kjøretøy med et mindreforbruk på 0,15 mill kroner

<u>Nye kollektivløsninger</u>
Verbalvedtak nr 29 i budsjett og økonomiplan 2017-2020 (sak FT 98/16) ber fylkesrådmannen starte en utredning for å se på mulighetene for nye kollektivløsninger. Med bakgrunn i dette

utarbeidet konsulentselskapet Cowi en rapport hvor dette er utredet nærmere. Rapporten ble presentert for hovedutvalg for samferdsel og areal (HSA) og hovedutvalget for klima, energi og næring (HKEN) i desember 2017.

Felleskommunalt bussanlegg
Det lages et forprosjekt for å fremskaffe tilstrekkelig grunnlag for en beslutning om framtidig samarbeid mellom Tønsberg kommune og Vestfold fylkeskommune om bruk av kommunalt areal på Kilen i Tønsberg til bussanlegg (FT sak 70/16). Et bussanlegg er et område for oppstilling av busser når de ikke er i trafikk. Et slik anlegg vil ha mulighet for vask- og service, fylling av drivstoff/energi, verkstedsfasiliteter, kontorplasser, sjåførfasiliteter med mer.

Reisevaneundersøkelsen
Nasjonal reisevaneundersøkelse (RVU) gir viktig informasjon om befolkningens reisevaner som valg av transportmiddel, reisestrekning, reiseformål og tilgang til transportmidler. Statens vegvesen og Vestfold fylkeskommune har inngått avtale om gjennomføring av et utvidet antall intervjuer i Vestfold for å få tilstrekkelig datagrunnlag til å analysere også på regionalt og lokalt nivå. Datainnsamlingen startet i oktober 2017, og rapporten vil være tilgjengelig i løpet av første kvartal 2018.

Prosjekt autonome kjøretøy
Som en del av dette prosjektet ble det i april 2017 gjennomført en 2-dagers test med autonom buss på Campus Vestfold. Det ble samtidig avholdt et frokostmøte om temaet, der blant annet samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen var tilstede.

Smartere transport i Norge
«Smartere transport i Norge» er en statlig tilskuddsordning. Som ledd i vurderingen av nye kollektivløsninger i Vestfold og «Prosjekt autonome kjøretøy», arbeider Vestfold fylkeskommune sammen med næringsliv, det offentlige og akademia, med å søke midler fra denne tilskuddsordningen. Eksempel på prosjekt som kan kvalifisere for slik tilskudd kan være tilbringertjeneste mellom ny jernbanestasjon på Skoppum og Campus Vestfold.

Trafikkplan Tønsberg
Det arbeides med en trafikkplan for Tønsberg. Dette er et forslag til styrket busstilbud i nærmeste framtid, og planen forventes fremlagt våren 2018.

TT-ordningen
Budsjettposten omfatter transportordningen for funksjonshemmede. Ordningen ble revidert i 2013 og nytt reglement vedtatt i fylkestinget i sak 84/13.

TT-ordningen har et mindreforbruk i 2017 på 0,56 mill kroner. Dette skyldes hovedsakelig at godkjente brukere ikke i like stor grad har benyttet seg av ordningen. Konsekvensene av det nye reglementet vil ikke bli synlig ennå, siden eksisterende brukere fortsetter etter gammelt reglement.

Depositumsordning for drosjeløyver
I forbindelse med at depositumsordningen for drosjeløyver ble avsluttet 31.12.2016 vil ingen løyvehavere kunne benytte seg av returordningen. 2,1 mill kroner ble som følge av dette inntektsført budsjettområdet *andre samferdselstiltak*. Denne inntektsøkningen bidro til at mindreforbruket økte tilsvarende.

Transportløyver
Fylkeskommunen er løyvemyndighet for transportløyver til persontransport med drosje samt buss og fartøy i rute. Lovverk, reglement og rutiner for drosjer i Vestfold følges opp fortløpende. Antall drosjeløyver og drosjesentraler har vært stabilt i 2017.

Mobilitetsuka
Den europeiske mobilitetsuken arrangeres hvert år fra 16. – 22. september. Vestfold fylkeskommune, Tønsberg kommune, Nøtterøy kommune, Vestfold kollektivtrafikk, Fylkesmannen i Vestfold og Statens vegvesen markerte den europeiske mobilitetsuken i

samarbeid. Flere arrangementer og aktiviteter ble gjennomført i Vestfold i løpet av uken, der målet var å fremme bruk av miljøvennlige transporttilbud og få folk til å prøve alternativer til bilkjøring.

Prosjekt Vestfold samkjører
Prosjektet er i utgangspunktet et samarbeid mellom fylkeskommunen, Færder videregående skole, Horten videregående skole, Tønsberg kommune, sykehuset i Vestfold, Ås næringssenter og Høgskolen i Sørøst-Norge. Prosjektet er foreløpig satt på vent og videreføringen av det må vurderes i 2018.

Sykkelbyer
I 2017 ble det inngått sykkelbyavtale mellom Tønsberg kommune, Statens vegvesen og Vestfold fylkeskommune. Det er til nå tegnet i alt fire sykkelbyavtaler i Vestfold. Dette er mellom Vestfold fylkeskommune, Statens vegvesen og henholdsvis Horten kommune, Sandefjord kommune, Larvik kommune og Tønsberg kommune.

Shuttlebuss Råstad-Torp
I samarbeidsavtalen for togbasert tilbringertjeneste til/fra Sandefjord Lufthavn Torp, forplikter Vestfold fylkeskommune seg til å ha ansvaret for driften av tilbringertjenesten mellom flyplassterminalen og togstasjonen. Driften av denne tilbringertjenesten gjennomføres av Vestfold kollektivtrafikk og reguleres gjennom avtale. Beløpene fylkeskommunen betaler til VKT i forbindelse med denne Råstad-Torp ordningen blir refundert av NSB. Fylkeskommunen garanterer for underskudd i denne sammenhengen, men per 2017 har det ikke vært underskudd i ordningen. Ordningen er så langt en suksess.

Tilskudd til heis Holmestrand
Det ytes et årlig tilskudd til heisen i fjellet med tilknytning til Holmestrand togstasjon på 2,5 mill kroner i tråd med gjeldende avtale som har en varighet på 10 år.

Sandefjord lufthavn, Torp
Vestfold fylkeskommune og nye Sandefjord kommune har begge en eierandel på 43,26 %, og er de største eierne i Sandefjord Lufthavn AS. Selskapet utarbeidet ny helhetsplan for videre utvikling av lufthavnen i 2015. På bakgrunn av usikkerheten og risikoen rundt fremtidige inntekter har selskapet og eierne besluttet å videreutvikle vestsiden av rullebanen inntil videre. Lufthavnen er inne i en periode med mange utfordringer og strukturelle endringer, og dette vil kreve aktiv deltakelse også fra eierne av lufthavnen. Sandefjord Lufthavn AS har gjennomført en oppgradering og rehabilitering av rullebanen, og det kan være behov for å foreta investeringer også i løpet av de neste årene. Det er derfor viktig at fylkeskommunen følger utviklingen tett og påvirker utviklingen av selskapet slik at det samstemmer med fylkeskommunale strategier og den regionale utviklingen i fylket. Det vil også være viktig å følge med på utviklingen av rammebetingelsene for flyplassen.

Jernbane
Fylkeskommunene, kommunene langs Vestfoldbanen, næringsliv og arbeidstakerorganisasjonene står bak en bred, tverrpolitisk enighet om mål og strategi for utvikling av banen. I 2017 har det vært fokus på arbeidet med reguleringsplan for strekningen Nykirke-Barkåker og planprogram for strekningen Tønsberg-Larvik. Planprogrammet er vedtatt for strekningen Stokke – Larvik, mens det for Tønsberg – Stokke vil bli en statlig fastsetting av planprogrammet. Bane NOR oversendte anmodningen om statlig fastsettelse av planprogrammet til departementet i desember 2017. KVU for Grenlandsbanen er foreløpig ikke behandlet. Sammenkoblingen med Sørlandsbanen er fortsatt et viktig tema, og det er avsatt midler til videre planlegging i NTP 2018 – 2029.

Regional transportplan
Fylkestinget har vedtatt mål om nullvekst i personbiltrafikken i Vestfold, noe som betyr at flere må reise kollektivt, sykle eller gå til sine daglige gjøremål. Økt biltrafikk vil medføre økt arealpress og har negativ effekt på miljøet i form av utslipp av klimagasser og svevestøv. Fylkestinget har bestilt utarbeidelse av en Regional transportplan (RTP). Planprogrammet ble vedtatt i juni 2017, og

høsten har blitt brukt til å samle kunnskapsgrunnlaget for planen. Planen skal blant annet konkretisere strategier og tiltak som er nødvendige for at Vestfoldbyene skal være aktuelle for bymiljøavtale med staten. Det skal også utarbeides et handlingsprogram til planen. Planarbeidet skal samordnes med revideringen av RPBA og Regional plan for folkehelse. Som del av planarbeidet ble det i 2017 avviklet flere medvirkningsmøter, blant annet tematiske frokostmøter og en stor dialogkonferanse 9. november. Planen vil legges ut på høring i juni 2018, og forventes vedtatt innen utgangen av året.

Interregional plan for intermodal godstransport
Planen og tilhørende handlingsprogram følges opp av de involverte partene som er Vestfold og Telemark fylker. Det pågår et samarbeid mellom fylkeskommunene Telemark og Vestfold, Jernbaneverket, Larvik havn og Grenland havn om et konsept for gods på bane (Godskonseptet Vestfold og Telemark). Rapporten fra dette prosjektet skulle etter planen være ferdig i 2017, men har blitt utsatt til februar 2018. I denne sammenheng bevilget fylkestinget i 2016 (FT-sak 34/16) 8,5 mill kroner til reetablering av jernbaneterminal i Larvik havn, finansiert over Regionalt utviklingsfond (RUF).

6.2.5 Regional planlegging

I 2017 prioriterte regionalsektoren mye ressurser på arbeidet med revisjon av regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA). Budsjettområdet fikk tilført 1,7 mill kroner av mindreforbruket for 2016. Budsjettområdet hadde et merforbruk på 0,075 mill kroner i 2017 som skriver seg fra arbeidet med RPBA. Det er utarbeidet et solid kunnskapsgrunnlag for revisjon av planen, og det har vært gjennomført en omfattende medvirkningsprosess med de ulike aktører i samfunnet.

Handlingsprogrammet til RPBA inneholder i stor grad ulike tiltak for å styrke og underbygge byutvikling og fortetting med kvalitet. Dette arbeidet har skutt fart i kommunene, og det har vært en stor aktivitet i 2017.

OVERSIKT OVER PLANER	
Regional planstrategi og Regionale arealplaner	Regional planstrategi, vedtatt 2016. Regional plan for bærekraftig arealpolitikk, vedtatt 2013. • Er under revisjon i 2017 og 2018 Regional plan for handel og sentrumsutvikling, vedtatt 2009 • Er under revisjon og skal innlemmes i RPBA Regional plan for kystsonen i Vestfold, vedtatt 2014
Kommuneplan og delplan	5
Områdeplan	2
Reguleringsplan	237

Tabell 6-7 viser oversikt over regionale planer og utvalgte nøkkeltall for uttalelser til planer i 2016

Regional planstrategi
Regional planstrategi 2016-2019 ble vedtatt av fylkestinget i 2016. Planstrategien sier at følgende punkter innenfor regional planlegging skal prioriteres i perioden:

- Gjennomføre eksisterende regionale planer gjennom handlingsprogrammene
- Utarbeide ny regional transportplan
- Evaluering og revisjon av RPBA
- Revisjon av regional plan for folkehelse

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk
RPBA revideres i 2017 og 2018. Revisjonen er kunnskapsbasert og utføres i en bred dialog med aktørene i vestfoldsamfunnet.

RPBA følges opp gjennom vedtatt handlingsprogram. Noen eksempler:

- Prosjektet «Tettere byer med høyere kvalitet» følges opp med pilotprosjekter i to kommuner.
- Det settes årlig av minimum 0,5 mill kroner i handlingsprogrammet som kommunene kan søke på, til planer/analyser som bygger opp under sentrumsutvikling.

Regional plan for kystsonen i Vestfold
Planen skal følges opp gjennom vedtatt handlingsprogram.

Kompetanseheving og dialog
Planforum er et viktig tilbud til kommunene og en viktig arena for samhandling og konfliktløsing knyttet til plansaker. Planforum arrangeres hver 14. dag og ledes av plankoordinator eller plansjef. Plannettverket arrangeres ca. fire ganger årlig og er en viktig arena for kompetanseheving. Høsten 2017 ble plannettverket erstattet med faglige frokostmøter i regi av de tre regionale planene som samkjøres. (RPBA, transport og folkehelse).

6.2.6 Regional næringsutvikling

Budsjettområdet *regional næringsutvikling* inkluderer *næring generelt* (herunder landbruk og reiseliv), *regional forskning/høyere utdanning, internasjonalt samarbeid*, *miljø, klima og ressurser* og *regiongeologen*.

Regional næringsutvikling fikk tilført 3,1 mill kroner av mindreforbruket for 2016. HKEN vedtok i sak 11/17 å benytte hovedutvalgets disposisjonskonto på 3 mill. kroner til videreføring av tilskuddsordning klimatiltak og gjennomføring av handlingsprogrammene til de regionale planene for verdiskapning og innovasjon (RPVI), klima og energi (RPKE) og vannforvaltning (RPVF).

Budsjettområdet har et mindreforbruk på 9,0 mill kroner i 2017. Dette skyldes forsinkelser på tiltakene i de regionale planene på 3,65 mill kroner, mindreforbruk søkbare klimamidler på 2,1 mill kroner og mindreforbruk internasjonalt arbeid/EU-medfinansiering på 1,0 mill kroner. I tillegg er det overført 2,25 mill kroner fra regionalt utviklingsfond (RUF) til budsjettområdet for tiltaket «flere unge i arbeid».

Oppfølging regionale planer
Budsjettrammen til oppfølging av regionale planer (RPVI, RPKE og RPVF) ble i 2017 vesentlig større enn tidligere, totalt 7,8 mill kroner. En kombinasjon av redusert administrativ kapasitet, forsinket oppstart av prosjekter, pågående aktiviteter og andre forhold, viser regnskapet et mindreforbruk på 3,65 mill. Av dette skriver 3 mill kroner seg fra RPVI og 0,65 mill kroner fra RPKE. Det er pågående tiltak i størrelsesorden 2,2 mill kroner som vil bli avsluttet i 2018. En nærmere bekrivelse om de regionale planene følger under.

Flere unge i arbeid
I FU-sak 127/17 ble det bevilget 2,25 mill kroner til tiltaket «flere unge i arbeid» fra regionalt utviklingsfond (RUF). Vanligvis er bevilgninger fra RUF et tilskudd til eksterne samarbeids-partnere, og er således en forpliktelse som må settes av til bundet fond. Denne bevilgningen er intern og kan ikke fondsavsettes. Beløpet er da overført fra RUF til sektorrammen, og inngår i rapportert mindreforbruk for 2017.

Klimasøknader
HKEN bevilget i sak 11/17 2 mill kroner til videreføring tilskuddsordning for klimatiltak. I tillegg ble 1 mill kroner fra 2016-ordningen overført til budsjett 2017. På grunn av kapasitetsproblemer er 0,9 mill kroner utbetalt etter søknadsbehandling i 2017, noe som gir et mindreforbruk på 2,1 mill kroner på tilskuddsordningen.

Internasjonalt arbeid/EU-medfinansiering
Forbruk av bevilgningen til medfinansiering av deltakelse i EU-prosjekter er generelt vanskelig å forutsi. For 2017 har Vestfold fylkeskommune videreført finansiering av deltakelse i tre Interreg-prosjekter, Nærskipsfart i Øresund-Kattegat-Skagerrak II, Ren kystlinje og Vital Cities. Det er utbetalt 0,4 mill kroner til dette, noe som gir mindreforbruk på 0,8 mill kroner. I tillegg er det mindreforbruk på diverse budsjettposter på 0,2 mill kroner innenfor internasjonalt arbeid.

Næring generelt
Fylkeskommunale midler til den regionale næringsutviklingen går i hovedsak som støtte til eksterne aktører og prosjekter som søker å realisere fylkesplanens mål. Dette gjelder blant annet operatørene Ungt Entreprenørskap, START, Connect Østlandet, og Nettverksbanken.

De statlige regionale utviklingsmidlene går i hovedsak til å støtte Innovasjon Norge Buskerud Vestfold (støtte til entreprenørinnsats), klyngene (Electronic coast med NCE-status - Norwegian Centres of Expertise), Forregion-programmets prosjekt «Mobilisering til forskningsdrevet innovasjon»), innovasjonslaben Verify the Solution AS og inkubatoren Silicia.

Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak - Nærskipsfart Østersjøen, Kattegat, Skagerrak (NØKS)
Interreg-prosjektet NØKS II startet opp i 2015. Fylkeskommunen deltok aktivt i søknadsfasen, støtter prosjektet med 0,2 mill kroner i året i tre år, og deltar i prosjektgjennomføring sammen med Larvik Havn.

Regional plan for verdiskaping og innovasjon (RPVI)
Plan med handlingsprogram ble vedtatt av fylkestinget i april 2015. Det er etter dette utarbeidet årlige handlingsprogram. I 2017 ble forslag til handlingsprogram for 2018 sendt på en forenklet høring, og vedtatt høsten 2017. Budsjettet for RPVI var 5,8 mill kr i 2017. Det er gjennomført tiltak i størrelsesorden 2,8 mill kroner i 2017, blant annet har prosjekt vekstetablerere kommet godt i gang. Dette er et tilbud til bedrifter som er i en tidlig fase og trenger hjelp videre. Hittil har prosjekt vekstetablerere bistått nærmere 70 bedrifter.

Det er lagt opp til at strategiene i Regional plan for verdiskaping og innovasjon skal revideres i løpet 2018.

Reiseliv
Det er gjennomført en prøvesesong med transporttilbud mellom Tønsberg og Verdens Ende. Tilbudet vil bli evaluert. Det er også et utvidet båttilbud mellom Helgeroa og Langesund. Videre er det bidratt med oppstartshjelp til Nasjonalparksenteret på Verdens Ende, og vi har bidratt til at det er satt i gang et arbeid med å se på driftsmodell videre for nasjonalparksenteret.

Landbruk
Regionalt næringsprogram for landbruket i Vestfold med handlingsplan ble vedtatt videreført i 2017. Vestfold er fortsatt prøvefylke for 2+2 (2 år på videregående skole og 2 år i lærebedrift) innen fagfeltene gartner og agronom. Fylkeskommunen har søkt på ny ordning for Voksenagronom og utvikling av en nasjonal modell for nettbasert tilbud for voksenagronom. Fylkeskommunen har også bidratt til et arbeid som er igangsatt av gartnernæringen i forhold til fremtiden for gartnerutdannelsen i Norge.

Andre sentrale aktiviteter på området i 2017 var: fordeling av rekruttering- og kompetansetilskudd, gitt innspill til jordbruksforhandlingen for 2018. Prosjektet *Bygg i tre* er videreført, samarbeidsprosjekt mellom fylkene fra Agder til Vestfold om mobilisering og kompetansebygging av bioenergiprodusenter fra landbruket er avsluttet.

Innenfor VRI (Virkemidler for regional innovasjon) Vestfold er *Grønn forskning Oslofjorden* gjennomført siste år av tre år, som eget delprosjekt. Delprosjektet får gode tilbakemeldinger fra næringen. Under FORREGION er det igangsatt ny satsing kalt NLR innovasjon Oslofjorden, med fylkene fra Telemark til Østfold.

Regional forskning/høyere utdanning
Fylkeskommunen har fulgt opp og gitt bistand til Electronic coast/NCE MNT (Norwegian Centres of Expertise Micro- and Nanotechnology), Vannklyngen og Forregion-programmets prosjekt «Mobilisering til forskningsdrevet innovasjon».

Vestfold fylkeskommune yter også administrativ støtte til det regionale forskningsfondet Oslofjordfondet, som fylkeskommunen er vertsfylke for. Det er gjort en aktiv innsats for å bedre koblingen mellom de ulike regionale virkemidlene (NCE MNT, Mobiliseringsprosjektet og

Innovasjon Norge). Arbeidet har bidratt til at søknadstilfanget er godt og Vestfold får god uttelling i fondet.

Forskningsrådet har etablert FORREGION som er et oppfølgingsprogram til VRI (2007-2016). Fylkeskommunen fikk i desember 2016 innvilget 2,55 mill kroner av Forskningsrådet til *Pilar 1* som er et prosjekt i programmet. Fylkeskommunen bidrar med 2,5 mill kroner til prosjektet gjennom Regionale utviklingsmidler. Prosjektet knytter virkemiddelapparatet, høgskolen og fylkeskommunen sammen i et tre-årig arbeid for å styrke bedriftenes forskningsbaserte innovasjon for økt verdiskaping. Prosjektleder og kompetansemeglere er ansatt og arbeidet startet opp etter sommeren 2017.

Samarbeidet med Høgskolen i Vestfold om en felles stilling som EU-koordinator er videreført.

Det er etablert et prosjekt for målrettet mobilisering av FoU miljøer, bedrifter og kommuner, og styrking av høgskolens rolle som nav i samarbeid med fylkeskommuner og næringsliv. Et sentralt mål er å utvikle en permanent samarbeidsmodell for økt EU-deltakelse i regionen.

EU-nettverk Viken (et prosjekt for målrettet mobilisering av FoU miljøer, bedrifter og kommuner, og styrking av høgskolens rolle som nav i samarbeid med fylkeskommuner og næringsliv, støttet av Norges forskningsråd) er sluttført som tre-årig prosjektsamarbeid. Plan for videreføring av prosjektet er utarbeidet og søknad sendt Norges forskningsråd.

Internasjonalt samarbeid
Viktige aktiviteter i 2017 var:

- Deltakelse i *Østlandssamarbeidets* internasjonale aktiviteter, herunder administrativ bistand til Vestfolds representanter i internasjonalt fagpolitisk utvalg.
- Deltakelse i styringsorganene for *ORE Osloregionens Europakontor*, herunder administrativ bistand til Vestfolds representanter i styret og representantskapet.
- Deltakelse i *CPMR Conference of Peripheral and Maritime Regions*, med generalforsamling på Helsinki i november 2017, samt underliggende *NSC Nordsjøkommisjonen*, med årskonferanse og generalforsamling i Göttingen i juni 2017. Deltakelse i underliggende temagruppe *NSC Transportgruppen*, der fylkesvaraordfører Kåre Pettersen er nestleder.
- Deltakelse i Nordisk Transportpolitisk Netværk (NTN).
- Oppstart av pulje 2 av fylkeskommunens *EU-kompetanseprogram*.
- Deltakelse i styringsorganene for *Interreg-programmet ØKS Øresund-Kattegat-Skagerrak*, herunder overvåkingskomiteens møte i Åsgårdstrand juni 2017.
- Bidrag til finansiering av Interreg ØKS-prosjektene *Nærskipsfart i ØKS* og *Ren Kystlinje*, samt *Interreg Urbact III-prosjektet Vital Cities*.
- FOU-personell deltok i ERRIN-samling i Brussel og workshop innen regional forskning og innovasjon med fylkeskontakt, prosjektleder og to kompetansemeglere samt deltakelse fra flere bedrifter og HSN

Miljø, klima og ressurser
Regional plan for klima og energi (RPKE)
Regional plan for klima og energi med tilhørende handlingsprogram ble vedtatt i desember 2015. Det er siden utarbeidet årlige handlingsplaner som det er rapportert på til hovedutvalget for klima, energi og næring (HKEN). Handlingsprogram for 2018 vil bli behandlet i første møte i HKEN 2018. Budsjettet for RPKE var på 1,2 mill kr i 2017. Det er gjennomført tiltak i størrelsesorden 0,55 mill kroner i 2017.

Biogass Oslofjord/Biogass 2020
Vestfold fylkeskommune sammen med Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud og Telemark samarbeider om å realisere potensialet for en velfungerende biogassverdikjede i Oslofjordregionen. Arbeidet er også knyttet opp mot Interreg-prosjektet Biogass 2020. Oslofjordregionen er godt rigget for å ta en ledende nasjonal rolle på biogassområdet. En felles satsning for å bygge lønnsomme verdikjeder innen biogass, kan bidra til økt verdiskaping i hele regionen.

Regional plan for vannforvaltning (RPVF)
Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken (2016-2021) ble sentralt godkjent juli 2016. RPVF hadde et budsjett på 0,8 mill kroner og ingen budsjettavvik i 2017. Planen omhandler alt vann, grunnvann, ferskvann og kystvann. Regional handlingsplan og regionale og vannområdevise tiltaksprogram følges opp og effekter av tiltak evalueres gjennom overvåkning av vannforekomstene frem til miljømål; - god eller svært god økologisk og kjemisk tilstand er oppnådd innen frister fastsatt i vannforskriften. Vannforvaltningen avgir egen årsrapport i regi av vannregion Vest-Viken. Vannregionen består av 75 kommuner og åtte fylkeskommuner (før Regionreformen). Kjernefylkene er Buskerud, Vestfold, Telemark og Oppland hvor Buskerud fylkeskommune er vannregionmyndighet. Klima- og Miljødepartementet har foreslått endringer i vannforskriften. Utfallet av endringsforslaget vil bli konkludert første halvdel av 2018 iht sentral framdriftsplan.

OVERSIKT OVER STØRRE INITIATIV	
Videreføring av organisering av vannområdene Horten-Larvik, Aulivassdraget, vestre Breiangen, Farris-Siljan, Numedalslågen, Eikeren for perioden 2016 - 2021.	Vedtak om videreføring av vannområdene er gjort i VFK og i kommunene i Vestfold. Arbeidet i vannområde Breiangen og Drammensfjorden (Buskerud/Vestfold) ble utført med konsulent i utredningsperioden.
Kunnskapsgrunnlaget fremmede arter	• Vestfold som pilotfylke; - forprosjekt Stillehavsøsters (2015 - 2016) gjennomført. Hovedprosjekt (2018 -2019), bestandsmodell Oslofjorden/Skagerrak gjennomføres i 2018 og 2019 som interregionalt samarbeid i samarbeid med Havforskningsintituttet. • Prosjekt Risikovurdering for spredning av lakseparasitten Gyrodactylus salaris I Oslofjorden, - forprosjekt utført, - hovedprosjekt er igangsatt (2016 -2019).
Kunnskapsgrunnlaget i havet, marin forsøpling, sammenhenger og økosystem under endring	INTERREG prosjekt Ren Kystlinje (2016 – 2018/ Norge, Danmark, Sverige). Miljøtokt Ytre Oslofjord mars 2017. Partnerne/ medfinansiører deltok sammen med sentrale representanter fra næring, forskning og forvaltning. Arrangør Vestfold fylkeskommune i samarbeid med Verdiskapningsinitiativet.
Kysttorsk	Prosjekt krafttak for kysttorsk (2018-2019). Prosjektet er igangsatt
FjordOs (Ny Oslofjordmodell for varsling av strøm, vannstand og hydrografi)	FjordOs I utført, FjordOs II (2017 -2019) igangsatt.

Tabell 6-8 viser oversikt over vannforvaltningsinitiativ i 2017

Gea Norvegica Geopark IKS
Gea Norvegica Geopark IKS avgir egen årsmelding. Geoparken ble revalidert i 2017 og mottok nettopp sitt tredje grønne kort. Gea Norvegica Geoparks status som UNESCO Global geopark

Regiongeologen
Regiongeologen avgir egen årsrapport.

6.3 Mål og måloppnåelse

Sektorens mål og måloppnåelse er omtalt under avsnitt 6.2.2 for fylkesvei og under avsnitt 6.2.3 for kollektivtrafikk.

6.4 Investeringsregnskap

I regionalsektorens investeringsregnskap for 2017 inngår fylkesveiprosjekter i leveranseavtalen med Statens vegvesen og bompengefinansierte prosjekter.

Investeringsbudsjettet for regionalsektoren ble vedtatt med 196,6 mill kroner. I beløpet ligger en ekstrabevilgning på 15 mill kroner til gang, sykkel og trafikksikkerhetsprosjekter. Ubrukte midler fra 2016 på 28,7 mill kroner kommer i tillegg. I sak 22/17 bevilget fylkestinget ytterligere 14 mill kroner til gang- og sykkelveiprosjekter. Ved 1. og 2. tertial økes investeringsbudsjettet med til sammen 15,6 mill kroner, finansiert ved tilskudd fra kommuner, statstilskudd og moms-kompensasjon. Det er foretatt flere budsjettjusteringer i løpet av året i tråd med nye vedtak og tidsforskyvninger.

INVESTERINGSREGNSKAP *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik just.bud - regnskap***
Utgifter:			
Tønsbergpakke 1	1 035	1 100	65
Bypakke Tønsbergregionen	29 339	27 000	-2 339
Fylkesveier - investeringsramme	121 101	136 391	15 290
Sum utgifter prosjekter	**151 475**	**164 491**	**13 016**
Prosjektinntekter:			
Tønsbergpakke 1	-250	-845	-595
Bypakke Tønsbergregionen	-26 000	-23 500	2 500
Fylkesveier - investeringsramme	-29 870	-29 892	-22
Sum finansiering prosjekter	**-56 120**	**-54 237**	**1 883**
Totalt:			
Sum investeringsregnskap	**95 355**	**110 254**	**14 899**

Tabell 6-9 viser regionalsektorens investeringsregnskap

I 2017 ble det investert for 151 mill kroner. Omfanget av tidsforskyvninger knyttet til fylkesvei-investeringer er totalt 103 mill kroner i 2017. 86 mill kroner av tidsforskyvningene gjelder prosjekter i leveranseavtalen med Statens vegvesen.

Avvik i investeringsregnskapet skyldes tidsforskyvninger i 3. tertial knyttet til fylkesvei-investeringene, planlegging av Bypakke Tønsberg regionen og høyere forskutterte bompengeinntekter enn justert budsjett.

Tønsbergpakke 1

Prosjektene i *Tønsbergpakke 1* er i all hovedsak gjennomført, bortsett fra ett tiltak i Stenmalen/Halvfdan Wilhelmsens allé. Det skal gjøres tiltak for å etablere kollektivtrasé forbi sentralsykehuset i Vestfold. Prosjektet er innarbeidet i budsjett og økonomiplan med totalt 13 mill kroner. Per 2017 er det medgått 4,3 mill kroner. Prosjektering pågår. Forventet ferdigstilt sommeren 2018.

Bypakke Tønsbergregionen

Det har vært høy aktivitet i Bypakke Tønsberg regionen gjennom hele 2017, med et merforbruk på 2,3 mill kroner som skyldes tidsforskyvninger. Det er god fremdrift i prosjektet, se omtale av delprosjektene under. I tillegg jobbes det aktivt med kommunikasjon og utadrettet virksomhet blant annet for å informere om hva som ønskes oppnådd med bypakken og å inspirere til miljøvennlig reisevaner.

I perioden 2014-2017 er det brukt 50 mill kroner av bevilgede planmidler til Bypakke Tønsberg regionen. Våren 2018 legges frem en sak i kommunestyrene og fylkestinget for å utløse bruk av resterende ramme, i tråd med fylkesting sak 5/16.

Sandefjord kommune gikk ut av samarbeidet Bypakke Tønsberg-regionen i 2017. Økonomiske forpliktelser som følge av avgitt garantiansvar bortfalt og er overtatt av de andre kommunene i tråd med fylkesting sak 5/16. Fylkeskommunens garantiforpliktelse er med dette uendret.

Ny fastlandsforbindelse fra Nøtterøy og Tjøme
I desember ble kommunedelplan for ny fastlandsforbindelse lagt ut på høring med frist 9. februar. Høringsalternativene innebærer løsning med bru på strekningen *Teie – Kaldnes – Jarlsberg travbane (korridor 1)* og tunnel på strekningen *Teie – Kaldnes – Korten (korridor 2).* I løpet av 2017 er det arrangert flere informasjons- og medvirkningsmøter. Beslutning om veglinje forventes i fylkestinget 31. mai etter forutgående behandling i berørte kommuner. Kommunedelplanen forventes vedtatt i Tønsberg og Færder kommuner i juni 2018. Av bypakkens totale forbruk på 29,3 mill kroner i 2017, ble 22 mill kroner brukt til arbeider med ny fastlandsforbindelse.

Gatebruksplan for Tønsberg sentrum
Planen er ferdigstilt og har vært på åpen høring i 2017. Tønsberg bystyre vedtok planen 13. september. Det er i tillegg gjennomført et skisseprosjekt for ny gateterminal for buss på Farmandstorvet.

Prosjekter på Teie, Hogsnes, Presterød og Tjøme
i 2017 har delprosjektet jobbet med gatebruksplan Teie. Det er vurdert løsninger for fysisk utforming og funksjon for gater og veier på Teie. I tillegg er det gjort en kartlegging av eksisterende trafikk, parkering og transportmiddelvalg. Flere medvirkningsmøter er gjennomført med eksterne interessenter og aktører. Planen skulle ha vært ferdig i løpet av 2017, men arbeidene er lagt i bero i påvente av gjennomføring av kulturhistorisk analyse (DIVE-analyse). Analysen er forventet ferdigstilt våren 2018, og arbeidet med gatebruksplanen vil da avsluttes.

Hovedaksene buss/sykkel
Planprogram for interkommunal kommunedelplan for gange, sykkel og kollektivtrafikk har vært på høring og ble vedtatt i mai 2017.

Fylkesveier – investeringsramme
Prosjekter som inngår i investeringsrammen på fylkesveier er en direkte oppfølging av *Handlingsprogrammet for fylkesveier* og er nedfelt i *Leveranseavtale 2017* med Statens vegvesen. Tiltakene består av *ordinære prosjekter* som fullfinansieres av Vestfold fylkeskommune og følges opp av Statens vegvesen. Dessuten inngår *samarbeidsprosjekter* med kommuner og prosjekter i *Trafikksikkerhetsordningen* i investeringsrammen. Prosjektinntekter omfatter tilskudd fra kommuner og øremerket statstilskudd til gang- og sykkelveiprosjekter.

Omfanget av tidsforskyvninger knyttet til fylkesvei-investeringer er totalt 86 mill kroner i 2017. Det er inkludert ubrukte midler på 15,3 mill kroner. Av tidsforskyvningene er 17 mill kroner knyttet til ekstrabevilgninger i 2017 til prosjekter som etter planen skal startes opp etter 2017. Tre samarbeidsprosjekter som styres av kommuner står for 16 mill kroner av tidsforskyvningene. Gang- og sykkelveiprosjektet på fylkesvei 275 Dølebakken har dessuten store forsinkelser også i 2017. For øvrig er tidsforskyvningene knyttet til flere enkeltprosjekter, nærmere omtalt under avsnitt 6.5.1.

Utfordringer med prosjektering, grunnerverv og grunnforhold er hovedårsakene til tidsforskyvninger i 2017. Det brukes mye tid på avklaringer og til å finne gode løsninger. Dessuten har det vært en utfordring for kapasiteten i Statens vegvesen med mange små-prosjekter i årets leveranseavtale.

6.5 Spesielle emner

6.5.1 Leveranseavtalen med Statens vegvesen 2017

I leveranseavtalen inngår prosjektkategoriene *Ordinære prosjekter, Trafikksikkerhetsordningen og Samarbeidsprosjekter.* I 2017 ble leveranseavtalen vedtatt med en ramme på 136,9 mill kroner. Leveranseavtalen er senere økt med 70 mill kroner som følge av nye vedtak og overført ubrukte ramme fra 2016 på 25,4 mill kroner.

Det er foretatt flere budsjettjusteringer i løpet av året i tråd med nye vedtak og tidsforskyvninger

PROSJEKTER LEVERANSEAVTALE 2017 INVESTERINGER *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Avvik just. bud. - regnskap***
Planlegging etter PBL (G370)	3 852	4 500	8 000	648
Til disposisjon for SVRS og VFK	74	1 450	2 150	1 376
Fv 40 Svarstad holdeplasser	1 320	1 000	0	-320
Fv 301 Jahrehagen – Skårabakken	1 306	1 500	0	194
Visuelle sykkeltellepunkt	205	650	0	445
Fv 302 Brunlanesveien v/Veldre	1 730	2 300	0	570
Fv310 Horten	15	0	0	-15
Grunnerverv (G380)	1 971	2 300	2 000	329
Forurensningsforskrift (G350)	624	1 200	1 200	576
FV 35 Revetal stikkrenne	3 037	6 000	4 200	2 963
Tiltak fra sykkelveg-inspeksjoner	4 633	4 630	2 350	-3
FV 303 Hystadveien, Enga – Hem	33 600	27 700	22 000	-5 900
FV 275 Dølebakken	2 100	3 500	15 000	1 400
FV 110 Reipbanegata, Frankedalsv. nedre del	2 071	1 500	4 000	-571
Sikring av x-punkter utenfor tettbygd strøk	1 566	1 700	1 200	134
Fv469 Halvd. W allé	96	0	0	-96
Generell Holdeplass-opprusting	3 112	2 850	2 350	-262
2018 Generell holdeplassopprustning	76	0	0	-76
2018 Mindre TS-tiltak Investering	124	0	0	-124
Strekningsvis holdeplassopprustning	109	1 000	9 700	891
FV 308 Kjelle – Barkåker	257	0	0	-257
Ordinære prosjekt	**61 878**	**63 780**	**74 150**	**1 902**
Ts-ordningen 2017	0	0	12 100	0
Fv. 319 Svelvik, GS Fergeleiet	4 857	5 500	0	643
Fv 35 Eidsfoss, Hof	9 699	9 600	0	-99
Fv 319 GS FV 319 v/Selvik skole	2 752	5 100	0	2 348
Fv 415 GS-vei Torødveien	1 382	2 455	0	1 073
Fv 303 Melsomvikveien – belysning	243	242	0	-1
Fv32xFv312 Dokkakrysset	184	0	0	-184
Fv 390 Tjøme, GS Feierskauen – Grimestad	15 388	16 000	11 910	612
Fundamenter beredskapsbru v/Kanalbrua Tbg.	200	200	0	0
Forprosjekt FV 306 Skoppum - Fv 35 Bispeveien	716	1 000	900	284
Oppgraderingstiltak	450	4 000	10 000	3 550
Prosjekter i trafikksikkerhetsordningen	**35 871**	**44 097**	**34 910**	**8 226**

PROSJEKTER LEVERANSEAVTALE 2017 INVESTERINGER *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Avvik just. bud. - regnskap***
Fv. 261 Framnesveien	7 948	7 400	7 900	-548
Fv950 Gallebergveien Sande	11	0	0	-11
Fv910 Rambergveien Holmestrand	-9	0	0	9
Fv. 251 Ringveien	13 786	19 000	20 000	5 214
FV308 Borgheimkrysset, Nøtterøy	1 615	2 114	0	499
Spleiselagsprosjekter	**23 351**	**28 514**	**27 900**	**5 163**
Sum leveranseavtale 2017	**121 100**	**136 391**	**136 960**	**15 291**

Tabell 6-10 viser fylkesvei-investeringene fordelt på prosjekter

Resultatet for leveranseavtalen med Statens vegvesen for 2017 viser at det ble investert for 121,1 mill kroner i 2017. Totalt er det tidsforskyvninger på ca. 86 mill kroner.

Status for de største enkeltprosjektene og vesentlige budsjettmessige avvik omtales under.

Ordinære prosjekter fylkesvei

PROSJEKT	***STATUS***
FV 275 GS-tiltak Dølebakken, Sandefjord	Anlegget hadde forsinket byggestart høsten 2017 på grunn av utfordringer med grunnerverv. Forventet ferdigstillelse er 2019 mot opprinnelig planlagt 2017. I 2016 ble det vedtatt at prosjektet skal bygges på en lengre strekning enn opprinnelig planlagt etter at prosjektet ble tildelt øremerket statstilskudd. Prosjektets ramme ble justert fra 28,7 mill kroner til 43,2 mill kroner som er forventet sluttsum. Forsinkelsene i prosjektet medfører tidsforskyvninger på 14,9 mill kroner i 2017.
FV 303 Hystadveien, Enga – Hem, Larvik	Prosjektet ble ferdigstilt i 2017. Prosjektets opprinnelig ramme var 35 mill kroner. Før rasulykken på anleggsområdet skjedde i april, var det forventet en innsparing i prosjektet på 3 mill kroner. Skadeutbedringer etter raset er anslått til å koste 8-10 mill kroner. Det er overveiende sannsynlighet for at fylkeskommunen må dekke utgiftene som det medfører. Med dette økes sluttsum til 41 mill kroner. Det er forskuttert en utgift på 5 mill kroner i 2017 regnskapet knyttet til antatt erstatningsansvar i saken.
Strekningsvis holdeplassopprustning	Tiltaket med å ruste opp holdeplasser langs fylkesvei 301 Larvik – Stavern er stanset i påvente av avklaringer med Larvik kommune om omlegging av bussruter samt grunnerverv. Det er kommet til enighet med Larvik kommune, men det er fortsatt utfordringer med grunnerverv. Kommer man ikke til enighet, må prosjektet reguleres. Dersom det ikke er nødvendig med regulering, kan prosjektet gjennomføres i 2018. Forsinkelsene i prosjektet medfører tidsforskyvninger på 9,6 mill kroner i 2017.
Oppgraderingstiltak	I budsjett/økonomiplan 2017-2020 ble den årlige investeringsrammen til fylkesveier oppjustert med 10 mill kroner til reduksjon av vedlikeholdsetterslep gjennom utbedring av drenering og veifundament. I 2017 var det planlagt at midlene skulle brukes til sikring mot utglidning og rasfare på fylkesvei 32 ved Gravdal i Sandefjord kommune. Prosjektering av tiltaket er stanset på grunn av personalmangel i Statens vegvesen. Arbeidene fortsetter i 2018. Forsinkelsene i prosjektet medfører tidsforskyvninger på 9,6 mill kroner i 2017.
FV 35 Stikkrenne Revetal	Tiltaket er igangsatt etter flomskader høsten 2015. Gjennomføring av prosjektet måtte koordineres med tunnelarbeider på E-18, og fremdriften har derfor vært ustabil. Prosjektet ferdigstilles i løpet av februar 2018. Prosjektets opprinnelige ramme er 4,8 mill kroner. Ved 2. tertial ble prognosen økt til 8,4 mill kroner. Forventet sluttsum er 11 mill kroner. Den siste økningen skyldes økt behov for prosjektering og høyere entreprisekostnad enn beregnet.

Tabell 6-11 viser ordinære prosjekter

Samarbeidsprosjekter – spleiselag

PROSJEKT	STATUS
FV 261 G/S-anlegg Framnesveien, Sandefjord	Etappe 1 er ferdig. Etappe 2 har forsinket byggestart høsten 2017. Prosjektet er i rute mht. framdrift og ferdigstillelse september 2018. Prosjektets opprinnelige ramme var totalt 41,3 mill kroner, senere økt til 49 mill kroner etter funn av oljeforurensning i grunnen. Forventet sluttsum økes til ca. 53 mill kroner på grunn av høye kostnader til grunnerverv og uforutsette hendelser og endringer. Forsinket ferdigstillelse medfører tidsforskyvninger på 7,7 mill kroner i 2017.
FV 251 Ringveien, Sandefjord	Anlegget hadde forsinket oppstart i mai og forventes ferdigstilt i 2018. Grunnforholdene er bedre enn forventet og medfører en varig innsparing på 2 mill kroner for prosjektet. Forventet sluttsum 47,8 mill kroner. Lavere framdrift enn forventet medfører tidsforskyvninger på 5,2 mill kroner i 2017.
FV319 G/S-anlegg Fergeleiet, Svelvik	Prosjektet ble bygget og ferdigstilt i 2017. Kostnadene ble 0,6 mill kroner lavere enn budsjettert.

Tabell 6-12 viser samarbeidsprosjekter - spleiselag

Samarbeidsprosjekter – Trafikksikkerhetsordningen

PROSJEKT	STATUS
FV 390 G/S-anlegg Feierskauen - Grimestad, Tjøme	Prosjektet ble ferdig sommeren 2017. Opprinnelig ramme for prosjektet var 15,7 mill kroner, senere justert til 24,9 mill kroner etter at Tjøme kommunestyre fattet vedtak om økt bevilgning til prosjektet. Sluttsum 26,8 mill kroner. Merforbruk på 1,9 mill kroner skyldes i hovedsak ekstra kostnader til byggeleder og entreprenør som følge av forlenget byggetid, samt endringer i konstruksjon av G/S-veien. Erstatningssummen for en av eiendommene knyttet til anlegget skal avgjøres i skjønnsretten.
FV 319 G/S anlegg v/Selvik skole i Sande	Prosjektet har hatt forsinket oppstart i 2017 og forventes ferdig i mai 2018. Prosjektets ramme er 10,2 mill kroner. Det er noen utfordringer knyttet til prosjektet som kan medføre økte kostnader. Det gjelder kostnader til belysning, grunnerverv og reparasjon av et låvetak for å forhindre snøras ned på gang- og sykkelveien. Sluttsum er usikker, men anslås til 11,5 mill kroner. Forsinkelsene i prosjektet medfører tidsforskyvninger på 7,2 mill kroner i 2017.
FV 35 G/S-anlegg Eidsfoss, Hof	Prosjektet ble ferdig høsten 2017. Kostnadene ble 6,5 mill kroner høyere enn budsjettert. Årsaken er bygging av 2 murer, nettsikring, div. tilleggsarbeider og høye prosjekteringskostnader. Kommunen dekker kostnadsøkningen iht. avtale med fylkeskommunen. Sluttsum er 10,2 mill kroner.

Tabell 6-13 viser samarbeidsprosjekter – trafikksikkerhetsordningen

6.5.2 Handlingsprogrammet for fylkesveier 2014 – 2017, status

Handlingsprogrammet for 2014 - 2017 er i all hovedsak gjennomført som planlagt, men enkelte av de store og komplekse prosjektene vil ferdigstilles først i perioden 2018-2021. Det gjelder blant annet prosjektet på fv. 900 gjennom Holmestrand og fv. 251 Ringveien, samt gang- og sykkelveiprosjektene på fv. 275 Dølebakken og fv. 110 Reipbanegata.

Vedtak om endrede løsninger og utfordringer ved prosjektene har medført at kostnadene for tiltakene i handlingsprogrammet i sum blir dyrere enn opprinnelig ramme. Tildeling av øremerkede statlige tilskudd (sykkelmidler) i 2015 - 2017, i sum 42,2 mill kroner, samt lavere forbruk av blant annet planleggingsmidler medfører at kostnadsøkninger i all hovedsak dekkes inn.

Status per programområde i handlingsprogrammet viser følgende:

Planlegging etter plan- og bygningsloven (PBL)
I 2017 er planleggingsarbeidet knyttet til Handlingsprogrammet for 2014-2017 ferdig. Statens

vegvesen er godt i gang med planlegging og prosjektering av flere prosjekter i Handlingsprogrammet for 2018-2021.

Mindre utbedringer
Ingen vesentlig avvik.

Gang- og sykkelveitiltak
G/S-tiltakene er det mest omfattende og kompliserte programområdet med høyest risiko for kostnadsøkninger og forsinkelser. Flere prosjekter er gjennomført med en høyere sluttsum enn opprinnelig kostnadsramme og ferdigstilles senere enn opprinnelig planlagt.

Kollektivtiltak
Holdeplassopprustning på rute 01 Stavern – Larvik gjennomføres i 2018 dersom man kommer til enighet med Larvik kommune om omlegging av bussruter og grunnerverv. For øvrig ventes ingen avvik.

Trafikksikkerhetstiltak
Ingen vesentlige avvik med unntak av TS i by Holmestrand som gjennomføres i tilknytning til prosjektet på fv. 900. Det er enkelte forsinkelser knyttet til prosjekter i Trafikksikkerhetsordningen som kommunene gjennomfører på vegne av fylkeskommunen.

6.5.3 Statlige regionale utviklingsmidler (553 midler)

Over statsbudsjett 2017 ble det bevilget 7 mill kroner til Vestfold fylkeskommune som tilskudd til regional utvikling. Midlene forvaltes av styringsgruppa for Verdiskaping Vestfold, etter delegasjon fra fylkestinget. Midlene ble forvaltet slik i 2017:

DISPONERING AV STATLIGE MIDLER TIL REGIONAL UTVIKLING *Beløp i 1000 kroner*	***2017***
Bevilgning over statsbudsjett 2017	7 000
Udisponerte midler overført fra 2016	806
Avkortet fire tilsagn fra 2014 og 2015	1 290
Sum disponible midler i 2017	**9 096**
Tilsagn 2017: vedtaksdato, prosjekt og prosjektansvar	
08.02.2017: Etablerertilskudd 2017, Innovasjon Norge BV	1 700
08.02.2017: Regional satsing for FOU-drevet innovasjon 2017, HSN	2 500
08.02.2017: Prosjekt AKRIM Vestfold 2017, Fylkesmannen i Vestfold	150
29.03.2017: Vestfold Technology Incubator 2017, Silicia AS	750
29.03.2017: Prosjekt "Arenaer for industriell nyskaping" 2017, Silicia AS	250
29.03.2017: MNT 2017, Electronic Coast	1 400
29.03.2017: Innovasjonsverkstedet Verify the Solution 2017, Verify the Solution	400
Sum disponert	**7 150**
Rest disponibelt etter tilsagn	**1 946**

Tabell 6-14 viser disponering av regionale utviklingsmidler i 2017

6.6 Delegasjon

I fylkestingsak 72/12 (Fylkesveinettet: Forslag til Handlingsprogram for fylkesveinettet 2014-2017) ble følgende vedtatt:

> *4. Fylkesrådmannen gis fullmakt til å fullføre og undertegne avtalene for spleiselagsprosjektene i handlingsprogram 2014-2017.*

I fylkestingsak 11/17 (Forslag til Handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021) ble følgende vedtatt:

> *3. Fylkesrådmannen gis fullmakt til å undertegne ferdig framforhandlede spleiselagsavtaler som vedlagt i saken.*

I 2017 er det framforhandlet samarbeidsavtaler med kommunene om følgende prosjekter i handlingsprogram for fylkesveinettet i Vestfold 2014-2017 og 2018-2021:

- Gang- og sykkelvei fv.415 Torødveien (del 1), Nøtterøy (Trafikksikkerhetsordningen)
- Belysning fv. 303 Melsomvikveien, Stokke (Trafikksikkerhetsordningen)
- Gang- og sykkelvei fv. 301 Grevle - Skårabakken og Berg - Søndersrød, Larvik

7 UTDANNINGSSEKTOREN

7.1 Hovedtrekk 2017

Utdanningssektoren omfatter ti videregående skoler, en skole for sosialmedisinske institusjoner (SMI), Oppfølgings- og Pedagogisk psykologisk-tjeneste (OT/PPT), ressurssenteret Kompetansebyggeren Vestfold (KBV), Karrieresenteret og Utdanningsavdelingen. Utdanningsavdelingen er administrativt ansvarlig for videregående opplæring og består av eksamenskontoret, inntaks- og fagopplæringsseksjonen og skoleseksjonen. I løpet av høsten 2017 ble det gjennomført en enkel omorganisering av en fjerde seksjon; Utdanning stab, som blant annet omfatter inntak av elever og voksne.

Utdanningssektoren har ansvar for videregående opplæring i skole og bedrift, for elever med ungdomsrett i alderen 15–24 år, og for voksne med voksenrett fra 25 år og oppover. Store deler av aktiviteten og økonomien i utdanningssektoren er regulert gjennom lover og forskrifter som skal sikre elever og lærlinger rett til videregående opplæring. Det er Opplæringsloven, Folkehelseloven og Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler som legger rammene for den videregående opplæringen. Fylkeskommunen, ved fylkesrådmannen, forvalter Opplæringsloven og tilbyr videregående opplæring som skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på et lavere nivå.

Aktivitetstall

AKTIVITET	*2017*	*2016*	*2015*
Antall elever	8 625	8 699	8625
Antall lærlinger/lærekandidater[1)]	1 992	1 920	1907
Antall praksiskandidater[2)]	455	467	378
Antall avlagte fag-/svenne-/kompetanseprøver	1 489	1 583	1 410
Antall voksne som er i videregående opplæring[3)]	440	485	862
Avholdte privatisteksamener	6 064	5 901	5 306
Antall privatister	3 134	3 297	3 214

Tabell 7-1 Aktivitetstall for sektoren 2015 – 2017

[1)] Tallene er beregnet gjennomsnitt av 13 målinger hhv per 4.feb.2016, 5.feb 2017 og 7.feb 2018.
[2)] Tallet er antall avlagte prøver.
[3)] Antall voksne som har deltatt på opplæring hos de ulike tilbyderne ila året.

I 2017 søkte 9291 personer videregående opplæring og 1 152 elever læreplass i Vestfold. Det har i 2017 vært omlag 8625 elever i videregående opplæring, 1 992 lærlinger og lærekandidater og 467 praksiskandidater. Sektoren samarbeider med om lag 120 frittstående lærebedrifter og 780 medlemsbedrifter gjennom 36 opplæringskontorer.

Elevtallet i de videregående skolene per 1. oktober gikk ned med ca 75 elever fra 2016 til 2017. Gjennomsnittlig antall lærlinger og lærekandidater er samtidig økt med ca 70 i perioden, mens antall praksiskandidater er redusert fra 467 til 455 det siste året. Antallet voksne elever i videregående opplæring er redusert med ca 40 fra 2016 til 2017. Antall privatister er redusert med ca 160 og antall privatisteksamener er samtidig økt med ca 160. S

Et av hovedmålene til Vestfold fylkeskommune er at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det er påvist gjennom forskning at det er sammenheng mellom den andelen elever som kommer inn på ønsket utdanningsprogram og den andelen elever som fullfører og består. Vestfold fylkeskommune har som mål at 85 % av elevene skal få oppfylt sitt førsteønske ved inntak på Vg1. I 2017 var den faktiske andelen 91 % etter 2. inntaket på høsten,

likt som i 2016 og 2015. Dette er et bevisst valg og begrunnet i målsetningen om å øke andelen som fullfører og består videregående opplæring.

Som det fremgår av tabellen nedenfor er andelen av elever tatt inn på Vg1 yrkesforberedende utdanningsprogrammer økt med 2 % poeng fra 2016 til 2017 og er nå på et gjennomsnittlig nivå sammenlignet med de siste årene.

UTDANNINGSPROGRAM [1)]	*2017*	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*	*2012*	*2011*
Studieforberedende	50 %	52 %	48 %	52 %	52 %	51 %	48 %
Yrkesforberedende	50 %	48 %	52 %	48 %	48 %	49 %	52 %

Tabell 7-2 Fordeling mellom studieforberedende og yrkesforberedende utdanningsprogram

[1)] Tall 2010-2015 er etter ajourhold 1.september

7.2 Budsjett og økonomisk resultat 2017

JUSTERT BUDSJETT *Beløp i 1000 kroner*	*Budsjett 2017*
Vedtatt budsjett 2017	**1 377 707**
Lønnsoppgjør	18 284
Overført mer-/mindreforbruk	49 532
FT/FU-vedtak, evt. hovedutvalgsvedtak	6 900
Adm.fullmakt	-8 753
Justert budsjett 2017 inkl disp.kontoer	**1 443 670**

Tabell 7-3 viser endringer fra vedtatt sektorramme 2017 til justert sektorramme for 2017

Sektoren hadde i 2017 en vedtatt budsjettramme på 1 378 mill kroner og en justert budsjettramme på 1 444 mill kroner. Endringer gjennom året utgjør 66 mill kroner, hvorav overført mindreforbruk fra 2016 utgjør 49,5 mill kroner. Budsjettrammen er redusert med 8,8 mill kroner for å finansiere investeringer i virksomhetene («store utstyrskjøp»). Fylkesrådmannens forslag til budsjett for 2017 ble økt med til sammen 9,5 mill kroner i forbindelse med fylkestingets behandling. Deler av sektorens mindreforbruk for 2017 – ca 4,5 mill kroner på «Fellesutgifter» - skyldes disse midlene. Disponeringen har vært behandlet i egne politiske saker i hovedutvalg for utdanning (HU) gjennom året, og noen av tiltakene gir ikke kostnadsmessig helårseffekt før i 2018. Dette gjelder spesielt midlene til Vg3 fagopplæring i skole og midler til styrking Arbeidslivs- og hverdagslivstrening (AHT). Det henvises for øvrig til sektorens rapportering pr 2. tertial.

BUDSJETTOMRÅDER *Beløp i 1000 kroner*	*Regnskap 2017*	*Justert budsjett 2017*	*Avvik regnskap-just.budsj*	*Vedtatt budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
Videregående skoler	1 052 874	1 070 351	17 477	1 006 113	1 018 049
Opplæring i bedrift	141 285	135 348	-5 937	128 448	142 290
Voksenopplæring	27 142	36 550	9 408	30 643	28 948
Andre virksomheter	75 802	86 807	11 005	77 556	80 334
Kriminalomsorg	0	0	0	0	1 306
Utdanning stab	42 359	41 373	-986	38 800	39 994
Fellesoppgaver	55 331	73 241	17 910	96 147	41 782
HU disp.konto	0	0	0	0	0
HU disp.konto utstyr	0	0	0	0	0
Sum utdanningssektoren	**1 394 793**	**1 443 670**	**48 877**	**1 377 707**	**1 352 703**

Tabell 7-4 viser budsjett og resultater for sektorens budsjettområder i 2017

Det akkumulerte mindreforbruket i sektoren var på 48,9 mill kroner per 31.12.2017. Dette utgjør 3,4 % av justert budsjett. 49,5 mill kroner er overført mindreforbruk fra 2016. Dvs at isolert resultat for utdanningssektoren i 2017 er et merforbruk på 0,6 mill kroner. Det henvises til tekst nedenfor for nærmere forklaring av resultatet for hvert enkelt budsjettområde.

7.2.1 Videregående skoler

Budsjettområdet for de videregående skolene hadde et akkumulert mindreforbruk på 17,5 mill kroner i 2017. Dette utgjør 1,6 % av justert budsjett for budsjettområdet og 36 % av sektorens samlede mindreforbruk. Justert budsjett for 2017 er inklusive et akkumulert mindreforbruk fra 2016 på 30,7 mill kroner. Overført mindreforbruk skal ikke disponeres inn i ordinær drift, men brukes på engangsutgifter eller til en gradvis nedtrapping av drift når det er behov for det. En slik disponering forutsetter at skolen har en drift (styringsfart) som er godt tilpasset budsjettrammen. I 2017 ser fylkesrådmannen at flere av skolene har hatt behov for å bruke sitt akkumulerte mindreforbruk til ordinær drift i en overgangsperiode når elevtallet reduseres. Dette gjelder spesielt Holmestrand, Sandefjord og Greveskogen.

Skolenes budsjettrammer tildeles i hovedsak etter antall elever. Resultatet for skolene vil naturlig variere fra år til år pga endringer i elevtall. Avvik mellom budsjettår og kalenderår medfører noe forsinkelse i tilpasning av aktivitet og ressursbruk til budsjettrammer fordi det er mest naturlig for skolene å justere aktivitet og bemanning i forbindelse med skolestart i august. Det gjennomføres en justering av budsjettrammene hver høst etter elevtelling 1.oktober for å gi skolene en mest mulig rettferdig fordeling av budsjettrammer. Figuren nedenfor illustrerer skolenes utvikling i akkumulert mer/mindreforbruk fra 2012 til 2017. Positive verdier i figuren illustrerer skolenes akkumulerte mindreforbruk, mens negative er akkumulert merforbruk.

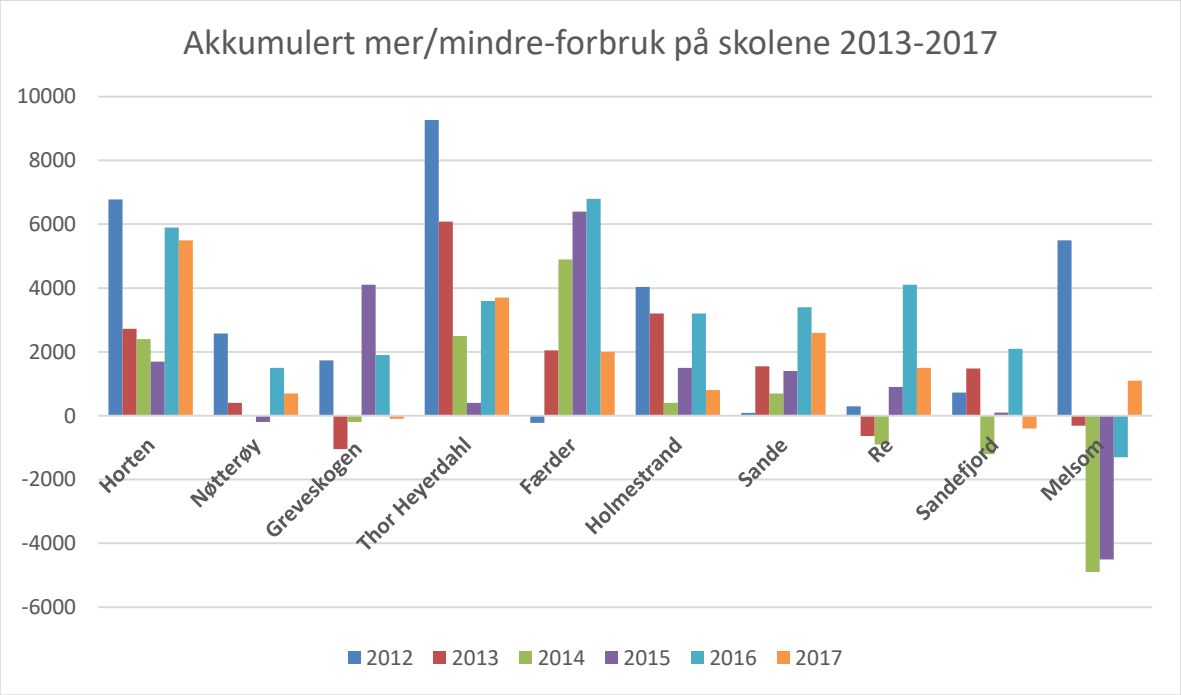

Figur 7-1 viser skolenes utvikling i akkumulert mer/mindreforbruk fra 2012 til 2017

Det er stor variasjon i resultatprofilene til hver skole, og de fleste skolene har vesentlige endringer fra år til år. Figuren illustrerer at skolene med store mer- eller mindreforbruk ofte bruker flere år på å redusere størrelsene. Flere av skolene kommenterer i sin rapportering et behov for å kunne bruke noe tid på å tilpasse seg nedgang i elevtall. Skoler som forventer en nedgang i elevtall ønsker å starte så tidlig som mulig med å tilpasse driften til reduserte rammer, noe som medfører mindreforbruk. Det settes av noe midler sentralt i sektoren for å håndtere spesielle situasjoner knyttet til overtallighet, f. eks sluttpakker, men det meste må håndteres av virksomhetene selv.

Det isolerte resultatet totalt for de videregående skolene i 2017 er et merforbruk på 13,2 mill kroner. Alle skolene, bortsett fra Thor Heyerdahl og Melsom vgs hadde isolerte merforbruk i 2017, som vist i tabellen under. Se nærmere forklaring på hver enkelt skole nedenfor.

SKOLENES MER-/MINDREFORBRUK *Beløp i mill kroner*	***Justert budsjett 2017***	***Akkumulert resultat 2017***	***Akkum. res. %***	***Isolert resultat 2017***	***Isolert res. %***
Horten videregående skole	130,9	5,5	4,20 %	-0,4	-0,31 %
Nøtterøy videregående skole	58,5	0,7	1,20 %	-0,8	-1,37 %
Greveskogen videregående skole	121,1	-0,1	-0,08 %	-1,9	-1,57 %
Thor Heyerdahl videregående skole	198,4	3,7	1,87 %	0,2	0,10 %
Færder videregående skole	86,2	2	2,32 %	-4,6	-5,34 %
Holmestrand videregående skole	41,1	0,8	1,94 %	-2,3	-5,59 %
Sande videregående skole	59,7	2,6	4,35 %	-0,8	-1,34 %
Re videregående skole	86,3	1,5	1,74 %	-2,6	-3,01 %
Sandefjord videregående skole	246,3	-0,3	-0,16 %	-2,3	-0,97 %
Melsom videregående skole	41,9	1,1	2,63 %	2,3	5,50 %
Sum	**1 070,4**	**17,4**	**1,63 %**	**-13,2**	**-1,24 %**

Tabell 7-5 viser justert budsjett og årsresultatene for de videregående skolene

Totalt 1,3 mill kroner av det totale mindreforbruket på skolene skyldes midler fra HU's disposisjonskonto til utstyr i 2017 jfr avsnitt 7.2.8.

Horten videregående skole endte med et akkumulert resultat ved utgangen av 2017 på 5,5 mill kroner, noe som tilsier et isolert merforbruk på 0,4 mill kroner. Ved inngangen til 2015 hadde skolen for høy ressursbruk, og det ble iverksatt innsparingstiltak for å tilpasse driften til budsjettrammene. Innsparingstiltakene har gitt bedre uttelling enn forventet. Ny skole vil stå klar fra skolestart i 2019. Nytt bygg vil gi effektiviseringsgevinster og skolen vil få redusert sin ramme fra og med 2019/2020 med 3,4 mill kroner pr år. Skolen forventer et redusert elevtall med inntil 50 elever høsten 2018 grunnet redusert ungdomsskolekull i Horten kommune. Skolen uttaler at de har behov for å tilpasse driften gradvis til nye rammer, og har bevisst styrt mot et mindreforbruk.

Nøtterøy videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 0,7 mill kroner i 2017. Dette tilsvarer et isolert merforbruk på 0.8 mill kroner. Det akkumulerte mindreforbruket skyldes blant annet gjenstående midler til «Entreprenørskap». Skolen rapporterer at de har igjen 390.000 kroner av totalt 0,5 mill som ble overført i budsjettet for 2017. Midlene ble bevilget av fylkestinget i forbindelse med budsjettbehandlingen, og benyttes til aktiviteter for skolens nystartede innovasjonslinje skoleåret 2017/2018. Skolen har planlagt innkjøp av inventar og utstyr i 2018 for deler av mindreforbruket hvis dette blir overført til 2018-budsjettet.

Greveskogen videregående skole endte med et akkumulert merforbruk på 0,1 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 1,9 mill kroner. Det endelige resultatet er noe bedre enn forventet. Det isolerte merforbruket i 2017 skyldes i noen grad ekstraordinære lønnsutgifter, i tillegg til at skolen hadde en litt for høy styringsfart skoleåret 2016/2017. Skolen rapporterer at de har en stram økonomistyring for å få driften i balanse.

Thor Heyerdahl videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 3,7 mill kroner i 2017, noe som utgjør 1,9 % av justert budsjettramme. Dette tilsvarer et isolert mindreforbruk på 0,2 mill kroner. Skolen har en drift som pt er godt tilpasset elevtall og budsjettramme. Deler av mindreforbruket – 0,6 mill kroner – skyldes tildelte midler til utstyr og innovasjon yrkesfag som planlegges brukt i 2018. Skolen har også hatt høyere refusjon sykepenger enn budsjettert.

Færder videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 2,0 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 4,6 mill kroner. Dette merforbruket var planlagt og har blitt brukt til innkjøp knyttet til det nye tilbudet kunst, design og arkitektur (KDA) og utstyr til teknikk-

industriell produksjon (TIP). 0,3 mill kroner av mindreforbruket skyldes midler fra HU's disposisjonskonto i 2017 til kjøp av minibuss. Anskaffelsen planlegges gjennomført i 2018.

Holmestrand videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 0,8 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 2,3 mill kroner. Skolen hadde en betydelig nedgang i elevtall høsten 2016 og høsten 2017. På tross av elevtallsnedgang er det viktig for skolen å ivareta skolens utdanningstilbud og programfag. Skolen jobber med tiltak for å tilpasse kostnadene til budsjettrammen. Nivået på driften for skoleåret 2017/2018 er for høy, og mindreforbruket planlegges brukt for å tilpasse styringsfarten uten å få et merforbruk som senere må dekkes inn.

Sande videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 2,6 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 0,8 mill kroner. Skolen hadde en liten økning i elevtall høsten 2017 på 13 elever. Mindreforbruket fra 2017 er bevisst opparbeidet over flere år med bakgrunn i usikkerhet til framtidig elevtall. Fra og med 2019 blir Svelvik en del av Buskerud fylke. Dette forventes å ha negativ effekt på elevtallet ved Sande vgs de neste årene, sammen med en forventet nedgang i ungdomskullene i Sande.

Re videregående skole endte med et mindreforbruk på 1,5 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 2,6 mill kroner. Merforbruket er som planlagt benyttet til vedlikeholdsarbeid i klasserom, arbeidsrom og kantine. Det er også kjøpt inn inventar til bibliotek, klasserom og arbeidsrom i tillegg til oppgradering av uteareal.

Sandefjord videregående skole endte med et akkumulert merforbruk på 0,4 mill kroner i 2017, dvs 0,2 % av skolens justerte budsjettramme. Dette er et isolert merforbruk på 2,4 mill kroner. Merforbruket skyldes i stor grad at skolen hadde en elevtallreduksjon høsten 2017 som var større enn forventet i tillegg til at skolen har en del grupper med ledige plasser. Skolen har iverksatt flere tiltak for å redusere kostnadene slik at merforbruket ble langt mindre enn rapportert pr 2. tertial.

Melsom videregående skole endte med et akkumulert mindreforbruk på 1,1 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert mindreforbruk på 2,3 mill kroner. Dette er et svært gledelig resultat etter flere år med akkumulert merforbruk. Skolen hadde en elevtallreduksjon på 18 elever per 1.10. I planleggingen av skoleåret hadde skolen tatt høyde for dette og lønnskostnadene er tilpasset elevtallet dette skoleåret.

7.2.2 Opplæring i bedrift

Budsjettområdet omfatter utbetaling av tilskudd til lærebedrifter, drift av lærlingskolen ved Færder vgs og etterutdanning av veiledere. Området hadde en budsjettramme i 2017 på 135,3 mill kroner og et samlet merforbruk på 5,9 mill kroner (5,1 %) i 2017. Av en total netto driftskostnad i 2017 på 141,3 mill kroner, utgjorde utbetaling av tilskudd til lærebedrifter og oppgjør for gjestelærlinger, 138 mill kroner. Kostnader til utbetaling av tilskudd har økt betydelig de siste årene på grunn av økt volum og økte satser. En av konsekvensene av et vellykket arbeid med å øke fullført og bestått, er en økning i antall lærekontrakter. I 2017 har gjennomsnittlig antall lærekontrakter økt med 72. Satsene fastsettes sentralt, og finansieringen skjer over Statsbudsjettet som en del av fylkeskommunens rammetilskudd. Økningen i antall kontrakter for 2017 innebærer en årlig økning i kostnader på ca 5 mill kroner. Det er utfordrende å budsjettere størrelsen på tilskuddene blant annet fordi utbetalingene skjer etterskuddsvis to ganger per år, og det er vanskelig å forutse hvor mange lærlinger som får læreplass, samt hvor mange som hever kontrakten.

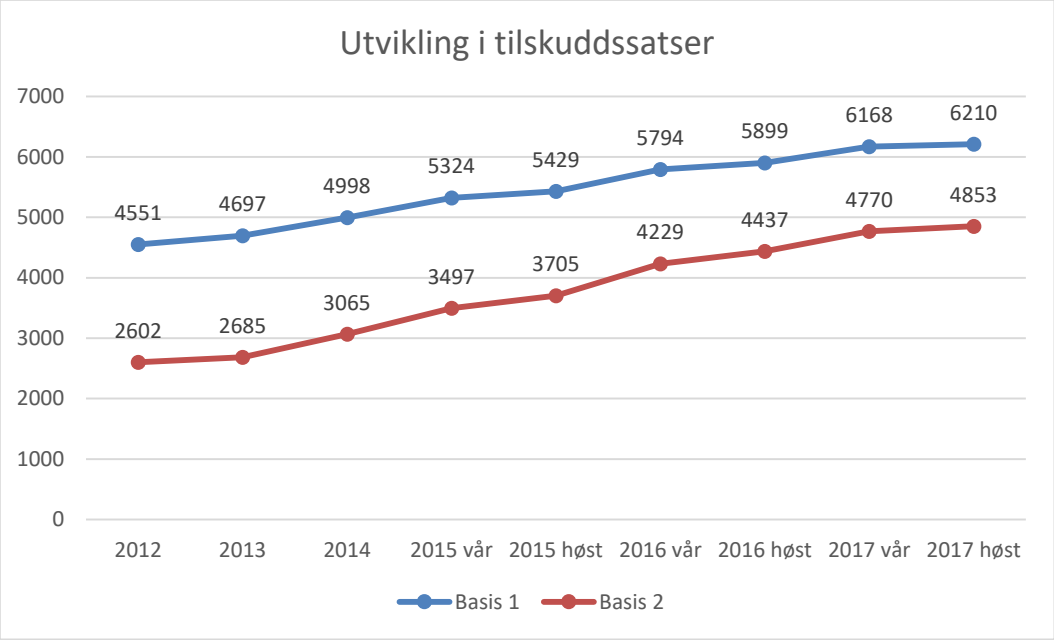

Figur 7-2 viser utviklingen i Basistilskudd 1 og 2 til bedrifter 2011-2017

Tabellen viser utviklingen i satsen for lærlingtilskudd type basis 1[1] og basis 2[2] de siste årene. Lærlinger med ungdomsrett utløser som hovedregel basistilskudd 1, mens lærlinger som har brukt opp ungdomsretten utløser basistilskudd 2. Fra 1. januar 2011 til 1. januar 2017 har «basistilskudd 1» økt med 39,7 %, mens «basistilskudd 2» har økt med hele 89 %. Andelen kontrakter med «basistilskudd 2» er ca 27 %. Alle inngåtte lærekontrakter er tilskuddsberettiget fra den dato læreforholdet begynner.

For å bedre tilbudet til lærlinger og lærekandidater med behov for ekstra oppfølging, ble det fra og med 2016 satt av 4 mill kroner per år i budsjettrammen til tilskuddsforvaltningen. Dette er midler som brukes til å øke tilskuddet til de aktuelle lærebedriftene. I 2017 ble det utbetalt 2,2 mill kroner til dette. Avviket skyldes usikkerhet knyttet til antall lærlinger og lærekandidater med slikt behov.

7.2.3 Voksenopplæring

Budsjettområdet omfatter virksomheten Kompetansebyggeren Vestfold (KBV) og den delen av voksenopplæringen som foregår hos andre tilbydere (private aktører og de videregående skolene). Aktivitetstallene, det vil si antall voksne under opplæring, gjelder voksne som får opplæring både hos KBV, videregående skoler og andre private tilbydere.

Budsjettområdet hadde en justert budsjettramme på 36,5 mill kroner i 2017, hvorav 6,5 mill kroner ble budsjettert på ansvarsområdet for «kjøp av andre tilbydere». 30,5 mill kroner var budsjettert hos Kompetansebyggeren Vestfold (KBV).

I 2017 ble det registrert 1 203 søkere, hvorav 910 var førstegangssøkere. Dette er en stor økning fra tidligere år. Bakgrunnen for denne økningen skyldes hovedsakelig endringer i opplæringsloven, om rett til videregående opplæring for voksne som har fullført videregående eller høyere utdanning i utlandet.

440 voksne har påbegynt en opplæring dekket av Vestfold fylkeskommune i 2017, en liten nedgang fra 2016 da antallet var 485. Om lag 90 % av de voksne fikk sin opplæring på KBV i 2017. Selv om det har vært en nedgang i antall voksne under opplæring, er kostnaden knyttet til

[1] Tilskudd til lærebedrifter som tegner lærekontrakt eller opplæringskontrakt etter opplæringsloven § 4-5.

[2] Tilskudd til bedrifter som tegner lærekontrakter etter opplæringsloven § 4-5 tredje ledd, og for lærekontrakter tegnet av lærlinger som tidligere har fått oppfylt sin rett til videregående opplæring.

voksenopplæringen fortsatt høy. Det er satt i gang et arbeid med systematisk kartlegging og oppfølging av deltakerne for å øke andelen som fullfører og består. Det er også en dreining mot at det er flere deltakere som har behov for mer omfattende opplæring enn tidligere. Endringen i rapportert antall voksne i 2015 og 2016 er ikke direkte sammenlignbare.

«Kjøp fra andre tilbydere» - økonomisk resultat

Justert budsjett for «kjøp av andre» var 6,5 mill kroner i 2017. 2,2 mill kroner av dette var en rammeøkning over statsbudsjettet for 2017 knyttet til utvidede rettigheter for innvandrere. Ansvarsområdet hadde i 2017 et mindreforbruk på 3,0 mill kroner. Søkingen fra målgruppen med utvidede rettigheter kom sent i gang, men har tatt seg kraftig opp i slutten av 2017 og utover våren i 2018. Det forventes en økning i antall søkere med rett også i 2018 og fortsatt høye kostnader knyttet til voksenopplæring i årene fremover. Dette må ses i lys av den økte bosettingen av flyktninger i kommunene i perioden etter 2015, hvor mange nå søker videregående opplæring for voksne, mens de fortsatt er i eller har avsluttet introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger

Kompetansebyggeren Vestfold - økonomisk resultat

KBV ble etablert 1. januar 2014 og er en sammenslåing av tidligere Kompetansebyggeren Tønsberg Ressurs, ved Greveskogen videregående skole, og Kompetansesenteret, ved Sandefjord videregående skole. Målet er å drive opplæring tilpasset voksne innenfor videregående skole nivå i Vestfold. KBV hadde en netto justert budsjettramme i 2017 på 30,0 mill kroner fratrukket budsjetterte inntekter for eksternt salg. Eksternt salg, både til NAV, og andre offentlige virksomheter, og privatister utgjorde ca 15,5 mill kroner i 2017. Dette tilsvarer ca 34 % av totale inntekter/ramme for virksomheten. Det akkumulerte mindreforbruket i 2017 er på 6,4 mill kroner. Mindreforbruket er akkumulert over tid. Virksomheten har et isolert mindreforbruk i 2017 på 1,0 mill kroner. Dette skyldes blant annet sykelønnsrefusjoner og større inntekter enn budsjettert.

7.2.4 Andre virksomheter

Budsjettområdet omfatter følgende virksomheter med hhv budsjett, regnskap og avvik:

VIRKSOMHET *Beløp i mill kroner*	***Vedtatt budsjett***	***Justert budsjett inkl overført mindreforbr***	***Akkumulert resultat***	***Overført fra 2016***	***Isolert resultat 2017***
Skiringssal Folkehøyskole	-1,3	-1,0	0,6	0,3	0,3
OT/PPT	36,7	37,8	1,3	0,2	1,1
SMI-skolen	27,5	30,3	0,7	2,4	-1,7
Karrieresenteret	2,1	3,5	1,2	0,8	0,4
Melsom gård	-0,8	-1,3	0,2	-0,5	0,7
Færder ressurs	0,0	2,3	0,5	2,3	-1,8
Fagskolen i Vestfold	13,4	15,1	6,4	1,6	4,8
Sum	**77,6**	**86,8**	**10,9**	**7,1**	**3,8**

Tabell 7-6 viser budsjett og resultater for enhetene på budsjettområdet

Skiringssal Folkehøyskole

Skolen hadde i 2017 et mindreforbruk på 0,6 mill kroner. Skolen har styrt mot mindreforbruk i 2017 for å dekke rammetrekk knyttet til tidligere investeringer i bygg på 1,3 mill kroner. Mindreforbruket utover rammetrekket skyldes blant annet høyere elevtall enn forventet.

Skolen har i begge skoleårene i 2017 opprettholdt fullt linjefagstilbud med syv linjer samt valgfag, studieturer, linjefagsturer og seminarer som planlagt. Det har vært en liten elevtallsøkning i 2017. Ved utgangen av 2017 var det 98 elever på skolen, mens skoleåret 2016/2017 ble avsluttet med 87 elever.

Oppfølgings- og PP-tjenesten (OT/PTT)

Oppfølgings- og PP-tjenesten omfatter lovpålagt Pedagogisk-/psykologisk tjeneste (PPT) og Oppfølgingstjenesten (OT). PPT er en lovpålagt tjeneste rettet mot ungdom i videregående opplæring, med hovedformål å utarbeide sakkyndige vurderinger knyttet til tilrettelegginger og spesialundervisning. PPT gjennomfører også kompetanseheving av skolepersonale innen tema som psykisk helse og andre lærevansker, samt samtaler med grupper av elever som strever med sin psykiske helse. Det er jobbet systematisk, sammen med skolene, for å bedre elevers muligheter i den ordinære opplæringen og å få ned antallet som mottar spesialundervisning. I løpet av skoleåret 2016/2017 ble antallet sakkyndige vurderinger for spesialundervisning redusert til 468 (fra 507 2015/2016). OT er et lovpålagt tilbud til ungdom som ikke har søkt, som har takket nei til, eller avbrutt videregående opplæring. OT's definerte målgruppe er all ungdom mellom 15 og 21 år som står uten opplæringsplass eller arbeid. Målet er å få ungdommen tilbake til et opplæringstilbud eller i arbeid. I løpet av skoleåret 2016/2017 registrerte og kontaktet OT 2105 (2331 i 2015/2016) ungdommer, hvorav 961 (1028 i 2015/2016) personer viste seg å være i målgruppen for OT. OT samarbeider tett med skolene i forbindelse med satsingen på fire-årsløpet. Virksomheten satte av 2,5 årsverk til dette arbeidet skoleåret 2016-2017. OT/PPT hadde et akkumulert mindreforbruk på 1,3 mill kroner og det isolerte mindreforbruket var på 1,1 mill kroner i 2017. Overført mindreforbruk fra 2017 var 0,2 mill kroner.

Skolen for sosiale medisinske institusjoner (SMI)

SMI-skolen ivaretar fylkeskommunens ansvar for å gi undervisning til elever i institusjon på grunnskole- og videregående nivå. I tillegg er SMI en alternativ opplæringsarena for elever som har enkeltvedtak om dette. Skolens overordnede mål er å gi individuell, trygg og tilpasset undervisning i faser av skoleløpet hvor helsemessige årsaker forhindrer eleven fra å delta på ordinær læringsarena. Opplæringen finner sted på lokaler på Melsom, Sykehuset i Vestfold, Tønsberg og Kysthospitalet. SMI-skolen hadde et akkumulert mindreforbruk på 0,7 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et isolert merforbruk på 1,7 mill kroner. Overført mindreforbruk i 2016 var 2,4 mill kroner. Det isolerte merforbruket har bakgrunn i økt antall elever fra videregående skoler og økt antall elever på Kysthospitalet. Dette har ført til økt bruk av lærertimer. Driften i skoleåret 2017/2018 er for høy i forhold til vedtatt budsjettramme, og virksomheten planlegger tiltak for å tilpasse dette.

Karrieresenteret Vestfold

Karrieresenteret Vestfold ble opprettet i 2009 og drives sammen med NAV Vestfold. Karrieresenteret tilbyr karriereveiledning til alle i Vestfold over 19 år. Foruten utdannings- og yrkesveiledning til personer som tar kontakt med senteret, har senteret en viktig funksjon når det gjelder veiledning av voksne som søker videregående opplæring. Senteret har et samarbeid med andre virksomheter for å få arbeidsledig ungdom til å fullføre videregående opplæring. I oktober 2016 ble Larvik kommune, som en av fem i landet, tildelt et integreringsmottak som et ledd i arbeidet med tidlig integrering av asylsøkere. Dette er et nasjonalt prøveprosjekt, der karriereveiledning av de nyankomne asylsøkerne er en viktig del av deres heldagsprogram. Karrieresenteret mottar øremerkede midler fra Kompetanse Norge (KN) som finansierer dette. Prosjektet er planlagt gjennomført også i 2018. Karrieresenteret har i 2017 gjennomført 1 671 veiledningssamtaler med 1 244 unike brukere. Senteret har gjennomført 46 kurs og arrangementer for veisøkere med til sammen ca. 800 deltakere. Det ble også arrangert seminarer/fagdager for rådgivere i skolen, veiledere i NAV samt andre interessenter med til sammen ca 450 deltakere. Karrieresenteret hadde i 2017 et akkumulert mindreforbruk på 1,2 mill kroner, noe som tilsvarer et isolert mindreforbruk på 0,4 mill kroner. Overført mindreforbruk fra 2016 var 0,8 mill kroner. Finansieringen av virksomheten er delt mellom fylkeskommunen, øremerkede midler fra KN og NAV.

Melsom Gård

Melsom Gård har ved utgangen av 2017 et akkumulert positivt resultat på 0,2 mill kroner.

Færder ressurs

Kursvirksomheten ved Færder videregående skole består av høyspentkurs for skipselektrikeroffiserer og maskinromoffiserer, i tillegg til enkelte spesialtilpassede kurs. Virksomheten hadde et akkumulert mindreforbruk på 0,5 mill kroner i 2017, noe som tilsvarer et

isolert merforbruk på 1,8 mill kroner. Redusert etterspørsel etter en del kurs gjør at det er behov for omstilling og redusert aktivitet.

Fagskolen i Vestfold (FiV)

FiV ligger i Horten og har flere yrkesrettede utdanninger innen helsefag og elektrofag. Fagskoler ligger på samme nivå i utdanningssystemet som universiteter og høyskoler. Fagskoler gir høyere yrkesrettet utdanning og forbereder sine studenter på å bli ledere innenfor sine fagområder. Offentlige fagskoler finansieres via rammetilskudd beregnet etter det totale antall studenter to år tilbake i tid. Fagskolens rammer over statsbudsjettet i 2017 var basert på elevtall høst 2015. Høsten 2015 og høsten 2016 tok ikke FiV opp studenter til maritime offisersutdanninger pga NOKUTs revisjon av disse utdanningene. Skolen planlegger å starte opp med dekks- og maskinoffisersutdanningene i 2019. Reduksjon i antall maritime studenter har ført til en reduksjon i utgifter og en større ramme i 2017 enn hva aktiviteten skulle tilsi. Skolen har som følge av gjeldende finansieringsordning for 2017, bevisst styrt mot et mindreforbruk.

Fagskolen i Vestfold hadde et mindreforbruk på 6,5 mill kroner i 2017 som planlegges benyttet til oppstart av maritime fordypninger i 2019 hvis det blir overført til virksomhetens budsjett.

Fylkestinget i Telemark og i Vestfold har vedtatt en anmodning fra styret for Fagskolen i Telemark og fra styret for Fagskolen i Vestfold om å utrede en fusjon av de to skolene. En arbeidsgruppe med de to styrelederne, de to rektorene og en rådgiver fra hver av skoleeierne har startet prosessen i 2017. Arbeidsgruppen vil bli utvidet med tillitsvalgte ila 2018. Den foreløpige framdriftsplanen viser 1.1.2020 som tidspunkt for når fusjonen skal være gjennomført med fylkeskommunen Vestfold - Telemark som den fremtidige eier av fagskolen i regionen.

7.2.5 Opplæring i kriminalomsorgen

Fylkeskommunen er faglig og administrativt ansvarlig for opplæring av innsatte i fengsel i Vestfold. Opplæringen finansieres av øremerket tilskudd fra staten. Opplæringsansvaret er lagt til Thor Heyerdahl, Færder og Horten videregående skoler. Kriminalomsorgen hadde i 2017 et samlet akkumulert mindreforbruk på 1,2 mill kroner. Fordi dette er øremerkede midler, er mindreforbruket satt i fond og vises ikke i resultatoversikten. For å beholde opparbeidet mindreforbruk må fylkeskommunen søke fylkesmannen i Hordaland om å få dette overført til nytt år. Opparbeidede merforbruk i fengselsundervisningen må sektoren selv finansiere.

7.2.6 Utdanning stab

Utdanningsavdelingen (Utdanning stab) består av administrasjon for fagopplæring, skole, inntak og eksamen. Regnskapet totalt viser et merforbruk på 1,0 mill kroner. Dette skyldes i hovedsak økte lønnskostnader og driftsutgifter som skulle vært belastet «Fellesoppgaver».

7.2.7 Fellesoppgaver

«Fellesoppgaver» består av utgiftsposter som er felles for hele utdanningssektoren og som det ikke er hensiktsmessig at virksomhetene håndterer hver for seg. I budsjettområdet inngår programvare og lisenser som er felles for sektoren, ulike pedagogiske aktiviteter og tiltak, personaltiltak, fellesannonser for skolene osv. Området omfatter også kjøp og salg av elevplasser, utgifter til prøvenemnder, eksamensdrift og spesialundervisning i private skoler. Budsjettområdet omfatter videre midler til større vedlikehold på de videregående skolene. Tabellen under viser mer-/mindreforbruket i 2017 for de ulike hovedområdene. En del av midlene håndteres gjennom overføringer til virksomhetene, noe som gir en reduksjon i budsjett fra «vedtatt» til «justert» (gjelder «Felles budsjettposter og buffer»).

FELLESOPPGAVER *Beløp i mill kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Avvik just.budsj.-regnskap***
Felles budsjettposter til fordeling	8,1	19,7	46,7	11,7
Fellesutgifter - lisenser, IKT, div drift	27,2	24,9	24,7	-2,4
Gjesteelever, grunnskoleopplæring, prøvenemnder, privatisteksamen, mv	9,5	9,3	11,0	-0,3
Større vedlikehold	10,5	19,3	13,7	8,9
Sum	**55,3**	**73,2**	**96,1**	**17,9**

Tabell 7-7 viser mer-/mindreforbruket i 2017 for de ulike hovedområdene

Budsjettområdet for fellesoppgaver endte med et samlet mindreforbruk på 17,9 mill kroner i 2017. Det framgår av tabellen over at det store mindreforbruket skyldes to av hovedområdene.

«Felles budsjettposter til fordeling» har et mindreforbruk på 11,7 mill kroner. Utdanningssektorens budsjettramme for 2017 ble økt med til sammen 9,5 mill kroner i forbindelse med fylkestingets behandling. Disse midlene ble samlet på denne budsjettposten og har hatt et mindreforbruk i 2017 på ca 4,5 mill kroner. Disponeringen har vært behandlet i egne politiske saker i HU gjennom året, og noen av tiltakene gir ikke kostnadsmessig helårseffekt før i 2018. Dette gjelder spesielt midlene til Vg3 fagopplæring i skole og midler til styrking AHT. Sektoren har vært forsiktig i sin disponering av midlene på dette hovedområdet i 2017 på grunn av det rapporterte merforbruket på budsjettområdet «Opplæring i bedrift». Det har vært rapportert et mulig merforbruk på 9 mill kroner gjennom året, mens det endelige resultatet ble 5,9 mill kroner. Mindreforbruket på «Felles budsjettposter» er tilstrekkelig til å dekke dette.

Området «større vedlikehold» har hatt en total budsjettramme i 2017 på 19,3 mill kroner inklusive overført mindreforbruk på 4,3 mill kroner fra 2016. Rammen ble økt fra 10 til 15 millioner kroner i vedtatt budsjett for 2017. Dette skyldes aktiviteten med å rehabilitere låven ved Melsom vgs. Av det totale mindreforbruket på 8,9 mill kroner er 1,2 mill kroner et reelt mindreforbruk, 6,3 mill kroner skyldes prosjekter som er startet, men ikke ferdigstilt, mens 1,3 mill kroner skyldes prosjekter som ikke er påbegynt pr 31.12. Ved en evt overføring av mindreforbruket til 2018, vil ubrukte midler bli brukt til nye vedlikeholdsprosjekter. Prosjekter prioriteres i henhold til tiltakene som er listet opp i virksomhetenes vedlikeholdsplaner og vurderes i samråd med eiendomsseksjonen.

7.2.8 HU disposisjonskonto

Fylkestinget vedtok i sak 44/17 «Regnskaps- og aktivitetsrapport pr 1. tertial 2017» en avsetning på 4 millioner kroner til investering i utstyr/minibusser i de videregående skolene i 2017. Midlene ble satt av på HU sin disposisjonskonto og forslag til disponering av midlene ble behandlet i HU i sak 46/17 den 20. september. De ble i sin helhet overført i budsjettrammen til virksomhetene i 2017, men ved avslutningen av regnskapet pr 31.12 er det estimert at ca 1,3 mill kroner enda ikke er regnskapsført ute på skolene, dvs at de inngår i sektorens totale mindreforbruk.

7.3 Mål og måloppnåelse

Et av hovedmålene til Vestfold fylkeskommune er at flest mulig skal fullføre og bestå videregående opplæring. Det er mange faktorer som påvirker dette. En av faktorene som er påvist å ha stor betydning for læringsresultater, er muligheter for medvirkning. Det er derfor et mål at alle skoler har en økende andel elever som er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene.

Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem, og skolene er dessverre en arena hvor mobbing foregår. Læringsmiljøsenteret Universitetet i Stavanger publiserte i januar 2017, på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet og Helsedirektoratet, rapporten «*Å bli utsatt for mobbing, en kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak».* Kunnskapsoppsummeringen bekrefter at barn og unge har behov for å bli verdsatt og å være en del av et sosialt fellesskap og for å

oppleve trygghet og tilhørighet. Det understrekes at dette er helt avgjørende for den kognitive, psykologiske og sosiale utviklingen, herunder læring.

Videre er god kvalitet i opplæringen viktig, og derfor er det også utarbeidet måltall for karakterer i utvalgte fag.

Fra elevundersøkelsen 2016 ble ordlyden endret i flere spørsmål, også i spørsmålene knyttet til resultatmål 2.5 og 2.6. Resultatene per skole for de nye spørsmålene knyttet til 2.5 og 2.6 vil bli gjennomgått etter tabellen.

Resultatmål

Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Måltall		
			Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
2.1	Fullføre og bestå[3]	Andel elever, lærlinger som fullfører og består innen fem år skal minst være	71,5 %	75 %	73,1 %
2.2	Sluttet vgs	Andelen som slutter i løpet av skoleåret skal være mindre enn	2,6 %	3,9 %	2,4 %
2.3	Avbrudd lærlinger og lærekandidater	Andelen som avbryter opplæring i bedrift skal være mindre enn	7,7 %	6,5 %	8,9 %
2.4	Elevmedvirkning	Skoler med økende andel elever som er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene.	40 %	100 %	50 %
2.5	Mobbing, elever	Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet av andre elever	50 %	100 %	-
2.6		Skoler med synkende andel elever som oppfatter å være mobbet av voksne på skolen	20 %	100 %	-
2.7	Karakterer	Snittkarakter i eksamen norsk, Vg3, skal ligge over landsgjennomsnittet med minst	-0,2	0,1	-0,1
2.8		Snittkarakter i tverrfaglig eksamen, lokalt gitt yrkesfag skal minst være	3,9	3,74	3,78
2.9		Snittkarakter i matematikk, yrkesfag vg1, standpunkt skal minst være	3,4	3,26	3,4
2.10		Snittkarakter i matematikk, studieforberedende, vg1, standpunkt skal minst være	3,4	3,25	3,4

Tabell 7-8 viser utdanningssektorens resultatmål

[1)] Hevinger i 2017 er beregnet 5. feb 2018. Hevinger i 2016 er beregnet 7.feb 2017, mens hevinger 2015 er per 4. feb 2016.

Fullføre og bestå mv (resultatmål 2.1)

Andelen elever og lærlinger som fullførte og besto etter fem år var 71,5 % i Vestfold for 2011-kullet[4]. Dette er en negativ endring fra året før hvor tilsvarende resultat for 2010-kullet var rekordhøyt med 73,1 %. Fjorårets resultater var også for første gang bedre enn landsgjennomsnittet. Nedgangen i Vestfolds resultater er 1,6 prosentpoeng fra i fjor. Svingninger fra år til år er å forvente, det viktigste er at utvikling over tid er positiv. Dette kan bekreftes ved trendlinjen- markert med blå prikker- i figuren nedenfor. Resultatet for Vestfold ligger fortsatt under målsettingen, som for 2017 var 75 %. Utviklingen siden 2002-kullet illustreres i figuren nedenfor.

[3] Skoleporten, offentlige skoler
[4] Tall fra Skoleporten

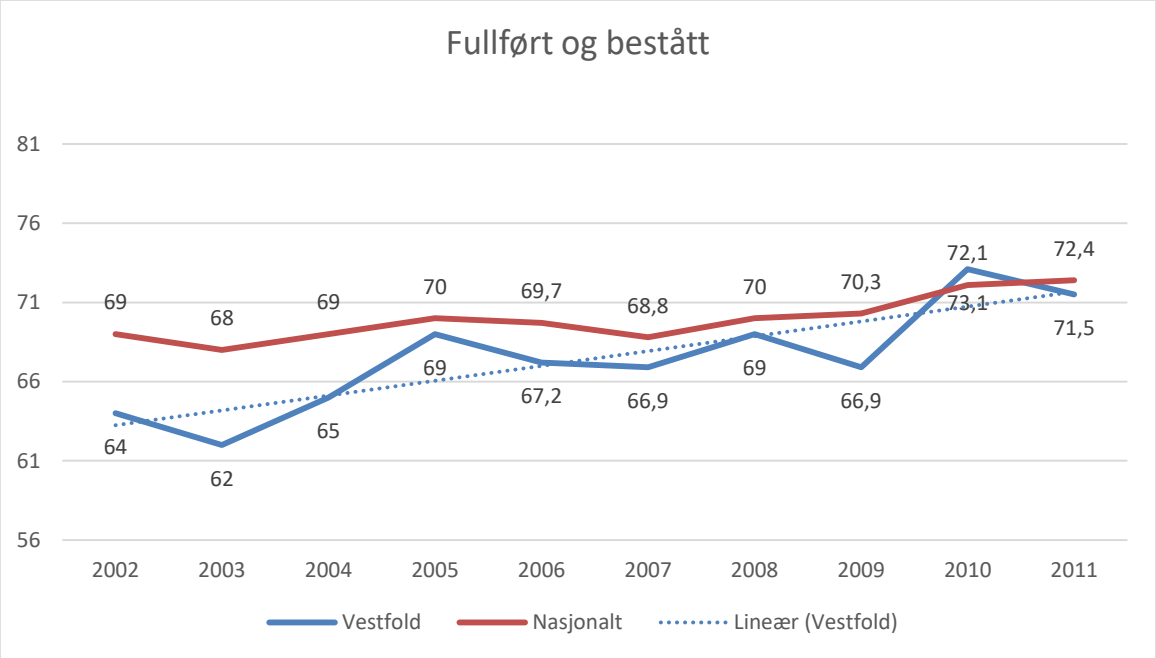

Figur 7-3 viser resultater fullført og bestått 2002 - 2010

Fylkesrådmannen er tilfreds med den positive trenden fra 2002-kullet, men målet om 75 % fullført og bestått er fortsatt ikke nådd. Nasjonale og regionale satsinger som *Program for bedre gjennomføring*, *Det 4-årige løpet* og *Regional plan for helhetlig opplæring* forventes å gi resultater på lang sikt. Fylkesrådmannen understreker betydningen av at Vestfold fylkeskommune holder fast ved de iverksatte tiltak, både for fortsatt økning i fullført og bestått og for å stabilisere måloppnåelsen på et høyt nivå.

Elever som består opplæringen i henhold til individuell opplæringsplan inngår ikke i andelen som fullfører og består per definisjon, men elevene er en del av elevgrunnlaget når indikatoren beregnes. Dette fører til at rapportert måloppnåelse for fullført og bestått er noe lavere enn det reelle resultatet. Dette gjelder for alle fylker.

Sluttet videregående skole (resultatmål 2.2)
Fra og med 2017 har Utdanningsdirektoratet endret på beregningsmetoden av indikatoren «sluttere» med tilbakevirkende kraft for resultatene i Skoleporten. Vi velger derfor å forholde oss til de nye tallene også for tidligere år, for å få sammenlignbare tall. Den nye metoden innebærer at nivået på sluttere er vesentlig lavere for enkeltfylker og for hele landet i sum. Resultatmålet på 3,9 % vil derfor kunne oppleves som et lite ambisiøst nivå. Dette nivået ble valgt før den nye beregningsmetoden ble kjent, og på bakgrunn av nivået på sluttere ved den opprinnelige beregningsmetoden.

Andelen Vestfold-elever som sluttet i skoleåret 2016/2017 var 2,6 %. Dette er liten økning på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med året før, men er samtidig klart bedre enn resultatmålet på 3,9 %. Resultatene for Vestfold er også bedre enn landsgjennomsnittet, hvor andelen som sluttet i 2017 var 3,9 %. Flere tiltak i sektoren, herunder *Program for bedre gjennomføring* og *Det 4-årige løpet*, retter seg mot å redusere andelen som slutter videregående opplæring, på sikt. Fylkesrådmannen er tilfreds med det lave nivået på antall elever som slutter i Vestfold og den reduksjonen som har funnet sted de siste årene.

Avbrudd lærlinger og lærekandidater (resultatmål 2.3)
Avbrudd for lærlinger brukes vanligvis i omtalen av personer som av ulike årsaker har et opphold i læretiden, men som planlegger å fortsette løpet. Mens *Avbrudd* knyttet til resultatmålet retter

seg mot antall hevinger. En heving av kontrakten er per definisjon en person som avslutter læreløpet uten å avlegge fagprøve.

Det er et etterslep på registrering av hevinger og registreringer av kontrakter, dette fører til tilbakedateringer og tallene vil derfor aldri bli helt *endelige*. De siste årene har stadig flere yrkesfagelever kommet direkte ut i lære etter Vg2. Fra 2014 til 2016 økte denne andelen fra 30 % til 36 %. I 2017 var andelen fortsatt 36 %.

Andelen lærlinger og lærekandidater som avbryter opplæring i bedrift ble beregnet til 7,7 % i 2017[5]. Dette er en reduksjon sammenlignet med fjorårets tall på 8,9 %, men er fortsatt lavere enn resultatmålet på 6,5 %.

Reduksjon av antall avbrudd av lærekontrakter har vært et satsningsområde gjennom flere år i Vestfold og det har vært en betydelig reduksjon i andelen hevinger totalt sett de siste fem-seks årene. Det er naturlig at antall hevinger svinger noe fra år til år. Fylkesrådmannen er fornøyd med reduksjonen i andel hevinger, men presiserer at dette fortsatt er et prioritert område og at langsiktig arbeid forventes å gi resultater. Målet er et stabilt lavt nivå på andel hevinger.

Elevmedvirkning (resultatmål 2.4)
November 2014 vedtok fylkestinget et nytt resultatmål for elevmedvirkning med virkning fra og med 2015. Det nye resultatmålet er forenlig med de nye spørsmålene i *Elevundersøkelsen* og legger vekt på at alle skolene skal ha en positiv utvikling i arbeidet med elevmedvirkning. Figuren nedenfor viser resultatene fra elevundersøkelsen på spørsmålet om i hvilken grad elevene er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene.

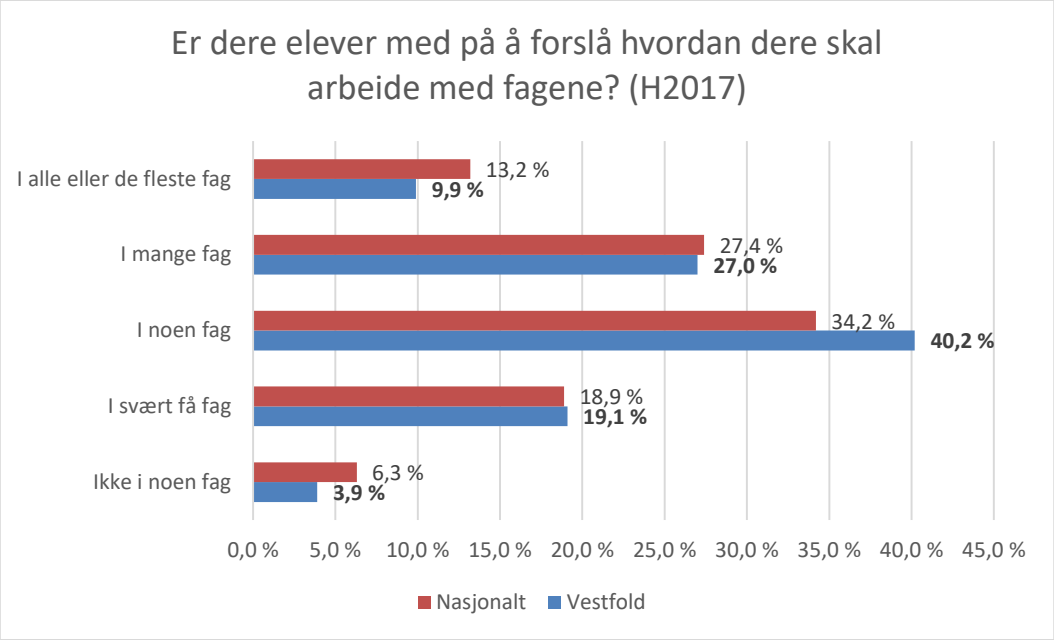

Figur 7-4 viser resultater fra Elevundersøkelsen.

Vestfold har noe lavere andel elever som opplever at de medvirker i «alle eller de fleste fag», sammenlignet med landsgjennomsnittet, men sammenlignet med landsgjennomsnittet er det en vesentlig lavere andel av elevene i Vestfold som gir uttrykk for at de *ikke medvirker i noen fag*. Figuren viser videre at den nasjonale er andelen av de som oppgir at de ikke medvirker i noen fag 6,3 %, mens i Vestfold er denne andelen 3,9 %.

Det er ulik grad av elevmedvirkning og ulik utvikling de siste årene, fra skole til skole. Dette illustreres i følgende figur hvor de to svarkategoriene «i mange fag» og «de aller fleste fag» er summert og presentert for årene 2015-2017. Resultatmålet for sektoren er at alle de

[5] Antall hevinger fordelt på antall gjennomsnittlige lærekontrakter per 7.feb. 2017

videregående skolene skal ha en positiv utvikling i elevmedvirkning. Målet er dermed definert som 100 %.

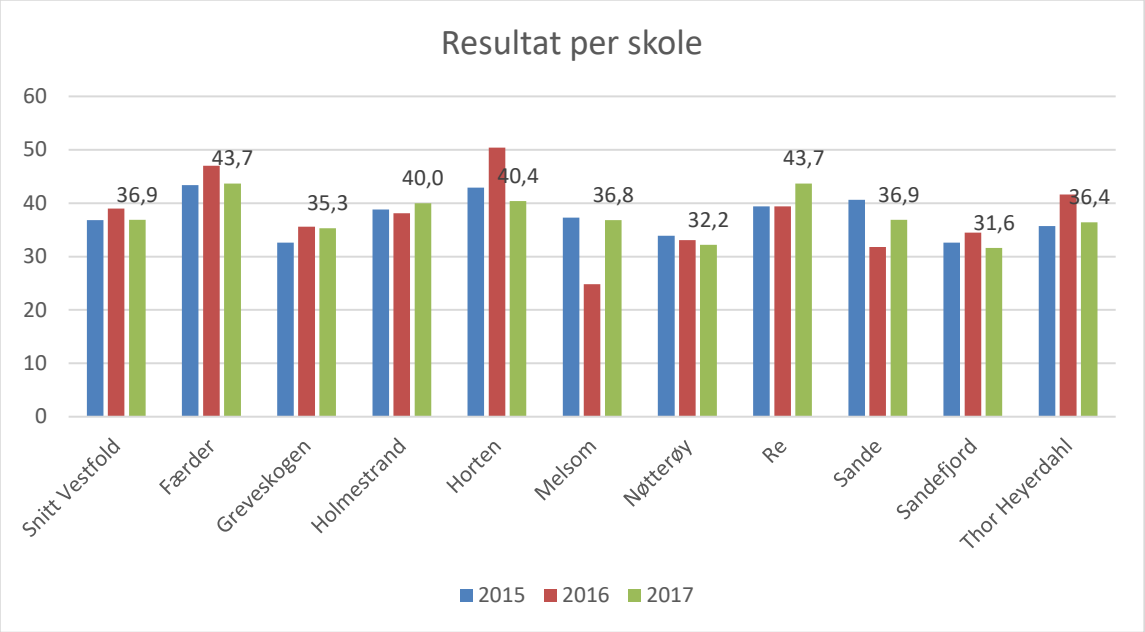

Figur 7-5 viser utvikling i elevmedvirkning knyttet til fagene fordelt på enkelte skole fr 2015 til 2017. 2017-tall er markert.

Fire av ti skoler i Vestfold har en økende andel elever som opplever at de er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene. Det vil si at resultatet er 40 %, og sektoren oppnår dermed ikke målet om 100 %. Som figurer viser, så svinger resultatene mye fra 2015 til 2017 på skolene.

Mobbing, elever (resultatmål 2.5 - 2.6)
Arbeidet med å forebygge mobbing er høyt prioritert av skolene og skoleeier. Skolene har laget planer for hvordan de skal ivareta elever som opplever mobbing og hvordan mobbing kan forebygges. Elevundersøkelsen, som gir rektor og administrasjonen tilgang til resultater på gruppe-/ klassenivå, gir kunnskap om hva mobbingen kan handle om. Dette bidrar til at skolene kan følge opp resultater og iverksette presise tiltak. Dette arbeidet følges opp både i styringsmøter og andre samarbeidsmøter mellom sektordirektøren og skolene.

Spørsmålsformuleringen knyttet til resultatmål 2.5 er fra og med 2016 endret fra «har du opplevd å være mobbet de siste månedene» til «har du opplevd å være mobbet av andre elever på skolen». Det er også gjort endringer i formuleringer i elevundersøkelsen som påvirker resultatmål 2,6. Tidligere var spørsmålet «har du opplevd å blitt mobbet av en lærer», mens det nå er «har du opplevd å være mobbet av voksne på skolen». Disse endringene i spørsmålsformuleringene påvirker svarprosentene og gjør at resultatene i 2016 og 2017 ikke er direkte sammenlignbare med 2015 og tidligere, og derfor vil følgende avsnitt kun referer til resultater i 2016 og 2017.

Resultatmål 2.5: mobbing av andre elever
I følgende figur vises svarprosenten på de fem ulike svarkategoriene for Vestfold og det nasjonale snittet for 2017 knyttet til mobbing av andre elever.

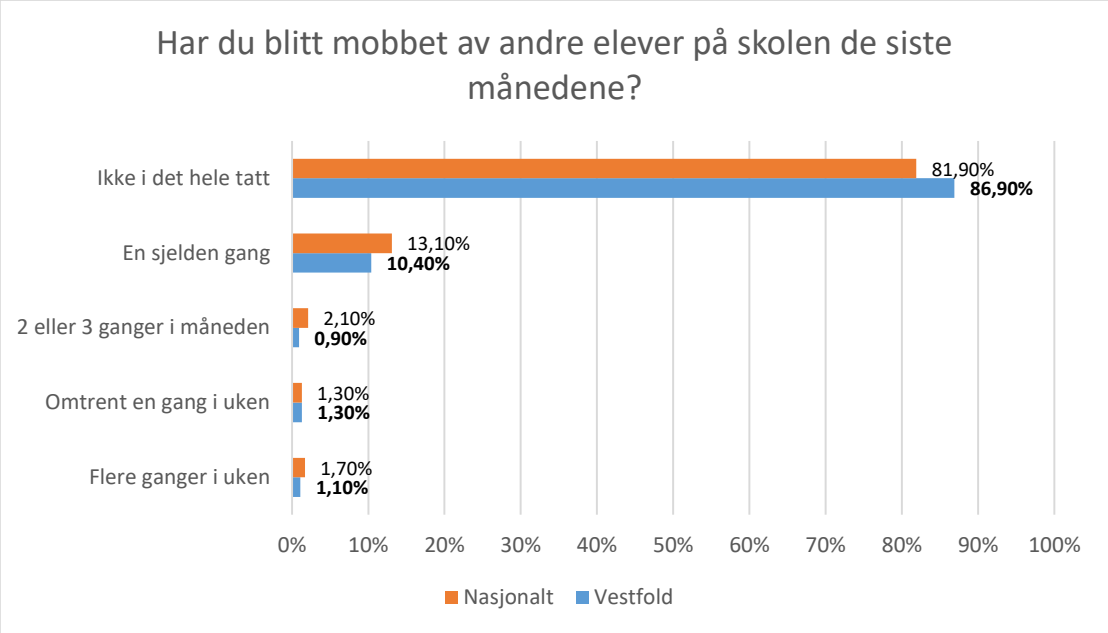

Figur 7-6 viser svarprosent knyttet til mobbing av andre elever

Det er en større andel av elevene i Vestfold, sammenlignet med landsgjennomsnittet, som ikke i det hele tatt opplever å være mobbet av andre elever på skolen. Resultatene for landsgjennomsnittet og Vestfold er hhv 81,9 og 86,9 %, det vil si en differanse på 5 prosentpoeng i favør Vestfold.

Sektorens resultatmål 2.5 knyttet til mobbing av andre elever er at alle videregående skoler skal ha en reduksjon i andelen elever som opplever mobbing av andre elever på skolen. Målet er dermed formulert som 100 %. Figuren nedenfor viser utviklingen per skole fra 2016 til 2017.

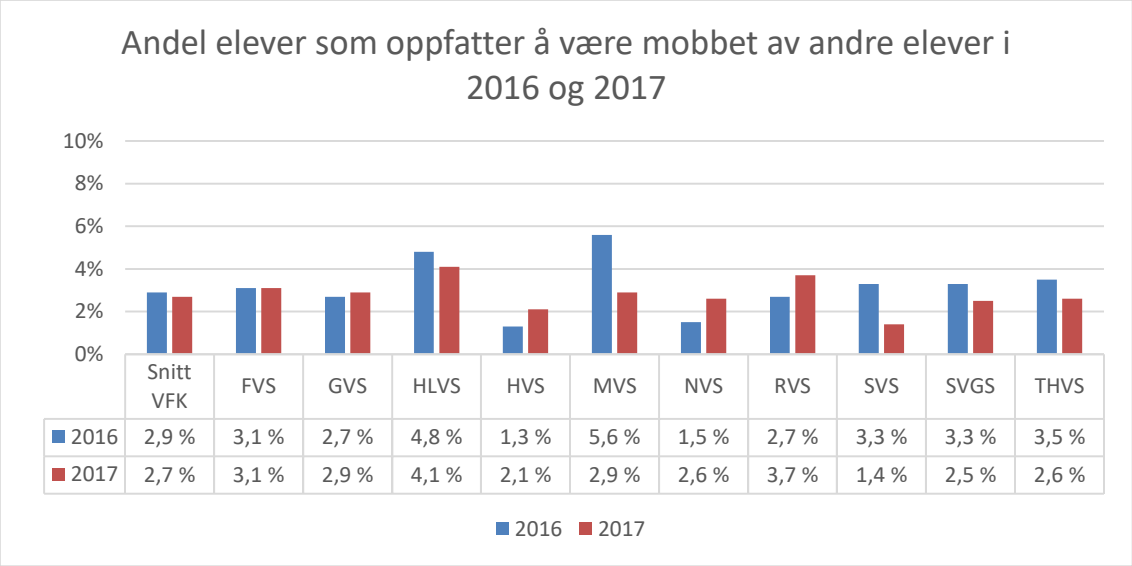

	Snitt VFK	FVS	GVS	HLVS	HVS	MVS	NVS	RVS	SVS	SVGS	THVS
2016	2,9 %	3,1 %	2,7 %	4,8 %	1,3 %	5,6 %	1,5 %	2,7 %	3,3 %	3,3 %	3,5 %
2017	2,7 %	3,1 %	2,9 %	4,1 %	2,1 %	2,9 %	2,6 %	3,7 %	1,4 %	2,5 %	2,6 %

Figur 7-7 viser utvikling per skole ifht mobbing av andre elever

Det er definert som å være mobbet av andre elever hvis eleven har svart bekreftende på en av tre følgende svaralternativer om hvorvidt de har vært mobbet av andre elever de siste månedene:

- 2- eller 3 ganger i måneden
- Omtrent 1 gang i måneden
- Flere ganger i uken

Resultatene fordeler seg noe ulikt fra skole til skole. Det er fem skoler som har en reduksjon i andel elever, en skole som har ingen endring, samt fire skoler som har en økning i andel elever som opplever å være mobbet av andre elever. Oppfyllelse av resultatmål 2.5 er dermed 50 %.

Resultatmål 2.6: Mobbing av voksne på skolene

Følgende figur illustrerer hvordan svarene fordeler seg på de ulike svaralternativene for Vestfold og for landet sett under ett.

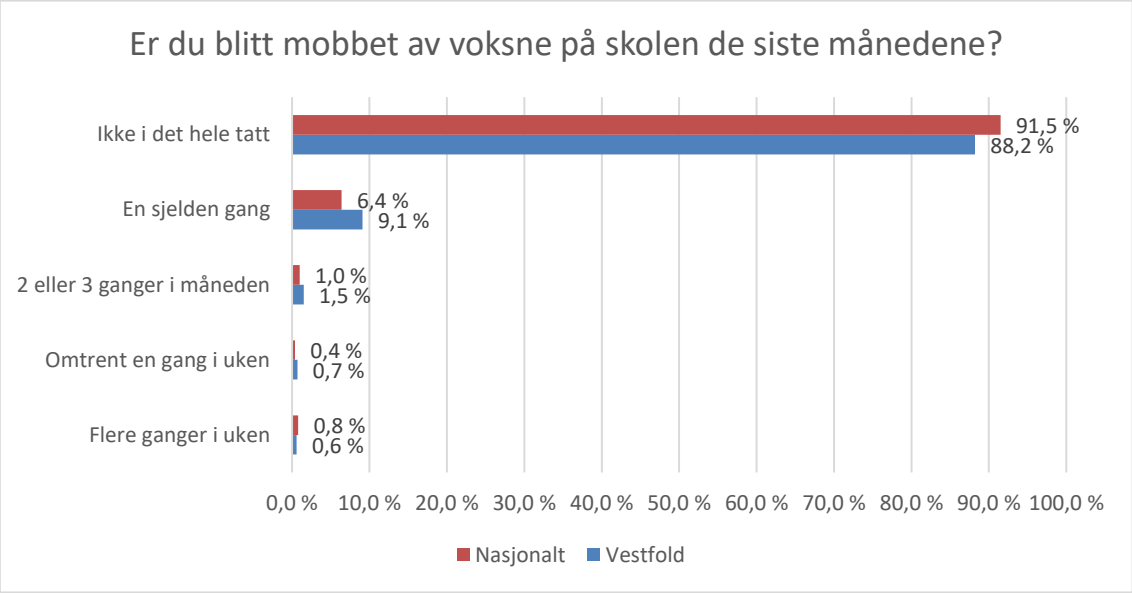

Figur 7-8 viser svar på spørsmål om elever er mobbet av voksne

Sammenlignet med landsgjennomsnittet har Vestfold noe lavere andel av elever som ikke i det hele tatt opplever å være mobbet av voksne på skolen i 2017.

Sektorens resultatmål 2.6 knyttet til mobbing av voksne er at alle videregående skoler skal ha en reduksjon i andelen elever som opplever mobbing av voksne på skolen. Målet er dermed formulert som 100 %. Figuren nedenfor viser utviklingen per skole fra 2016 til 2017.

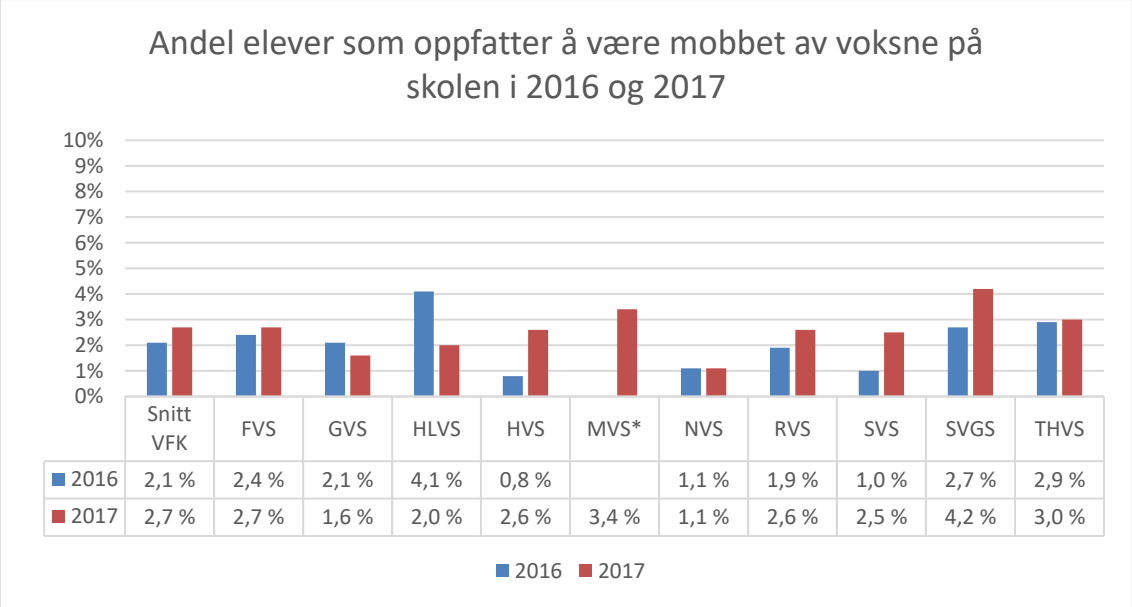

	Snitt VFK	FVS	GVS	HLVS	HVS	MVS*	NVS	RVS	SVS	SVGS	THVS
2016	2,1 %	2,4 %	2,1 %	4,1 %	0,8 %		1,1 %	1,9 %	1,0 %	2,7 %	2,9 %
2017	2,7 %	2,7 %	1,6 %	2,0 %	2,6 %	3,4 %	1,1 %	2,6 %	2,5 %	4,2 %	3,0 %

Figur 7-9 viser andel elever som opplever å være mobbet av voksne på skolen. *Fullstendige resultater for Melsom vgs fremkommer ikke i offentliggjort materiale fra Udir grunnet få observasjoner.

Det er definert som å være mobbet av voksne hvis elever har svart bekreftende på en av tre følgende svaralternativer om hvorvidt de har vært mobbet av voksne på skolen de siste månedene:

- 2- eller 3 ganger i måneden
- Omtrent 1 gang i måneden
- Flere ganger i uken

Figuren viser videre at det er en variasjon fra skole til skole, hvor Nøtterøy vgs peker seg positivt ut med den laveste andelen på 1,1 % både i 2016 og 2017. Det er kun to skoler som har en målbar reduksjon i andel elever som opplever å være mobbet av voksne på skolen. Dette tilsvarer en oppnåelse på 20 %, mens måltallet er 100 %.

Det er høy bevissthet i videregående opplæring i Vestfold på den nære sammenheng mellom læringsmiljø og resultater. Det foregår et langsiktig og kontinuerlig arbeid med overordnet mål å sikre alle elevene i de videregående skolene i Vestfold et godt læringsmiljø som grunnlag for gode resultater. Det er fortsatt store forskjeller i resultatene blant de ulike skolene og Vestfold sett under ett. Med tanke på den nære sammenhengen mellom godt læringsmiljø og gode resultater, er dette en utfordring som fortsatt vil prioriteres høyt i det videre arbeidet.

Karakterer (resultatmål 2.7 - 2.10)
Gjennomsnittskarakteren i eksamen for hovedmål norsk var 3,4. Det betyr at Vestfold ligger under nivået til landsgjennomsnittet som var 3,5, og dermed 0,2 under måltallet som sier at vi skal ligge 0,1 høyere enn landssnittet.

Gjennomsnittskarakteren i tverrfaglig eksamen yrkesfag har utviklet seg positivt de tre siste årene, og resultatet i 2017 var et karaktersnitt 3,9, og er dermed høyere enn måltallet på 3,74.

Snittkarakterene i matematikk yrkesfag (standpunkt) var likt i 2017 som i 2016, da resultatet var 3.4. Dermed er resultatet fortsatt høyere enn resultatmålet på 3,26. Snittkarakteren i matematikk studieforberedende Vg1 (standpunkt) var også likt i 2017 som i 2016, da resultatet var 3,4. Dermed er den gjennomsnittlige standpunktkarakteren høyere enn resultatmålet på snittkarakter 3,25.

Det eksisterer ikke offisielle data for standpunkt- og eksamensresultater med mer enn ett desimal, og det blir dermed noe upresise analyser sammenlignet med resultatmålene som inneholder to desimaler. Resultater knyttet til tverrfaglig eksamen beregnes ut fra datamateriell internt i Vestfold fylkeskommune.

Direktøren har i styringssamtaler med skolene en gjennomgang av karakterene og en drøfting av skolenes iverksatte tiltak.

Oppsummering

Det er iverksatt tiltak for å forbedre måloppnåelsen, se egen beskrivelse i avsnitt 7.5 *Satsinger i 2017*. Dette er tiltak som forventes å bidra positivt til forbedrede resultater. Fylkesrådmannen er særlig fornøyd med den positive endringen over tid, i andelen som fullfører og består, men understreker betydningen av å fortsatt holde fast ved de iverksatte tiltak for å oppnå stabilt gode resultater på lengre sikt.

7.4 Investeringsregnskap

INVESTERINGSREGNSKAP *Beløp i 1000 kroner*	***Start år***	***Slutt år***	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik just.bud - regnskap***	***Regnskap akk pr 2017***	***Total ramme inkl just.***
Utgifter:							
Færder vgs – avslutning	2015	2019	0	2 280	2 280	2 720	5 000
Larvik Arena mva-justering	2010	2018	-652	-500	152		
Ny Horten vgs	2014	2019	197 533	200 100	2 567	230 818	750 500
Ny Horten vgs-prisstigningsreserve	2017	2019	0	0	0	0	17 500
Sandefj. vgs - kroppsøvingslok.	2015	2018	688	1 000	312	688	60 000
Holmestrand vgs - verkstedbygg	2015	2017	3 104	2 868	-236	9 736	9 500
Re vgs - bibliotek og klasserom	2015	2017	17 947	18 904	957	28 069	29 000
Greveskogen vgs idrettsanlegg	2015	2018	692	1 600	908	1 022	3 500
Nøtterøy vgs, praksisrom	2016	2018	153	5 000	4 847	856	10 000
THVS gang- og sykkelveg	2016	2018	0	0	0	0	3 479
Sandefjord vgs - oppgradering	2017	2018	2 154	2 000	-154	2 154	200 000
Melsom vgs administrasjonsbygg	2017	2018	1 691	1 000	-691	1 691	6 500
Re vgs anleggsteknikk	2017	2018	334	2 000	1 666	334	12 000
Varslingssystem vgs	2017	2018	326	1 400	1 074	326	7 000
Diverse skolebyggprosjekter	2016	2018	12 675	12 596	-79	15 114	26 345
Utd.sekt. store utstyrskjøp	2017	2017	11 060	11 059	-1		
Sum utgifter prosjekter			**247 705**	**261 307**	**13 602**	**293 529**	**1 140 324**

Tabell 7-9 viser sektorens investeringer i 2017.

Færder vgs – avslutningsarbeider
I budsjettet for 2015 ble det bevilget 5,0 mill. kroner for kostnader knyttet til avslutningen av byggefasen og overgangen til fase III (reklamasjonsfasen) for perioden 2015-2019. Ved inngangen til 2017 er gjenstående midler 2,28 mill. kroner. Det har foreløpig ikke blitt fremsatt reklamasjonskrav som tilsier at restbeløpet vil bli brukt.

Larvik Arena mva-justering
Fram til 2018 har fylkeskommunen en justeringsrett for mva påløpt ved oppføringen av Arena-bygget. Justeringsinntektene endres ut fra leietakers bruk av lokalene.

Ny Horten vgs
Byggingen av ny skole i Horten er en sentral målsetting i vedtatt økonomiplan. I henhold til justert fremdriftsplan var byggestart i mai 2017 med ferdigstillelse juli 2019. Bygget er planlagt ferdig til bruk fra skolestart høsten 2019. Totalrammen for prosjektet inkludert tannklinikk er 750,5 mill. kroner. Horten kommune planlegger ny flerbrukshall/idrettshall i tilknytning til den nye skolen. Skolens behov for kroppsøvingslokaler vil bli ivaretatt her gjennom en langsiktig leieavtale med Horten kommune.

Fra byggestart i mai til slutten av desember 2017 er mye av grunnarbeidene ferdigstilt. Videre er montering av etasjeskiller ferdig opp til og med 2. etasje for seksjon 1. I seksjon 2 og 3 arbeides det med montering av trapp- og heissjakter. I seksjon 4 og 5 arbeides det med ferdigstillelse av grave- og betongarbeider. Ved årsskiftet ligger arbeidet samlet sett noe etter fremdriftsplan. Hovedentreprenør arbeider med mulighetene for forsering for ferdigstillelse i mai 2019.

Det er iverksatt en rekke tiltak for å forebygge og forhindre arbeidslivskriminalitet i prosjektet. Det er blant annet etablert et samarbeid mellom fylkeskommunen, hovedentreprenør og Skatt Sør om utveksling av informasjon om alle leverandører som er inne på prosjektet. Målet er å verifisere at

alle leverandører og arbeidstakere er registrert i riktige registre og at leverandørene overholder sine forpliktelser ovenfor norske skatte- og avgiftsmyndigheter.

I 2017 er 19 % av timene på prosjektet utført av lærlinger og 76 % av timene utført av faglærte. Prosjektets justerte budsjett for 2017 var 200 mill kroner. Ved årsavslutningen viser regnskapet et mindreforbruk på ca 2,5 mill kroner.

Prisstigningsreserve – Ny Horten vgs
For prosjektet Ny Horten vgs er det lagt til grunn at prosjektet kompenseres for prisstigning ved at gjenstående investeringsramme blir løpende justert for utviklingen i relevant byggekostnadsindeks. Utviklingen i indeksen avviker ikke vesentlig fra tidligere antagelser.

Sandefjord vgs – kroppsøvingslokaler
FT vedtok i sak 68/16 at kroppsøvingslokalene ved Sandefjord vgs skal utvides med 1,5 spilleflate. Prosjektet er begrunnet med et økende krav til kroppsøvingslokaler som følge av utvidelse av tilbudet innen idrett og toppidrett samt økt elevtall. Prosjektet har en total ramme på 60 mill kroner hvorav 30 mill kroner ble avsatt i budsjett 2017. Det ble gjennomført anbudsutlysning i september 2017 og byggekontrakt ble inngått med Betonmast Telemark AS. Byggeplassen gjennomføres miljømessig med maskiner drevet med biodiesel og elektrisitet. Bygget skal varmes opp med vannbåren varme i byggetiden. Byggestart forventes april 2018 med ferdigstillelse februar 2019.

Holmestrand vgs – verkstedbygg
Prosjektet ble vedtatt i budsjett 2015 med en ramme på 9,5 mill kroner. Prosjektet omfatter oppgradering av tak, fasade, vinduer, dører, ventilasjon, elektrisk anlegg, lys og maling. Prosjektet omfatter også tilkobling til nærvarmeanlegget basert på biobrensel, etablering av ny infrastruktur for vannbåren varme med radiatorer, samt automatikk og fjerning av oljefyr. Under arbeidet har det fremkommet behov for ny drenering langs vestsiden av fasaden. Endringene har medført en merkostnad utover investeringsrammen med 0,24 mill. kroner. Prosjektet ble ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart høsten 2016. Taket ble ferdigstilt i 2017.

Re vgs – bibliotek og klasserom
Prosjektet ble vedtatt i budsjett 2015 med en ramme på 29 mill. kroner og ferdigstillelse høsten 2016. Med bakgrunn i entreprenøren, Allround Entreprenør AS konkurs mai 2016, ble ny dato for ferdigstillelse satt til våren 2017. Bygget ble overlevert 03.04.2017 og ferdigstilt innenfor vedtatt budsjettramme. Utvendige arbeider ble sluttført desember 2017. Sluttregnskap fremlegges i løpet av første halvår 2018.

Greveskogen vgs – Idrettsanlegg
I FT-sak 13/15 ble det vedtatt å avstå arealer ved Greveskogen vgs til Vestfoldhallen AS. Vestfold fylkeskommune mottok 2,7 mill. kroner inkl mva i kompensasjon for dette. Midlene er i sin helhet vedtatt benyttet til opparbeidelse av utendørs idrettsarealer for Greveskogen vgs. I FT-98/17 ble investeringsrammen økt med 0,8 mill kroner til totalt 3,5 mill kroner. Grunnarbeidene er utført og kontrakt med entreprenør om ferdigstillelse av banen, er signert. Planlagt oppstart er april 2018 med forventet ferdigstillelse juli 2018.

Nøtterøy vgs – praksisrom på helse- og oppvekstfag
Prosjektet har en ramme på 10 mill. kroner, og omfatter ombygging av lærerarbeidsplasser, ombygging av tidligere musikkrom til elevtjenesten, kontor for avdelingsleder på HO og grupperom til elevene. På grunn av store problemer med grunnforholdene er prosjektet forsinket og byggestart utsatt til februar 2018. Prosjektet forventes ferdigstilt sommeren 2018.

THVS Gang- og sykkelvei
Vestfold fylkeskommune har i avtale med IF Fram og Larvik kommune fra 2009, forpliktet seg til å gjennomføre og bekoste ferdigstillelsen av en gang- og sykkelvei når området er ferdig regulert. Prosjektet var opprinnelig en del av «THVS avslutning 2010-2014», og har vært utsatt flere ganger. IF Fram planlegger et nytt tribuneanlegg og gang- og sykkelstien er planlagt gjennomført parallelt med dette prosjektet. Foreningen jobber fortsatt med finansieringen av tribunebygget.

Hvis finansieringen kommer på plass, ser en for seg en byggestart av tribune i løpet av 2019. Rammen for prosjektet er på 3,5 mill kroner.

Sandefjord vgs – oppgradering
Prosjektet ble vedtatt i budsjett 2017 og har en totalramme på 200 mill kroner innarbeidet i økonomiplan 2017-2020 hvorav 2 mill kroner ble avsatt til et skisseprosjekt i 2017. Det er i 2017 jobbet med et skisseprosjekt for rehabilitering av Sandefjord VGS. Skisseprosjektet blir overlevert fylkeskommunen i januar 2018 og skal danne grunnlag for politisk behandling av mulig forprosjekt og eventuell kontrahering av entreprenør for rehabilitering av Sandefjord VGS. Skisseprosjektet fremlegges for FT i mars 2018 som meldingssak.

Melsom vgs – administrasjonsbygg
Prosjektet ble vedtatt i budsjett 2017. Prosjektet innebærer etterisolering av utvendig fasade, nye vinduer, ventilasjonsanlegg og nytt tak med en vedtatt kostnadsramme på 6,5 mill kroner. Kontrakt er skrevet og igangsettingssøknad sendt. Prosjektet startet opp høsten 2017, med ferdigstillelse våren 2018.

Re vgs – anleggsteknikk
Prosjektet innebærer fjerning av deler av eksisterende garasjeanlegg for oppbygging til undervisningslokaler for studietilbudet anleggsteknikk. Anlegget skal inneholde verksted, garderober, undervisningsrom samt lærerarbeidsplasser. Prosjektet har vært ute på anbud med anbudsfrist 15.02.2018. Innkomne anbud overstiger avsatt ramme på 12 mill kroner. Fylkesrådmannen vil følge opp dette i forbindelse med regnskapsrapporteringen for 2018.

Varslingssystem vgs
Prosjektet ble vedtatt i budsjett 2017 med en ramme på 7 mill kroner. Prosjektet gjelder installering av «Talevarslingsanlegg» ved 7 videregående skoler. Det er i 2017 anskaffet ekstern prosjektledelse og gjennomført kontrahering av entreprenør for innstallering av talevarslingsanlegg. Anleggene planlegges installert i løpet av 2018.

Mindre skolebyggprosjekter – (HU-potten)
Mindre skolebyggprosjekter får en generell årlig bevilgning på 7,5 mill kroner som disponeres av hovedutvalg for utdanning (ref HU 46/16). Formålet med investeringene er bygningsmessige endringer som følge av endring i tilbud og søkertall ved skolene. Fra og med 2016 omfatter investeringene også midler til innkjøp av større maskiner og undervisningsutstyr. Sammen med overført mindreforbruk fra 2016 og budsjettendringer gjennom året, er den totale rammen for 2017 på 12,6 mill kroner. 2,6 mill kroner er overført til 2018 for to prosjekter som ikke er ferdigstilt.

Store utstyrskjøp
Dette gjelder driftsfinansierte utstyrskjøp ute på virksomhetene som føres i investeringsregnskapet.

7.5 Satsinger i 2017

Regional plan for et helhetlig opplæringsløp (RPHO)
I økonomiplanen for 2015-2019 fikk utdanningssektoren styrket sin budsjettramme med 3 mill kroner i 2015 og deretter 2 mill kroner årlig fra 2016 til 2019. Disponeringen av midlene ble vedtatt av HU i sak 4/15. Den vedtatte planen, jfr FT 18/15, er førende for aktiviteten innenfor videregående opplæring (elever/lærlinger) i samhandling med grunnskolen (kommunene) og andre samarbeidspartnere. Kommunene og fylkeskommunen derfor forpliktet seg til et samarbeid for å bidra til at barn og unge opplever god kvalitet og sammenheng i opplæringen og gode overganger i hele opplæringsløpet. Realiseringen av planen startet for fullt i august 2015 og har fulgt vedtatt handlingsplan for perioden 2015-2016. Handlingsplanen 2017-2018 ble vedtatt i FT 9/17. Regional plan for et helhetlig opplæringsløp bygger på fire sentrale handlingsområder:

- Kvalitet i opplæringen – utvikle felles kjennetegn på god kvalitet på opplæringen og en felles modell for innsats og tilpasning når det trengs.

- Kvalitet i overgangene – utvikle og forankre felles kjennetegn på gode overganger og anvende disse. Videreutvikle karrierenettverk og rektornettverk i 5 områder i Vestfold.
- Samhandling og læring – utvikle etablerte arenaer for å styrke engasjement og forpliktelse for felles satsinger gjennom hele opplæringsløpet.
- Statistikk og analyse – være oppdatert på resultater knyttet til hele opplæringsløpet og anvende statistikken i felles forbedringsarbeid. Det er en målsetting i prosjektet at fylkeskommunen skal kunne bistå kommunene der det er behov for det.

Oppfølging av verbalvedtak for budsjett 2017
Status for de ulike verbalvedtakene for utdanningssektoren ble kommentert i regnskapsrapporteringen for 2. tertial – ref FT 75/17. For punkt 19 «*Rådmannen bes vurdere prøveordning der fylkeskommunen finansierer rådgivning i ungdomsskolen*» har dette vært fulgt opp som et ledd i arbeidet med regional plan for et helhetlig opplæringsløp. Faget «Utdanningsvalg» i ungdomsskolen ble valgt som utviklingsområde i samråd med sentrale aktører.

I 2017 er det gjennomført flere samlinger med lærere, rådgivere ledere fra ungdomsskolene og videregående skoler. Intensjonen er å lage en verktøykasse i faget basert på kompetansemålene i læreplanen ved å samle gode eksempler fra praksis på gjennomføringen av faget. I tillegg satses det på lærende nettverk mellom lærere og rådgivere i kommuner og fylkeskommunen, som er involvert i faget utdanningsvalg og karriereveiledning. Dette for å sikre god karriereveiledningen for elevene.

Strategiplan for videregående opplæring i Vestfold 2017-2022
Fylkestinget vedtok en ny strategiplan for videregående opplæring i Vestfold den 28. september 2017 (sak 65/17). Planen beskriver hva man lykkes godt med i dag, og hva som er våre utfordringer. Den angir tre hovedmål for strategiperioden, og den peker på fem områder som det er særlig viktig å utvikle for å nå målsettingene. Hovedelementene i planen illustreres med følgende figur:

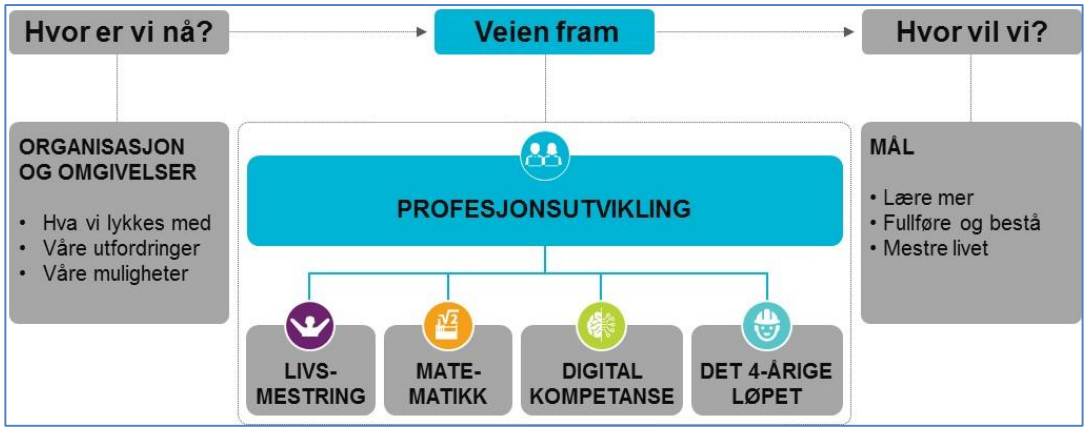

Figur 7-10 viser strategiplanens hovedelementer

Strategiplanen ses i sammenheng med «Regional plan for et helhetlig opplæringsløp».

Den vedtatte strategiplanen for 2017-2022 bygger på fem prioriterte strategiområder:

1. Profesjonsutvikling
Skoleledere, lærere og instruktører bør bli tydeligere profesjoner. I profesjonsutviklingen vil det bli lagt vekt på prioritering av arbeidsoppgaver for å få økt fokus på det som betyr mest for elevenes og lærlingenes læring samt å gjennomføre utviklingsarbeid som fører til læring og forbedret praksis. Dette strategiområdet vil ha høy prioritet tidlig i planperioden, bl a gjennom et eget lederutviklingsprogram.

2. Livsmestring

Psykiske plager er den vanligste enkeltårsaken til frafall i videregående opplæring. I den pågående fornyelsen av læreplanverket er det foreslått tre flerfaglige temaer, hvorav «folkehelse og livsmestring» er ett av disse (ref til St meld 28). Dette er derfor et viktig område hvor skoleeier må bidra med å gi gode og tydelige rammer for arbeidet som skal utføres. Det må utvikles indikatorer som følges opp og brukes i forbedrings- og utviklingsarbeid. Det er også behov for å utarbeide felles rutiner for hvordan lærestedene skal forebygge og håndtere mobbing og krenkelser.

I 2017 ble sektorens budsjettramme økt med 1,5 mill kroner til økt satsing på psykisk helse. Midlene ble fordelt med et likt beløp pr skole (150.000 kroner) for å kunne bruke til pågående og nye satsinger på området. Skolene har rapportert på bruken av disse midlene i sine årsrapporter. Midlene er blant annet brukt til psykologtjenester, lønn til koordinator, ulike temadager, «Smart ungdom»,

3. Matematikk

Matematikk er det faget flest elever i Vestfold ikke består. En bedring av resultatene på dette området vil derfor bidra til en økning i fullført og bestått. Vestfold har et lavere karaktersnitt til eksamen enn landsgjennomsnittet. Som et ledd i arbeidet med å realisere målsettingene i strategiplanen er det derfor en viktig å synliggjøre matematikk som et satsingsområde ved å ha klare forventninger, gi inspirerende rammer for arbeidet og å etterspørre resultater. Det vil bli satset på å videreutvikle profesjonsnettverket i matematikk med barnehage og grunnskole innenfor rammene av RPHO. Som et ledd i arbeidet er det innledet et samarbeid med Matematikksenteret for veiledning og støtte i gjennomføring av strategien.

4. Digital kompetanse

Vestfold fylkeskommune vedtok i 2016 en digitalstrategi for 2016-2019. Denne er en viktig ramme for arbeidet med realisering av dette området i strategiplanen. Digitale ferdigheter er en av fem grunnleggende ferdigheter i læreplanverket og en viktig forutsetning for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Skoleeier har ansvar for å legge til rette for god samhandling og kompetanseutvikling, og å ta et eierskap til den digitale utviklingen. Den enkelte virksomhetsleder har et ansvar for å gjennomføre opplæringstiltak for de ansatte gjennom blant annet å ta i bruk e-læring. Det er etablert et nettverk av digitalpedagoger på tvers av alle skoler/virksomheter som er en viktig bidragsyter i arbeidet med den kollektive digitale utviklingen.

5. Det 4-årige løpet

Tilgangen på relevante læreplasser og oppfølging av lærlingene er kritiske punkter for å fremme andelen som fullfører og består videregående opplæring. I vedtatt økonomiplan for 2017-2020 ble det innarbeidet ca 5 mill kroner pr år for å styrke yrkesrettet utdanning gjennom såkalt «alternativ oppfølging av lærlinger» og egne søkbare prosjektmidler. Målet med styrkingen er å redusere frafallet i yrkesrettet utdanning gjennom

- Tettere oppfølging av lærlinger fra skolenes side
- Økt kontakt med arbeidslivet/praksisfeltet de to første årene av utdanningen
- Innovasjonsprosjekter for å bedre gjennomføring innenfor yrkesfagene

Et element i dette arbeidet har vært dedikerte ressurser ute på skolene som samarbeider tett med opplæringskontorene og næringslivet. Arbeidet med det 4-årige løpet har blant annet resultert i etableringen av et samarbeidsforum hvor deltakere fra skolene, fagopplæringen og opplæringskontorene møtes 3-4 ganger pr år. Det har også vært satset på innovasjonsprosjekter hvor skoler, opplæringskontorer, NHO, LO og lærebedrifter kan søke om midler til prosjektene.

Den vedtatte strategiplanen vil være et svært viktig grunnlag for sektorens utviklingsarbeid i den kommende økonomiplanperioden.

<u>Nytt skoleadministrativt system (Visma InSchool)</u>

Prosjektet gjennomføres som et felles prosjekt for alle fylkeskommunene i regi av Vigo IKS med Visma som leverandør. Prosjektet er todelt, med en sentral del (SMP – sentralt mottaksprosjekt), som har en total kostnadsramme på 146 mill kroner inklusiv usikkerhet. Vestfolds andel av dette,

5,3 %, utgjør ca 7,8 mill kr. I tillegg kommer lokale kostnader til integrasjoner mot andre fagsystemer og innføringskostnader. I 2017 er det kostnadsført 2,3 mill kroner til prosjektet, hvorav 1,6 mill kroner gjelder SMP. Det er satt av driftsmidler til prosjektet i økonomiplanen for 2016-2019 med totalt 6 mill kroner. Planlagt innføring for Vestfold er satt til 2019. Det sentrale prosjektet er forsinket, noe som får betydning for innføringen.

7.6 Delegasjon

Det er ingen delegasjonsvedtak knyttet til tildelingen av midler i sektoren. Midlene til skolene blir fordelt via en fordelingsmodell, i hovedsak etter antall elever. Det blir sentralt budsjettert med større vedlikehold og personaltiltak. Personaltiltakene gjelder i hovedsak utfordringer knyttet til overtallighet og kompetanseskjevhet. Retningslinjer for sluttvederlag er behandlet i administrasjonsutvalget.

8 KULTURSEKTOREN

8.1 Hovedtrekk 2017

Kultursektoren i Vestfold fylkeskommune er inndelt i fire fagseksjoner: kultur, idrett og friluftsliv, Vestfold fylkesbibliotek, folkehelse og kulturarv.

Felles for kultursektorens fire fagseksjoner er at alle er viktige utviklings- og gjennomføringsaktører som løser oppgaver i nære samarbeidsrelasjoner med kommuner, næringsliv, kulturinstitusjoner og frivillige organisasjoner. Videre har sektoren et spesielt ansvar for å bidra til utviklingen av museumsområdet i fylket.

Kultursektorens viktigste styringsredskap er *Strategisk kultur- og idrettsplan for Vestfold 2015-2018 (SKP)*, *Bibliotekplan Vestfold, Regional plan for folkehelse og Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA.)*. Kultursektoren har kontinuerlig fokus på å opprettholde kvaliteten på aktivitetene og videreforedle hovedstrategiene i planverkene. Dette gjøres blant annet gjennom å rendyrke rollen som utvikler og endre kompetansen i organisasjonen rettet mot formidling, pådriverrolle samt kompetanse- og nettverksbygging.

Strategisk kultur- og idrettsplan (SKP) er forankret i kulturloven og har som utgangspunkt at kulturaktivitet er verdibygging, gir opplevelse og trivsel, er «limet» som binder mennesker sammen og legger grunnlag for livskvalitet. Kultur handler både om fortid og forventninger til felles fremtid, samtidig som kultur bidrar til næringsutvikling og økonomisk verdiskapning. *Strategisk kultur- og idrettsplan 2015-2018* er en rullering av tidligere strategiplaner med fokus på å utvikle regionen gjennom nettverk og partnerskap med spesiell vekt på et selvforsterkende kulturfelt – det vil si at innsatsen som settes inn på aktivitetsområder i neste omgang skal utløse ytterligere aktiviteter. Det fremlegges en egen orienteringssak til hovedutvalg for kultur og helse årlig med status for det fireårige handlingsprogrammet.

Bibliotekplan Vestfold 2015-2018 skal sikre at alle innbyggerne i fylket har lik tilgang til et godt bibliotektilbud, bidra til optimal utnyttelse av bibliotekenes samlede ressurser, bidra til bibliotekutvikling og gode samarbeidsløsninger for bibliotekene i fylket samt være en del av beslutningsgrunnlaget for bibliotekutviklingen i kommunene.

Regional plan for folkehelse ble vedtatt av fylkestinget i 2011. Formålet med planen er å forebygge og utjevne sosiale helseforskjeller. Gjennom handlingsprogrammet tydeliggjør fylkeskommunen hvordan innsatsen i folkehelsearbeidet innrettes for å understøtte kommuner og frivillige organisasjoner i deres folkehelsearbeid, og for å fremme folkehelse innen oppgaver og med virkemidler som fylkeskommunen selv er tillagt gjennom regional utvikling, planlegging, forvaltning og tjenesteyting. I tillegg rettes innsatsen mot å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i fylket og å bistå kommunene i oversiktsarbeidet. Det årlige handlingsprogrammet med rullering og rapportering blir hvert år lagt fram for fylkestinget. Planprogram for revidering av Regional plan for folkehelse ble vedtatt fylkestinget 15.06.2017.

Aktivitetstall

AKTIVITETSTALL	2017	2016	2015
Arbeidslivets KulturSeilas (AKS) – arrangement	99	114	109
Utviklingsmidler til kommuner og profesjonelle kunstnere/miljøer – antall søknader	45	40	50
Kommuneplaner/reguleringsplaner Plan og bygningsloven (PBL) til uttalelse	242	251	217
Byggesaker(PBL)/automatisk freda kulturminner kulturminneloven (KML)/vedtaksfreda bygg og anlegg (KML) henvendelser, brev og utsjekking av saker	843	975	892
Behandlede og godkjente søknader av spillemidler	43 nærmiljøanlegg	43 nærmiljøanlegg	58 nærmiljøanlegg
	111 ord. idrettsanlegg	117 ord. idrettsanlegg	83 ord. idrettsanlegg
Den Kulturelle Skolesekken (DKS) – arrangement	187 vg.skole	179 vg.skole	166 vg. skole
	1462 grunnskole	1126 grunnskole	1254 grunnskole

Tabell 8-1 viser kultursektorens aktivitetstall for 2015, 2016 og 2017

Antall arrangementer i Arbeidslivets KulturSeilas (AKS) er noe lavere i 2017 enn i 2016. Årsaken til dette er at det våren 2017 ble gjennomført tre fellesarrangement for alle medlemsbedriftene. AKS har 34 medlemsbedrifter per 31.12.17.

Antall søknader knyttet til utviklingsmidler til kommuner og profesjonelle kunstnere/miljøer er noe høyere i 2017 enn i 2016, med en total søknadssum på 5,4 mill kroner. Andelen av søknader som tilfredsstiller retningslinjene for tilskudd er høy, mens innvilgelsesgraden er noe lav, med bakgrunn i tilskuddsordningens økonomiske ramme. Den totale søknadsmassen for 2017 viser at det planlegges kulturaktivitet i Vestfold for i overkant av 21 mill kroner.

Aktivitetstallet for 2017 viser at det har vært en liten reduksjon i antall plansaker det siste året. Nedgangen er ubetydelig.

Tallmaterialet for antall byggesaker/freda kulturminner i 2017 viser en reduksjon sammenliknet med 2016. Avviket anses innenfor en naturlig variasjon i antall henvendelser fra år til år. Det bemerkes at telefonsamtaler og direkte møter ikke blir målt og fremkommer følgelig ikke i tallmaterialet.

I 2017 mottok fylkeskommunen 160 søknader om spillemidler til nærmiljøanlegg og ordinære idrettsanlegg som samlet søkte om 175 millioner til bygging av små og store idrettsanlegg. I juni 2017 ble det tildelt 61,5 millioner i spillemidler til kommuner og frivillige organisasjoner.

Økningen i Den kulturelle skolesekken (DKS) videregående skole skyldes en generell økende interesse for programmene som tilbys. Dks grunnskole har et jevnt høyt og økende aktivitetsnivå. Det ble i 2017 gjort en ekstra innsats innen Kulturarv-formidlingen. Dette har bidratt til økningen i hendelser fra 2016 til 2017 ved at elevbesøk på Midgard ble arrangert to ganger. Andre årsaker til økningen er aldersinndeling på musikken og at noen forestillinger ble spilt for færre trinn av gangen, hvilket førte til flere forestillinger.

8.2 Budsjett og økonomisk resultat

JUSTERT BUDSJETT *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017	**112 200**
Lønnsoppgjør	817
Overført mer-/mindreforbruk	7 566
FT 22/17	-4 000
FU 8/17 og 120/17	1 725
Adm.fullmakt	0
Justert budsjett 2017 inkl dispkonti	**118 308**
Herav restramme HU/ FU dispkonti	580

Tabell 8-2 viser endringer fra vedtatt budsjett 2017 til justert budsjett 2017

Fylkestinget vedtok en ramme for kultursektoren i 2017 på 112 mill kroner. Ved behandlingen av årsregnskapet for 2016 (FT 22/17) fikk sektoren overført 7,566 mill kroner i ubrukte midler, hvorav HKIFs disp.konto utgjorde 5 mill kroner avsatt til Maier arena. I samme sak ble det i vedtakspunkt 5 rettet en dobbeltbevilgning av midler til Maier Arena ved en reduksjon på 4 mill kroner. Justert budsjett 2017 inklusiv HKIFs disposisjonskonto er på 118 mill kroner. Endringene fra vedtatt til justert budsjett 2017 fremkommer i tabell 8-2.

Kultursektorens mindreforbruk overført fra 2016 på totalt 2,6 mill kroner (eks. disp.konto) er fordelt på de enkelte budsjettområdene. 1,3 mill kroner av mindreforbruket er tilbakeført budsjettområdet *Fellestjenester – museer* og er knyttet til forsinkelse i vedlikeholdsprosjekter ved Haugar kunstmuseum og Hinderveien. 0,4 mill kroner av mindreforbruket er tilbakeført til budsjettområde Kultur, idrett og friluftsliv og var knyttet til HKIF-vedtak om tildeling til idrettsarrangement (HKIF-sak 55/16.) Øvrig mindreforbruk er disponert ved engangskjøp av varer og tjenester i 2017.

HKIF disposisjonskonto

HKIFs DISPOSISJONSKONTO *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017	**6 000**
FT 22/17 pkt 3b	5 000
FT 22/17 pkt 5	-4 000
FT 24/17 avvikling samarb. idrettsforeninger	750
HKIF 36/17	-55
HKIF 56/17	-115
HKIF 60/17	-5 000
HKIF 65/17	-2 000
Justert budsjett 2017	**580**

Tabell 8-3 viser endringer fra vedtatt til justert budsjett 2017 på HKIFs disposisjonskonto

Per 31.12.17 står det 0,58 mill kroner i udisponerte midler på HKIFs disposisjonskonto. 0,3 mill kroner disse ble foreslått disponert i HKIF-sak 64/17, men saken ble vedtatt utsatt og midlene blir dermed ikke disponert før i 2018.

BUDSJETTOMRÅDER *Beløp i 1000 kroner*	***Avsnitt***	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Kultur, idrett og friluftsliv	*8.2.1*	46 144	46 229	85	39 483	37 576
Folkehelse	*8.2.2*	8 498	8 482	-16	8 342	8 260
Fellestjenester museer	*8.2.3*	31 882	32 532	650	31 206	29 437
Fylkesbiblioteket	*8.2.4*	7 099	7 342	243	7 177	7 183
Kulturarv	*8.2.5*	18 342	18 576	234	16 561	16 108
Kultur - felleskostnader	*8.2.6*	513	524	11	-521	687
Kultur stab	*8.2.7*	4 012	4 043	31	3 952	3 921
Disposisjonskonto HKIF/Kultur		0	580	580	6 000	0
Sum kultursektoren		**116 490**	**118 308**	**1 818**	**112 200**	**103 172**

Tabell 8-4 viser kultursektorens driftsregnskap 2017 fordelt på budsjettområder

I forhold til budsjettrammen på 118 mill kroner (inkl. disp.konto) har kultursektoren i 2017 totalt et mindreforbruk på 1,8 mill kroner. 0,6 mill kroner av mindreforbruket er knyttet til disposisjonskontoen. Mindreforbruket skyldes ekstraordinære forhold som er beskrevet under de ulike budsjettområdenes avsnitt, samt naturlige forskyvninger i aktiviteter og mellom budsjett og regnskapsår. Dette berører inngåtte/kontraktsfestede avtaler som er forskjøvet i tid og der kostnadene vil påløpe i 2018.

Hovedtrekk og en nærmere beskrivelse av utvalgte aktiviteter innenfor det enkelte budsjettområdet i 2017 følger nedenfor.

8.2.1 Kultur, idrett og friluftsliv

Budsjettområdet Kultur, idrett og friluftsliv arbeider innenfor det utvidede kulturbegrepet med idrett, friluftsliv, formidling av musikk, litteratur, billed- og scenekunst som ansvarsområder.

Budsjettområdet har ikke vesentlig avvik mellom budsjett og regnskap i 2017. Mindreforbruket på 0,1 mill kroner kommer av et prosjekttilskudd tildelt i 2017 på 0,1 mill kroner som først vil bli utbetalt i 2018 samt mindre avvik på andre ansvarsområder.

Padleled Vestfold
Vestfold fylkeskommune vil med denne satsingen stimulere til naturopplevelser og økt fysisk aktivitet, samt sette fokus på det enkle friluftsliv. Padleled Vestfold skal motivere lokale og tilreisende til å bruke den flotte kysten i fylket, og det er også et mål å utnytte skuldersesongene vår og høst. Arbeid med ulike forslag til led med graderte og risikovurderte ruter har pågått i 2017. Ca. 90 turforslag i hele fylket skal ferdigstilles i 2018. Dialogen med kommunene mtp kvalitetssikring av tilrettelegging er i sluttfasen per 31.12.17. Arkitektkonkurransen rundt overnattingssteder, såkalte *padlehuker*, er gjennomført, og de første kommunene er i gang med byggesaksbehandlingen av disse. Det er ved utgangen av 2017 planlagt ca. 15 padlehuker i hele fylket. De to første padlehukene skal etter planen åpnes i juni 2018.

Olympiatoppen Sørøst
Vestfold fylkeskommune har i 2017 bidratt til å realisere et kompetansesenter for Olympiatoppen Sørøst (OLTSØ). Et regionalt senter skal gi motivasjon og kompetanse til lokale og regionale treningsmiljøer. Det regionale senteret vest for Oslofjorden vil dekke fylkene Buskerud, Telemark og Vestfold, med hovedkontor i Drammen. Med bakgrunn i det sterke engasjementet, tilgjengelige idrettsanlegg og ressurs-/kompetansemiljøer i hele regionen, vil OLTSØ etableres som en nettverksorganisasjon.

Stillehavsøsters
Vestfold fylkeskommune arrangerte i 2017 en oppstartskonferanse i forbindelse med samarbeid om håndtering av stillehavsøsters i Vestfold. Prosjektet «Plukking av stillehavsøsters» ble opprettet i 2017 og er et samarbeidsprosjekt mellom fylkeskommunen og flere eksterne aktører.

Prosjektet fikk i 2017 bevilget 0,2 mill kroner over RUF (FU 70/17) og mottok også tilskudd fra fylkesmannen i Vestfold.

Marked for Musikk (MFM)
Marked for Musikk hadde rekorddeltakelse i 2017. Over 180 påmeldte deltakere fra 18 fylker og over 100 utøvere viste seg fram. Tilbakemeldinger på arrangementet som helhet og kvaliteten på konsertene som ble vist fram toppet tidligere score.10 av de nominerte til Spellemannsprisen 2017 har deltatt på MFM. Fylkeskommunen har i 2017 inngått en samarbeidsavtale med Jeunesses Musicale Norway – og er dialog med Norsk Kulturråd og Kulturtanken (nasjonal DKS) for mulige framtidige støtteordninger og inngåelse av faste samarbeidsavtaler. Fylkeskultursjefs-kollegiet hadde i 2017 lagt sitt nettverksmøte til Larvik og deltok på deler av MfM-arrangementet.

Den kulturelle skolesekken DKS
Kulturarvformidling i DKS har vært et satsningsområde i 2017. I DKS VGS er det generelt gode tilbakemeldinger på programmet. Det er stor medvirkning fra elevene i programmeringen og evalueringen.

I 2017 var det økt deltagelse fra kommuner, skoler og elever på Marked for Musikk og Markedet for Scenekunst, som er de viktigste kompetanse- og visningsarenaene i utviklingen av DKS. For å styrke kvalitetssikringen av innholdet i DKS er det opprettet et fagråd, hvor også skole og elevråd er representert.

Gjennom nært samarbeid med DKS grunnskole, kommuner og eksterne aktører er det gjennomført flere store, stedsspesifikke kunst- og kultur produksjoner i fylket, bl.a. «På kanten av havet» og «Is-skulptur i Borreparken.»

Viken Filmsenter AS
Viken Filmsenter AS har i 2017 videreført arbeidet med økt aktivitet på kompetansehevende tiltak for den profesjonelle bransjen og talentene i vår region. Dette har ført til økt spill- og filmproduksjon, og flere filmer og serier har blitt vist på TV og festivaler i inn- og utland. Med Oslo som medeier har filmskapere i regionen fått tilgang på et større og mer mangfoldig nettverk, samtidig som søknadene til utviklingsmidler har økt betydelig. Viken Filmsenter har økt sin innsats i arbeidet med barn og unge gjennom tilskudd til tiltak som styrker unge filmskapere. Dette bidrar til å heve kompetansen og drive frem nye talenter i vår region. Samarbeidet om Marked for film, en visningsarena for filmskapere tilknyttet Viken Filmsenter AS, har fortsatt i 2017. Marked for Film er med på å gi DKS Vestfold en større bredde innenfor sjangeren film. Samarbeid og erfaringsdeling på filmområdet med omliggende fylker og fagmiljø har også blitt videreført i 2017.

Vestfold Festspillene AS
Vestfold Festspillene AS opplevde i 2017 betydelig publikumssvikt på sine arrangementer og tilsvarende økonomisk underskudd. I ekstraordinær generalforsamling og fylkesutvalgsmøte 31.08.2017 ble selskapet vedtatt avviklet, ref FU-sak 71/17. Fylkeskommunens tilskudd til avviklingen av selskapet på 2,2 mill kroner tilsvarer fylkeskommunens eierandel på 60 %. Tilskuddet ble dekket av bevilgning fra RUF, jfr 10.2.4. Fylkesrådmannen vil i 2018 utrede mulige fremtidige tiltak som fremmer musikkarrangementer av høy kvalitet for innbyggerne i Vestfold.

8.2.2 Folkehelse

Seksjonen ivaretar folkehelsearbeidet i fylkeskommunen gjennom regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Videre understøtter virksomheten kommuner og andre aktører og er pådriver for folkehelsearbeidet i fylket.

Budsjettområdet har ikke vesentlig avvik mellom budsjett og regnskap i 2017.

Folkehelseundersøkelsen Helse og Trivsel 2015
I 2016 ble Folkehelseundersøkelsen helse og trivsel 2015 fullført i Vestfold og Agder-fylkene, som et nasjonalt pilotprosjekt i samarbeid med Folkehelseinstituttet. I Vestfold gav undersøkelsen svar fra ca. 3000 respondenter i et representativt utvalg av den voksne befolkningen. I 2017 ble

resultatene presentert, først i Vestfold og senere på en landskonferanse. Undersøkelsen fikk stor mediedekning, og gir blant annet kunnskap om selvopplevd helse og sosiale helseulikheter i hele befolkningen, med den eldre befolkningen som svært godt representert. Materialet er brukt til flere analyser om helsefremmende faktorer.

Program for folkehelsearbeid i kommunene

Etter en søkeprosess i samarbeid med kommunene i Vestfold og blant annet Kompetansesenter rus – region sør og Høgskolen i Sørøst-Norge ble Vestfold fylkeskommune som et av fem fylker tatt opp som programfylke i den nasjonale satsingen *Program for folkehelsearbeid i kommunene*. Denne satsingen fra Helsedirektoratet er rettet mot barn og unge, psykisk helse og rusforebygging. Som del av tilretteleggingen for søknaden fra Vestfold ble det etablert et bredt sammensatt samarbeidsråd for folkehelse med bred administrativ og politisk deltakelse på ledernivå. Som del av programarbeidet får Vestfold fylkeskommune fordele 35 millioner kroner til folkehelsearbeid i kommunene fordelt over fem år. Tre kommuner i Vestfold ble i 2017 tatt inn i programmet: Re, Tønsberg og Færder. Aktiviteter i 2017 har vært å utvikle tiltakene i samarbeid med kommunene, gjennomføre en innovasjonssamling i samarbeid med Høgskolen i Sørøst Norge og andre kompetansemiljøer, delta i nasjonale nettverkssamlinger, drive informasjonsarbeidet og legge til rette for søknader fra de øvrige Vestfold-kommunene i 2018. I Vestfold er det formulert et hovedmål for programarbeidet: «I Vestfold har vi oppvekstmiljøer der alle barn og unge blomstrer, opplever livskvalitet og mestrer sine liv.»

Ungdata og ungdomsmedvirkning

Ungdata ble gjennomført i 2017 for ungdomsskoleelever og 1. trinn i videregående opplæring. Nesten 10 000 elever har svart på undersøkelsen. Oppslutningen på de videregående skolene som deltok er økt fra 65 % i 2013 til 81 % i 2017. På ungdomsskolene økte oppslutningen fra 84 % til 89 %. De videregående skolene har vært sterkt engasjert i gjennomføring av Ungdataundersøkelsen og oppfølging gjennom prosesser og tiltak for godt læringsmiljø og trivsel ved den enkelte skole. Elevmedvirkning har vært gjennomgående. Temaer som har fått størst fokus er psykisk helse og skolestress. Ung i Vestfold-konferansen 2017 ble avholdt 30. nov - 1.des og hadde hovedfokus på resultatene fra Ungdataundersøkelsen. Konferansen samlet i underkant av 300 elever, politikere og representanter fra kommuner, fylkeskommune, regionale statlige etater og frivillige organisasjoner. Ungdommens stemmer var tydelig representert blant deltakerne på konferansen og fra scenen. Resultater fra undersøkelsen benyttes inn i revideringen av regional plan for folkehelse og i de øvrige regionale planene. Ungdata som kunnskapsgrunnlag og ungdomsmedvirkning som metode er sentralt for arbeidet med temaområdet livsmestring i strategiplan for videregående opplæring. Arbeidet med kompetansestyrking innen ungdomsmedvirkning ble videreført med et kurset «Youth friendly services» i Kaunas med støtte fra Erasmus + programmet, med deltakere fra fylkeskommunen og kommuner.

Regional plan for folkehelse

Planprogram for revidering av Regional plan for folkehelse ble vedtatt i fylkesutvalget mai 2017. Analysefasen av revideringsprosessen ble gjennomført høsten 2017 med bred involvering av folkehelsenettverket og medvirkning fra Rådet for eldre og Ungdommens stemme. Høsten 2017 ble det gjennomført en kompetansesamling om innbyggermedvirkning i samarbeid med KS sentralt.

Bedre skadedata

På bakgrunn av vedtak i fylkestinget er det utarbeidet en prosjektskisse til prosjekt Skadedata, i samarbeid med Sykehuset i Vestfold og Statens vegvesen. Prosjektet har som mål å forbedre kvalitet og tilgjengelighet på skadedata til bruk i det skade- og ulykkesforebyggende arbeidet. Et første mål er å få bedre stedfesting av ulykker for gående og syklende trafikanter.

8.2.3 Fellestjenester museer

Fellestjenester museer omfatter Vestfold fylkeskommunes årlige driftstilskudd til Vestfoldmuseene IKS, eierkostnader knyttet til bygningene, fylkeskommunens egne budsjettmidler til vedlikehold av egne bygg, samt utviklingsmidler til formidling av kulturarv.

Fylkestinget har bevilget 1 mill kroner årlig til vedlikehold av kulturbygg. Midlene skal dekke nødvendig vedlikehold på museumsbyggene som eies av fylkeskommunen. Disponeringen av midlene skjer i samarbeid mellom eiendomsseksjonen, kultursektoren og Vestfoldmuseene IKS.

Budsjettområdet hadde i 2016 et mindreforbruk på 1,3 mill kroner som i sin helhet ble overført til 2017. Budsjettområdet har per 31.12.2017 et mindreforbruk på 0,65 mill kroner. Hovedårsaken til mindreforbruket er budsjettmidler øremerket formidlingssenter på Kaupang på 0,5 mill kroner som ikke er utbetalt pga forsinkelser i prosjektet. Videre kommer mindreforbruket av at noen vedlikeholdsprosjekter har blitt rimeligere enn antatt samt at noen arbeider ikke var ferdig utredet eller avsluttet ved utgangen av året. Mindreforbruket for 2017 reflekterer at gjennomføringen av vedlikeholdsarbeider ikke alltid lar seg styre innenfor regnskapsåret samt at eierkostnader knyttet til museumsbyggene vil variere fra år til år. Eierkostnader knyttet til bygningene er betydelig høyere i 2017 enn foregående år og budsjettrammen på 2,4 mill kroner.

8.2.4 Fylkesbiblioteket

Hovedoppgaven til Vestfold fylkesbibliotek er å drive aktivt, strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke det kommunale bibliotekfeltet i Vestfold.

Budsjettområdet viser i 2017 et mindreforbruk på 0,24 mill kroner. Avviket kommer hovedsakelig av at enkelte planlagte kompetansearrangement hadde lavere kostnadsnivå enn beregnet.

2017 var det første året med erfaringer fra reelle kommunesammenslåinger. Sandefjord bibliotek består nå av Sandefjord, Stokke og Andebu med én overordnet biblioteksjef. Både Larvik og Lardal, Holmestrand og Hof, Tønsberg og Færder har jobbet aktivt med å forberede sammenslåingsprosessen. Vestfolds nyeste bibliotek ble åpnet i Holmestrand sentrum sommeren 2017. Besøkstallet og aktivitetsnivået ved Holmestrand bibliotek har økt betydelig.

Poesihovedstad Larvik
I 2017 ble det igangsatt et poesibarnehage-prosjekt hvor 6 barnehager er involvert. Samtidig ble det arbeidet med et Wildenvey-prosjekt for ungdomsskolene. Poesifestivalen 2017 ble gjennomført i august. Arrangementet hadde god publikumsdeltakelse og mye medieomtale. Prosjektleder for Poesihovedstad Larvik avsluttet sitt arbeidsforhold i desember 2017. Larvik kommune vurderer nå videre satsing på Poesihovedstaden.

Litteraturuka i Vestfold
Litteraturuka i Vestfold 2017 ble gjennomført i samarbeid med alle fylkets kommuner og en rekke andre kulturaktører. Fra de nesten 30 ulike scenene fikk publikum mange spennende møter mellom forfattere og fagpersoner på litteraturfeltet.

Fra og med 2016 ble nye betingelser for festivalstøtte fra Norsk kulturråd gjort gjeldende, og 2017 ble det andre året at Litteraturuka har hatt billettsalg til utvalgte arrangementer. Erfaringene rundt denne ordningen så langt er at publikum opplever det betimelig at ikke alt er gratis, med tanke på at det er så mange påkostede produksjoner. Vestfold fylkesbibliotek evaluerer ordningen fortløpende og gjennomfører i tråd med de signaler Kulturrådet gir for litteraturfestivalstøtte. Litteraturuka i Vestfold mottok 250 000 kroner i støtte fra Norsk kulturråd i 2017.

Festivalen har et stabilt godt publikumstall, og besøkstallet for 2017 var 5 200, det samme som i 2016. Det arbeides kontinuerlig med publikumsutvikling, og i den forbindelse ligger det et positivt potensiale i den forestående regionsammenslåingen.

Biblioteket som møteplass og arena
Bibliotekene i Vestfold jobber aktivt med bibliotekets nye rolle som møteplass og arena for både

samtaler, debatt og formidling. Fylkesbiblioteket har medvirket i denne satsingen gjennom flere prosjekter, samt tilbudt en rekke kompetansehevende tiltak. Dette har gitt synlige resultater gjennom stadig flere og varierte arrangementer i bibliotekene. Publikumsdeltakelsen har hatt en jevn vekst de siste årene.

I 2017 deltok 38.727 personer på 1565 arrangementer i Vestfoldbibliotekene, hvilket representerer en økning på 5,54 % fra 2016 (jf. resultatmål 3.4.) I tillegg kommer skoleklasse- og barnehagebesøk hvor rundt 13.900 barn blir kjent med bibliotekene i løpet av et år. Den nasjonale og lokale trenden er at utlånstallene generelt synker, men besøkstallene øker. Det viser at bruken av biblioteket har endret seg og at bibliotekene er tatt i bruk som en møteplass og arena for ulike arrangementer.

Besøkstallet i Vestfoldbibliotekene totalt økte med 3,6 % i 2017. Det betyr at over 1.086.560 personer besøkte bibliotekene i fjoråret. En av årsakene til det økte besøkstallet er meråpne bibliotek, hvilket innebærer utvidede åpningstider med ubetjent bibliotek. I tillegg har flere biblioteket utvidet sine betjente åpningstider. Disse to forholdene har bidratt til økt tilgjengelighet til bibliotekene.

Prosjektsamarbeid med folkehelse
Det ble i 2017 jobbet mye med det tverrfaglige prosjektet *Pusterommet*. Dette foregår i nært samarbeid med seksjon folkehelse samt Horten og Sandefjord bibliotek som igjen samarbeider med lokale folkehelsekoordinatorer. Målet med prosjektet er å øke bruken av bibliotek som sosial møteplass for ungdom. Lokalene er etablert i bibliotekene og ungdommene har tatt dem i bruk.

E-bøker
Innkjøp av e-bøker ble noe begrenset også i 2017. De nasjonale forhandlinger om større tilfang og bedre avtaler for norske bibliotek ble ikke ferdigstilt. Utlånet har holdt seg på samme nivå i 2017, med et månedlig utlån på nærmere 4 000 mot slutten av året.

8.2.5 Kulturarv

Budsjettområdet Kulturarv har som hovedmålsetting å være en profesjonell utvikler, formidler og forvalter av kulturminnevernet i Vestfold.

Budsjettområdet har et samlet mindreforbruk på 0,23 mill kroner i 2017. Avviket er knyttet til resterende RUF-midler i prosjektet «prøveordning for vederlagsfri arkeologi,» der prosjektarbeidet vil pågå inn i 2018 og midlene må overføres nytt budsjettår. Sak med søknad om overføring av midler ble lagt frem i desember 2017 (FU 120/17.) Differansen mellom resterende RUF-midler som skal overføres og samlet mindreforbruk kommer av merforbruk på andre ansvarsområder. RUF-midlene vil i sin helhet tilbakeføres budsjettrammen for arkeologiske undersøkelser 2018.

Helhetlig attraksjonsstrategi for vikingtidsformidling (HAV)
Planen er fulgt opp ved å arrangere kurs i forskjellige håndverk for å styrke nettverket blant de frivillige lagene og organisasjonene. Guidekurs er gjennomført og egne viking-guider er nå sertifisert av Norges Guideforening.

Markedsplanen som ble utarbeidet i 2016 er lagt til grunn for prioriteringer, og det ble i 2017 engasjert en frivillighetskoordinator som skal være med å styrke frivillighetens arbeid innenfor feltet. Gildehallen på Borre og området rundt blir prioritert med hensyn til utbedring av grunnforhold og infrastruktur, samt tilrettelegging for gjennomføring av festivaler og arrangement.

Horten kommune ønsker nå å bidra til utviklingen på Borre og det er innledet samarbeid for å konkretisere tiltak kommunen vil være med på. Kulturarv har formildet kontakt mellom Midgard historisk senter og LBI ArchPro om bygging av ny utstilling hvor digitale plattformer og teknologi blir tatt i bruk. Arbeidet med å kartlegge kulturminnene på Borre, især i dyrket mark, fortsatte i 2017, hvor det også ble gjennomført begrensede prøvegravninger. For å sikre kvalitet på datafangst blir det gjennomført et overvåkingsprosjekt på Borre. HKIF er holdt orientert om arbeidet.

Metallsøk
Aktiviteten med metallsøk i Norge har økt kraftig. I Vestfold har mengden funn økt fra 20-30 funn per år i 2010, 2011 og 2012 til 340 funn i 2016 og 350 i 2017. Tolv saker ble politianmeldt mellom 2014-2016, og i 2017 ble det avsagt dom i høyesterett, hvor en vestfoldperson ble dømt til 14 dager ubetinget fengsel og inndragning av utstyr som følge av å bryte norsk lov. I dette arbeidet har Vestfold fylkeskommune gått foran og skapt en større nasjonal bevissthet omkring metallsøk og kriminalitet. Arbeidet med å håndtere innleverte funn gjøres systematisk og har også synliggjort de positive sidene ved aktiviteten og fremhevet de frivillige som opererer lovlig.

Partnerskap i LBI ArchPro
I 2017 ble det igjen gjennomført en feltsesong med innhenting av data på utvalgte steder i Vestfold. I løpet av høsten ble mulig å gjennomføre prospektering med Georadar på mesteparten av jordene rundt Borreparken. Resultatene var meget gode og gir stadig mer informasjon om fortidens aktiviteter. Kunnskapen fra disse undersøkelsene blir en del av kunnskapsgrunnlaget for utstillingene på Midgard.

RPBA - (Regional plan for bærekraftig arealpolitikk)
RPBA skal gjennom en rullering som skal ferdigstilles i 2018. I 2017 ble det innledet dialog med kommunene i Vestfold for å definere kulturmiljø i byer og tettsteder. Dette arbeidet kompletterer den regionale planen slik at alle arealene i Vestfold nå blir del av en helhetlig forvaltning. Kulturmiljøene innenfor de langsiktige utviklingsrensene (LUG) blir definert og riksantikvarens NB!-register blir harmonisert med kulturmiljøene. RPBA blir Kulturarvs viktigste prioriteringsverktøy i arealforvaltningen. For å forsterke planes føringer blir det gjennomført en prøveordning som går over to år med vederlagsfri arkeologi innenfor LUG. Ordningen ble prøvd ut i Larvik og Tønsberg i 2017 og med gode tilbakemeldinger. Kulturarv avklarer om det er kulturminner innenfor utvalgte områder i LUG, og kan således vise hvor det er kurant å bygge og hvor det er kulturminner. Ordningen er en samfunnsservice for å hjelpe kommuner og utbyggere å ta i bruk arealer hvor RPBA legger opp til utbygging.

8.2.6 Kultur - felleskostnader

Budsjettområdet dekker kostnader som er felles for alle seksjoner i kultursektoren. Budsjettområdet har ikke vesentlig avvik i 2017.

8.2.7 Kultur stab

Budsjettområdet har ikke vesentlig avvik mellom budsjett og regnskap 2017.

8.3 Mål og måloppnåelse

Nedenstående resultatmål er forankret i kultursektorens planverk, *Strategisk kultur- og idrettsplan 2015 -2018, Bibliotekplan* og *Regional plan for folkehelse.* Kriteriene for resultatmålene er både kvantitative og kvalitative. Når det gjelder kvalitetsmålene må disse følges opp med videreføring, etablering og gjennomføring av evalueringssystemer og tilfredshetsundersøkelser. Det enkelte resultatmål kommenteres nærmere nedenfor.

Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Måltall		
			Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
3.1	Kultursektoren	Tilfredshet fra deltakere i kompetansekalenderen for offentlig og frivillig sektor i Vestfold. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5).	95 %	90 %	92,4 %
3.2	Kultur, idrett og friluftsliv	Antall deltakere i forbindelse med gjennomføring av Ungdommens kulturmønstring (UKM) skal øke.	-44 %	10 %	30 %
3.3	Kultur, idrett og friluftsliv/ Folkehelse/ Kulturarv	Kvalitetssikre og oppgradere skilting samt koordinere ny merking av 50 turstier i Vestfold.	15	15	20
3.4	Fylkesbiblioteket i Vestfold	Publikumsdeltakelse på bibliotekarrangementer i Vestfold skal øke	5,5 %	5 %	5,9 %
3.5	Folkehelse	Kommunenes tilfredshet med fylkeskommunens rolle som samarbeidspart og pådriver i folkehelsearbeidet (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	74 %	73 %	71 %
3.6	Kulturarv	Øke kjennskapen til vikingtidsattraksjonene blant fastboende og tilreisende i Vestfold til 50 % innen 2019	-	30 %	-

Tabell 8-5 viser kultursektorens fem resultatmål og tilhørende måloppnåelse i 2016 og 2017.

Tilfredshet fra deltakerne i kompetansekalenderen for offentlig og frivillig sektor i Vestfold (resultatmål 3.1)
Måloppnåelse 2017 er beregnet på grunnlag av tilfredshetsmålinger for til sammen 13 arrangement. Dette antallet representerer ikke alle de gjennomførte arrangementene i Kompetansekalenderen i 2017, da det ikke foreligger tilfredshetsmålinger på samtlige. Øvrige tilbakemeldinger fra deltakere viser at arrangementene er viktige og verdifulle møteplasser og arenaer for dialog.

Det ble i 2017 lagt frem en meldingssak om kompetanseprogrammet i regi av kultursektoren (HKIF sak 67/17.) Saken gir en evaluering av kompetanseprogrammet som helhet samt en videreutviklet modell for det fremtidige arbeid med kompetanseutvikling for kulturområdet i Vestfold. Tilbakemeldingene fra kommuner og organisasjoner er entydige på at dette er en viktig satsing.

Antall deltakere i forbindelse med gjennomføring av Ungdommens kulturmønstring (UKM) skal øke (resultatmål 3.2)
Fra 2016 til 2017 opplevde Vestfold en nedgang i deltakerantall på 44 %. Nedgangen var betydelig i alle fylkets kommuner. På bakgrunn av dette ble initiativet til prosjektet UKM 2:0 tatt. Vestfold Fylkeskommune mottar fra 2017/18 støtte fra UKM Norge til å sette i gang et 3-årig prosjekt for å revitalisering av UKM-arbeidet i Vestfold fylkeskommune og i kommunene i fylket. Målsettingen til prosjektet lyder som følgende: *«I 2020 skal UKM i Vestfold ha høy deltakelse på alle områder og i alle i alle sjangre, god forankring, politisk støtte, god finansiering og kompetente organisatorer, - som legger vekt på medvirkning fra ungdom og kreativt samarbeid med andre lokale kulturaktører»* En egen prosjektarbeider ble tilknyttet UKM-prosjektet i 2017.

Kvalitetssikre og oppgradere skilting samt koordinere ny merking av 50 turstier i Vestfold (resultatmål 3.3)
15 turstier og nettverk av turstier ble ferdigstilt i 2017. Av den totale målsettingen på 50 er 39 stier/stinettverk ferdigstilt pr. 31.12.2017. 3 nye turstiprosjekter har fått tilsagn om økonomisk støtte og veiledning i 2017, mens det fortsatt er 46 ulike stimerkeprosjekter i prosess. Disse er under arbeid mht oppgradering, koordinering og merking. Kvalitetssikring foretas når arbeidet er

ferdigstilt. Prosjektene kvalitetssikres og oppgraderes i henhold til nasjonale retningslinjer, men turstimerkingen skal godkjennes av fylkeskommunen før støtten utbetales og prosjektene regnes

Publikumsdeltakelse på biblioteksarrangementer i Vestfold skal øke (resultatmål 3.4)
Satsingen på bibliotekene som møteplass og arena gjennom flere år har gitt synlige resultater gjennom stadig flere arrangementer av ulike slag i bibliotekene. Publikumsdeltakelsen har hatt en jevn vekst de siste årene. I 2017 deltok nesten 38.727 personer på ulike arrangementer i Vestfoldbibliotekene. Dette er en økning på 5,54 % sammenliknet med 2016. I tillegg kommer en rekke skoleklasse- og barnehagebesøk hvor 13 900 barn blir kjent med bibliotekene i løpet av ett år.

Det gjøres oppmerksom på at måloppnåelsen baserer seg på foreløpige tall fra folkebibliotekene.

Kommunenes tilfredshet med fylkeskommunens rolle som samarbeidspart og pådriver i folkehelsearbeidet (resultatmål 3.5)
I 2017 er kommunenes tilfredshet med fylkeskommunen som pådriver og samarbeidspart i folkehelsearbeidet målt til 74 %. Vedtatt resultatmål var 73 % tilfredshet som et samlemål på ulike deler av arbeidet. Resultatet på 73 % er et gjennomsnitt for svar på flere spørsmål. Utvalget som svarer er mest fornøyd med aktiviteter knyttet til folkehelsenettverket, og minst fornøyd med det økonomiske tilskuddet. Denne tilfredsheten har imidlertid økt fra 2016. Målingen er metodisk svært enkel og uvitenskapelig. Med et lavt antall respondenter, vil små endringer i hvem som svarer og deres kunnskap om feltet, og andre tilfeldige forhold gi store utslag. Resultatene bør kun betraktes som en indikasjon på en utvikling. Målingene er gjort i 2015 (resultat 70 %), 2016 og 2017 og viser en utvikling i tråd med eller noe bedre enn de vedtatte målsettingene.

Øke kjennskapen til vikingattraksjonene blant fastboende og tilreisende i Vestfold til 50 % innen 2019 (resultatmål 3.6)
Spørreundersøkelsen ble ikke gjennomført i 2016 pga. for høye kostnader i fremlagte tilbud. I 2017 ble arbeidet ikke prioritert da arbeid med oppfølging av frivilligheten og dialogen med museene ble ansett som viktigere. Tilbakemelding fra arrangører og publikum tilsier at formidlingskvaliteten bør heves, og at dette må prioriteres for å øke kjennskapen til vikingattraksjonene.

8.4 Investeringsregnskap

Det er ikke bokført investeringsutgifter i kultursektoren i 2017.

8.5 Oppfølging av politiske vedtak i budsjett 2017

Pkt	*Vedtak*	*Status*
9	Rådmannen bes utarbeide sak om muligheten for en teknologibasert formidling av Vestfolds vikingarv.	Fulgt opp i FU-sak 65/17.
10	Rådmannen tar initiativ til et pilotprosjekt slik at sykehusets registrering av skadedata kan gjøres tilgjengelig for bruk i folkehelsearbeidet.	Fulgt opp i meldingssak til HKIF 18.09.2017, sak nr 48/17.
11	Rådmannen fremmer sak om videre drift og vedlikehold av Gumserød gård (Vestfold fylkesmuseum).	Fulgt opp i HKIF-sakene 53/17 og 63/17 samt FT-sakene 85/17 og 107/17.

Tabell 8-6 viser oppfølging av politiske vedtak i budsjett 2017

8.6 Delegasjon

Administrasjonen er tildelt myndighet til å fordele statlige og fylkeskommunale tilskudd i kurante enkeltsaker. Beløpsgrensen for behandling av slike søknader har for 2017 vært 100 000 kroner. Administrasjonen skal rapportere disse sakene til hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse (HKIF) to ganger årlig. Saker av prinsipiell og strategisk karakter, samt søknader og tildelinger over 100 000 kroner legges frem til behandling i hovedutvalget.

HKIF-sak 2/17 Tildeling - fylkeskommunale utviklingsmidler til kunstproduksjon 2017
Saken omhandler fordeling av fylkeskommunale utviklingsmidler til kunstproduksjon 2017. Saken gir en helhetlig oversikt over alle innkomne søknader. Søknader om tilskudd inntil kr. 100 000 tas til orientering, og søknader om tilskudd over 100 000 kroner legges frem for behandling i hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse. Total søknadssum i 2017 var 5,4 mill kroner, mens rammen til fordeling er 1,4 mill kroner. På søknader om tilskudd over 100 000 kroner ble det tildelt 1,05 mill kroner. På søknader inntil 100 000 kroner ble det tildelt totalt 320 000 kroner.

HKIF-sak 3/17 – tildeling stimuleringsmidler kommuner, frivillige og profesjonelle kulturaktører
I fylkestingets budsjettvedtak 2017 (FT-sak 98/16), er det lagt inn en økning av kultursektorens ramme på 1 mill kroner i stimuleringsmidler til kommuner, frivillige organisasjoner og profesjonelle kulturaktører. Det er for 2017 fordelt 1 mill kroner til tre ulike aktører. Tildelingene gjelder for 2017 og 2018.

HKIF-sak 4/17 – fylkeskommunale utviklingsmidler til formidling av kulturarv
Vestfold fylkeskommune tildeler årlig utviklingsmidler til formidling av kulturarv. Saken gir en vurdering av søknader over 100 000 kroner, og redegjør for tilsagn på tilskudd til søknader på inntil 100 000 kroner. Hovedutvalget for kultur, idrett og folkehelse har for 2017 fordelt 150 000 kroner i utviklingsmidler til formidling av kulturarv. 450 000 kroner er fordelt administrativt.

HKIF-sak 22/17 Tildeling av midler til friluftslivsaktivitet, tilrettelegging og vilttiltak 2017
Saken gir en helhetlig oversikt over alle innkomne søknader, samt forslag til fordeling av tilgjengelige midler. Søknader om tilskudd inntil 100 000 kroner tas til orientering, og søknader om tilskudd over 100 000 kroner legges fram for behandling i hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse. Det er for 2017 tildelt midler for til sammen 5,5 mill kroner.

HKIF-sak 23/17 Tildeling av midler – Det nasjonale Turskiltprosjektet 2017
Saken gir en helhetlig oversikt over alle innkomne søknader, samt vurderinger lagt til grunn. Vestfold fylkeskommune har rollen som regional koordinator for det nasjonale Turskiltprosjektet, hvor det sammen med Gjensidigestiftelsen er satt av 2,6 mill kroner til fordeling i 2014, 2015 og 2016. Prosjektet er utvidet med ett år. Tildelte midler i 2017 er 650 000 kroner.

HKIF-sak 35/17 Fordeling av spillemidler til anlegg for fysisk aktivitet
Spillemidler til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg skal bidra til en infrastruktur som gir befolkningen i Vestfold mulighet til å drive både egenorganisert aktivitet, og aktivitet i regi av den frivillige medlemsbaserte idretten. Detaljfordelingen av spillemidlene er delegert fra Kulturdepartementet til fylkeskommunene. I 2017 er det fordelt 55,5 mill kroner til ordinære anlegg og 7,9 mill kroner til nærmiljøanlegg.

HKIF-sak 46/17 Fordeling av spillemidler til kulturbygg 2017
Tilskuddene skal bidra til egnede lokaler, bygninger og utearenaer som gir rom for ulik kulturell virksomhet. Midlene kan benyttes til nybygg, ombygging og modernisering av kulturbygninger, men ikke til vedlikehold eller drift. Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg forvaltes av fylkeskommunene. Til lokale kulturbygg er det tildelt 2,4 mill kroner i 2017. Total søknadssum var 7,0 mill kroner.

9 TANNHELSESEKTOREN

9.1 Hovedtrekk 2017

Tannhelsesektoren har 14 ordinære tannklinikker fordelt over hele fylket. I samarbeid med Helse Sør-Øst, bemanner Tannhelsesektoren i tillegg en narkosetannklinikk 2 dager per uke ved Sykehuset i Vestfold, Larvik. Tannhelsesektoren driver også en tannklinikk på Bastøy fengsel med én tannlege og sekretær, én dag per uke.

I følge tannhelseloven skal det gis et tilbud om gratis nødvendig undersøkelse og behandling til følgende pasientgrupper:

- *Barn og unge fra fødsel og til og med 18 år*
- *Psykisk utviklingshemmede*
- *Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleien*

19- og 20-åringer får tilbud om undersøkelse og behandling til 25 % av Helse- og omsorgsdepartementets fastsatte takster.

Det gis også tilbud om undersøkelse og behandling for innsatte i fengsel og personer i kommunal og statlig rusomsorg. Denne behandlingen er gratis og finansieres med tilskudd fra Helsedirektoratet.

Tannhelsesektoren gir et tannhelsetilbud til tortur- og overgrepsutsatte og til personer med odontofobi. Denne behandlingen drives av et team bestående av psykolog, tannlege og tannhelsesekretær og henvises videre til såkalte «paraplytannleger» som fullfører tannbehandlingen som er gratis og støttes med tilskudd fra Helsedirektoratet.

Voksne betalende pasienter tilbys behandling til Vestfold fylkeskommunes honorartakster ut fra klinikkenes ledige kapasitet. I 2017 ble 12,05 % av den totale behandlingstiden brukt på denne gruppen.

Vestfold fylkeskommune er, sammen med Buskerud, Telemark, Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner medeier i Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Sør IKS (TKS). Tannhelsesektorens bidrag til driften av TKS var i 2017 0,5 mill kroner.

Tolv klinikksjefer utgjør tannhelsedirektørens ledergruppe.

Aktivitetstall

PASIENTGRUPPE	*2017*	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*
A. Barn/ungdom 3-18 år	28 934	30 518	28 138	29 899	31 354
B. Psykisk utviklingshemmede	942	931	903	898	852
C1. Eldre i institusjon	1 414	1 352	1 297	1 311	1 302
C2. Eldre, langtidssyke og uføre med hjemmesykepleie	1 779	1 581	1 462	1 517	1 506
D. Ungdom 19 - 20 år	2 102	2 271	2 133	2 168	2 193
E. Fengselspasienter	448	339	343	314	242
F. Voksne betalende pasienter	3 964	4 263	4 551	5 293	5 546
Ruspasienter i statlig og kommunal omsorg	665	542	396	389	-
Sum antall pasienter	**40 248**	**41 797**	**39 223**	**41 789**	**42 995**
Antall narkosebehandlinger	160	147	145	162	123
Antall konsultasjoner på tannlegevakten	402	335	389	367	475

Tabell 9-1 viser antall undersøkte og ferdigbehandlede pasienter per pasientgruppe

Det totale antall undersøkte og ferdigbehandlede pasienter viser en nedgang i forhold til 2016 Nedgangen skyldes primært sykefravær og permisjoner blant tannlegene; fravær som ikke har latt seg erstatte med vikarer. Det er fortsatt en oppgang i antall behandlede ruspasienter. Dette er

meget tidkrevende pasienter som dessverre også oftere uteblir fra timeavtalene. Vi ser også en nedgang i antall voksne betalende pasienter noe som skyldes at klinikkene har måttet prioritere det klientellet som har rett til behandling etter tannhelseloven.

Antallet tannbehandlinger i narkose viser en oppgang. Dette skyldes at kapasiteten på narkose-tannklinikken på Larvik sykehus ble utvidet høsten 2017 fra 30 % til 40 % årsverk. Tallene viser at 71 pasienter ventet mindre enn 12 uker på tannbehandling i narkose. 89 har selv valgt å utsette behandlingen. Tallene ansees som tilfredsstillende. I tillegg har sektoren i noen få tilfeller benyttet muligheten til å kjøpe narkosetjenester fra Telemark fylkeskommune ved tannklinikken på Porsgrunn sykehus og i akutte tilfeller også hos private aktører.

Fra 1. juli 2015 inngikk Vestfold fylkeskommune avtale med Kaldnes tannhelse AS om drift av tannlegevakta, en ordning som har fungert bra så langt. Avtalen ble fornyet høsten 2017 og gjelder for to nye år, fram til 1.01.2020. I løpet av 2017 har det vært 402 konsultasjoner på vakta, noe som er en oppgang på 67 konsultasjoner fra 2016. Ca. 75 % er voksne betalende pasienter.

Samarbeidet med barnevernstjenesten og helsestasjon

Det er i 2017 sendt inn 15 bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten i kommunene grunnet mistanke om omsorgssvikt. Det var noen færre enn i 2016 (25). Videre er det sendt inn 51 bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten for barn som gjentatte ganger ikke møter til oppsatt time, noe som defineres som et tegn på omsorgssvikt. Dette er også noen færre enn i 2016 (64).

Det er sendt 358 varsler til foreldre vedrørende barn under 16 år som ikke møter opp til tannbehandling etter tre skriftlige innkallinger. Dette er færre enn i 2016 (470).

Det er henvist 169 barn fra helsestasjon før ordinær innkalling i tre års alder på grunn av høy kariesrisiko. Det er en nedgang på 88 barn sammenlignet med 2016. (Dette gjelder barn under tre år som anses som odontologiske risikopasienter).

Forebyggende og helsefremmende arbeid

Tannhelsetjenesteloven slår fast at forebyggende tiltak skal prioriteres fremfor behandling. Dette medfører at det i sektoren legges stor vekt på befolkningsrettet og holdningsskapende informasjonsarbeid på helsestasjoner, i barnehager og skoler, samt på sykehjem og i bofellesskap for psykisk utviklingshemmede.

9.2 Budsjett og økonomisk resultat

Fylkestinget har vedtatt følgende ramme for tannhelsesektoren:

JUSTERT BUDSJETT *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017	**88 934**
Lønnsoppgjør	1 734
Overført mindreforbruk fra 2016	2 165
Justert budsjett 2017 inkl disposisjonskonto	**92 833**

Tabell 9-2 viser sektorens vedtatte og justerte driftsbudsjett

Tannhelsesektoren rapporterer ikke på budsjettområder. Regnskap 2017, sammenstilt med vedtatt og justert budsjett, blir derfor følgende:

BUDSJETTOMRÅDER *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Tannhelsesektoren	90 773	92 833	2 060	88 934	90 801
Disposisjonskonto HKIF/Tannhelse	0	0	0	0	0
Sum tannhelsesektoren	**90 773**	**92 833**	**2 060**	**88 934**	**90 801**

Tabell 9-3 viser sektorens driftsregnskap sammenlignet mot budsjett og fjorår

Sektoren gikk inn i 2017 med et mindreforbruk på 2,2 mill kroner, og årets regnskap viser at mindreforbruket er redusert til 2,1 mill kroner. En hovedårsak er svakere honorarinntekter fra voksne, betalende pasienter. Inntektene fra denne gruppen er redusert med ca 1,2 mill kroner fra 2016. Denne inntektsnedgangen er på ca 7 %, og reflekteres også i aktivitetstallene pr. pasientgruppe i 9.1.

En forklaring til lavere inntekter er vakans i tannlegestillinger og høyt sykefravær, men også en sterkere prioritering av andre pasientgrupper i 2017. Dette gjelder gruppene av eldre pasienter samt ruspasienter, og dette er ofte tidkrevende pasienter. Dermed har den ledige kapasiteten til å behandle voksne, betalende pasienter vært lavere.

Sykefraværet i sektoren er fremdeles høyt, og refusjonsinntekter har økt med 0,6 mill kroner fra 2016.

Separate regnskapsoppstillinger for pasientgrupper

Fylkeskommunene er fra 2015 pålagt å utarbeide separate regnskapsoppstillinger for voksne betalende pasienter og prioriterte/lovpålagte pasienter. Bakgrunnen er et krav fra EFTAs overvåkningsorgan ESA om at fylkeskommunene må dokumentere at offentlige midler ikke benyttes til å subsidiere voksne betalende pasienter og dermed skape konkurransevridning i markedet for tannlegetjenester.

Vestfold fylkeskommunes tilpasning til Tannhelselovens forskrift er behandlet i to fylkestingssaker; 96/14 og 91/15. Separate regnskapsoppstillinger inngår i note 15 til årsregnskapet. Delregnskapet for voksne, betalende pasienter viser et overskudd på nærmere 1,8 mill kroner av en omsetning på ca 13,8 mill. kroner.

Ruspasienter i statlig og kommunal omsorg

Disse er i sin helhet behandlet ved sektorens klinikker i 2017. Fram til 2014 ble behandlings-tjenester primært kjøpt hos private tannleger.

9.3 Mål og måloppnåelse

Nr	Utfordring	Resultatmål	Måltall		
			Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
4.1	Å ivareta ønsket tannhelseutvikling	Andelen av 5-åringene uten hull i tennene skal minst være	80,1 %	84 %	81 %
4.2		Andelen av 12-åringene som har hatt 5 eller flere tenner med hull skal være lavere enn	3,1 %	5 %	4,2 %
4.3		Andelen av 18-åringene som har hatt 9 eller flere tenner med hull skal være lavere enn	8,7 %	10 %	8,8 %
4.4	Å gi et behandlingstilbud til de som trenger det mest	Andel barn og unge som skal være undersøkt og behandlet i løpet av kalenderåret	61,3 %	63 %	64,6 %
4.5	Å gi et behandlingstilbud med god nok kvalitet	Antall skriftlige klager på feil eller mangelfull behandling eller på personalets adferd skal være lavere enn	7	5	2
4.6		Antall pasienter på venteliste 2 måneder etter fastsatt tid skal være lavere enn	782	2 300	1593
4.7	Effektiv ressursutnyttelse	Netto driftsutgifter pr. prioritert person under tilsyn skal være lavere enn gjennomsnittet for alle fylker (unntatt Oslo)	Se omtale	-10 %	-11,4 %

Tabell 9-4 viser vedtatte politiske mål for 2017 og graden av måloppnåelse i 2017 og 2016

Å ivareta ønsket tannhelseutvikling (resultatmål 4.1-4.3)
Antall 5-åringer uten hull i tennene viser ytterligere en liten nedgang i forhold til de siste årene. Dette er en tendens som også kan sees nasjonalt. For 12-åringene er det derimot en tydelig nedgang i den andelen som har den dårligste tannhelsen. For 18-åringene er det om lag som i 2016, det vil si at den gruppen som har den dårligste tannhelse er redusert med 0,1 %-poeng.

Å gi et behandlingstilbud til dem som trenger det mest (resultatmål 4.4)
61,3 % av barn og unge er undersøkt og behandlet. Det er litt under målsetting på 63 %, men det betyr egentlig at gruppen med risikopasienter er blitt mindre. Innkallingsintervallet ble i 2013 satt opp fra 20 til 24 måneder for pasienter med god tannhelse, hvilket medfører at færre friske pasienter blir innkalt. At resultatet er 61,3 %, betyr at 50 % er inne hvert annet år, og at 11,3 % av barn og unge er inne hvert år fordi de har behov for hyppige kontroller. De forlengede innkallingsintervallene har frigjort tid som brukes til pasienter som har dårligere tannhelse og større behov for tannbehandling, som f.eks. pasienter i rusomsorgen.

Å gi et behandlingstilbud med god nok kvalitet (resultatmål 4.5-4.6)
7 skriftlige klager i 2017 viser at terskelen for å klage er blitt lavere. Dette er nok en tendens som vi ser ellers i samfunnet i dag. Alle klager besvares skriftlig. Noen av klagene er berettiget, og de drar vi lærdom av. Etterslepet, eller *Planlagt innkalte,* ligger et håndterlig nivå.

Effektiv ressursutnyttelse (resultatmål 4.7)
Beregningsgrunnlag foreligger ikke fra SSB før medio 2018 og måltallet for 2017 vil bli presentert i rapporten for 2. tertial 2018. Resultatoppnåelsen i 2016 var på – 11,4 %.

9.4 Investeringsregnskap

INVESTERINGSREGNSKAP *Beløp i 1000 kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik just.bud - regnskap***
Utgifter:			
Fast investeringsbevilgning	1 305	1 500	195
Sum utgifter prosjekter	**1 305**	**1 500**	**195**

Tabell 9-5 viser sektorens investeringsregnskap

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk i forhold til justert budsjett på 0,2 mill kroner. Investeringsutgiftene utgjør 1,3 mill kroner. Årets investeringer gjelder utstyrsfornyelser ved klinikkene med 0,6 mill kroner, mens resterende investeringer gjelder ny og forbedret programvare og skjermer for digital røntgen. Nyanskaffelsene vil gi bedre kvalitet på røntgendiagnostikken, bl.a. gjennom muligheten for 3D-bilder.

9.5 Delegasjon

Følgende forhold i tannhelsesektoren faller på det nåværende tidspunkt innunder dette avsnittet:

- takster for tannbehandling
- skyssutgifter
- klager på tannbehandling eller manglende tilbud

Takster for tannbehandling
§ 2-2 i Lov om tannhelsetjenesten hjemler at fylkeskommunen kan fastsette egne takster for behandling av voksne betalende pasienter. Takstene justeres som regel i takt med prisindeks for helsetjenester. Takstøkning varsles ved fremleggelse av hvert års budsjettforslag, sist ved behandlingen av budsjett for 2018 og økonomiplan for 2017-2020. Administrasjonen utarbeider nye takster, som legges fram til orientering i hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse (HKIF). Taksthefte er tilgjengelig på alle tannklinikkene og på fylkeskommunens nettsider. Budsjettvedtak for 2018 innebærer en takstøkning på i gjennomsnitt 3 %.

Skyssutgifter
Fylkeskommunen skal dekke skyssutgifter i samsvar med forskrift fastsatt av fylkeskommunen for pasienter under tannhelselovens § 1-3. Vestfold fylkeskommune har ikke fastsatt egen forskrift, men retningslinjer for dekning av skyssutgifter er i henhold til tidligere vedtatt tannhelseplan. Pasientens skyssutgifter dekkes etter at en egenandel på kroner 600 er trukket fra. Bestemmelsen kommer til anvendelse stort sett for eldre og uføre med hjemmesykepleie.

Klager på tannbehandling eller manglende tilbud
Klage på tannbehandling, tannhelsepersonell eller manglende tilbud, rettes til tannhelsesektoren i Vestfold. Går avgjørelsen klager imot, eller avvises, kan avgjørelsen klages videre til Fylkesmannen i Vestfold.

Pasienten kan også velge å rette klagen direkte til Fylkesmannen i Vestfold. Klageren skal alltid få opplysninger om at klagen kan rettes direkte til Fylkesmannen i Vestfold.

10 SEKTOR FOR FELLESFORMÅL

10.1 Hovedtrekk 2017

Sektor for fellesformål består av budsjettramme for politisk ledelse, kontroll/revisjon, tillitsvalgte, gjennomføring av valg samt felleskostnader som forsikring, KS-kontingent mv samlet i ett budsjettområde. Videre er det separate budsjettområder for *fylkesutvalgets disposisjonskonto*, *Disposisjonskonto FU/fellesformål* og *RUF (regionalt utviklingsfond)*. To tredeler av sektorens ramme går til det siste budsjettområdet som skal dekke fylkesrådmannens sektorovergripende stabsfunksjoner.

Stabsfunksjonene ivaretar oppgaver fylkesrådmannen mener gir best styring, og er mest effektivt og hensiktsmessig å håndtere felles for sektorene. Støttefunksjonene omfatter drift og utvikling av alle IKT-løsninger inkludert sentrale fagsystemer innen lønn, personal, HMS, regnskap, arkiv og informasjon. I tillegg ytes brukerstøtte til alle virksomheter, rådgivning og bidrag til utviklingsoppgaver innenfor fagfelt som eiendom, IKT, jus, økonomi, finans, regnskap, innkjøp, kommunikasjon, arkiv, lønn, personal, HMS og beredskap. Sektoren har også politisk sekretariat og drift av fylkeshuset som sine oppgaver.

De sektorovergripende stabsfunksjonene er sentrale i å oppnå en god prosess i forbindelse med gjennomføring av regionreformen. Sammenslåingsprosessen krever betydelige ressurser til både politiske og administrative prosesser. En særlig utfordring har vært og vil være knyttet til å avsette ressurser til dette arbeidet samtidig som den ordinære driften skal ivaretas.

I tillegg til de ordinære driftsoppgavene på fagfeltene nevnt over har det i 2017 vært et særskilt fokus på tiltak knyttet til digital strategi 2016-2019, drift/vedlikehold av fylkeshuset, ulike HR-relaterte oppgaver, kommunikasjonsstrategi og nye nettsider for Vestfold fylkeskommune.

10.2 Budsjett og økonomisk resultat

Fylkestinget vedtok en ramme for sektor fellesformål i 2017 på 150 mill kroner. Gjennom 2017 er budsjettet justert opp til 165 mill kroner. Dette er knyttet til lønnsoppgjør, overført akkumulert mindreforbruk fra 2016, tilleggsbevilgning til RUF og vedtak i FU knyttet til disposisjonskonto. Endringene fra vedtatt budsjett 2017 kan oppsummeres slik:

JUSTERT BUDSJETT *Beløp i 1000 kroner*	***Budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017 inkl hovedutvalg/FUs disp.kontoer	**149 653**
Lønnsoppgjør	1 970
Overført mindreforbruk fra 2016	8 639
FT/FU - vedtak, evt. hovedutvalgsvedtak	4 961
Justert budsjett 2017 inkl disposisjonskontoer	**165 223**
Herav restramme FUs disposisjonskonto	636

Tabell 10-1 viser endringer fra vedtatt sektorramme 2017 til justert sektorramme 2017.

Regnskap, budsjett og budsjettavvik per budsjettområde framkommer slik for 2017:

BUDSJETTOMRÅDER *Beløp i 1000 kroner*	***Avsn.***	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Avvik regnskap-just.budsj***	***Vedtatt budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte, fellesutgifter	*10.2.1*	41 574	42 628	1 054	42 165	40 602
FUs disposisjonskonto	*10.2.2*	0	636	636	500	0
Disposisjonskonto FU/FFM	*10.2.3*	0	0	0	0	0
RUF	*10.2.4*	10 311	12 406	2 095	5 500	10 030
Sum eks stabsfunksjoner		**51 885**	**55 670**	**3 785**	**48 165**	**50 632**
Stabsfunksjoner	*10.2.5*	102 865	109 553	6 688	101 488	100 275
Sum fellesformål		**154 750**	**165 223**	**10 473**	**149 653**	**150 907**

Tabell 10-2 viser resultater for sektorens budsjettområder.

Mindreforbruk i forhold til justert budsjett er på 10,5 mill kroner ved utgangen av 2017. Dette fordeler seg med mindreforbruk på 1,1 mill kroner for området politisk styring/fellesutgifter og 0,6 mill kroner for disposisjonskontoer, videre mindreforbruk på 2,1 mill kroner for RUF og mindreforbruk på 6,7 mill kroner for budsjettområdet stabsfunksjoner.

I 2017 har mindreforbruket for de delene av sektoren som er med på ordningen om overføring av mer-/mindreforbruk vokst med 0,8 mill kr. Økningen fordeler seg med 0,3 mill kroner på fylkesutvalgets disposisjonskonto, 0,2 mill kroner på RUF og 0,3 mill kroner på stabsfunksjoner.

MER-/MINDREFORBRUK SOM KAN OVERFØRES [1)] *Beløp i 1000 kroner*	***Mindre-forbruk 2017***	***Mindre-forbruk 2016***	***Endring 2016 til 2017***
FUs disposisjonskonto	636	331	305
Disposisjonskonto FU/FFM	0	0	0
RUF	2 095	1 945	150
Stabsfunksjoner	6 688	6 363	325
Sum	**9 419**	**8 639**	**780**

Tabell 10-3 viser endringen i mindreforbruk fra 2016 til 2017.

[1)]Mindreforbruket fra budsjettområdet politisk styring/fellesutgifter er ikke med i ordningen for overføring og er derfor utelatt i denne oversikten.

Nærmere beskrivelse av avvikene følger i avsnittene under for de ulike områdene.

10.2.1 Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte og fellesutgifter

Budsjettområdet omfatter utgifter knyttet til folkevalgte, tillitsvalgte, revisjon/kontroll samt fellesutgifter som ikke fordeles ut på sektorene som KS-kontingent, bedriftshelsetjeneste og forsikringer.

I 2017 har området et samlet mindreforbruk på 1,1 mill kroner. Dette er i hovedsak resultat av mindreforbruk av en ekstra bevilgning til utgifter ifbm regionreformen samt reduserte kjøp av eksterne tjenester fra kontrollutvalg/revisjon. For øvrig er det totalt sett et mindreforbruk for såkalte fellesutgifter som kjøp av juridiske tjenester, forsikringspremier og bedriftshelsetjenester.

10.2.2 Fylkesutvalgets disposisjonskonto

I budsjett for 2017 ble det bevilget 0,5 mill kroner til fylkesutvalgets disposisjonskonto. I tillegg ble det i resultatvurderingssaken våren 2017 overført 0,3 mill kroner i restmidler fra budsjett 2016 slik at disponible midler i 2017 totalt har vært på 0,8 mill kroner. Fylkesutvalget gjorde i 2017 disponeringer av midlene iht. tabellen under. Gjenstående midler per 31.12.2017 er 0,6 mill kroner. Mindreforbruk på området overføres normalt til neste budsjettår.

FYLKESUTVALGETS DISPOSISJONSKONTO *Beløp i 1000 kroner*	***Justert budsjett 2017***
Vedtatt budsjett 2017	500
Bidrag Redd Barna, Syria (FU 10/17)	-50
Overført fra mindreforbruk 2016	331
Tv-aksjonen 2017 (FU 86/17)	-100
Refleks ansatte (FU 92/17)	-45
Sum resterende ramme fylkesutvalgets disposisjonskonto	**636**

Tabell 10-4 viser bevegelsen på fylkesutvalgets disposisjonskonto i 2017.

10.2.3 Disposisjonskonto FU/FFM

Budsjettområdet er ikke tilført midler i 2017 og har ikke budsjettramme eller påløpte utgifter i 2017.

10.2.4 RUF (regionalt utviklingsfond)

Budsjettrammen tildelt RUF (regionalt utviklingsfond) er et viktig redskap for utvikling av fylkeskommunens regionalpolitiske rolle i bred forstand og for å fremme fylkeskommunens regionalpolitiske mål. RUF finansieres med årlige bevilgninger fra fylkestinget og representerer et viktig økonomisk tillegg til de statlige utviklingsmidlene (5.5.1-midlene).

RUF har som særlig formål å støtte utviklingstiltak hvor fylkestinget har forutsatt fylkeskommunal medvirkning, og tiltak som fremmer samarbeid med og mellom andre regionale aktører, herunder andre fylkeskommuner, kommuner, statlige organer og næringslivet.

RUF består av en disposisjonskonto og et bundet fond som begge omtales i de neste avsnittene. Bevilgningen til RUF ble fra 2016 omgjort fra et disposisjons**fond** til en disposisjons**konto**. Dette er en teknisk endring som er gjort for å forenkle kommunikasjonen rundt fylkeskommunens disposisjonsfond og for å forenkle arbeidsrutiner.

RUF-disposisjonskonto

Midler bevilget av fylkestinget, men som ennå ikke er disponert av fylkesutvalget, er plassert på RUF disposisjonskonto. Når fylkesutvalget gir tilsagn om tilskudd/bevilgning til eksterne samarbeidspartnere flyttes midlene til det bundne fondet. Midler som blir bevilget til internt bruk i fylkeskommunen overføres til respektive sektorrammer. Per 31.12.2017 var det 2,1 mill kroner igjen i RUF-disposisjonskonto.

BEVILGET FRA RUF – DISPOSISJONSKONTO *Beløp i 1000 kroner*	***Bevilgninger***
Overført fra 2016	1 945
Budsjett 2017	5 500
FT 17/16 Årsrapport - ekstra bevilgning	6 436
Renter 2017	207
FU 71/17 - Vestfold Festspillene AS-ubenyttet tilbakeført	317
FU 111/15 - Svelvik brygge - ubenyttet tilbakeført	200
FT - T2 rapport- ekstra bevilgning	2 500
Sum	**17 105**
Bevilgninger i fylkesutvalget i 2017	-15 010
Disponibelt pr 31.12.2017	***2 095***

Tabell 10-5 viser disponibelt på RUF disposisjonskonto per 31.12.2017

RUF-bundet fond

Det bundne fondet inneholder midler fylkesutvalget har gitt tilsagn om, men som ennå ikke er utbetalt. Per 31.12.2017 var det 14,2 mill kroner igjen på det bundne fondet. 8,5 mill kroner av dette er knyttet til etablering av havneterminal i Larvik havn som fylkeskommunen forventer blir gjennomført.

Tabellen under viser pågående eller nylig avsluttede prosjekter bevilget fra RUF, etterfulgt av kommentarer til de enkelte bevilgningene.

BEVILGET FRA RUF *Beløp i 1000 kroner*	***Restmidler 31.12.2017***	***Utbetalt 2017***	***Bevilget 2017***	***Opprinnelig bevilget***
2014 og 2015				
FU 92/14 Samhandlingsstruktur i reiselivet	0	125	0	500
FU 134/15 Visit Vestfold	0	63	0	250
FU 41/15 Nesjar 2016 (Brunlanes/Larvik Historielag)	400	0	0	800
FU 44/15 Biogass Oslofjord- etablering av nettverk	0	400	0	1 200
FU 108/15 Stillehavsøsters - Vestfold pilotfylke	0	180	0	180
FU 157/15 Forstudie innovasjonssenter	38	0	0	150
FU 158/15 Norwegian centers of expertise	0	125	0	500
2016				
FU 1/16 Energibruk i nye og eksisterende bygg	300	0	0	300
FU 17/16 Oppstartsmidler Færder nasjonalpark IKS	0	125	0	500
FU 25/16 Thor Heyerdahl Senter i Larvik	19	0	0	150
FU 41/16 Yrkeshøyskolen	110	125	0	360
FT 43/16 Reetablering av jernbaneterminal	8 500	0	0	8 500
FU 54/16 Regionalt program for leverandør utvikling	500	250	0	875
FU 134/16 Vestfoldmuseene	440	220	0	660
FU 145/16 A-krim	25	75	0	100
2017				
FU 2/17 Reiselivstjenester	1 000	0	1 000	1 000
FU 4/17 Klåstadskipet	250	500	750	750
FU 8/17 Vederlagsfri arkeologisk registrering [1)]	0	0	1 125	1 125
FU 120/17 Vederlagsfri arkeologisk registrering [1)]	0	0	600	600
FU 16/17 Det magiske prosjektet	150	450	600	600
FU 36/17 Hvalfangstmuseet Sandefjord	0	1 500	1 500	1 500
FU 43/17 Slottsfjellmusett i Tønsberg	0	100	100	100
FU 64/17 Olympiatoppen Sørøst	1 500	500	2 000	2 000
FU 65/17 Digital formidling Vikingtid	0	1 015	1 015	1 015
FU 67/17 Færder Nasjonalpark	75	225	300	300
FU 68/17 Trafikkanalyse Campus Vestfold	550	0	550	550
FU 70/17 Plukking av stillehavsøsters	220	0	220	220
FU 71/17 Vestfold Festspillene AS [2)]	0	2 183	2 500	2 500
FU 109/17 Sammen for livet	125	375	500	500
FU 127/17 Flere unge i fast arbeid [1)]	0	0	2 250	2 250
Sum	**14 201**	**8 535**	**15 010**	

Tabell 10-6 RUF – pågående og avsluttede prosjekter i 2017.

[1)] RUF-bevilgning til sektor i VFK. Bevilgning avsettes ikke til fond, men inngår i sektorens ordinære ramme
[2)] Prosjektet avsluttet ubenyttede midler tilbakeført fond.

FU 92/14 Samhandlingsstruktur i reiselivet og FU 134/15 Visit Vestfold
Tiltakene er utbetalt og avsluttet, og inngår nå i ordinært arbeid i Visit Vestfold, jfr. FU sak 2/17 om anskaffelse av reiselivstjenester.

FU 41/15 Nesjar 2016 (Brunlanes og Larvik Historielag)
Prosjektet Nesjar 2016 ble opprettet i 2014 i anledning 1000-årsjubileum for slaget på Nesjar. Hensikten er å finne det historiske slagstedet som trolig ligger ved Værvågen utenfor Helgeroa. Prosjektet bistås faglig av Norsk Maritimt Museum, Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Vestfold fylkeskommune.

Prosjektet fikk i 2015 et tilskudd på 0,8 mill kroner. Tilskuddet skal benyttes til arkeologiske undersøkelser, konservering av gjenstandsfunn, et fagseminar samt bokutgivelse.

Per 31.12.17 er det utbetalt 0,4 mill kroner til prosjektet. Det har oppstått forhold rundt undersøkelsene som har medført forsinkelser. FU-sak 11/17 beskriver status i prosjektet. Det forventes at prosjektet fullføres og avsluttes i 2018. Resterende midler på 0,4 mill kroner vil bli disponert i 2018.

FU 44/15 Biogass Oslofjord – etablering av nettverk.
Det er bevilget og utbetalt 1,2 mill kroner til prosjektet. Biogass Oslofjord planlegger å fortsette sin aktivitet rundt Oslofjorden og i alle de fem fylkene vil det bli lagt fram sak til politisk behandling om fortsatt finansiering av aktivistene i tre nye år. Den politiske styringsgruppen konstaterer at det fortsatt er behov for å bidra til å tilrettelegge for verdikjeden og at aktivitetene generer regionale arbeidsplasser. Interreg/ØKS prosjektet Biogass 2020 avsluttes første halvår 2018.

FU 108/15 Stillehavsøsters Vestfold pilotfylke 2015 -2017.
Vestfold fylkeskommune har i nært samarbeid med Havforskningsinstituttet (HI) vedtatt å bli et pilotfylke for forvaltning og mulig kommersiell utnyttelse av stillehavsøsters i Norge. Denne fasen av pilotprosjektet er finansiert i samarbeid av HI, Fylkesmannen i Vestfold og Vestfold fylkeskommune. Fylkeskommunen innvilget 0,2 mill kroner fra RUF. Prosjektet er også støttet gjennom kvalifiseringsstøtte fra Oslofjordfondet. Prosjektet ble avsluttet og pengene er utbetalt i 2017. Vestfold fylkeskommunens initiativ som pilotfylke er videreført som flere initiativ jmf vedtak i HKEN-sak 56/16 og FU sak 70/17.

FU 157/15 Forstudie innovasjonssenter
Svelvik kommune har søkt midler til en forstudie for etablering av et innovasjonssenter for tidevannkraft ved Svelvikstrømmen. Målet med arbeidet er å utrede om det er grunnlag for å gå videre med å etablere en næringsklynge og et innovasjonssenter for tidevannskraftverk i Svelvikstrømmen, og avklare hvilke målgrupper og aktører som kan være med, innhold, beliggenhet og drift og finansiering av et slikt senter. Prosjektet avsluttes i 2018.

FU 158/15 Norwegian Centres of Expertise
Vannklyngen - Clean Water Norway har søkt om midler for å drive *Vannklyngen*, styrke klyngen og utarbeide søknad om opptak i klyngeprogrammet *Norwegian Centres of Expertise*. Søknaden er en del av et toårig program. Vannklyngen vedtok våren 2016, etter tilbakemelding fra programstyret, å ikke søke NCE-status, men viderefører øvrige deler av arbeidet knyttet til søknaden. Tilskuddet er utbetalt og tiltaket avsluttet.

FU 1/16 Energibruk i nye og eksisterende bygg
Vestfold Klima- og Energiforum (VKEF) har etablert et nettverk for smart energibruk i yrkesbygg og flerbolighus. VKEF har opprettet en mindre «rådsgruppe» bestående av privat byggeier, kommune, arkitekt, entreprenør, teknologi, byggevare, og Vestfold fylkeskommune, som sammen planlegger aktivitetene. Midlene forventes utbetalt i 2018.

FU 17/16 Oppstartsmidler Færder nasjonalpark IKS.
Tilskuddet er utbetalt. Det er bevilget nye midler se FU 67/17.

FU 25/16 Thor Heyerdahl Senter i Larvik
Larvik kommunestyre vedtok i 2015 at Larvik kommune skal bidra med administrative ressurser til en utredning om et forprosjekt om et nytt Thor Heyerdahl-senter. Larvik kommune har invitert Vestfold fylkeskommune inn i partnerskapet for å ta del i utredningsarbeidene. Prosjektet gjennomføres noe forsinket iht. plan. Forventet ferdig vinter 2018.

FU 41/16 Yrkeshøyskolen
Det er bevilget 0,4 mill kroner til selskapet Høyere Yrkesfaglig Utdanning AS. Selskapet er etablert og arbeider for godkjenning av en Bachelorutdanning i byggeplassledelse. Godkjenningssøknaden har hatt flere runder hos NOKUT og er i februar 2018 i siste runde hos en sakkyndig komité. Det forventes en godkjenning ila våren 2018, med tidligst mulig oppstart høst 2018. 0,3 mill kroner av tilskuddet er utbetalt. Resterende 0,1 mill kroner vil bli utbetalt i 2018.

FT 34/16 Reetablering av jernbaneterminal
Det er bevilget 8,5 mill kroner til reetablering av havneterminal i Larvik havn (SIKA-tomten), under forutsetning av at tiltaket fullfinansieres i tråd med mottatt søknad fra Larvik havn. Saken behandles i Larvik kommunestyre som byggesak i februar 2018. Det er overveiende sannsynlig at dette tilskuddet kommer til utbetaling. Fylkesrådmannen vil komme tilbake med ytterligere informasjon i forbindelse med tertialrapportene.

FU 54/16 Regionalt program for leverandørutvikling
For 2017 er det utbetalt 0,3 mill kroner av totalt 0,9 mill kroner. Resterende vil bli utbetalt i 2018 og 2019. Hensikten med programmet er å øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser i Vestfold, Telemark og Buskerud. Midtveisevalueringen viser en generell økning i innovative offentlige anskaffelser og at et betydelig antall aktiviteter som ellers ikke ville ha funnet sted, utløses av programmet. Nasjonalt program for leverandørutvikling har prosjektledelsen, og midtveisevalueringen viser også at assistansen fra programmet har vært essensiell for gjennomføring av dialog med markedet.

FU 134/16 Vestfoldmuseene
Det er bevilget 0,7 mill kroner over tre år fra og med 2017 til å etablere et depot for Vestfold fylkeskommunes elektroniske arkiver. Det er utbetalt 0,2 mill kroner. Det resterende beløpet på 0,4 mill kroner vill bli utbetalt i 2018 og 2019.

FU 145/16 A-krim
Det er bevilget 0,1 mill kroner i støtte til A-krim-prosjektet i 2017. Målet for prosjektet er å bekjempe kriminalitet i byggebransjen i Vestfold. Restbeløp vil bli utbetalt i 2018.

FU 2/17 Reiselivstjenester
Det ble i saken bevilget 1 mill kroner til anskaffelse av reiselivstjenester. Ut fra dette har det vært utlyst en anbudskonkurranse på anskaffelse av reiselivstjenester. Det var en leverandør som leverte tilbud. Løsningsforslaget ble vurdert å tilfredsstille anbudet og avtale ble signert i 2017. Utbetaling vil først skje i 2018 på bakgrunn av årsrapport og revidert regnskap.

FU 4/17 Klåstadskipet
Det ble i 2017 bevilget 0,75 mill kroner til Stiftelsen nytt Osebergskip. Prosjektet gjelder ferdigstilling av kopien av Klåstadskipet. 0,5 mill kroner ble utbetalt i 2017, de resterende midler vil bli utbetalt i 2018. Bevilgningen for 2018 er betinget fullfinansiering av byggeprosjektet.

FU 8/17 og FU 120/17 Vederlagsfri arkeologisk registrering
RPBA legger opp til at arkeologiske kulturminneinteresser skal avklares på kommuneplannivå. I dag skjer det på reguleringsplannivå. Viktige premisser for arealbruken kommer derfor sent på bordet. Fylkeskommunen skal bidra til tidlig avklaring innenfor utviklingsområder definert i RPBA. Det ble bevilget 1,1 mill kroner til prøveordningen i FU-sak 8/17 og ytterligere 0,6 mill kroner i FU-sak 120/17 til ferdigstilling av utviklingsarbeidet i 2018. Bevilgningen er overført kultursektorens ordinære driftsbudsjett. Prosjektet avsluttes i 2018 og eventuelle restmidler tilbakeføres RUF.

FU 16/17 Det magiske prosjektet (DMF)
Grønt Skifte AS fikk bevilget 0,6 mill kroner fra RUF som støtte til videreutvikling av DMF. DMF består av flere selvstendige prosjekter, og Grønt Skifte er en organisatorisk «overbygning» av blant annet DMF. DMF er kombinasjonen av et tradisjonelt landbruksanlegg for husdyrgjødsel og et industrielt biogassanlegg for utsortert matavfall. Her produseres det biogass som oppgraderes for transportformål og gjødselprodukt som går tilbake til bøndene. Foreløpig er det utbetalt 0,5 mill kroner. Utbetalingsanmodning på restbeløpet vil komme i 2018.

FU 36/17 Hvalfangstmuseet Sandefjord
Det ble i 2017 bevilget 1,5 mill kroner til utbygging av Hvalfangstmuseet i Sandefjord. Midlene er i sin helhet utbetalt per 31.12.2017 og prosjektet er avsluttet.

FU 43/17 Slottsfjellmuseet i Tønsberg
Slottsfjellmuseet i Tønsberg ble i 2017 bevilget 0,1 mill kroner i støtte til utstillingsprosjektet *Kongens velde*. Midlene er i sin helhet utbetalt per 31.12.2017 og prosjektet er avsluttet.

FU 64/17 Olympiatoppen Sørøst
Med forankring i Idrettspolitisk dokument 2015-2019 ønsker Norges Idrettsforbund å øke den regionale satsingen med to nye kompetansesenter. Et senter øst for Oslofjorden og et senter vest for Oslofjorden. Det regionale senteret vest for Oslofjorden vil dekke fylkene Buskerud, Telemark og Vestfold. Olympiatoppen Sørøst mottok i 2017 bevilgning til dette formål for årene 2017, 2018 og 2019 på totalt 2 mill kroner. 0,5 mill kroner er utbetalt per 31.12.2017, de resterende midlene vil bli utbetalt i 2018 og 2019.

FU 65/17 Digital formidling Vikingtid
FU har bevilget 1,0 mill kroner fra RUF til finansiering av en ny utstilling ved Midgard Historiske Senter. Utstillingen skal formidle vikingtidshistorien på Borre og i fylket. Utstillingen er planlagt utarbeidet i tre ulike moduler. Hele utstillingen er planlagt ferdig innen utgangen av 2019. Totalbudsjettet for alle modulene er om lag 10 mill kroner, hvor RUF har bidratt med 1,0 mill kroner til første modul. Midlene er i sin helhet utbetalt per 31.12.2017. Finansiering av de to andre modulene er foreløpig ikke på plass.

FU 67/17 Færder nasjonalpark
Fylkeskommunen innvilget videre oppstartsmidler på 0,3 mill kroner til Færder nasjonalpark IKS. Restutbetaling vil skje i 2018 på bakgrunn av rapportering og revidert regnskap. Driften av senteret er en utfordring. Eierne skal derfor utrede modeller for mer kommersiell drift som gjør driften av senteret mindre sårbart.

FU 68/17 Trafikkanalyse Campus Vestfold
Det er bevilget 0,6 mill kroner til å utarbeide en trafikkanalyse rundt Campus Vestfold. Bakgrunn for analysen er behov for å bedre helhetlige trafikkløsninger til/fra campus, blant annet til nye Horten stasjon, og for å opprettholde attraksjonskraften ved Campus Vestfold. Prosjektet vil ferdigstilles i slutten av februar 2018. Vestfold fylkeskommune dekker halvparten av kostnadene for prosjektet.

FU 70/17 Plukking av stillehavsøsters
Det ble i 2017 bevilget 0,2 mill kroner til rydding av stillehavsøsters på de mest brukte strendene langs vestfoldkysten. Arbeidet er initiert av fylkeskommunen og samordnes med Fylkesmannen, kommunene og det frivillige. Det forventes at midlene overføres til prosjektet i løpet av 2018. Prosjektet mottok økonomisk bidrag fra Fylkesmannen i 2017, og forventer bidrag fra andre samarbeidsparter i 2018. Prosjektet hadde oppstart høst 2017 og vil gå over flere år.

FU 71/17 Vestfold Festspillene AS
I forbindelse med Vestfoldfestspillenes økonomiske situasjon i 2017, ble det bevilget et tilskudd på 2,5 mill kroner til avvikling av selskapet. Fylkeskommunens andel i avviklingsoppgjøret, 2,2 mill kroner tilsvarende eierandel på 60 %, er per 31.12.2017 belastet RUF. De resterende midlene er tilbakeført.

FU 109/17 Sammen for livet AS
Fylkesutvalget bevilget 0,5 mill kroner til prosjektet *Fra innsatt til ansatt*, i regi av firmaet Sammen for livet AS. 0,4 mill kroner ble utbetalt i 2017. Resterende beløp utbetales når prosjektrapport er levert og godkjent.

FU 127/17 Flere unge i fast arbeid
I desember 2017 ble det bevilget 2,2 mill kroner til prosjektet. Denne bevilgningen gjelder ikke tilskudd til eksterne samarbeidspartnere. Kostnadene til prosjektet vil bli bokført i fylkeskommunens regnskap og budsjettmidlene er overført fra RUF til regionalsektorens ordinære ramme.

10.2.5 Stabsfunksjoner

Økonomi

Budsjettområdet har i 2017 hatt produksjon og leveranse som forutsatt. Budsjettrammen er i løpet av året kun justert for lønnsoppgjør.

Samlet mindreforbruk ifht justert budsjett er på 6,7 mill kroner. Det er en økning på 0,3 mill kroner fra 2016. Budsjettområdet fikk overført 6,4 mill kroner i mindreforbruk fra 2016. Av dette har 4,0 mill kroner vært forbeholdt overlapping ved generasjonsskifte av bemanning i IKT-seksjonen. I 2017 ble ca 1,5 mill kroner anvendt til dette formålet og resterende vil etter planene benyttes i 2018 fordi prosessen med generasjonsskifte tar lenger tid enn først antatt. Mindreforbruk utover dette er knyttet til sykelønnsrefusjoner samt lavere lønnsutgifter grunnet vakanser. Det er en gjennomgående utfordring i staben å fremskaffe kvalifisert arbeidskraft ved fravær, og dette medfører høyt arbeidspress i deler av staben. Sammen med mindreforbruk forårsaket av vakanser samt økte inntekter fra salg av tjenester utgjør mindreforbruk av denne typen for stabsavdelingen ekskl IKT-seksjonen 2,3 mill kroner. IKT-seksjonen har, grunnet vakanser og sykelønnsrefusjoner, opparbeidet et nytt mindreforbruk i 2017 på ca 1,2 mill kroner.

To særskilte bevilgninger overført sektorrammen har endt opp med mindreforbruk pr 31.12.2017; 0,1 mill kroner av bevilgning FT 38/19 til utredning solenergi og 0,3 mill kroner bevilget i FU-sak 67/16 til skifte av takvinduer på fylkeshuset. Solenergi-utredningsarbeidet er avsluttet med mindreforbruk. Takvindu-arbeider er utsatt fra 2016 og 2017 grunnet avklaringer rundt solenergi-tiltak. Arbeidet ventes nå utført i 2018.

Mindreforbrukene beskrevet over relaterer seg hovedsakelig til forhold som ikke er del av den ordinære virksomheten, og som av flere årsaker ikke kunne forutsees. Fylkesrådmannen har på rapporteringstidspunktet planer for anvendelse av mindreforbruket til gjennomføring av generasjonsskifte IKT-bemanning samt videreføring av bevilgning til skifte av takvinduer på fylkeshuset.

Prioriteringene vil bli lagt frem i egen sak for hovedutvalget for fellesformål (fylkesutvalget).

Prioriterte oppgaver

I tillegg til de ordinære driftsoppgavene på sektorens ansvarsområder ble følgende oppgaver fremhevet som prioriterte for stabsavdelingen i budsjettdokumentet for 2017:

- Digitalisering – fra driftsorientert til utviklingsorientert
- Drift og vedlikehold av fylkeshuset

Forøvrig har stabsavdelingen gjennom 2017 hatt stort fokus på områdene:

- HMS, beredskap og sikkerhet
- Ledelse, medarbeiderskap og organisasjonsutvikling
- Kommunikasjonsstrategi
- Nye nettsider
- Eiendomsforvaltning

Detaljer om arbeidet som er utført følger nedenfor.

Digitalstrategi 2016–2019

Digitalstrategi 2016–2019 ble ferdigstilt og lagt frem sammen med tilhørende handlingsplan for fylkestinget i april 2016. Strategien er førende for Vestfold fylkeskommunes digitale utvikling, og sikrer sammen med en rekke planlagte tiltak i handlingsplanen helhet og sammenheng i digitale utviklingsaktiviteter. I 2017 er det arbeidet med en rekke enkelt-tiltak i henhold til strategien.

Flere tiltak for bedre informasjonsdeling og samhandling med innbyggere, samarbeidspartnere og andre eksterne aktører er gjennomført. Som et eksempel er løsning for digitale skjema anskaffet og driftsmidler er anvendt til å ta løsningen i bruk. Løsning som støtter og forenkler lærerens administrative oppgaver (LAO) er også implementert.

Fylkesrådmannen har tilpasset Difi's prosjektmodell og tatt den i bruk for digitale utviklingsprosjekter. Vestfold fylkeskommune har ledet et samarbeidsprosjekt for videreutvikling av *Prosjektportalen*, som er et verktøy som benyttes av mange offentlige aktører for gjennomføring og oppfølging av prosjekter. Samtidig er det er kurset og sertifisert mange prosjektledere i egen organisasjon.

I forbindelse med investering i oppgradering av datateknisk infrastruktur til dagens behov og standard er det utført nødvendige tilpasninger på enkelte systemer.

Det er videre gjennomført oppgradering av møterom med nye skjermløsninger, styringssystem og utstyr for video og lyd på alle større møterom for å tilrettelegge for digitale møter.

Nytt skoleadministrativt system - Visma In school

Stabsavdelingen bistår utdanningssektoren med forberedelser til nytt nasjonalt skoleadministrativt system (Visma In School). Det gjelder tilpasning til ulike fagsystemer og arbeidsprosesser både i virksomhetene og mellom virksomhetene og stabsavdelingen. Det er fortløpende dialog mellom prosjektledelsen i utdanningssektoren og fagpersoner i stabsavdeling. For å hente ut gevinstene i ny løsning kreves det tilpasning av digitale løsninger, forankring i hele organisasjonen og sikre nødvendig kompetanse for iverksetting av ny løsning. Prosjektet er derfor høyt prioritert. Hovedsakelig har dette arbeidet bestått i å bidra med ressurser fra HR- og IKT-seksjonen inn i utdanningssektorens prosjektorganisasjon.

Drift og vedlikehold av fylkeshuset

Stabsfunksjoner har i 2017 prioritert midler til drift og vedlikehold av fylkeshuset. Blant annet er både heis og SD-anlegg oppgradert, det er foretatt noe utvendig drenering og ferdigstilling av uteområde, flere mindre bygningsmessige tiltak er gjennomført og møteromsutstyr er oppgradert. Dessuten ble gammel hovedinngang rehabilitert.

Kartlegging av nødvendige vedlikeholdstiltak viser fortsatt et etterslep som det vil være behov for å gjennomføre. Tiltak som er planlagt i 2018 er å skifte glassfasaden sør i glassgården samtidig som arbeidet med å skifte deler av glasstaket gjennomføres. Tiltak i årene som kommer vil blant annet være å retekke takene, skifte kjølemedium på ventilasjonsanleggene, skifte belegg fra 1993 og bytte vinduer.

Det ble i 2016 bevilget 0,3 mill kroner til å skifte deler av glasstaket i kantina. Arbeidet ble skjøvet fremover grunnet behov for avklaringer rundt solenergi, men forventes nå gjennomført i 2018.

HMS, beredskap og sikkerhet

Fylkesrådmannen følger halvårlig opp registrering og saksbehandling i QM+, som er fylkeskommunens system for registrering av avvik, skade og forbedringsforslag innen HMS. Det er et mål å øke antall avvik i organisasjonen. Sammenlignet med 2016 er det registrert færre avvik. Stabsavdelingen har videreført støtte til virksomhetene med hensyn til øvelse og trening i beredskapsarbeid. Gjennom støtte, dialog og erfaringsdeling bidrar stabsavdelingen til økt

kompetanse, engasjement og eierskap til sikkerhet og beredskap for alle ansatte og elever. På sikt vil dette bygge en sikkerhetskultur i organisasjonen.

Ledelse, medarbeiderskap og organisasjonsutvikling

Strategisk plan for medarbeiderutvikling er revidert og oppdatert for perioden 2018-2020. Lederne er fulgt opp gjennom lederutviklingsprogrammet, introduksjonsprogram for nye ledere og i ulike fagkurs. Organisasjonspolitikk 2020 er gjennomgående tema på alle ledersamlinger, tas opp på HMS-dag, i introduksjon av nyansatte med videre. Ledelse, medarbeiderskap og organisasjonsutvikling har vært tema i fylkesrådmannens møter med hovedtillitsvalgte og i hovedarbeidsmiljøutvalget.

Regionreformen forberedes gjennom å være tema på alle fylkesrådmannens ledersamlinger, i HR-nettverket, i fylkesrådmannens møter med hovedtillitsvalgte og i hovedarbeidsmiljøutvalget. Det er avholdt informasjonsmøter for ansatte i fylkesadministrasjonen. Fylkesrådmannen bygger kompetanse gjennom kursdeltakelse, rapporter samt henter erfaringer fra andre kommuner og fylkeskommuner. Samarbeidet med fylkesrådmannen og lederne i fylkesadministrasjonen i Telemark ble påbegynt høsten 2017.

Fylkesrådmannen har sammen med hovedarbeidsmiljøutvalget, bedriftshelsetjenesten og NAV Arbeidslivssenter videreført det systematiske arbeidet med oppfølging av sykefravær og tiltak for å øke nærværet. Bedriftshelsetjenesten har på bestilling fra fylkesrådmannen gitt bistand til virksomheter i omstilling og omorganisering.

Kommunikasjonsstrategi

Det ble utarbeidet en overordnet kommunikasjonsstrategi for Vestfold fylkeskommune som skal gjelde fra 2018 – 2020. Strategien ble politisk vedtatt av fylkestinget i desember 2017.

Hensikten med strategien er å sikre helhetlig kommunikasjon fra alle deler av organisasjonen. Den skal sikre god og relevant informasjon om politiske saker og vårt tjenestetilbud til innbyggere, samarbeidspartnere og brukere. Strategien skal bidra til å øke synligheten rundt fylkeskommunens rolle, ansvar og oppgaver, og bidra til å gjøre oss til en attraktiv arbeidsgiver.

Et strategisk og målrettet arbeid med kommunikasjon vil være ett virkemiddel for å løse fylkeskommunens synlighetsutfordring. Den reviderte strategien løfter frem tre satsingsområder med delmål og tiltak som skal hjelpe oss i å gjøre fylkeskommunen mer synlig i vestfoldsamfunnet. Bedret synlighet og omdømme vil ha mye å si for hvorvidt fylkeskommunen oppleves som relevant for innbyggere og samarbeidspartnere, og også for hvilken posisjon fylkeskommunen får i samfunnsutviklingen. Vi ønsker å være en synlig, tydelig og åpen fylkeskommune som legger til rette for dialog og demokratisk deltagelse.

Det er utarbeidet en egen handlingsplan for strategien, som skal behandles i fylkesutvalget mars 2018.

Nye nettsider

Siden august 2017 har et tverrfaglig team på rundt 70 redaktører jobbet med å bygge Vestfold fylkeskommunes nye nettsider, inkludert sidene for videregående skoler og andre virksomheter som er del av en felles løsning.

Nettsidene er fylkeskommunens viktigste eksterne kommunikasjonskanal. Forrige versjon av nettsidene ble lansert i 2013, og det har skjedd mye med både hvordan man bygger og bruker nettsider siden den gang. Den gamle løsningen hadde lenge vært ustabil på grunn av manglende oppdateringer og utdatert publiseringsverktøy. Derfor har kommunikasjonsseksjonen og en rekke arbeidsgrupper i organisasjonen lagt inn en stor innsats i 2017 for å få nye nettsider på plass.

Nettsidene er bygget på en moderne og fremtidsrettet plattform, og vil være tilgjengelig og tilpasset uansett størrelse på skjermflate. Søkefunksjonaliteten har fått en prioritert plass i

designet og løsningen. Siden inviterer til å søke etter informasjon framfor å lete etter lenker. De nye nettsidene får forøvrig forenklet navigasjon og et rent og moderne design.

De nye nettsidene lanseres 1. mars 2018.

Eiendomsforvaltning

Eiendomsseksjonen har i løpet av 2017 bistått sektorene i forvaltningen av deres bygningsmasse, herunder rådgivning i tekniske spørsmål, bistand i avtale- og kontraktsforhold, samt driftsteknisk oppfølging. Som fylkeskommunens byggherreombud har seksjonen vært ansvarlig for gjennomføring av 24 investeringsprosjekter med en samlet verdi på 250 mill kroner, inklusive nye Horten videregående skole. I tillegg har seksjonen gjennomført 31 vedlikeholdsprosjekter med en samlet verdi på 17 mill kroner for utdannings- og kultursektoren.

Stabsfunksjoner v/eiendomsseksjonen har i løpet av 2017 støttet virksomhetene med utarbeidelse av egne vedlikeholdsplaner for perioden 2018-2027. Virksomhetenes vedlikeholdsplaner er samlet i en helhetlig strategisk vedlikeholdsplan, som ble fremlagt for fylkestinget i desember 2017. Eiendomsseksjonen vil i 2018 jobbe videre med strategisk vedlikeholdsplan i samarbeid med virksomhetene.

Byggereglementet ble revidert i 2017. Reglementet bygger på prinsippene fra DIFIs (Direktoratet for forvaltning og IKT) prosjektveileder og gjør et klart skille mellom bestiller og leverandør.

I 2017 er det arrangert tre fagseminarer for driftspersonell i fylkeskommunen. To samlinger for ledende renholdere, samt en reise til *Bygg reis deg*-messen for driftsteknisk personell. Alle samlingene hadde til hensikt å gi faglig påfyll, samt skape handlingsrom for erfaringsutveksling og samhandling blant driftspersonellet.

10.3 Mål og måloppnåelse

Fylkesrådmannens stab rapporterer på flere resultatmål som er sektorovergripende. Flere av de vedtatte resultatmålene er først og fremst påvirket av det arbeid som gjøres i den enkelte virksomhet. For 2017 rapporteres det på følgende resultatmål vedtatt i budsjettet for 2017:

Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
5.1	Sykefravær i organisasjonen skal ikke overstige	Sykefravær i organisasjonen skal ikke overstige	5,7 %	5,6 %	5,4 %
5.2	Tillit til ledelsen	Andel ansatte som utrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leder. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	*Ikke målt*	*Måles ikke*	80 %
5.3		Andel ansatte som utrykker at de har stor tillit til sin nærmeste leders ledergruppe. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	57 %
5.4	Forbedring og utvikling	Andel ansatte som utrykker at de er fornøyd med måten forbedrings- og utviklingsprosesser gjennomføres på. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	49 %
5.5	Samtale med leder	Jeg har hatt (to) planlagte samtaler med min leder i løpet av siste 12 måneder.	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	90 %
5.6	Psykososialt arbeidsmiljø	Andel ansatte som utrykker at de er tilfreds med det psykososiale arbeidsmiljøet. (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	78 %
5.7	Aktivt engasjerte personalgrupper	Andel arbeidsgrupper som er aktivt engasjerte	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	61 %

Nr	Utfordring/tema	Resultatmål	Måloppnåelse 2017	Mål 2017	Måloppnåelse 2016
5.8	Informasjon	Andel ansatte som uttrykker at de har god nok informasjon (Skårer 4 eller bedre på en skala fra 1-5)	*Ikke Målt*	*Måles ikke*	70 %
5.9	Omdømme hos mediene	Mediene skal være tilfredse med fylkeskommunens samarbeid, tilgjengelighet, troverdighet, svarkvalitet og kontakt. (Måles på en skala fra 1-10)	6,68	7,4	6,65

Tabell 10-7 viser sektorens mål og måloppnåelse for 2017.

Oppfølging av sykefravær (resultatmål 5.1)
Sykefraværet i 2017 endte 0,1 prosentpoeng svakere enn det fastsatte resultatmålet på 5,6 %. Fylkesrådmannen og hovedarbeidsmiljøutvalget har fulgt opp sykefraværet gjennom hele året. Bedriftshelsetjeneste, NAV arbeidslivssenter og HR-seksjonen bistår virksomhetene ved behov. Det systematiske arbeidet for å øke nærværet og redusere langtidsfraværet er videreført.

Måling av medarbeiderengasjement og informasjon (resultatmål 5.2-5.8)
Resultatmålene 5.2-5.8 måles gjennom medarbeidermålingen som i perioden 2010-2016 ble gjennomført årlig. Fra og med 2017 gjennomføres målingen hvert andre år. Resultatmålene foreligger dermed ikke i 2017.

Omdømme hos mediene (resultatmål 5.9)
PR-barometeret måler journalisters tilfredshet med - og oppfattelse av - fylkeskommunens pressehåndtering. Respondentene består av journalister som har hatt kontakt med eller skrevet om fylkeskommunens kjerneoppgaver og relaterte saker siste året. Skår over 6,4 på en skala fra 1-10 betegnes som god og skår over 7,4 som meget god. Resultatmålet er satt til 7,2. Sammenlignet med andre fylkeskommuner og kommuner som bruker målingen er resultatene gode.

10.4 Investeringsregnskap

Sektorens investeringsutgifter i 2017 er som følger:

INVESTERINGSREGNSKAP *Beløp i 1000 kroner*	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik just.bud - regnskap	Regnskap akk pr 2017	Total ramme inkl just.	Mindre-forbruk total
Utfasing oljekjeler	160	248	88	2 211	2 300	89
Nytt trådløst nettverk	1 503	1 769	266	8 234	8 500	266
IKT-investeringer	8 449	9 007	558			
Sum investeringsregnskap	**10 112**	**11 024**	**912**	**10 445**	**10 800**	**355**

Tabell 10-8 viser sektorens investeringsregnskap.

Utfasing av oljekjeler
Prosjektet er avsluttet i 2017.

Trådløst nettverk
Implementering av trådløst nett på skolene er sluttført i 2017 og endte med et mindreforbruk 0,3 mill kroner under opprinnelig samlet budsjettramme på 8,5 mill kroner.

IKT-investeringer
I 2017 har den største investeringen vært 5,7 mill kroner i infrastruktur som i hovedsak er nye servere, ny Citrix-løsning og lagringsløsning. 1,0 mill kroner er brukt i prosjektet *Digital kommunikasjon som hovedregel* til utforming av digitale skjema og digital post ut. 0,8 mill kroner er medgått til løsning for ny ekstern nettside. For øvrig er det gjort mindre investeringer i konsernovergripende fagsystemer som FDV-system for eiendommer, telefoni- og arkivsystemer mv.

11 VEDLEGG TIL REGNSKAP

11.1 Driftsregnskap per sektor/budsjettområde

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	*Regnskap 2017*	*Justert budsjett 2017*	*Regnskap 2016*
Regionalsektoren			
Regionalavdelingen			
H.art 1.0: Lønn	27 430 079	27 494 000	27 625 053
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	2 266 715	2 340 000	2 941 364
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	3 683 762	550 000	2 534 283
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	42 639	0	35 790
H.art 1.4: Overføringsutgifter	6 325 409	3 674 000	9 033 125
H.art 1.5: Finansutgifter	3 551 369	0	4 317 681
H.art 1.6: Salgsinntekter	-261 600	0	-639 800
H.art 1.7: Refusjoner	-5 904 200	-770 000	-7 645 436
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-764 325	0	-300 000
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-4 087 198	0	-4 707 175
Sum budsjettområde: Regionalavdelingen	**32 282 649**	**33 288 000**	**33 194 885**
Fylkesveier			
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	10 397 164	0	7 449 858
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	245 656 554	321 408 000	202 052 863
H.art 1.4: Overføringsutgifter	73 440 230	5 020 000	66 918 084
H.art 1.5: Finansutgifter	318 545	0	4 261
H.art 1.6: Salgsinntekter	-4 541 907	0	-6 061 610
H.art 1.7: Refusjoner	-76 289 223	-70 500 000	-54 412 231
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-500 000	0	-150 000
Sum budsjettområde: Fylkesveier	**248 481 364**	**255 928 000**	**215 801 225**
Kollektivtrafikk			
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	290 606 000	290 606 000	273 925 998
H.art 1.4: Overføringsutgifter	182 716 488	0	27 392 600
H.art 1.7: Refusjoner	-182 716 488	0	-27 392 600
Sum budsjettområde: Kollektivtrafikk	**290 606 000**	**290 606 000**	**273 925 998**
Andre samferdselstiltak			
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	443 739	0	163 183
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	1 636 890	0	2 332 023
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	7 892 112	8 000 000	7 724 344
H.art 1.4: Overføringsutgifter	10 876 365	12 991 000	10 211 840
H.art 1.5: Finansutgifter	0	0	231
H.art 1.6: Salgsinntekter	-9 989 213	0	-7 627 512
H.art 1.7: Refusjoner	-1 424 599	-8 000 000	-982 819
Sum budsjettområde: Andre samferdselstiltak	**9 435 294**	**12 991 000**	**11 821 289**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Regional planlegging			
H.art 1.0 drift: Lønn	400 517	326 000	0
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	439 813	400 000	456 078
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	2 263 658	0	1 144 635
H.art 1.4: Overføringsutgifter	1 631 260	3 338 000	622 878
H.art 1.5 drift: Finansutgifter	391	0	0
H.art 1.7: Refusjoner	-581 260	0	-322 878
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-14 956	0	-96 452
Sum budsjettområde: Regional planlegging	**4 139 423**	**4 064 000**	**1 804 261**
HKENs disposisjonskonto			
H.art 1.4: Overføringsutgifter	0	12 000	0
Sum budsjettområde: HKENs disp.konto	**0**	**12 000**	**0**
Regional næringsutvikling			
H.art 1.0: Lønn	4 839 012	4 535 000	3 345 919
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	2 282 440	2 571 000	2 308 180
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	2 721 139	2 541 000	3 229 316
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	1 060 000	0	0
H.art 1.4: Overføringsutgifter	20 431 291	28 343 000	14 987 205
H.art 1.5: Finansutgifter	19 884 433	7 000 000	17 494 469
H.art 1.6: Salgsinntekter	-1 473 164	0	-941 000
H.art 1.7: Refusjoner	-7 407 534	-4 290 000	-5 888 056
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-8 000 000	-7 000 000	-6 000 000
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-17 553 786	-7 915 000	-18 162 840
Sum budsjettområde: Reg. næringsutvikling	**16 783 831**	**25 785 000**	**10 373 195**
Sum sektor: Regionalsektoren	**601 728 561**	**622 674 000**	**546 920 852**
Utdanningssektoren			
Videregående skoler			
H.art 1.0: Lønn	1 006 860 543	947 861 000	967 690 091
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	105 712 197	73 634 000	95 725 046
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	48 375 125	57 159 000	58 477 331
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	905 855	1 020 000	1 069 372
H.art 1.4: Overføringsutgifter	25 886 233	74 129 000	24 389 200
H.art 1.5: Finansutgifter	3 776 037	0	3 066 336
H.art 1.6: Salgsinntekter	-53 984 039	-36 681 000	-57 703 746
H.art 1.7: Refusjoner	-79 537 620	-46 721 000	-71 750 316
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-1 173 723	-50 000	-200 849
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-3 946 607	0	-2 713 105
Sum budsjettområde: Videregående skoler	**1 052 874 000**	**1 070 351 000**	**1 018 049 361**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Opplæring i bedrift			
H.art 1.0: Lønn	313 548	540 000	9 178 315
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	307 419	210 000	1 590 069
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	2 766 418	3 398 000	3 632 073
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	155 926 622	139 700 000	145 450 022
H.art 1.4: Overføringsutgifter	-55 149	4 500 000	46 099
H.art 1.6: Salgsinntekter	0	0	-381 706
H.art 1.7: Refusjoner	-17 973 523	-13 000 000	-17 224 568
H.art 1.8: Overføringsinntekter	0	0	-800
Sum budsjettområde: Opplæring i bedrift	**141 285 335**	**135 348 000**	**142 289 504**
Voksenopplæring			
H.art 1.0: Lønn	37 492 198	36 236 500	34 709 884
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	4 152 098	4 378 500	6 319 157
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	3 924 573	3 409 000	5 416 059
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	4 233 817	6 946 000	4 447 337
H.art 1.4: Overføringsutgifter	994 256	7 235 000	1 599 155
H.art 1.5: Finansutgifter	656 280	-	-
H.art 1.6: Salgsinntekter	-18 468 566	-17 574 000	-18 384 920
H.art 1.7: Refusjoner	-5 649 677	-3 731 000	-4 805 293
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-160 999	-350 000	-274 583
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-31 652	-	-79 076
Sum budsjettområde: Voksenopplæring	**27 142 328**	**36 550 000**	**28 947 720**
Andre virksomheter			
H.art 1.0: Lønn	97 243 583	91 717 000	95 405 648
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	18 632 807	19 750 000	20 180 575
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	5 501 576	4 191 000	6 748 620
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	672 545	639 000	651 787
H.art 1.4: Overføringsutgifter	2 522 024	14 458 000	2 667 158
H.art 1.5: Finansutgifter	552 355	0	807 555
H.art 1.6: Salgsinntekter	-25 064 267	-27 007 000	-25 242 862
H.art 1.7: Refusjoner	-13 162 470	-6 455 000	-10 401 755
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-10 497 350	-10 486 000	-10 346 096
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-598 902	0	-136 983
Sum budsjettområde: Andre virksomheter	**75 801 901**	**86 807 000**	**80 333 647**
Kriminalomsorg			
H.art 1.0: Lønn	17 599 245	17 024 000	17 043 163
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	2 003 764	1 876 000	1 758 515
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	2 943 910	2 198 000	1 784 299
H.art 1.4: Overføringsutgifter	620 299	200 000	343 908
H.art 1.5: Finansutgifter	63 334	0	1 946 895
H.art 1.6: Salgsinntekter	-17 772	-10 000	-78 109
H.art 1.7: Refusjoner	-22 466 151	-21 288 000	-21 427 261
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-746 629	0	-65 409
Sum budsjettområde: Kriminalomsorg	**0**	**0**	**1 306 001**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Utdanning stab			
H.art 1.0: Lønn	41 816 870	40 419 000	44 215 538
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	2 761 177	2 049 000	2 595 895
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	330 520	382 000	523 998
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	70	50 000	139 285
H.art 1.4: Overføringsutgifter	225 261	857 000	280 713
H.art 1.5: Finansutgifter	0	0	56
H.art 1.6: Salgsinntekter	-1 337 576	-1 317 000	-6 121 497
H.art 1.7: Refusjoner	-1 434 888	-1 067 000	-1 638 670
H.art 1.8: Overføringsinntekter	0	0	-878
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-2 249	0	0
Sum budsjettområde: Utdanning stab	**42 359 185**	**41 373 000**	**39 994 440**
Fellesutgifter vgs			
H.art 1.0: Lønn	18 231 258	34 387 000	6 160 555
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	19 876 209	12 426 000	19 233 595
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	25 580 652	18 948 000	16 050 583
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	26 302 587	24 855 000	25 827 757
H.art 1.4: Overføringsutgifter	11 544 568	5 525 000	11 061 305
H.art 1.5: Finansutgifter	20 052 763	0	9 500 672
H.art 1.6: Salgsinntekter	-7 873 206	-6 600 000	-126 419
H.art 1.7: Refusjoner	-37 871 654	-16 300 000	-35 084 551
H.art 1.8: Overføringsinntekter	0	0	-1 407 641
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-20 512 299	0	-9 434 131
Sum budsjettområde: Fellesutgifter vgs	**55 330 878**	**73 241 000**	**41 781 724**
Sum sektor: Utdanningssektoren	**1 394 793 625**	**1 443 670 000**	**1 352 702 396**
Kultursektoren			
Kultur, idrett og friluftsliv			
H.art 1.0: Lønn	14 041 068	11 859 000	13 072 078
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	6 855 528	14 132 000	6 884 179
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	10 637 950	600 000	9 149 149
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	860 047	0	802 265
H.art 1.4: Overføringsutgifter	92 492 649	28 278 000	72 918 195
H.art 1.5: Finansutgifter	87 974 321	8 140 000	82 352 288
H.art 1.6: Salgsinntekter	-2 417 062	0	-3 994 564
H.art 1.7: Refusjoner	-1 052 618	0	-1 154 381
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-82 808 753	-8 640 000	-78 806 698
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-80 439 222	-8 140 000	-63 646 264
Sum budsjettområde: Kultur, idrett og friluftsliv	**46 143 908**	**46 229 000**	**37 576 245**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Folkehelse			
H.art 1.0: Lønn	4 751 703	3 209 000	3 900 103
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	786 779	2 790 000	677 714
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	1 846 735	0	1 426 090
H.art 1.4: Overføringsutgifter	11 304 119	2 583 000	5 682 602
H.art 1.5: Finansutgifter	2 090 648	100 000	1 860 316
H.art 1.6: Salgsinntekter	-614 900	0	-600 000
H.art 1.7: Refusjoner	-703 338	0	-791 841
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-9 000 000	-100 000	-1 850 000
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-1 963 855	-100 000	-2 044 980
Sum budsjettområde: Folkehelse	**8 497 891**	**8 482 000**	**8 260 004**
Fellestjenester muséer			
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	809 034	229 000	729 267
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	4 072 567	4 000 000	2 386 376
H.art 1.4: Overføringsutgifter	28 150 739	28 303 000	27 085 195
H.art 1.7: Refusjoner	-1 149 875	0	-763 963
Sum budsjettområde: Fellestjenester muséer	**31 882 466**	**32 532 000**	**29 436 875**
Fylkesbiblioteket			
H.art 1.0: Lønn	5 384 701	4 877 000	5 179 201
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	1 727 822	2 355 000	1 729 934
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	2 536 766	0	2 135 518
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	173 147	0	904 529
H.art 1.4: Overføringsutgifter	916 603	110 000	1 016 161
H.art 1.5: Finansutgifter	997 034	0	813 434
H.art 1.6: Salgsinntekter	-656 475	0	-866 065
H.art 1.7: Refusjoner	-1 991 119	0	-2 155 745
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-1 100 300	0	-740 000
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-889 341	0	-834 403
Sum budsjettområde: Fylkesbiblioteket	**7 098 838**	**7 342 000**	**7 182 564**
Kulturarv			
H.art 1.0: Lønn	13 518 478	11 635 000	10 780 638
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	1 552 287	2 792 000	1 232 226
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	5 508 560	3 350 000	4 385 820
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	534 833	500 000	517 037
H.art 1.4: Overføringsutgifter	4 059 327	6 184 000	5 799 314
H.art 1.5: Finansutgifter	12 788 793	3 000 000	1 776 168
H.art 1.6: Salgsinntekter	-2 206 221	-2 885 000	-1 358 286
H.art 1.7: Refusjoner	-2 822 566	0	-2 149 706
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-5 650 000	-3 000 000	-4 000 000
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-8 941 553	-3 000 000	-874 766
Sum budsjettområde: Kulturarv	**18 341 938**	**18 576 000**	**16 108 444**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Kultur felleskostnader			
H.art 1.0: Lønn	28 525	0	33 504
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	575 502	450 000	424 916
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	9 117	0	228 184
H.art 1.4: Overføringsutgifter	2 799	74 000	37 245
H.art 1.5: Finansutgifter	0	0	70
H.art 1.6: Salgsinntekter	-100 000	0	0
H.art 1.7: Refusjoner	-2 799	0	-37 245
Sum budsjettområde: Kultur felleskostnader	**513 144**	**524 000**	**686 673**
Kultur stab			
H.art 1.0: Lønn	3 705 774	3 698 000	3 621 284
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	121 701	330 000	239 672
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	184 225	0	60 055
H.art 1.4: Overføringsutgifter	51 605	15 000	27 104
H.art 1.5: Finansutgifter	42	0	0
H.art 1.7: Refusjoner	-51 605	0	-27 112
Sum budsjettområde: Kultur stab	**4 011 742**	**4 043 000**	**3 921 003**
HKIFs disposisjonskonto			
H.art 1.4: Overføringsutgifter	0	580 000	0
Sum budsjettområde: HKIFs disposisjonskonto	**0**	**580 000**	**0**
Sum sektor: Kultursektoren	**116 489 926**	**118 308 000**	**103 171 809**

Tannhelsesektoren

H.art 1.0: Lønn	88 021 512	88 490 000	85 321 634
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	15 906 341	17 154 000	15 668 449
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	9 853 526	7 545 000	13 305 938
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	1 077 010	750 000	1 486 907
H.art 1.4: Overføringsutgifter	3 874 559	3 115 000	3 784 043
H.art 1.5: Finansutgifter	567 420	0	831 136
H.art 1.6: Salgsinntekter	-15 217 948	-19 155 000	-16 417 608
H.art 1.7: Refusjoner	-11 365 518	-4 000 000	-12 351 219
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-1 113 682	-1 066 000	-828 577
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-830 314	0	0
Sum sektor: Tannhelsesektoren	**90 772 907**	**92 833 000**	**90 800 702**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Sektor for fellesformål			
Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte, fellesutg.			
H.art 1.0: Lønn	18 127 500	17 236 000	17 401 856
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	16 273 006	16 519 000	15 541 992
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	1 826 826	2 493 000	2 103 248
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	3 475 000	3 710 000	3 582 200
H.art 1.4: Overføringsutgifter	3 216 749	2 710 000	3 408 618
H.art 1.5: Finansutgifter	4 065	0	850
H.art 1.6: Salgsinntekter	-58 500	0	-52 650
H.art 1.7: Refusjoner	-1 136 775	-40 000	-1 154 859
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-154 000	0	-229 658
Sum budsjettområde: Politisk styring, kontroll, tillitsvalgte, fellesutgifter	**41 573 871**	**42 628 000**	**40 601 598**
Fylkesutvalgets disposisjonskonto			
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	0	636 000	0
Sum budsjettområde: Fylkesutvalgets disp.kto	**0**	**636 000**	**0**
Regionalt utviklingsfond			
H.art 1.4 drift: Overføringsutgifter	8 535 220	10 630 000	4 536 250
H.art 1.5 drift: Finansutgifter	10 517 720	10 518 000	13 795 000
H.art 1.9 drift: Finansinntekter og finanstransaksjoner	-8 742 216	-8 742 000	-8 301 544
Sum budsjettområde: Regionalt utviklingsfond	**10 310 723**	**12 406 000**	**10 029 706**
Fylkesrådmannens stabsfunksjoner			
H.art 1.0: Lønn	82 830 823	84 513 000	78 569 162
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	14 847 002	14 213 000	15 838 444
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	12 048 027	12 987 000	12 338 355
H.art 1.3: Kjøp av tj. som erst. komm. tj.prod.	848 484	653 000	316 757
H.art 1.4: Overføringsutgifter	5 200 113	2 020 000	5 571 303
H.art 1.5: Finansutgifter	1 504	0	161 374
H.art 1.6: Salgsinntekter	-3 858 774	-3 533 000	-3 797 343
H.art 1.7: Refusjoner	-8 685 119	-900 000	-8 216 684
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-217 217	-400 000	-506 407
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-150 000	0	0
Sum budsjettområde: stabsfunksjoner	**102 864 844**	**109 553 000**	**100 274 963**
Sum sektor: Sektor for fellesformål	**154 749 438**	**165 223 000**	**150 906 266**

DRIFTSREGNSKAP PER SEKTOR/BUDSJETTOMRÅDE *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Justert budsjett 2017***	***Regnskap 2016***
Deltakelse i selskaper			
Østre Bolæren			
H.art 1.0: Lønn	0	0	-5 380
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	0	0	8 662
H.art 1.2: Kjøp av varer og tjenester	0	0	440
H.art 1.4: Overføringsutgifter	0	0	5 297 349
H.art 1.5: Finansutgifter	0	0	0
H.art 1.6: Salgsinntekter	0	0	0
H.art 1.7: Refusjoner	0	0	-119 419
H.art 1.8: Overføringsinntekter	0	0	673
Sum budsjettområde: Østre Bolæren	**0**	**0**	**5 182 324**
Deltakelse i selskaper			
H.art 1.0: Lønn	0	0	0
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	0	0	0
H.art 1.4: Overføringsutgifter	0	0	3 678 386
Sum budsjettområde: Deltakelse i selskaper	**0**	**0**	**3 678 386**
Sum sektor: Deltakelse i selskaper	**0**	**0**	**8 860 710**
Konsernregnskap (finans/reserver)			
H.art 1.0: Lønn	43 137 428	46 288 000	34 494 763
H.art 1.1: Kjøp av varer og tjenester	56 979	0	55 717
H.art 1.4: Overføringsutgifter	7 193	0	7 097
H.art 1.5: Finansutgifter	561 287 143	478 087 000	532 603 537
H.art 1.7: Refusjoner	-7 193	0	-7 097
H.art 1.8: Overføringsinntekter	-2 674 075 027	-2 676 586 000	-2 584 699 459
H.art 1.9: Finansinntekter/finanstransaksjoner	-288 940 980	-290 497 000	-235 817 293
Sum sektor: Konsernregnskap (finans/reserver)	**-2 358 534 457**	**-2 442 708 000**	**-2 253 362 735**
T O T A L T	**0**	**0**	**0**

11.2 Driftsregnskap per kontoart

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Andre salgs- og leieinntekter			
16200	Annet salg av varer/tj., gebyrer o.l. utenfor avg.området	-10 817 023	-21 605 250
16201	Elevbetaling, jfr. 1.1053	-5 504 920	-8 321 092
16202	Kursinntekter	-18 078 397	-19 987 030
16203	Kostpenger	-9 692 337	-9 411 258
16204	Kantinesalg	-12 149 374	-12 328 395
16205	Egenandeler	-8 968 243	-7 910 241
16206	Løyvegebyr	-2 161 701	-55 800
16207	Andre egenandeler inntekt (ikke elev-pc el refusjoner)	-1 769 282	0
16209	Eksamens-/prøveavgift inntekt(unnt.mva)	-4 869 785	0
16210	Kassedifferanse	12 770	-21 830
16211	Salg av timer/tjenester	-1 761 062	-40 100
16212	Salg av materiell	-4 519	0
16213	Faktureringsgebyr	-105 348	-86 204
16214	Omsetning ruspasienter	0	40 571
16215	Tannhelsetjenester	-14 890 325	-16 132 626
16290	Billettinntekter	-705 687	-145 735
16300	Husleieinntekter, festeavg., utleie av lokaler	-3 116 275	-3 544 866
16500	Annet avg.pl. salg av varer og tjenester	-12 257 062	-16 794 364
16504	Kantine salg mva-pliktig	-3 248 045	-2 839 366
16505	Parkeringsavgift salg mva-pliktig	-1 533 234	-1 235 360
16508	Salg elevprod matr/tjenester (avg.pl)	-939 052	0
16511	Salg av timer/tjenester (avg.pl.)	-1 314 741	0
16512	Salg av materiell (avg.pl.)	-28 153	0
16513	Faktureringsgebyr inntekt (avg.pl.)	-3 450	0
16530	Husleieinntekter, festeavg., utleie av lokaler (avg.pl.)	-2 014 630	0
16600	Salg av driftsmidler	-56 000	-3 200
Sum salgs- og leieinntekter		**-115 975 875**	**-120 422 145**
Overføringer med krav til motytelse			
17000	Refusjon fra staten	-74 665 661	-64 006 780
17010	Refusjon fra NAV (eks ref sykelønn/foreldrepenger)	-1 497 691	0
17100	Sykelønnsrefusjon generelt	-1 247 348	-1 652 761
17101	Sykelønnsrefusjon	-34 911 974	-31 382 873
17103	Foreldrepenger	-9 675 140	-9 371 776
17290	Kompensasjon moms påløpt i driftsregnskapet	-298 880 151	-129 485 262
17300	Refusjon fra fylkeskommuner	-47 102 189	-37 374 574
17500	Refusjon fra kommuner	-4 960 321	-5 502 350
17700	Refusjon fra andre (private)	-7 080 597	-8 882 448
17710	Refusjon fra elever for undervisn.matr/utstyr	-962 514	0
17711	Refusjon for tapt/ødelagt matr fra private	-436 721	0
17750	Salg til IKS der komm./f.komm. selv er deltager	0	-280 760
Sum overføringer med krav til motytelse		**-481 420 307**	**-287 939 585**

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Rammetilskudd			
18000	Rammetilskudd	-1 161 591 000	-1 115 274 000
18001	Inntektsutjevning	-113 318 398	-112 795 286
Sum rammetilskudd		**-1 274 909 398**	**-1 228 069 286**
Andre statlige overføringer			
18100	Andre statlige overføringer	-360 467	-360 467
18101	Rente- og avdragskompensasjon	-8 555 729	-10 641 979
18105	Statlig driftstilskudd (fhs mm)	-10 490 744	-10 354 879
18106	Statlig prosjekttilskudd (dr	-11 670 108	-5 281 603
18107	Stat.midl.til formidl.(spillemidl.,RA,Oslofj.f. mv) eget fond	-95 883 753	-87 776 698
Sum andre statlige overføringer		**-126 960 801**	**-114 415 626**
Andre overføringer			
18300	Overføring fra fylkeskommuner	-1 528 139	-800 860
18500	Overføring fra kommuner	-76 000	-99 327
18900	Overføringer fra andre (private)	-369 841	-692 651
18901	Tidligere tapsført	-330 005	-485 496
18950	Ovf. fra IKS der komm./f.kom	-291 759	0
Sum andre overføringer		**-2 595 744**	**-2 078 334**
18700	**Skatt på inntekt og formue**	**-1 390 249 433**	**-1 345 627 727**
Sum driftsinntekter		**-3 392 111 558**	**-3 098 552 703**
Lønnsutgifter			
10100	Fastlønn	987 847 864	949 291 747
10101	Elevassistenter	32 682 739	30 821 148
10103	Fast pensjonsg. Tillegg	9 724 942	9 754 138
10104	Tillegg lørdag/søndag fast	181 200	154 540
10105	Tillegg kveld/natt fast	336 988	315 287
10106	Vikarlønn for fast ansatt m/permisjon u/lønn	10 283 192	9 083 637
10200	Lønn til vikarer	16 462 242	17 216 601
10201	Sykevikar uten ref.	3 800 996	3 253 568
10202	Sykevikar med ref.	19 725 506	16 674 357
10203	Svangerskapsvikar	4 452 756	3 081 700
10204	Vikar kurs	1 344 277	743 348
10300	Lønn til ekstrahjelp	12 518 804	9 506 479
10301	Prøve-/eksamensvakt	4 375 831	3 985 330
10302	Sensorer	6 017 676	6 604 869
10303	Oppg.pliktig honorar	615 971	617 273
10400	Overtidslønn	3 183 757	3 016 132
10500	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	16 588 634	14 913 780
10501	Lærlinger	5 311 230	5 312 576
10502	Variable tillegg	705 734	598 686
10504	Tapt arbeidsfortjeneste oppdragstakere/ansatte	4 437 507	4 052 799
10581	Motpost fri avis 10511	-30 352	-32 753

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
10582	Motpost avg.pl. Rentefordel 10512	-6 120	-5 521
10583	Motpost telefon 10513	-1 874 430	-1 766 362
10584	Motpost fri strøm/bolig 10514	-105 328	-102 683
10586	Motpost andre naturalytelser 10516	-19 968	0
10590	Avsetning lønnsutgifter (direkte i regnskap)	-454 531	-303 020
10750	Lønn renhold fastlønnet	26 749 855	26 785 501
10751	Lønn renhold annet (timebet, overtid mv)	1 092 446	937 635
10800	Godtgjørelse folkevalgte	10 372 884	10 106 060
10801	Møtegodtgjørelse	272 920	268 113
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	292 931	196 820
11600	Utg. og godtgj. for reiser, diett, bil m.v. - oppg.pl.	6 546 626	6 809 302
11650	Andre oppg.pl. godtgjørelser	1 103 449	1 073 436
11651	Uniformsgodtgjørelse	183 043	208 707
11652	Telefongodtgjørelse	312 365	315 045
Sum lønnsutgifter		**1 185 033 636**	**1 133 488 274**
Sosiale utgifter			
10901	KLP 10, ordinær premie	45 294 163	41 153 608
10902	KLP 23, premie politikere	79 806	0
10903	KLP Pensjonsinnskudd avregnet/periodisert	-455 446	0
10905	Premie SPK - vanlig sats	81 371 735	83 802 632
10906	Premie SPK - Skiringssal fhs.	625 273	655 481
10908	Premie pensjon, man. beregnet, betalbar aga	1 482 222	29 100 998
10909	Premieavvik pensjon	6 204 708	2 438 768
10911	Fri kollektiv forsikring	0	2 114 897
10920	KLP Reguleringspremie (via fakt)	26 419 436	0
10921	KLP Rentegarantipremie (via fakt)	2 055 755	0
10923	KLP Sikringsordning (via fakt)	302 221	0
10925	KLP Ovf fra premiefond (via fakt)	-15 854 841	0
10929	KLP Premieavvik	15 602 751	0
10930	KLP Utbet pensjon AFP 62-64 (via fakt)	1 913 404	0
10931	KLP Honorar AFP 62-64 100 % selvrisiko (via fakt)	20 751	0
10932	KLP Servicepensjoner (via fakt)	39 279	0
10971	Fri kollektiv forsikring (auto via lønn)	2 177 421	0
10980	Motpost kollektiv forsikring	-2 177 421	-2 114 897
10990	Arbeidsgiveravgift	180 710 143	175 122 017
10998	Arb.g.avg., man. beregnet, betalbar	0	43 851
10999	Arb.g.avg., man. beregnet, ikke betalbar	3 074 852	343 866
Sum sosiale utgifter		**348 886 212**	**332 661 221**
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon			
11000	Kontormateriell	1 065 647	1 268 598
11001	Kopipapir	163 412	52 126
11002	Rekvisita IT og kopim.	291 604	365 845
11003	Faglitteratur	568 531	494 658
11004	Skjemaer og formularer	528 526	47 733
11005	Avisabonnement/medier	901 930	765 731

VESTFOLD fylkeskommune

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
11006	Andre abonnementer	1 026 206	1 019 891
11050	Undervisningsmateriell	21 784 247	15 346 996
11051	Bøker skolebibliotek	2 025 150	2 829 599
11052	Arb.materiell ved salg	584 852	449 281
11053	Arb.materiell refusjon	313 062	396 713
11054	E-bøker og digitale læremidler	1 247 910	691 887
11055	Trykte læremidler	4 222 563	2 809 042
11100	Medisinsk forbruksmateriell	4 238 751	4 129 684
11140	Medikamenter	283 152	313 822
11150	Mat personal, møter etc.	7 644 135	7 933 701
11151	Mat råvarer for videresalg	9 665 851	9 860 276
11152	Mat folkehøyskolekantine	1 344 980	1 223 017
11200	Samlepost annet forbruksmatriell/råvarer og tjenester	17 042 827	18 429 269
11201	Renholdsrekvisita	1 991 808	2 048 547
11202	Elevutgifter	6 814 725	7 548 673
11203	Velferdstiltak	3 774 960	5 271 254
11204	Studie og reisebidrag	2 100 993	1 243 455
11205	Støtte til elevråd	63 582	123 099
11206	Arbeidsklær	536 752	560 755
11207	Gaver/representasjon	1 584 845	1 459 384
11208	Konferanser (ikke oppgavep. utg.)	9 387 054	9 613 882
11209	Utlegg egne kurs	754 922	965 785
11210	Renovasjonstjenester	2 505 741	2 419 613
11291	Hjelpekto for avg.behandl. av fjernlev.bare tj./vareimport	-144	0
11299	Div. utlegg/formidling	3 116 840	3 064 696
11300	Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd	1 106 449	881 814
11301	Telefon/telefax	274 222	357 975
11302	Mobiltelefoner	1 475 199	1 658 881
11303	Linjeleie	1 595 251	1 913 604
11304	Porto/frakt	1 480 997	1 685 661
11400	Annonse, reklame, informasjon	2 484 967	2 997 063
11401	Annonser	2 409 139	1 971 970
11402	Trykkeutgifter	499 684	616 507
11403	Reklameartikler	114 198	97 747
11404	Annonsering sos medier ol uten mva-beregning	25 666	0
11500	Opplæring, kurs	10 255 745	9 938 660
11700	Transport/drift av egne og leide transportmidler	1 312 577	2 228 394
11701	Drivstoff	417 034	377 096
11702	Bilrekvisita	45 509	91 131
11703	Vedlikehold/service	1 224 915	1 016 336
11704	Vegavg./forsikring/EU-kontr.	338 422	342 815
11705	Elevtransport	3 536 753	3 300 820
11706	Billetter/bompenger etc.	6 226 486	6 032 442
11800	Energi	10 547 918	7 267 464
11801	El.kraft fast	8 607 102	7 194 861
11802	El.kraft tilfeldig	150 966	259 454
11810	Fjernvarme	2 656 554	2 539 312

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
11820	Fyringsolje, fyringsparafin	922 321	740 720
11830	Naturgass	705 634	667 645
11840	Biogass (ved, pellets, briketter)	454 363	432 955
11850	Forsikringer og utg. til vakthold og sikring	5 543 390	5 472 705
11851	Forsikring - mva.fritt	29 964	17 944
11852	Vakttjenester o.l. - avg.belagt	384 346	316 890
11900	Leie av lokaler og grunn	9 645 522	14 282 452
11901	Jordleie	726 110	726 110
11902	Leie av lokaler/grunn oppg.pliktig	180 000	180 000
11903	Husleie med 25 % mva	8 008 041	7 066 568
11950	Avgifter, gebyrer, lisenser o.l.	11 562 935	11 376 278
11951	Kommunale avg.	1 054 350	1 210 718
11952	Programvarelisenser	15 264 982	11 605 047
11953	KOPINORavgift	1 475 822	1 418 321
11954	NORWACOavgift	323 095	314 831
12000	Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler	6 270 080	7 818 436
12001	Kontorutstyr	691 388	1 119 461
12002	IT-utstyr	16 696 817	21 063 522
12003	IT-programvare	211 599	353 055
12004	Teknisk utstyr	1 820 804	1 000 986
12005	Undervisningsutstyr	5 338 015	7 232 598
12090	Medisinsk utstyr	611 743	1 372 163
12100	Kjøp, leie og leasing av transportmidler	640 666	842 817
12200	Leie av driftsmidler	5 289 928	5 342 075
12300	Vedl.hold, byggetjenester og nybygg	10 263 606	11 337 014
12301	Vedlikehold bygninger	6 400 062	5 472 530
12302	Vedlikehold utstyr	4 813 652	3 746 473
12303	Vedlikehold ytre anlegg	246 990 961	204 663 347
12304	Ombygninger	898 726	2 564 234
12307	SVV Sikkerhetsstillelse/forskudd drift	-175 260	-633 510
12308	SVV uspesifiserte utgifter drift	50 643	-1 331 498
12400	Serviceavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester	6 541 892	8 758 969
12401	Reparasjon av utstyr	1 275 026	1 451 991
12402	Supportavtaler/vedlikeholdsavtaler dataprogrammer	3 163 517	1 560 749
12500	Materialer til vedl.hold, påkostning og nybygg	947 008	1 858 476
12600	Renholds- og vaskeritjenester	4 444 368	4 664 673
12601	Vask av tekstiler/arbeidstøy	387 789	340 899
12700	Andre tjenester (som inngår i egenproduksjonen)	46 086 126	39 155 442
12701	Undervisningstjenester	18 939 745	15 740 607
12702	Tannteknikertjenester	1 974 657	2 981 137
12703	Tannlegetjenester	3 335 516	2 968 610
Sum kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon		**614 551 116**	**562 791 454**
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon			
13000	Kjøp fra staten	776 800	792 702
13300	Kjøp fra fylkeskommuner	32 395 698	31 278 964
13500	Kjøp fra kommuner	6 620 305	5 729 881

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
13700	Kjøp fra andre (private)	450 413 272	423 257 844
13750	Kjøp fra IKS der komm./f.komm. selv er deltager	4 404 693	5 821 995
Sum kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		**494 610 768**	**466 881 386**
Overføringer			
14000	Overføring til staten	8 142 985	7 872 307
14290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	298 880 151	129 485 262
14300	Overføring til fylkeskommuner	12 646 841	12 513 052
14500	Overføring til kommuner	89 466 884	78 956 531
14700	Overføring til andre (private)	51 693 456	49 231 163
14701	Tap på fordringer	876 856	1 047 717
14702	Innfordringskostnader	230 999	226 728
14705	Støtte til politiske partier	2 710 020	2 643 972
14750	Ovf. til IKS der komm./f.komm. selv er deltager	30 354 512	26 459 279
Sum overføringer		**495 002 704**	**308 436 010**
Avskrivninger			
15900	Avskrivninger (motpost #.9900)	124 691 299	122 930 891
15901	Salgssum (se motpost 15902)	-10 002 375	-75 000 000
15902	Motpost salgssum (se 15901)	10 002 375	75 000 000
15910	Avskrivning leasede anleggsmidler (motpost 19910)	378 338	239 750
Sum avskrivninger		**125 069 637**	**123 170 641**
Fordelte utgifter			
16900	Fordelte utgifter/internsalg	-32 165 316	-29 973 552
Sum fordelte utgifter		**-32 165 316**	**-29 973 552**
Sum driftsutgifter		**3 230 988 757**	**2 897 455 435**
Brutto driftsresultat		**-161 122 801**	**-201 097 268**
Renteinntekter og utbytte			
19000	Renteinntekter	-15 134 834	-17 000 961
19001	Forsinkelsesrenteinntekter	-241 357	-241 233
19050	Utbytte og eieruttak	-744	-744
Sum renteinntekter og utbytte		**-15 376 935**	**-17 242 937**
Renteutgifter og låneomkostninger			
15000	Renteutg., provisjoner og andre finansutg.	93 081 956	97 935 417
15001	Forsinkelsesrente (morarente)	341 442	59 243
15010	Renter leasingavtaler (konsernnivå)	34 361	24 694
Sum renteutgifter og låneomkostninger		**93 457 759**	**98 019 353**
Avdrag på lån			
15100	Avdragsutgifter	96 592 951	98 774 411
15110	Avdrag leasingavtaler (konsernnivå)	378 338	239 750
Sum avdrag på lån		**96 971 289**	**99 014 161**
Resultat eksterne finanstransaksjoner		**175 052 113**	**179 790 577**

DRIFTSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Motpost avskrivninger			
19900	Motpost avskrivninger	-124 691 299	-122 930 891
19910	Motpost avskrivninger leasede anleggsmid.(se 15910)	-378 338	-239 750
Sum motpost avskrivninger		**-125 069 637**	**-123 170 641**
Netto driftsresultat		**-111 140 325**	**-144 477 331**
19300	**Bruk av tidl. års regnsk.mess. mindreforbruk**	**-104 653 303**	**-90 917 792**
Bruk av disposisjonsfond			
19401	Bruk av bufferfond (disp.fond)	-21 365 000	-1 821 000
19403	Bruk av RUF (disp.fond)	0	-3 555 866
19404	Bruk av Premieavviksfond (disp.fond)	-24 580 000	-4 700 000
Sum bruk av disposisjonsfond		**-45 945 000**	**-10 076 866**
Bruk av bundne fond			
19500	Bruk av bundne driftsfond	-107 133 685	-79 148 283
19501	Bruk av bundet fond driftspr	-40 713 200	-26 507 902
Sum bruk av bundne fond		**-147 846 885**	**-105 656 185**
Sum bruk av avsetninger		**-298 445 188**	**-206 650 843**
15700	**Ovf. til investeringsregnskapet**	**93 983 000**	**37 417 000**
Avsatt til disposisjonsfond			
15401	Avsetning til bufferfond (disp.fond)	59 750 000	70 622 820
15404	Avsetning til Premieavviksfond	3 300 000	0
Sum avsatt til disposisjonsfond		**63 050 000**	**70 622 820**
Avsatt til bundne fond			
15500	Avsetninger til bundne fond	122 406 466	110 318 930
15501	Avsetninger til bundet fond	40 636 447	28 116 121
Sum avsatt til bundne fond		**163 042 913**	**138 435 051**
Sum avsetninger		**320 075 913**	**246 474 871**
15800	**Regnskapsmessig mindreforbruk**	**89 509 600**	**104 653 303**
SUM		**0**	**0**

11.3 Investeringsregnskap per prosjekt

Prosjekt-nummer	Prosjektnavn	Utgift (beløp i kr)	Tilsk./ref. bygn.salg (beløp i kr)	Politisk behandl.*)
4121	Grunnerverv (200755)	1 971 364		
4130	Miljøtiltak (204828)	624 277		
4163	Tiltak etter sykkelveginspeksjoner (205868)	4 633 002		
4182	FV 310 Horten, GS-anlegg G330 (206339)	15 200		
4186	FV 560 Vennerød-Fossnes (206426)		707 000	
4187	FV261 Framnesveien (206427)	7 948 028	2 600 000	
4192	Generell holdeplassopprustning (206493)	3 112 431		
4199	Til disposisjon fylkesveger	74 453		
4202	Sikring av x-punkt utenfor tettbebygd strøk G340 (206606)	1 566 387		
4203	Strekningsvis holdeplassopprustning G360 (206607)	109 222		
4208	Fv251 Ringveien Sandefjord G320 (206709)	13 786 217	6 000 000	
4213	FV950 Gallebergv Sande, G/S, Bølumgt.-Salongå. (TS)	10 539		
4218	FV308 Kjelle-Barkåker, G/S-anlegg G330 (206658)	257 252		
4227	FV900 Holmestrand G370 (206801)	2 274 639		
4228	BYPK Tbg Bypakke Tønsbergregionen G310 (206850)	1 277 178	7 000 000	
4229	BYPK Tbg A1-Gatebruksplan Tønsberg G370 (206851)	1 318 123		
4230	BYPK Tbg A3-TiltakTjøme/Presterød/Teie/Hogsnes G370	2 593 661		
4231	BYPK Tbg A4-Hovedaksene buss/sykkel G370 (206853)	2 248 380		
4232	FV308 Borgheimkrysset G340 (206872)	1 614 639	430 000	
4234	FV910 Rambergveien Holmestrand, GS-anl. (TS) G330	-9 388		
4236	FV390 Feierskauen-Grimestad Tjøme, GS-anl. (TS) G330	15 388 432	5 530 000	
4237	BYPK Tbg A2 – Fastlandsforb. fra Nøtterøy/Tjøme G370	21 902 103	19 000 000	
4238	FV303 Hystadveien Enga-Hem Sandefjord GS G330	33 599 985		
4241	FV275 Dølebakken G/S-veg G330 (207040)	2 099 606	3 500 000	
4242	FV110 Reipbanegt. Larvik G340 (207145)	2 071 164	1 500 000	
4244	Tønsberg pakke 1 - FV 459 Halv. Wilhelmsens allé	1 034 974	250 000	
4245	FV35 Ås-Linnestad G370 (207207)	1 058 881		
4246	FV35 Jarlsberg-Ås G370 (207211)	87 723		
4249	FV35 Revetal, stikkrenne G320 (207267)	3 036 896		
4250	FV35 GS Eidsfoss sentrum til avkj. Eidstoppen G340	9 698 590	5 785 000	
4251	FV308 Kanalbrua - landkar for beredskapsbru G320	200 172		
4252	FV306 Skoppum - FV35 Bispeveien forprosjekt G370	715 640		
4253	FV319 GS Selvik skole til eksist. GS syd, Sande G330	2 752 085	2 460 000	
4254	FV301 Grevle-Skårabakken og Berg-Søndersrød G330	1 306 478		
4255	Visuelle sykkeltellepunkt G330 (207638)	205 179		
4256	FV302 Brunlanesveien v/Veldre G330 (207639)	1 730 081		
4257	FV40 Svarstad holdeplasser G360 (207640)	1 320 269		
4258	FV319 Gamlehaugen til fergeleiet Svelvik G330 (207641)	4 856 652	1 300 000	
4259	Oppgradering fylkesvei i Vestfold G320 (207578)	449 799		
4260	FV415 Torødveien TS GS-veg del 1 G340 (207686)	1 382 346		
4261	FV303 Melsomvik forsterket belysning v/skole G340	242 543	58 000	
4262	FV303 Hystadveien G370 (207710)	247 827		
4264	FV509 GS Narverødveien G370 (207734)	149 910		
4267	FV469 KOLL Halvd. W. allé (Heimdal-Kilen) G360	95 900		
4272	FV32xFV312 TS Dokkakrysset G340 (207747)	184 059		
4273	2018 Mindre TS-tiltak investering G340 (207758)	123 785		

Prosjekt-nummer	Prosjektnavn	Utgift (beløp i kr)	Tilsk./ref. bygn.salg (beløp i kr)	Politisk behandl.*)
4274	2018 KOLL Generell holdeplassopprustning G360	76 350		
4278	FV310 GS Nykirke- Søndre Vegge G370 (207746)	32 362		
Sum regionalsektoren		**151 475 390**	**56 120 000**	
2007	Larvik Arena mva justering red.bokf.verdi 2010-2018	-652 320		
2102	Ny Horten vgs kontraheringsfase	4 040 198		
2103	Ny Horten vgs 2014-2019 Entreprisekontrakt	178 764 971		
2105	Ny Horten vgs 2014-2019 Vei og parkering	131 784		
2106	Ny Horten vgs 2014-2019 Prosjektadm/støtte	1 689 752		
2107	Ny Horten vgs 2014-2019 Kunst	487 294		
2109	Ny Horten vgs 2014-2019 SGs reserve/sikkerhetsmargin	12 418 708		
2120	Sandefjord vgs - kroppsøvingslokaler B2015	688 128		
2121	Holmestrand vgs - verkstedbygg B2015	3 104 126		
2123	Re vgs - bibliotek og klasserom B2015	17 947 230		
2126	Re vgs Nybygg gymsal 2015 (B HU-midl 2023)	6 219 003		
2130	Greveskogen vgs, idrettsanlegg (JB2015)	692 230		FT 98/17
2131	Nøtterøy vgs, praksisrom (VB2016) -2017	153 273		
2134	Re vgs Tilpasn bygg til nybygg (B HU-midl 2023)	2 298 892		
2137	Nøtterøy vgs Atrium (B HU-midl 2023)	438 997		
2140	Sandefjord vgs - oppgradering (VB2017)	2 154 187		
2150	Melsom vgs administrasjonsbygg (VB2017)	1 691 298		
2151	Re vgs Anleggsteknikk (VB2017)	333 619		
2152	Varslingssystem vid.g.skoler (VB 2017)	325 838		
2153	Melsom vgs smådyrfjøs (2017) (ref HU 46/16 P2023)	9 844		
2155	Greveskogen vgs lysrigg 2017 (ref HU 46/16 P2023)	1 287 785		
2156	Sande kjøp maskiner 2017 (ref HU 46/16 P2023)	972 689		
2157	THVS løpebane 2017 (ref HU 46/16 P2023)	735 043		
2158	THVS Ombygging til rom 2017 (ref HU 46/16 P2023)	152 415		
2159	Re vgs Valtra N163D m/henger-leas (ref HU46/16 P2023)	560 027		
2498	Salg av aktivert utstyr VGO		72 650	Adm fullmakt
2499	Store utstyrskjøp VGO/utdanning	11 059 559		Adm fullmakt
Sum utdanningssektoren		**247 704 568**	**72 650**	
3501	Utstyr/innredning diverse tannklinikker	614 677		
3503	Digitalisering tannhelse (2011 flg)	105 848		
3508	Romexis 2017	584 504		
Sum sektor tannhelse		**1 305 029**	**0**	
1011	EIE: Utfasing av oljekjeler	159 965		
1055	IKT: Digital kommunikasjon som hovedregel 2015-	1 010 728		
1056	EIE: Nytt FDV-system (2016)	234 433		
1057	IKT: nytt trådløst nettverk hele VFK (VB 2016)	1 502 975		
1059	IKT-Infrastruktur konsern (2016-2019)	5 661 999		
1061	IKT-Service: 360 vedtaksoppfølging (OPRA) 2016	37 500		
1065	IKT: Oppgradering TRIO/Avaya telefonsystem (2017)	372 435		
1066	KOMM: Nytt intranett/internett (2017)	841 955		
1067	KOMM: Portalen 2.0 (2017-2018)	102 727		
1070	IKT: 360 Plan-/byggesakmodul	187 500		
Sum sektor fellesformål		**10 112 215**	**0**	
Sum investeringer i anleggsmidler		**410 597 201**	**56 192 650**	

UTLÅN, AKSJEKJØP, EIENDOMSSALG *Beløp i kroner*		***Utgift***	***Bruk av lån***	***Tilsk./ref. bygn.salg***	***Overf fra driftsrgn***	***Bruk fonds-avsetn.***	***Avsetning til fond***	***Ref. politisk behandl.*)***
1000	Eiendomssalg/utgift ved salg	170 727		9 929 725				FT 64/17
1002	Aksjekjøp	3 921 675						
1004	Finansiering investeringer		178 112 413		93 983 000	43 422 000	9 632 000	
1006	Investeringstilskudd fra kommuner	0		4 432 000				
1007	Mvakompensasjon investeringer	0		72 857 815				
1008	Sandefjord lufthavn, oppgrad (utlån/ektilsk)	34 608 000						
Sum utlån, aksjekjøp, utgift eiendomssalg		**38 700 402**	**178 112 413**	**87 219 540**	**93 983 000**	**43 422 000**	**9 632 000**	

UTGIFTER OG INN-TEKTER I INVEST-ERINGSREGNSKAPET *Beløp i kroner*	***Utgift***	***Bruk av lån***	***Tilsk./ref. bygn.salg***	***Overf fra driftsrgn***	***Bruk fonds-avsetn.***	***Avsetning til fond***	***Sum***
Samlede utgifter	449 297 603					9 632 000	458 929 603
Samlede inntekter		178 112 413	143 412 190	93 983 000	43 422 000		458 929 603
Udekket i investeringsregnskapet							**0**

AVSTEMMING MOT REGNSKAPSSKJEMA 2A OG AKTIVERINGSGRUNNLAG *Beløp i kroner*	
Sum investeringer i anleggsmidler iht oversikten over	410 597 201
Kostnader vedr prosjekt 1000 eiendomssalg	170 727
Sum investeringer iht regnskapsskjema 2A	**410 767 928**
Kostnader vedr prosjekt 1000 eiendomssalg, aktiveres ikke	-170 727
Anleggsmidler til aktivering	**410 597 201**

***) Samtlige prosjekter har bevilgning fra følgende saker:**	
Årsbudsjett 2017	FT 98/16
Årsregnsk, årsberetn, resultatvurd for 2016	FT 22/17
1. tertialrapport 2017	FT 44/17
2. tertialrapport 2017	FT 75/17
Øvrige fylkestingsvedtak i 2017 er angitt særsklit	

11.4 Investeringsregnskap per kontoart

INVESTERINGSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Salg av driftsmidler og fast eiendom			
06600	Salg av driftsmidler (bal.kto 224x)	-72 650	
06700	Salg av fast eiendom (bal.kto 227x)	-9 929 725	-75 000 000
Sum salg av driftsmidler og fast eiendom		**-10 002 375**	**-75 000 000**
Andre salgsinntekter			
06200	**Annet salg av varer og tjenester, gebyrer o.l. utenfor avgiftsområdet**	**0**	**-2 000**
Overføringer med krav til motytelse			
07000	Refusjon fra staten	-5 000 000	-9 630 000
07500	Refusjon fra kommuner	0	-125 000
07700	Refusjon fra andre (private)	-26 250 000	-8 760 986
Sum overføringer med krav til motytelse		**-31 250 000**	**-18 515 986**
Kompensasjon for merverdiavgift			
07290	**Kompensasjon for merverdiavgift**	**-72 857 815**	**-26 853 161**
Andre overføringer			
08500	Overføring fra kommuner	-29 302 000	-9 024 200
08900	Overføringer fra andre (private)		
Sum andre overføringer		**-29 302 000**	**-9 024 200**
Sum inntekter		**-143 412 190**	**-129 395 347**
Lønnsutgifter			
00100	Fastlønn	3 396 695	3 205 415
00300	Lønn til ekstrahjelp	0	2 419
00400	Overtidslønn	2 688	0
00500	Annen lønn og trekkpl. godtgjørelser	160 334	14 039
00583	Motpost telefon	-15 436	-11 912
01600	Utg. og godtgj. for reiser, diett, bil m.v. (oppg.pl.)	43 846	27 530
01652	Telefongodtgjørelse	7 200	4 400
Sum lønnsutgifter		**3 595 327**	**3 241 891**
Sosiale utgifter			
00901	KLP 10, ordinær premie	367 019	338 183
00911	Fri kollektiv forsikring (auto via lønn)	0	3 668
00971	Fri kollektiv forsikring (auto via lønn)	4 661	
00980	Motpost kollektiv forsikring	-4 661	-3 668
00990	Arbeidsgiveravgift	554 327	502 485
Sum sosiale utgifter		**921 346**	**840 668**
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon			
01000	Kontormateriell	16 433	1 255

INVESTERINGSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
01050	Undervisningsmateriell	0	110 782
01150	Matvarer personal, møter	131 120	73 091
01200	Samlepost annet forbruksmatr/råvarer/tjenester	239 902	241 590
01300	Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd	1 791	2 137
01400	Annonse, reklame, informasjon	473 365	275 605
01500	Opplæring, kurs	1 320	0
01700	Transport/drift av egne og leide transp.midler mv	0	318 297
01706	Billetter/bompenger etc.	40 245	7 748
01800	Energi	0	-1 459
01850	Forsikringer og utg. til vakthold og sikring	130 898	10 570
01950	Avgifter, gebyrer, lisenser o.l.	789 038	1 143 158
01952	Kjøp programvarelisenser (over kr 100 000 inkl mva)	709 885	44 000
02000	Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler	16 458 240	16 957 111
02090	Kjøp og finansiell leasing av medisinsk utstyr	586 059	1 096 505
02100	Kjøp av transportmidler over kr 100 000	784 419	0
02300	Vedlikehold, byggetj., nybygg	243 173 761	62 444 083
02307	SVV sikkerhetsstillelse/forskudd inv.	-328 742	730 492
02308	SVV uspesifiserte utgifter inv.	59 553	2 000
02309	Internt fordelte timeverk	26 452 734	27 894 799
02500	Materialer til vedl.hold, påkostning og nybygg	1 158 542	339 667
02700	Andre tjenester (som inngår i egenproduksjon)	28 581 561	30 575 671
02800	Grunnerverv	13 823 094	3 384 540
Sum kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon		**333 283 218**	**145 651 644**
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon			
03700	Kjøp fra andre (private)	100 020	
03750	Kjøp fra IKS der komm./f.komm. selv er deltager	0	100 000
Sum kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		**100 020**	**100 000**
Overføringer			
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	72 857 815	26 853 161
04700	Overføring til andre (private)	10 000	2 009 600
Sum overføringer		**72 867 815**	**28 862 761**
Renteutgifter og omkostninger			
05000	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	122	2 722
05001	Forsinkelsesrente (morarente)	80	2 190
Sum renteutgifter og omkostninger		**202**	**4 913**
Sum utgifter		**410 767 928**	**178 701 877**
Avdrag på lån			
05100	Avdragsutgifter	**0**	**0**
Utlån			
05200	Utlån	**34 608 000**	**0**

INVESTERINGSREGNSKAP PER KONTOART *Beløp i kroner*	***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Kjøp av aksjer og andeler		
05290 Kjøp av aksjer og andeler	**3 921 675**	**39 005 509**
Avsetning til ubundne investeringsfond		
05480 Avsetninger til ubundne invest.fond	**9 632 000**	**75 979 000**
Finansieringsbehov	**315 517 413**	**164 291 039**
Finansieringsbehov dekket slik:		
09100 Bruk av lån	-178 112 413	-67 015 039
09200 Mottatte avdrag på utlån	0	-650 000
09480 Bruk av ubundne investeringsfond	-43 422 000	-59 209 000
09700 Overføringer fra driftsregnskapet	-93 983 000	-37 417 000
Sum finansiering	**-315 517 413**	**-164 291 039**
Udekket/udisponert	**0**	**0**

11.5 Balanse per kontoart

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg			
2270101	Bygningsmessige invest i leide bygg (F1)	9 447 496	10 269 949
2270401	Fylkesveger (H1)	1 153 913 545	1 035 105 289
2275111	Skolebygg, bygn.mess (total) (J11)	2 005 243 396	1 839 759 721
2275211	Idrettshaller, bygn.mess (total) (J21)	154 376 613	153 595 905
2275911	Andre bygg 40 års levetid, bygn.mess (total) (J91)	50 097 241	50 140 508
2276111	Administrasjonsbygg, bygn.mess (total) (L11)	91 424 283	93 968 496
2276311	Kulturbygg, bygn.mess (total) (L31)	159 822 125	163 869 447
2276911	Andre bygg 50 års levetid, bygn.mess (total) (L91)	5 197 646	5 775 162
2279001	Tomter skolebygg (X1)	96 562 952	96 562 952
2279002	Andre tomter (X2)	1 000 000	1 000 000
2279008	Dyrket mark, skog, annen grunn (X8)	350 000	350 000
Sum 227 Faste eiendommer og anlegg		**3 727 435 298**	**3 450 397 428**
Utstyr, maskiner og transportmidler			
2240101	Edb-utstyr, kontormaskiner mv (A1)	3 926 284	6 295 433
2240102	Programvare mv 5 års levetid (A2)	26 332 530	21 871 114
2240202	Transportmidler (B2)	4 393 104	2 907 191
2240203	Anleggsmaskiner, traktorer, redskap (B3)	2 417 523	1 491 877
2240204	Maskiner, verktøy, utstyr (B4)	31 496 106	28 367 998
2240205	Inventar (B5)	24 626 250	23 514 842
2240206	Tannklinikkutstyr (B6)	8 523 540	10 768 685
2249203	Leasede anleggsmaskiner, traktorer, redskap (man.reg)	1 187 950	1 006 261
Sum 224 Utstyr, maskiner og transportmidler		**102 903 287**	**96 223 400**
Utlån			
2226802	Utlån Vegfinans AS - ansvarlig lån (fra 2012)	222 600	222 600
2226803	Utlån Sandefjord Lufthavn AS- ansvarlig lån (fra 2017)	34 608 000,00	0
Sum 222 Utlån		**34 830 600**	**222 600**
Aksjer og andeler			
2211901	Innovasjon Norge, andeler	505 263	505 263
2213901	Buskerud Telemark Vestfold inv.fond AS	16 100	16 100
2214101	EK-tilskudd KLP	48 038 501	44 116 826
2216802	Vestfold Kollektivtrafikk AS	100 000	100 000
2216803	Sandefjord Lufthavn A/S	52 128 000	52 128 000
2216804	Telemark og Vestfold Regionteater AS	35 000	35 000
2216805	Biblioteksentralen AL	9 000	9 000
2216806	Vestfold Festspillene AS	0	1
2216811	Vestviken Kollektivtrafikk AS	5 002 000	5 002 000
2216812	Viken filmsenter A/S	27 125	27 125
2216813	Vegfinans AS (ansk 2012)	700 000	700 000
2216814	Interoperabilitetstjenester AS	0	259 992

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
2216815	Høyere yrkesfaglig utdanning AS	25 000	25 000
2216816	Brøtsøbruddet AS (ansk 2017) 100 aksjer	1	0
2217004	Attføringssenteret i Rauland	1	1
2217015	Gartnerhallen - Melsom vgs.	200	200
2217025	Nortura SA - Melsom vgs.	12 000	12 000
2217026	Norsvin SA - Melsom vgs.	1 000	1 000
Sum 221 Aksjer og andeler		**106 599 191**	**102 937 508**
Pensjonsmidler			
2204101	Pensjonsmidler KLP	1 402 719 533	1 322 110 935
2204102	Pensjonsmidler STP	994 329 019	979 622 419
Sum 220 Pensjonsmidler		**2 397 048 552**	**2 301 733 354**
Sum anleggsmidler		**6 368 816 928**	**5 951 514 290**
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer			
2131012	Statens vegvesen andre fordringer	0	-11 708
2131039	Oppgjørskonto momskomp	54 525 854	34 593 737
2131044	Utestående syke- og foreldrepenger	5 145 407	3 736 124
2131479	Videregående skole - oppgjør til gode	305 533	328 000
2135001	Horten - inngått skatt	771 843	760 854
2135002	Holmestrand - inngått skatt	339 416	401 807
2135004	Tønsberg - inngått skatt	1 705 749	1 911 716
2135006	Sandefjord - inngått skatt	1 876 073	1 529 937
2135009	Larvik - inngått skatt	2 488 268	1 360 455
2135011	Svelvik - inngått skatt	198 481	256 953
2135013	Sande - inngått skatt	496 471	323 877
2135014	Hof - inngått skatt	54 057	483 925
2135016	Re - inngått skatt	534 900	392 670
2135019	Andebu - inngått skatt	0	147 213
2135020	Stokke - inngått skatt	0	272 098
2135022	Nøtterøy - inngått skatt	1 398 012	1 256 686
2135023	Tjøme - inngått skatt	464 820	273 496
2135028	Lardal -B133 inngått skatt	148 175	37 707
2135032	Skogfond	459 622	357 635
2137502	Lønnsforskudd februar	0	-816
2137514	Interimskonto lønnsforskudd	148 655	62 658
2137516	Lån til ansatte	203 017	401 181
2137517	For mye utbetalt lønn	-1 750	26 067
2137518	Ovf. negativ lønn	164 065	18 355
2137519	Kundefordr. Greveskogen vgs.	369 972	606 193
2137520	Kundefordr. Fagopplæringsseksjonen	8 905 397	7 996 428
2137521	Kundefordr. Horten vgs.	734 763	365 360
2137522	Kundefordr. Nøtterøy vgs.	97 373	249 286
2137524	Kundefordr. Thor Heyerdahl vgs.	2 061 957	2 276 841
2137525	Kundefordr. Færder vgs.	1 012 899	1 398 261

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
2137526	Kundefordr. Holmestrand vgs.	167 635	170 409
2137527	Kundefordr. Sande vgs.	243 809	218 473
2137528	Kundefordr. Re vgs.	53 070	282 945
2137529	Kundefordr. Sandefjord vgs.	1 313 690	1 202 553
2137530	Kundefordr. Melsom vgs.	249 388	362 389
2137533	Kundefordr. Skiringssal fhs.	229 679	212 105
2137536	Kundefordr. Inntak og Fagoppl. 2005-2007	-23 280	-23 280
2137541	Kundefordr. Kompetansebyggeren Vestfold	2 544 277	2 405 729
2137545	Kundefordr. Melsom Gård	1 762 992	1 865 464
2137547	Kundefordr. Fagskolen	1 123 365	767 116
2137552	Kundefordr. Vestfold fylkesbibliotek	48 600	110 736
2137557	Kundefordr. Serviceseksjon	25 696	27 944
2137558	Kundefordr. Økonomiseksjonen	32 973 908	15 257 682
2137559	Kundefordr. Tannhelse	0	1 250
2137560	Kundefordr. kultur, idrett og friluft	374 576	785 539
2137561	Kundefordr. folkehelse	126 500	0
2137562	Kundefordr. kulturarv	619 270	419 486
2137590	Avsetning for tap på fordringer	-2 868 440	-2 094 099
2137591	Fordringer Tannhelse	809 161	703 439
2137599	Kortsiktige fordringer ifbm regnskapsavslutning	66 150 412	38 421 047
Sum 213 Kortsiktige fordringer		**190 533 335**	**122 909 923**
Premieavvik			
2191401	Arbeidgiveravgift av premieavvik KLP	16 014 665	18 214 653
2191402	Arbeidgiveravgift av premieavvik STP	9 714 131	10 588 995
2194101	Premieavvik KLP	113 579 201	129 181 952
2194102	Premieavvik STP	68 894 571	75 099 279
2194103	Tilskudd premieavvik	-720 929	-1 081 396
Sum 219 Premieavvik		**207 481 639**	**232 003 483**
Kasse/bank			
2100001	Kontantkasse	139 023	89 120
2102001	7058 06 49260 Foliokonto	944 813 751	612 670 759
2102002	7058 06 56917 Remittering	-158 807 861	206 698 151
2102003	1594 18 95775 Utlandsremittering	4 963 335	3 731 965
2102004	7058 06 49201	4 221	5 370
2102005	7058 06 49236 Reg. utvikl.fond	12 836 259	12 629 262
2102007	7058 06 49376 Lokale kulturbygg	7 510 174	6 627 480
2102008	7058 06 49368 Ordinære anlegg	97 000 231	72 039 816
2102009	7050 05 35227 Nærmiljøanlegg	1 424 231	1 407 360
2102010	7050 06 06892 DKS grunnskole	7 520 955	8 173 821
2102013	7050.06.19056 OCR-innbetalinger	26 005 681	13 091 637
2102014	7874.06.41971 Eksamenskontoret	16 940	26 706
2102017	7050.06.01483 Regiongeologen	7 712 929	1 682 956
2102018	5081.07.33168 Kantine fylkeshuset	1 575 616	5 813
2102019	5081.08.54887 Melsom vgs.	7 197	13 404
2102021	1594.46.57174 Svelvik tannklinikk	50 286	2 384

VESTFOLD fylkeskommune

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
2102022	7874.06.82015 Sande tannklinikk	9 545	3 486
2102023	1594.49.85198 Hof tannklinikk	22 805	15 044
2102024	7878.05.32946 Holmestrand tannklinikk	15 153	20 698
2102025	7874.06.39772 Sentrum tannklinikk	2 649	199
2102026	7874.06.40606 Revetal tannklinikk	18 702	3 386
2102027	7874.06.83267 Haugar 3. etg tannklinikk	4 770	1 158
2102028	7874.06.70297 Rådhusgt. tannklinikk	3 967	0
2102029	7874.06.39829 Borgheim tannklinikk	17 109	5 360
2102030	7874.06.82422 Søeberg tannklinikk	26 376	12 759
2102031	7874.06.82414 Solvang tannklinikk	-1 106	14 800
2102032	7874.06.70742 Stokke tannklinikk	8 732	7 104
2102034	1594.52.43993 Lardal tannklinikk	4 262	1 492
2102035	7878.06.47611 Borgejordet tannklinikk	11 229	18 041
2102036	7874.06.31062 Larvik tannklinikk	18 480	24 474
2102038	5083.07.06035 Haugar 2.etg tannklinikk	15 768	37 136
2102039	7177.05.06640 Thor Heyerdahl vgs.	87 022	81 186
2102040	1503.01.11912 Greveskogen vgs., Kantine	24 533	11 982
2102041	1503.01.11920 Greveskogen vgs., Restaurant	56 933	98 823
2102042	1503.02.25942 Skiringssal folkehøyskole	4 221	5 990
2102043	7058.06.49562 Horten vgs.	7 299	6 359
2102044	1638.15.28875 Sande vgs.	83 795	17 928
2102045	7050.06.20666 Horten vgs.	61 525	54 715
2102047	1503.02.94987 Re vgs.	53 970	48 780
2102048	7874.06.83216 Narkosetannklinikken SiV Larvik	3 333	7 072
2102049	7058.06.53152 Tannlegevakten	0	92
2102050	1638.24.37725 Re vgs., Toppidrett	28 539	10 479
2102051	5083.06.97516 Færder vgs. Kantine	249 384	57 765
2102053	1503.07.02082 Sandefjord vgs.	61 120	27 278
2102055	2520.07.01278 Holmestrand vgs.	16 250	64 990
2102056	2400.30.80133 Kompetansebyggeren Vestfold	29 525	22 945
2102058	1503.05.39912 Nøtterøy vgs.	50 176	21 576
2102059	1503.09.26878 Thor Heyerdahl vgs.	151 376	0
2102060	1503.11.07099 DKS, vid.g.skole	6 313 080	6 150 036
2102061	1503.11.37095 Fredede/verneverdige bygninger (RA)	8 133 836	3 332 623
2102062	1503.11.64181 Thor Heyerdahl vgs., Kantine	60 946	8 199
2102064	1503.14.04174 Thor Heyerdahl vgs. Restaurant	7 319	13 693
2102066	7058.06.52377 Thor Heyerdahl vgs. Resepsjon	10 472	1 925
2102067	1503.26.77557	0	4 005
2102099	7058.06.49198 VFK - renter/provisjon	2 438 916	4 531 753
2109801	7058 06 49406 Skattetrekk	50 570 017	51 389 937
Sum 210 Kasse/bank		**1 021 454 995**	**1 005 031 271**
Sum omløpsmidler		**1 419 469 969**	**1 359 944 676**
SUM EIENDELER		**7 788 286 897**	**7 311 458 967**

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Bundne driftsfond			
2510001	Driftsprosjekter	-25 070 112	-25 146 866
2510003	Regionalt utviklingsfond (8600)	-14 201 250	-12 218 750
2510005	Regional utvikl statsmidl.551.60 (8030) tildelt, ikke utbet.	-3 237 500	-2 649 000
2510006	Regional utvikl. - statsmidler 551.60 (8030) udisp.midler	-1 946 256	-806 256
2510007	Spillemidler, ordinære anlegg (7153)	-74 623 231	-68 128 816
2510008	Spillemidler, lokale kulturbygg (7154)	-7 510 174	-6 627 480
2510009	Spillemidler, mindre nærmiljøanlegg (7155)	-1 424 231	-1 367 360
2510010	Den kulturelle skolesekken, grunnskolen (7182)	-6 461 130	-8 071 780
2510011	Melsom gård Skogfond (4581)	-459 622	-357 635
2510012	Tildelte RA-midler (fredede/verneverdige bygninger) (7520)	-7 793 809	-4 182 623
2510015	Regiongeologen (8730)	-340 027	-3 066 997
2510017	Midler Rikskonsertene skole (7186)	-2 510 417	10 822
2510021	Den kulturelle skolesekken, videregående (7180)	-472 074	-6 109 313
2510024	Forhåndstilsagn ts-tiltak, vestfoldkommunene (8890)	-6 194 984	-980 000
2510025	Midler til innvandrerorganisasjoner (7113)	-480 000	-396 224
2510026	Fond friluftstiltak i friområder (7164)	-321 224	-2 569 600
2510027	Midler Folkehelse-Fysisk aktivitet (7404)	-5 425 600	-28 516
2510029	Fond friluftsaktivitet (7165)	-553 466	-292 216
2510030	Fond vilt/fiske (7166)	-177 895	-337 147
2510032	Opplæring i kriminalomsorgen (4600)	-1 202 689	-1 883 909
Sum 251 Bundne driftsfond		**-160 405 692**	**-145 209 665**
Ubundne investeringsfond			
2530001	Ubundet investeringsfond	-70 470 595	-104 260 595
2530011	Ubundet investeringsfond res. Skiringssal fhs	-561 000	-561 000
Sum 253 Ubundne investeringsfond		**-71 031 595**	**-104 821 595**
Disposisjonsfond			
2560001	Disposisjonsfond	-311 335 629	-272 950 629
2560004	Disposisjonsfond premieavvik	-207 436 373	-228 716 373
Sum 256 Disposisjonsfond		**-518 772 002**	**-501 667 002**
Endring i regnskapsprinsipp			
2580001	Endring i regnsk. prinsipp som påvirker AK (inv)	44 035 159	44 035 159
2581001	Endring i regnsk. prinsipp som påvirker AK (drift)	62 732 512	62 732 512
Sum 258 Endring i regnskapsprinsipp		**106 767 670**	**106 767 670**
2595004	**Regnskapsmessig mindreforbruk**	**-89 509 600**	**-104 653 303**
2599001	**Kapitalkonto**	**-901 794 037**	**-651 088 362**
Sum egenkapital		***-1 634 745 257***	***-1 400 672 257***

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelse			
2401401	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-68 657 076	-69 755 863
2404101	Pensjonsforpliktelse KLP	-1 561 064 973	-1 523 941 900
2404102	Pensjonsforpliktelse STP	-1 322 913 200	-1 272 513 893
Sum 240 Pensjonsforpliktelse		**-2 952 635 249**	**-2 866 211 656**
Sertifikatlån			
2430001	Sertifikatlån v/DnB NOR Markets I	-170 000 000	-175 000 000
2430002	Sertifikatlån v/DnB NOR Markets II	-78 000 000	-85 000 000
2430003	Sertifikatlån v/DnB NOR Markets III	-181 000 000	-188 000 000
2430005	Sertifikatlån v/DNB Market V	-73 000 000	-79 000 000
2430006	Sertifikatlån v/DNB Market VI	-146 000 000	-150 000 000
Sum 243 Sertifikatlån		**-648 000 000**	**-677 000 000**
Andre lån			
2453102	Kommunalbanken 2001 - 2005	-142 000 000	-146 000 240
2453103	Kommunalbanken 2002 - 2006	-24 000 000	-32 000 000
2453108	Kommunalbanken 2008 - 1	-135 000 000	-145 000 000
2453109	Kommunalbanken 2008 - 2	-103 270 400	-109 724 800
2453110	Kommunalbanken 2009 - 1	-82 500 000	-87 500 000
2453111	Kommunalbanken 2009 - 2	-160 000 000	-168 000 000
2453112	Kommunalbanken 2010 - 1	-98 999 640	-102 999 700
2453113	Kommunalbanken 2015	-92 000 000	-92 000 000
2453114	Kommunalbanken 2016-1	-150 000 000	-160 000 000
2453115	Kommunalbanken 2016-2	-85 816 180	-85 816 180
2453116	Kommunalbanken 2017 Grønt lån Horten vgs	-150 000 000	0
2454103	KLP 2008 - 1	-96 000 000	-102 000 000
2454104	KLP Kommunekreditt 2013-1	-144 000 000	-148 000 000
2454105	KLP Kommunekreditt 2013-2	-178 800 000	-178 800 000
2454106	KLP Kommunekreditt 2014	-148 000 000	-150 000 000
2454107	KLP 2016	-82 000 000	-82 000 000
2455501	Leasing SG finans AS	-10 011	-78 011
2455502	Leasing Societe Generale (2014)	-123 000	-159 000
2455503	Leasing: Volvo Finans Norge AS (2016) RVS	-230 750	-301 750
2455504	Leasing: Nordea Finans Norge AS (2016) RVS	-357 500	-467 500
2455505	Leasing: Societe Generale (2017) RVS	-466 689	0
2459001	Solnes Eiendom AS (2014-2023)	0	-1 106 006
Sum 245 Andre lån		**-1 873 574 170**	**-1 791 953 187**
Sum langsiktig gjeld		**-5 474 209 419**	**-5 335 164 843**
Kortsiktig gjeld			
2321011	Diverse gjeld staten	-102 949 765	-56 964 163
2321401	Forskuddstrekk	-50 253 427	-51 142 964
2321402	Skyldig arbeidsgiveravgift	-30 416 551	-30 701 679
2321439	Melsom oppgjørskonto mva	-131 077	-120 243

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
2321449	Fylkeshuset oppgjørskonto mva	-230 808	-209 775
2324101	KLP 10, skyldig premie ord. pensjon ansatte	0	851 035
2324111	KLP 10, medlemsavgift (2 %)	0	158 479
2325001	Påleggstrekk	-46 749	-90 430
2325042	Mellomregnskap særregnskap	-86 028 945	-87 993 148
2327506	Opptjente feriepenger 2016	0	-120 899 774
2327507	Opptjente feriepenger 2017	-126 173 894	0
2327516	Arbeidsgiveravgift opptj. feriepenger 2016	0	-17 046 869
2327517	Arb.g.avg. opptj. feriepenger 2017	-17 790 519	0
2327524	Utlegg ansatte	-69 118	-38 640
2327567	Felles midler egne, fredede/vernev. bygninger	-1 445 467	-1 521 217
2327592	Depositum løyver	0	-2 109 101
2327593	Forskuddsinnbetaling kantine o.l. (lading kort)	-2 962	-31 128
2327594	Usikre forpliktelser	-9 407 000	0
2327596	Påløpte, ikke forfalte renteutgifter	-13 984 240	-15 240 002
2327597	Ubehandlede/feil innbetalinger	-172 368	0
2327598	Leverandørgjeld	-145 401 864	-103 174 259
2327599	Kortsiktig gjeld ifm.regnskapsavslutning	-94 214 588	-88 992 557
2329098	Leverandørgjeld utland	-612 879	-355 433
Sum kortsiktig gjeld		**-679 332 221**	**-575 621 867**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**-7 788 286 897**	**-7 311 458 967**

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Memorialposteringer, utenfor regnskapet			
Ubrukte lånemidler			
2910002	Ubrukte lånemidler	7 186 528	34 738 915
Sum 291 Ubrukte lånemidler		**7 186 528**	**34 738 915**
Andre memoriakonti			
2920003	Erstatningssak Sandefjord sykehus	815 488	815 488
2920051	Resultat regionalsektoren	-20 945 000	-16 302 000
2920052	Resultat utdanningssektoren	-48 876 000	-49 532 000
2920053	Resultat kultursektoren	-1 818 000	-2 566 000
2920054	Resultat tannhelsesektoren	-2 060 000	-2 165 000
2920055	Resultat fylkesrådmannens stab	-6 688 000	-6 363 000
2920056	Resultat fylkesutvalgets disp.konto	-636 000	-331 000
Sum 292 Andre memoriakonti		**-80 207 512**	**-76 443 512**
Memoriakonti kortsiktige fordringer			
2921152	Memo fordelt korts.fordr sektor 152	1 920	0
2921200	Memo fordelt korts.fordr sektor 200	2 649 765	1 014 508
2921250	Memo fordelt korts.fordr sektor 250/200	174 291	0
2921610	Memo fordelt korts.fordr sektor 610	1 562 216	1 445 329

BALANSEREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
2921650	Memo fordelt korts.fordr sektor 650	42 714 185	24 340 572
2921700	Memo fordelt korts.fordr sektor 700/890	151 600	0
2921890	Memo fordelt korts.fordr sektor 890	7 736 557	10 133 499
Sum 292 Memokonto korts.fordringer		**54 990 534**	**36 933 908**
Memoriakonti kortsiktig gjeld			
2923110	Memo fordelt korts.gjeld sektor 110	-87 463	-48 220
2923152	Memo fordelt korts.gjeld sektor 152	0	-206 377
2923200	Memo fordelt korts.gjeld sektor 200	-81 221 953	-35 228 779
2923250	Memo fordelt korts.gjeld sektor 250/200	-290 443	0
2923320	Memo fordelt korts.gjeld sektor 320	-2 027	-941
2923355	Memo fordelt korts.gjeld sektor 355	0	-689 274
2923360	Memo fordelt korts.gjeld sektor 360/320	-166 051	0
2923499	Memo fordelt korts.gjeld sektor 499	0	-88 881
2923550	Memo fordelt korts.gjeld sektor 550	-17 010 764	-17 347 165
2923570	Memo fordelt korts.gjeld sektor 570	-31 705	-5 017 687
2923610	Memo fordelt korts.gjeld sektor 610	-2 987 025	-1 140 455
2923650	Memo fordelt korts.gjeld sektor 650	-40 253 912	-39 883 325
2923700	Memo fordelt korts.gjeld sektor 700/890	-1 059 897	
2923890	Memo fordelt korts.gjeld sektor 890	-2 290 624	-3 523 155
Sum 292 Memokonto korts. gjeld		**-145 401 864**	**-103 174 259**
Motkonto memoriakonti			
2999901	Motkonto for memoriakontoene	-8 002 016	-35 554 403
2999905	Motkonto sektor-resultater	81 023 000	77 259 000
2999921	Motkonto omfordelt korts.fordr fra sektor 890	-54 990 534	-36 933 908
2999923	Motkonto omfordelt korts.gjeld fra sektor 200	145 401 864	103 174 259
Sum 299 Motkonto memoriakonti		**163 432 314**	**107 944 948**
Sum memoriakonti		**0**	**0**

11.6 Funksjonsfordelt driftsregnskap

DRIFTSREGNSKAP PR KOSTRAFUNKSJON *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
400	Politisk styring	18 084 438	18 473 173
410	Kontroll og revisjon	3 886 560	3 948 327
420	Administrasjon	105 686 764	97 615 952
421	Forvaltningsutg. i eiendomsforvaltningen	8 701 567	7 892 437
430	Administrasjonslokaler	8 010 058	9 147 451
460	Tjenester utenfor ordinært f.komm. ansvarsområde	744 410	11 432 428
470	Årets premieavvik	-14 784 690	-32 273 822
471	Amortisering av tidligere års premieavvik	39 306 534	34 695 989
472	Pensjon	370 583	25 458
473	Premiefond	-18 090 374	-11 296 431
480	Diverse fellesutgifter	15 660 621	15 660 308
510	Skolelokaler og internatbygninger	179 604 302	173 822 513
515	Fellesutg. og støttefunksj. knyttet til vg. opplæring	138 469 810	142 973 893
520	Ped. ledelse, ped. fellesutg. og gjesteelevoppgjør	157 191 541	151 750 847
521	Studiespesialisering	264 652 626	257 077 854
522	Bygg- og anleggsteknikk	29 169 519	27 466 987
523	Elektrofag	38 525 202	37 020 507
524	Design og håndverk	14 451 213	14 714 804
525	Restaurant- og matfag	16 560 585	18 790 237
526	Helse- og sosialfag	67 823 454	60 635 284
527	Idrettsfag	41 343 916	39 066 166
528	Teknikk og industriell produksjon	39 767 439	38 722 746
529	Musikk, dans og drama	35 041 258	34 554 490
530	Medier og kommunikasjon	24 415 246	24 144 462
531	Naturbruk	11 714 243	10 328 725
532	Service og samferdsel	41 193 631	41 303 696
533	Kunst, design og arkitektur	5 580 771	1 578 996
554	Fagskole	8 563 145	12 868 677
561	Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste	38 195 947	41 206 310
562	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring	118 998 841	115 984 178
570	Fagopplæring i arbeidslivet	169 489 034	156 562 304
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven	26 934 857	32 190 753
590	Andre formål	35 533 682	34 182 121
660	Tannhelsetjeneste - fellesfunksjoner	15 072 140	19 495 784
665	Tannhelsetjeneste - pasientbehandling	85 710 472	82 309 912
701	Tilrettelegg., støttefunksj. og finans.bistand for næringslivet	1 827 597	-2 701 389
710	Fylkeskommunal næringsvirksomhet	0	201 505
715	Lokal og regional utvikling	59 792 725	63 286 780
716	Friluftsliv, vannregionmyndighet, forv. vilt/innlandsfisk	-1 018 094	1 124 430
722	Fylkesveier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	277 498 484	239 995 258
730	Bilruter	288 508 899	274 098 138
731	Fylkesveiferjer	3 908 807	0
733	Transport(ordninger) for funksjonshemmede	6 846 509	6 649 313
740	Bibliotek	7 607 169	7 901 873
750	Kulturminnevern	16 053 226	16 793 502

DRIFTSREGNSKAP PR KOSTRAFUNKSJON *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
760	Museer	35 450 404	33 004 812
771	Kunstformidling	17 037 400	16 231 184
772	Kunstproduksjon	2 985 000	2 285 000
775	Idrett	5 447 666	-16 640 313
790	Andre kulturaktiviteter	17 885 485	18 640 036
800	Skatt på inntekt og formue	-1 390 249 433	-1 345 627 727
840	Statlig rammetilskudd og øvrige gen. statstilskudd	-1 274 909 398	-1 228 069 286
860	Motpost avskrivninger	-125 069 637	-123 170 641
870	Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	166 396 298	169 330 588
880	Interne finansieringstransaksjoner	22 911 944	37 940 119
899	Årets regnskapsmessige mer-/mindreforbruk	89 509 600	104 653 303
SUM		**0**	**0**

11.7 Funksjonsfordelt investeringsregnskap

INVESTERINGSREGNSKAP PR KOSTRAFUNKSJON *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
420	Administrasjon	9 384 484	8 967 151
421	Forvaltningsutg. i eiendomsforvaltningen	264 530	452 446
430	Administrasjonslokaler	0	2 734 366
460	Tjenester utenfor ordinært f.komm. ansvarsområde	-652 320	34 019 321
472	Pensjon	3 921 675	3 722 509
480	Diverse fellesutgifter	122 125	117 092
510	Skolelokaler og internatbygninger	230 107 768	-6 140 641
515	Fellesutg. og støttefunksj. knyttet til vg. opplæring	2 119 036	1 238 613
520	Ped. ledelse, ped. fellesutg. og gjesteelevoppgjør	498 750	338 057
521	Studiespesialisering	274 875	186 250
522	Bygg- og anleggsteknikk	1 827 027	905 000
523	Elektrofag	0	236 250
525	Restaurant- og matfag	0	238 364
526	Helse- og oppvekstfag	552 248	0
527	Idrettsfag	600 994	0
528	Teknikk og industriell produksjon	965 125	3 295 049
529	Musikk, dans og drama	312 493	913 378
530	Medier og kommunikasjon	0	113 331
532	Service og samferdsel	123 750	0
533	Kunst, design og arkitektur	206 250	0
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven	0	1 513 599
590	Andre formål	-544 000	-372 506
660	Tannhelsetjeneste - fellesfunksjoner	807 428	350 514
665	Tannhelsetjeneste - pasientbehandling	497 601	970 577
715	Lokal og regional utvikling	34 608 000	0
722	Fylkesveier, miljø og trafikksikkerhetstiltak	93 745 390	60 716 480
750	Kulturminnevern	-1 000 000	0
841	Kompensasjon for merverdiavgift i investeringsregnskapet	-72 857 815	-26 853 161
880	Interne finansieringstransaksjoner	-305 885 413	-87 662 039
SUM		**0**	**0**

11.8 Særregnskap

SÆRREGNSKAP *Beløp i kroner*		***Regnskap 2017***	***Regnskap 2016***
Ansvar 7690 Stiftelsen Haugar Vestfold Kunstmuseums samling			
	Driftsregnskap		
Hovedart 3.0	Lønn	10 269	10 269
Hovedart 3.1	Kjøp av varer og tjenester	8 185	12 354
Hovedart 3.2	Kjøp av varer og tjenester	14 431	10 000
Hovedart 3.5	Finansutgifter/rgn.m.mindreforbruk	866 979	771 920
	Sum utgifter	**899 864**	**804 543**
Hovedart 3.8	Overføringsinntekter	-894 960	-800 000
Hovedart 3.9	Finansinntekter/rgn.m.merforbruk	-4 904	-4 543
	Sum inntekter	**-899 864**	**-804 543**
	Balanseregnskap		
5.102008	Bankkonto nr. 2400.19.68072	140 922	10 183
5.137599	Kortsiktige fordringer ifbm. regnskapsavslutning	0	760 000
5.279000	Kunstverk	7 936 401	6 389 941
	Sum eiendeler	**8 077 323**	**7 160 124**
5.325001	Mellomregnskap fylkeskommunen	0	0
5.327599	Kortsiktig gjeld ifbm. regnskapsavslutningen	-119 200	-68 979
5.599001	Kapitalkonto	-7 858 123	-6 991 145
5.599002	Urørlig kapital	-100 000	-100 000
	Sum gjeld og egenkapital	**-8 077 323**	**-7 160 124**
Ansvar 8500 Oslofjordfondet			
	Driftsregnskap		
Hovedart 3.0	Lønn	2 111 593	2 091 870
Hovedart 3.1	Kjøp av varer og tjenester	204 213	348 167
Hovedart 3.2	Kjøp av varer og tjenester	183 297	60 490
Hovedart 3.4	Overføringsutgifter	38 534 635	42 602 916
Hovedart 3.5	Finansutgifter/rgn.m.mindreforbruk	39 098 390	43 651 126
	Sum utgifter	**80 132 129**	**88 754 569**
Hovedart 3.7	Refusjoner	0	-23
Hovedart 3.8	Overføringsinntekter	-37 349 000	-41 763 741
Hovedart 3.9	Finansinntekter/rgn.m.merforbruk	-42 783 129	-46 990 805
	Sum inntekter	**-80 132 129**	**-88 754 569**
	Balanseregnskap		
5.135001	Mellomregnskap fylkeskommunen	86 028 945	87 993 148
5.137599	Kortsiktige fordringer ifbm. regnskapsavslutning	0	0
	Sum eiendeler	**86 028 945**	**87 993 148**
5.510022	Oslofjordfondet	0	-26 152 820
5.510023	Oslofjordfondet, tildelte ikke utbet. midler	-86 028 945	-61 840 328
	Sum gjeld og egenkapital	**-86 028 945**	**-87 993 148**

VESTFOLD
fylkeskommune

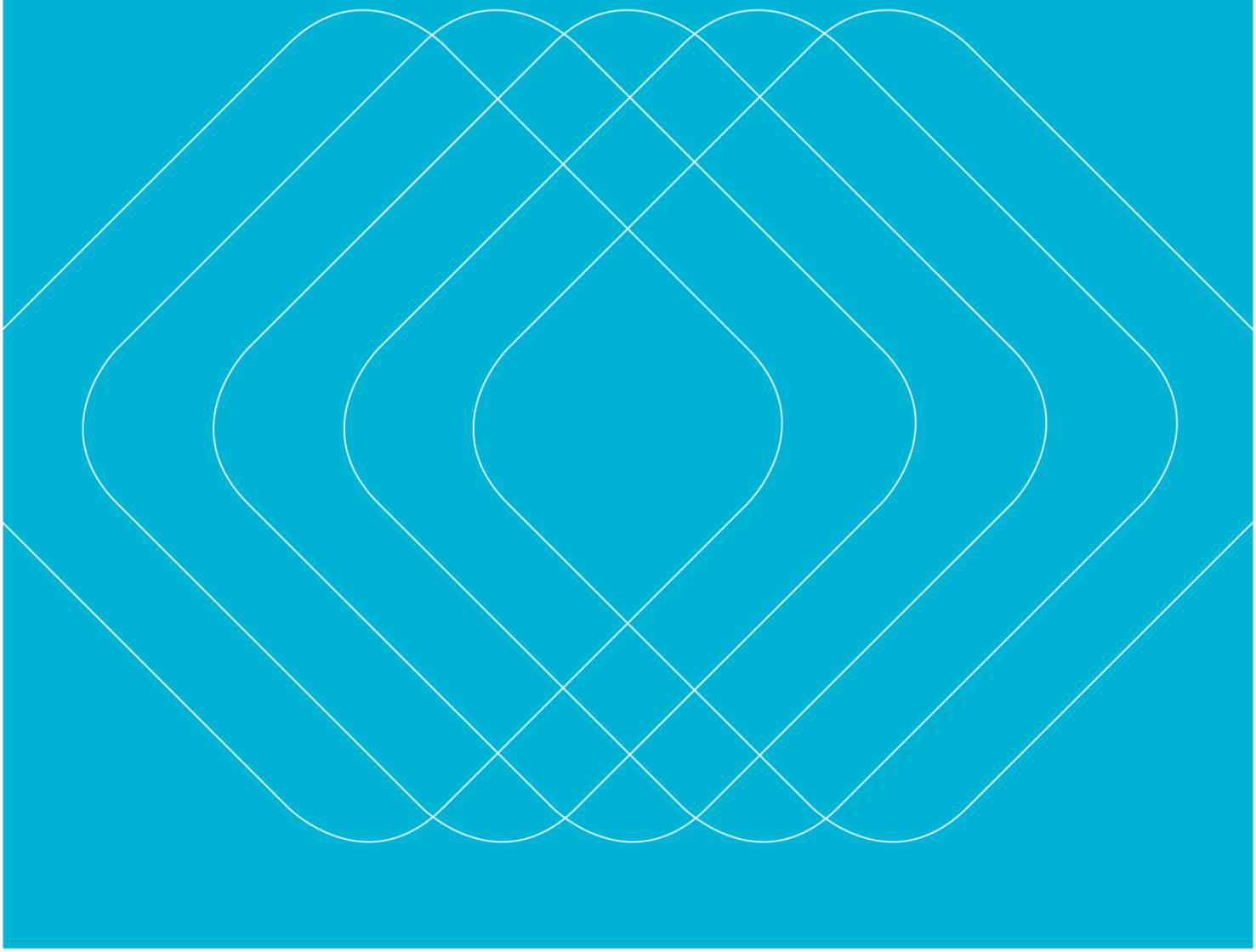

Vestfold fylkeskommune
Svend Foyns gt. 9, N–3126 Tønsberg
Tlf.: +47 33 34 40 00
firmapost@vfk.no

Arkivsak-dok. 18/00081-1
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 18/18
BEHANDLING AV PROSJEKTPLAN "KOMPETANSESTYRING I VESTFOLD FYLKESKOMMUNE"

Forslag til vedtak:
Kontrollutvalget godkjenner det framlagte forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Kompetansestyring i Vestfold fylkeskommune» datert 05.04.2018 med følgende problemstillinger:

1. Har Vestfold fylkeskommune utarbeidet en strategisk kompetanseplan?
   Herunder:
   - Overordnede mål
   - Kompetanseanalyse
   - Kompetansestrategier og tiltak
   - Plan for evaluering og oppfølging av tiltak
2. Er det utarbeidet kompetanseplaner for sektorene?
3. I hvilken grad følges kompetanseplanene opp?
4. Hvordan arbeider Vestfold fylkeskommune med kompetanse i forbindelse med sammenslåingsprosessen med Telemark fylkeskommune?

Endelig rapport, med fylkesrådmannens uttalelse, leveres sekretariatet innen 05.10.2018.

Vedlegg:
Prosjektplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet «Kompetansestyring i Vestfold fylkeskommune» og milepælsplan for prosjektet

Saksframstilling:
Kontrollutvalget fattet i møte 25.01.2018, sak 5/18, slikt vedtak:

«*Kontrollutvalget vedtar å bestille to prosjektplaner fra Vestfold Kommunerevisjon vedrørende forvaltningsrevisjon av temaene:*
1. *«Kompetansekartlegging»*
2. *«Etikk og varsling»*

Forslag til prosjektplan for «Kompetansekartlegging» leveres sekretariatet innen 6. april 2018 for behandling i kontrollutvalget på møte 19.april 2018. Forslag til prosjektplan for «Etikk og varsling» leveres sekretariatet innen 14. mai 2018 for behandling i kontrollutvalget på møte 31. mai 2018».

VIKS har mottatt forslag til prosjektplan og milepælsplan for forvaltningsrevisjonsprosjektet fra Vestfold kommunerevisjon den 6. april 2018.

Det er foreslått følgende problemstillinger:

1. Har Vestfold fylkeskommune utarbeidet en strategisk kompetanseplan? Herunder:
    - Overordnede mål
    - Kompetanseanalyse
    - Kompetansestrategier og tiltak
    - Plan for evaluering og oppfølging av tiltak
2. Er det utarbeidet kompetanseplaner for sektorene?
3. I hvilken grad følges kompetanseplanene opp?
4. Hvordan arbeider Vestfold fylkeskommune med kompetanse i forbindelse med sammenslåingsprosessen med Telemark fylkeskommune?

Det er lagt opp til at kontrollutvalgsmedlemmene drøfter problemstillingene slik at forvaltningsprosjektet blir i tråd med utvalgets ønsker.

I følge forslag til milepælsplan er forventet tidsforbruk for prosjektet ca.400 timer og endelig rapport skal leveres sekretariatet innen 05.10.2018 slik at forvaltningsrapporten kan behandles på kontrollutvalgsmøtet 19.10.2018.

Vestfold Kommunerevisjon

Sted og dato: Horten, 05.04. 2018
Referanse: 199/2018
Saksbehandler: Hanne Britt N. Sveberg

PROSJEKTPLAN FOR FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET

" Kompetansestyring i Vestfold fylkeskommune».

1. BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Generelt
Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave i kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven med forskrifter. RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, avsnitt 18-19, sier bl.a. at det for hvert prosjekt skal utarbeides en skriftlig prosjektplan hvor det redegjøres for prosjektets problemstillinger, revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

Bestilling
Prosjektplan for forvaltningsrevisjonen *Kompetansekartlegging* ble bestilt av kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune i møte den 25. januar 2018, sak 5/18.

2. FORMÅL OG INFORMASJON

Formål
Formålet med prosjektet vil være å undersøke Vestfold fylkeskommunes arbeid med kompetansestyring, samt arbeidet med kompetanse i forbindelse med sammenslåings-prosessen med Telemark.

3. PROBLEMSTILLINGER

1. **Har Vestfold fylkeskommune utarbeidet en strategisk kompetanseplan?**
   Herunder
   - Overordnede mål
   - Kompetanseanalyse
   - Kompetansestrategier og tiltak
   - Plan for evaluering og oppfølging av tiltak

2. **Er det utarbeidet kompetanseplaner for sektorene?**

3. **I hvilken grad følges kompetanseplanene opp?**

Adresse: Sollistrandveien xx, xx Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

4. **Hvordan arbeider Vestfold fylkeskommune med kompetanse i forbindelse med sammenslåingsprosessen med Telemark fylkeskommune?**

4. REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for de krav og forventninger revisor bruker for å vurdere funn som undersøkelsen har avdekket.

Nedenfor følger en oversikt over revisjonskriterier som er aktuelle for prosjektet:

- **KS – strategisk kompetansestyring**
- **KS – verktøy – strategisk kompetanseplanlegging**
- **Hovedtariffavtalens pkt. 3.3**
- **Eventuelle interne rutiner/mål/vedtak fra Vestfold fylkeskommune**

Fra hovedtariffavtalens pkt. 3.3 Kompetanse – læring og utvikling;
Kompetanse og kompetanseutvikling har stor betydning for den enkelte ansatte, kommunen/ fylkeskommunen og samfunnet. Dette gjelder både videre-gående opplæring, høgskole- og universitetsutdanning, voksenopplæring, etter- og videreutdanning, kompetansegivende oppgaver og utvikling av realkompetanse.

For å sikre og utvikle virksomhetens generelle og spesielle kompetanse er det viktig å vurdere den enkelte ansattes formal - og realkompetanse, stimulere til faglig refleksjon og tilrettelegge for kompetansedeling og andre kompetansehevende tiltak.

Det er viktig at arbeidstakerne motiveres til å øke sine kunnskaper og styrke sin kompetanse samt at kommunene/fylkeskommunene legger stor vekt på målrettet og planmessig opplæring og utvikling av sine arbeidstakere gjennom interne og/eller eksterne tilbud. Det må legges til rette for arbeidsplassbasert opplæring. Arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker har hver for seg og i fellesskap et ansvar for å ivareta kompetanseutviklingen.

Arbeidsgiver har ansvar for å kartlegge de ansattes kompetanse og analysere kommunens/ fylkeskommunens kompetansebehov. På denne bakgrunn og etter drøftinger med de tillitsvalgte, skal det utarbeides en plan for gjennomføring av kompetansehevende tiltak.

6. METODE

Revisor vil blant annet foreta

- oppstartsmøte med fylkesrådmann
- intervju med sentrale personer i Vestfold fylkeskommune
- vurdere intervju/ spørreundersøkelse til de ulike tjenesteområdene i fylkeskommunen
- dokumentanalyse
- sluttmøte med fylkesrådmann

Revisjonen tar forbehold om at det kan bli endringer i prosjektplanen underveis i prosjektet. Ved endringer vil kontrollutvalget orienteres om dette.

7. PLANLAGT TIDS- OG RESSURSBRUK

Forventet tidsforbruk er vurdert til ca. 400 timer
Forventet ferdig rapport til VIKS: 20.09.2018

Borre, 5. april 2018
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Oppdragsansvarlig revisor/
Statsautorisert revisor

Hanne Britt N. Sveberg
Leder forvaltningsrevisjon

Adresse: Sollistrandveien 12, Tapperiet, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Milepælsplan for prosjektet: Kompetansestyring i Vestfold fylkeskommune

Aktivitet	Budsjetterte timer totalt	Milepæler
Bestilling prosjektplan KU		**25.01.2018**
Oppstart av prosj. Vestfold kommunerev.		**Uke 7**
Planlegging/Prosjektplan: * få oversikt over lover og regler, samt annen nødvendig info * definere mål, problemstillinger, metode og revisjonskriterier med mer *prosjektplan utarb./oversendes VIKS *behandling av prosj.plan/bestilling prosj.	**20**	 **06.04.2018** **19.04.2018**
Gjennomføring: * oppstartsbrev sendes fylkesrådmann * oppstartsmøte med fylkesrådmann * innhenting av data og dokumenter som kan ha relevans for prosjektet * vurderer utarbeidelse og gjennomføring av spørreundersøkelse * lage intervjuguider * gjennomføre og dok intervjuene * verifisere intervjuene * Innhente div. prosedyrer, rutiner med mer * gjennomgang/analyse av data/prosjektdokumentasjon	**270**	 **23.04.2018** **Uke 18/19**
Rapportskriving, kval.sikr., rapportering: * skrive utkast foreløpig rapport * kvalitetssikring * utkast foreløpig rapport oversendes fylkesrådmann for kommentarer/uttalelse * avslutningsmøte med fylkesrådm./adm. * redigering endelig rapport * rapport til høring * endelig rapp. oversendes til fylkesrådm. og VIKS * presentasjon i kontrollutvalget * behandling fylkestinget	**100**	 **23.08.2018** **30.08.2018** **Uke 36** **Uke 36** **06.09.2018** **20.09.2018**
Evaluering av prosjektet/ organisering av dokumentasjon (perm)	**10**	**Uke 39**
Sum ressurser	**400**	

Arkivsak-dok. 18/00017-8
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 19/18
REVISORS UAVHENGIGHETSERKLÆRING

Forslag til vedtak:
Vurderingen av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Vestfold fylkeskommune, tas til orientering

Vedlegg:
Revisors uavhengighetserklæring, datert 15.03.2018

Saksframstilling:

Kommuneloven §79 og revisjonsforskriften stiller krav til vandel, uavhengighet og objektivitet hos revisor. I følge revisjonsforskriften §15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Vestfold kommunerevisjon er revisor for Vestfold fylkeskommune. Oppdragsansvarlig revisor Linn Karlsvik er oppdragsansvarlig revisor for både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Vestfold Kommunerevisjon

Sted og dato: Horten, 15.03.18
Referanse: 246/2018
Saksbehandler: Linn Karlsvik

Til kontrollutvalget

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Vestfold fylkeskommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for Vestfold fylkeskommune ha ført en hederlig vandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:
Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

Adresse: Sollistrandsveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	*Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Vestfold kommunerevisjon.*
Pkt 2: Medlem i styrende organer	*Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Vestfold fylkeskommune deltar i.*
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	*Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.*
Pkt 4: Nærstående	*Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Vestfold fylkeskommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.*
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.

	Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Vestfold fylkeskommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	*Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Vestfold fylkeskommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.*
Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	*Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Vestfold fylkeskommune.*
Pkt 8: Andre særegne forhold	*Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.*

Horten, 15. mars 2018
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Oppdragsansvarlig revisor

Adresse: Sollistrandsveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00

post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Arkivsak-dok. 18/00069-1
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 20/18
INVITASJON TIL INNTREDEN I VIKS

Forslag til vedtak:

Vestfold fylkeskommune kontrollutvalg samtykker til at arbeidsutvalget/sekretariatet sender en forespørsel til Sandefjord kommune om å bli deltaker og tre inn i VIKS, slik at VIKS blir kontrollutvalgssekretariat for Sandefjord kommune fra 01.01.2019.

Vestfold fylkeskommunes kontrollutvalg samtykker til at arbeidsutvalget/sekretariatet kan sende en forespørsel om inntreden også til andre kommuner og fylkeskommuner dersom det blir aktuelt.

Vedlegg:
VIKS` vedtekter pr 01.01.2017

Saksframstilling:

Styret i VIKS hadde styremøte den 19.03.2018 hvor inntreden i VIKS ble diskutert og behandlet. Følgende vedtak ble fattet:

> *«Styret ber sekretæren utarbeide en sak vedrørende ny deltakerkommune i VIKS til kontrollutvalgene i Sande, Holmestrand, Horten, Tønsberg, Re, Færder, Larvik og Vestfold fylkeskommune. Saken må behandles innen utgangen av mai 2018 i det enkelte kontrollutvalg.*
>
> *Dersom kontrollutvalgene slutter seg til at Sandefjord kommune inntrer i VIKS sendes en forespørsel om inntreden/medeierskap i VIKS til ordfører og rådmann i Sandefjord kommune.*
>
> *Blir det aktuelt kan arbeidsutvalget/sekretariatet sende en forespørsel om inntreden også til andre kommuner og fylkeskommuner»*

Bakgrunnen for vedtaket er at sekretariatet har vært i kontakt med Sandefjord kommune angående kontrollutvalgssekretariatsfunksjon for Sandefjord kommune. Kontrakten mellom Sandefjord kommune og Deloitte løper ut 31.12.2018, etter det

VIKS er kjent med. I den forbindelse er det spørsmål om hvordan Sandefjord kommune planlegger å løse sekretariatsoppgavene for kontrollutvalget fremover.

Sekretariatet har derfor utarbeide en sak til kontrollutvalgene i Sande, Holmestrand, Horten, Tønsberg, Re, Færder, Larvik og Vestfold fylkeskommune som vil invitere Sandefjord kommune til å tre inn i VIKS fra 01.01.2019, jfr. vedtekten §4. Målet er å behandle saken innen utgangen av mai 2018 i det enkelte kontrollutvalg.

Dersom kontrollutvalgene gir sitt samtykke i behandlingen i kontrollutvalgene sendes en forespørsel som inviterer Sandefjord kommune til å tre inn i sekretariatet VIKS fra 01.01.2019. Invitasjonen vil bli sendt til ordfører og rådmann i Sandefjord kommune.

Økt oppdragsmengde og liten/ingen økning i antall ansatte i VIKS vil gi reduserte kostnader for alle deltakerkommuner fra 01.01.2019. Fra 2020 blir Sande og Holmestrand til Holmestrand kommune og Tønsberg og Re blir til nye Tønsberg kommune. I tillegg skal Vestfold fylkeskommune og Telemark fylkeskommune slås sammen. Det blir færre kommuner fra 2020, men omfanget av arbeidsoppgaver for VIKS blir stabilt eller økende. Økningen skyldes større aktivitet i samfunnet, og derav flere saker og flere henvendelser.

VEDTEKTER

§ 1 SELSKAPETS NAVN

Selskapets navn er
VESTFOLD INTERKOMMUNALE KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT – VIKS

§ 2 SELSKAPSFORM

Selskapet er et interkommunalt/fylkeskommunalt samarbeid og opprettet med hjemmel i kommunelovens § 27
Selskapet er egen juridisk person og arbeidsgiveransvaret tilligger styret.

§ 3 FORMÅL

Formålet med samarbeidet er å utøve sekretariatfunksjon for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg i Vestfold. Dette slik det framgår av kommunelovens bestemmelser og forskrifter om kontrollutvalg. Selskapet kan også foreta selskapskontroll basert på bestilling fra det enkelte kontrollutvalg.
Sekretariatet kan også utføre oppdrag for andre kommuner/fylkeskommuner enn deltakerkommunene etter vedtak i styret.

§ 4 DELTAGERE

Følgende kommuner/fylkeskommune er med i samarbeidet:
Sande, Holmestrand, Re, Horten, Larvik, Færder, Tønsberg og Vestfold fylkeskommune.

Inntreden av nye deltakerkommuner kan skje dersom eksisterende deltakerkommuners kontrollutvalg slutter seg til dette. I en slik situasjon skal ansvarsfordelingen i.h.t. § 5 revideres med bakgrunn i den til enhver tid av styret vedtatte kostnadsfordeling for selskapet.

§ 5 ØKONOMI

Hver av deltagerne bidrar med et etableringstilskudd på til sammen kr. 150.000, basert på vedtatt fordelingsnøkkel som for kostnader.

Hver av deltagerne bidrar med et ordinært årlig driftstilskudd basert på styrets vedtatte driftsbudsjett fordelt på deltagerne ut fra

- ✓ Et fast grunnbeløp med tillegg av andel av kostnadene fordelt etter innbyggertall. Fylkeskommunens innbyggertall settes lik den største kommunes innbyggertall.
- ✓ medgått tid til spesielle prosjekter eller utredninger faktureres særskilt.

§ 6 FORRETNINGSKONTOR

Selskapet har forretningskontor i Re kommune.

§ 7 STYRET

Styret består av en representant fra kontrollutvalget i deltakerkommunene m/personlige vararepresentanter.
Styrerepresentanten bør fortrinnsvis være kontrollutvalgsleder.
Styret velger selv leder og nestleder.
1 representant fra de ansatte møter i styret som observatør.
Styret velges for 4 år (kommunevalgperioden), første gang fram til 31.12.07.
Daglig leder kan ikke være medlem av styret.
Styret kan opprette arbeidsutvalg etter behov.

Styret

- ✓ skal sørge for at selskapet er organisert og driftet på en slik måte at virksomheten drives mest mulig kostnadseffektivt
- ✓ kan ikke ta opp lån
- ✓ skal sørge for at regnskapsføring er undergitt betryggende kontroll
- ✓ skal føre tilsyn med daglig leder og har instruksjonsmyndighet over denne
- ✓ foretar alle tilsettinger
- ✓ skal påse at sekretariatet har tilfredsstillende arbeidsforhold, herunder lokaler og utstyr
- ✓ delegere myndighet til og føre kontroll med daglig leder.

§ 8 GODTGJØRELSER

Møtegodtgjørelse m.v. til medlemmer av styret, styreleder og styrets nestleder fastsettes av styret.

§ 9 DAGLIG LEDER

Selskapet skal ha daglig leder som tilsettes av styret.

Daglig leder

- ✓ forestår den daglige ledelsen av selskapets drift og har ansvar for at de pålegg og retningslinjer som gis av styret blir fulgt
- ✓ er sekretær for styret og har møte- og talerett i styremøtene
- ✓ rapporterer til styret
- ✓ forestår den daglige personalforvaltningen
- ✓ anviser selskapets utgifter

Utgifter til daglig leder personlig eller i saker det foreligger inhabilitet, anvises av styrets leder.

Daglig leder kan knytte til seg uformelle, rådgivende faggrupper.

§ 10 ANSETTELSESFORHOLD

Styret har arbeidsgiveransvar for de ansatte.
Styret ansetter og fastsetter lønns- og arbeidsvilkår for alt personell i selskapet.
Selskapet skal ha pensjonsordning.
Selskapet tilsluttes KS bedrift.

§ 11 ØKONOMIPLAN – BUDSJETT

Styret vedtar selskapets økonomiplan/årsbudsjett med angivelse av deltagernes driftstilskudd i samsvar med vedtatt fordelingsnøkkel iht. vedtektenes § 5.
Vedtatt driftsbudsjett/økonomiplan oversendes deltagerne for innarbeidelse i deltagerkommunenes/fylkeskommunens driftbudsjett for Tilsyn og kontroll innen 01.09 hvert år.

§ 12 ÅRSREGNSKAP – ÅRSBERETNING

Revidert årsregnskap og årsberetning utarbeides av leder, vedtas av styret og oversendes deltagerkommunene til orientering.

§ 13 REGNSKAPSFØRING – REVISJON

Selskapets regnskaper skal avlegges etter hensiktsmessige regnskapsprinsipper.
Styret velger revisor.

§ 14 UTTREDEN/OPPLØSNING AV SELSKAPET

Dersom en enkelt deltager velger å gå ut av selskapet, må vedtak fattes av kommunestyret/fylkestinget selv, og framlegges for styret med 1 års varsel, jfr. KL`s § 27.

Krav om oppløsning av samarbeidet skal behandles av de enkelte deltagere og må være godkjent av samtlige deltakere.

§ 15 ENDRING AV VEDTEKTENE

Endringer i vedtektene krever tilslutning fra min. 2/3 av deltagende kommuner/fylkeskommunen.
Styret gis fullmakt til å foreta mindre endringer i vedtektene ved behov.

§ 16 ANDRE BESTEMMELSER

Selskapet skal forholde seg til vanlig kommunal forvaltningspraksis med bakgrunn i kommunelovens bestemmelser og forskrifter.
Likeledes skal Forvaltningslovens og Offentlighetslovens bestemmelser gjelde for selskapets virksomhet.

Arkivsak-dok. 18/00013-10
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

SAK 21/18
REFERATSAKER

Forslag til vedtak:
Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg:
- Notat 28.11.2017, oppfølging av risikoanalyse prosjekt ny Horten VGS
- Tillegg til engasjementsavtalen av 15.03.2018 med VKR

Saksframstilling:
- I kontrollutvalgsmøtet 01.03.2018 vedtok kontrollutvalget følgende i sak 14/18:
  «Kontrollutvalget sender en henvendelse til eiendomssjef i Vestfold fylkeskommune og ber om å få oversendt rapportering vedrørende nye Horten videregående skole.»
  Sekretariatet har mottatt 09.03.2018 et notat av 28.11.2017 over risikoanalysen i prosjektet som fremlegges.

- Den 15.03.2018 mottok sekretariatet et tillegg til engasjementsavtalen mellom Vestfold fylkeskommune og Vestfold kommunerevisjon. Det opplyses om at Linn Therese Bekken er i svangerskapspermisjon og at Linn Karlsvik er oppdragsansvarlig i hennes fravær.

VESTFOLD
fylkeskommune

NOTAT

Til: Styringsgruppen for prosjekt Nye Horten VGS
Fra: Prosjektleder
Dato: 28.11.2017

VEDR.: OPPFØLGNING AV RISIKOANALYSE PROSJEKT NY HORTEN VGS

Bakgrunn

I Styringsgruppen (SG) for prosjektet Ny Horten VGS 15.2.2017 ble det drøftet behovet for en ROS analyse (Risiko og sårbarhetsanalyse) for å sikre tilstrekkelig kontroll med prosjektet. SG vedtok å be Prosjektleder (PL) legge frem et «rammeverk» for en ROS-analyse i SG. Risikoanalysen ble fremlagt i SG 6.3.2017 under sak 14/17. I dette notatet har PG gjort en ny gjennomgang av risikoanalysen.

Om prosjektet

Prosjektet er en totalentreprise med Veidekke AS som hovedentreprenør. I utgangspunktet skal Veidekke levere et ferdig bygg, klart til skolestart august 2019, innenfor økonomisk ramme i henhold til kontrakt. Utenom kontrakten med Veidekke ligger brukerutstyr, vei og parkering, kunst. I tillegg har VFK interne leveranser på oppfølgning av byggeprosess, administrasjon av kontrakten mv.

Risiko

Risiko for VFK i prosjektet er begrenset. Med det mener vi at Veidekke skal levere en ferdig skole og at Veidekke som totalentreprenør har ansvar for at bygget tilfredsstiller de krav som er stilt i kontrakten. Dette gjelder også krav til selve byggeprosessen med SHA krav, krav til underleverandører, etc., samt at byggeprosessen gjennomføres innenfor rammen av gjeldende lover og forskrifter.

I vurdering av risiko må man se hele byggeprosessen i sammenheng fra kontrakten ble gitt i september 2016 til levering i mai 2019 og videre til garantiperioden har utløpt. Videre må risiko vurderes opp mot de tiltak som er satt i verk for å minimalisere risiko.

Etter vurdering av prosjektet er vår risiko knyttet til følgende faktorer:

- Oppfyllelse av formål
- Kapasitet
- Pris
- Kvalitet
- Ferdigstillelsestidspunkt
- Byggeprosess

- Totalentreprenør

Vi vil nedfor kommentere de enkelte risikoområdene.

Risiko knyttet til oppfyllelse av formål

Formålet med skolebygget er det skal være fleksibelt og tilpasningsdyktig med hensyn til endringer av tilbudsstruktur, organisering av virksomheten og pedagogiske trender.

Gjennom arbeidsprosess og kvalitetssikring er risiko knyttet til formål redusert til et minimum. Viktigste kontrolltiltak er utarbeidelse av rom og funksjonsprogram og deltagelse av brukergrupper gjennom hele prosjektperioden.

Det er ingen endringer i dette risikobildet siden forrige rapportering.

Risiko knyttet til kapasitet

Risiko for at vi bygger en skole som enten er for liten eller for stor eller uhensiktsmessig i forhold til det utdanningsprogram skolen skal betjene.

Det er ingen endringer i dette risikobildet siden forrige rapportering

Risiko knyttet til pris

Risiko for at skolen ikke kan bygges til den avtalte pris, herunder risiko for at endringer og tillegg fører til at prosjektets ramme overskrides. Risiko for at vi betaler for noe som ikke er levert.

De største risikomomentene pr november 2017 er følgende:

Ekstra utgifter knyttet til forsering av byggeprosessen.
Byggestart var i begynnelsen av mai, men var opprinnelig prosjektert til begynnelsen av januar. Veidekke (VD) har bekreftet at de likevel skal greie å være ferdig i april som opprinnelig forutsatt. De ekstra utgiftene dette medfører vil imidlertid ikke være avklart før i begynnelsen av 2019.

Endringer i prosjektet som fremkommer i beslutningspakkene
Prosjektering av de enkelte deler av skolen avsluttes med en beslutningspakke som viser endelig status for det området som er behandlet. I prosessen med godkjennelse av beslutningspakker gjøres endringer som kan ha konsekvenser for fremdrift og økonomi i prosjektet. Ved godkjennelse av en beslutningspakke anses dette å overstyre både inngått kontrakt, bygningsteknisk beskrivelse og prosjekterings- og byggeanvisninger. VD skal komme tilbake med beregninger av disse konsekvensene, men foreløpig avventer vi dette.

Utgifter til brukerutstyr
Det er avsatt en budsjettpost for brukerutstyr på 30 mill. kroner. Beløpet er det samme som ble brukt på Færder VGS (29,1 mill. kroner). Hvis vi beregner et beløp pr elev og regner om Færder til Horten får vi 45 mill. kroner. Hvis vi i tillegg anser at det har vært en prisstigning på 10% fra 2014 til

2019 blir utgiftene til brukerutstyr for Horten 50 mill. kroner. Arbeidet med valg av interiør pågår nå i samarbeid mellom skolens brukergrupper og interiørarkitekt.

Risiko knyttet til kvalitet

Bygget skal leveres i kvalitet Breeam Nor Outstanding med passivhusstandard og etter kriteriene for plusshus i henhold til Future Built. Dette stiller store krav til bygget gjennom materialvalg og valg av tekniske løsninger.

Risiko pr november 2017:

Revisor har godkjent 109 poeng av totalt 111 for prosjekteringsfasen. Grensen for å få Breeam Nor Outstanding klassifisering er 109 poeng. Vi er dermed innenfor grensenetter vurdering, men med svært liten margin. Gjennom byggefasen må det dokumenteres at det er bygget i henhold til prosjekteringen. Hvorvidt man oppnår riktig klassifisering for ferdig bygg, avhenger av at bygget gjennom både prosjekteringsfasen og byggefasen oppnår tilstrekkelig antall Breeam poeng.

Risiko knyttet til ferdigstillelsestidspunkt

I henhold til inngått kontrakt med hovedentreprenør er igangsettelse på byggeplass fastsatt til 1.3.2017 og sluttfrist 26 måneder senere, 1.5.2019. Ut fra denne tidsrammen har Veidekke satt opp en tidsplan for de enkelte aktivitetene i byggeperioden. Gjennom ukentlige møter med Veidekke og månedlig rapportering fra Veidekke kan vi følge opp eventuelle utfordringer av fristen for ferdigstillelse.

VD har bekreftet at bygget vil være ferdig i løpet av april 2019. Merutgifter ved forsering av byggetiden er ikke fastsatt.

Risiko knyttet til byggeprosess

Risiko i byggeprosessen er omfattende og knyttet til flere fagområder. Først og frem byggherreforskriften og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA). Dernest risiko for arbeidslivskriminalitet og bruk av ikke registrerte arbeidstagere hos underleverandør.

Det er etablert oppfølgingsrutiner som reduserer risikoen til et akseptabelt nivå. Det er videre etablert samarbeid med Skatt Sør for å redusere risikoen for A-krim.

Risiko knyttet til totalentreprenør

Vår kontraktpartner i dette prosjektet er Veidekke Entreprenør AS, org.nr.984 024 290. Selskapet eies 100% av Veidekke ASA som er et norsk, børsnotert selskap. Vår risiko knyttet til totalentreprenør kan konkretiseres til om hovedentreprenør vil være i stand til å levere i henhold til inngått kontrakt.

Det er ingen endring av risiko på dette punktet siden forrige rapportering.

Avslutning

Endring i risiko rapporteres til SG gjennom månedsrapporteringen. Pr i dag er de fleste risikofaktorer redusert til et tilfredsstillende nivå og det er ikke behov for strakstiltak. Nevnte risikomomenter under pris og kvalitet følges tett opp av prosjektgruppen.

Vestfold Kommunerevisjon

Sted og dato: Horten, 15.03.18
Referanse: 247/18
Saksbehandler: Linn Karlsvik

Til kontrollutvalget i Vestfold Fylkeskommune

Tillegg til engasjementsavtale

Det vises til engasjementsavtale av 11.12.15, der det fremgår at Linn Therese Bekken oppdragsansvarlig revisor.

Vi ønsker å opplyse om at Linn Therese Bekken er i svangerskapspermisjon. Linn Karlsvik vil være oppdragsansvarlig i hennes fravær.

Mvh
Vestfold kommunerevisjon

Linn Karlsvik
Statsautorisert revisor

Adresse: Sollistrandsveien 12, 3187 Horten
Org.nr: 987 582 847 MVA
Telefon: 33 07 13 00
post@vestfoldkommunerevisjon.no
www.vestfoldkommunerevisjon.no

Arkivsak-dok. 18/00012-8
Saksbehandler Heidi Wulff Jacobsen

Saksgang	Møtedato
Kontrollutvalget i Vestfold fylkeskommune	19.04.2018

22/18
EVENTUELT

Forslag til vedtak:

.

Vedlegg:
Ingen

Saksframstilling: